

Programmabegroting 2011-2014

- **Beleidsbegroting**
- **Financiële begroting**

Inhoudsopgave

	Inleiding	5
	Leeswijzer	7
	Beleidsbegroting	11
I	Programmaplan	13
	1. Inwoners	15
	2. Dienstverlening	39
	3. Leefbaarheid	69
	4. De wijk	97
	5. Ruimtelijke inrichting	115
	6. Veiligheid en handhaving	139
	7. Bestuur	151
	Algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien	171
II	Paragrafen	175
	a. Bedrijfsvoering	177
	b. Financiering	183
	c. Grondbeleid	189
	d. Lokale heffingen	197
	e. Onderhoud kapitaalgoederen	201
	f. Verbonden partijen	207
	g. Weerstandsvermogen	215
	Financiële begroting	227
III	Overzicht Baten en Lasten	229
IV	Uiteenzetting van de financiële positie	239
	Bijlagen	253
	1. Reserves	255
	2. Voorzieningen	265
	3. Investeringsplan	271

Inleiding

Hierbij bieden wij u aan de programmabegroting 2011 met de meerjarenramingen 2012-2014. De beleidsmatige en financiële kaders voor deze begroting zijn bepaald door de kadernota 2010, die de gemeenteraad in zijn vergadering van 21 september 2010 heeft behandeld.

De programmabegroting bestaat uit de beleidsbegroting en de financiële begroting. De beleidsbegroting is opgebouwd uit de programma's en de paragrafen. In de programma's gaan wij in op de beleidskaders, de beoogde maatschappelijke effecten, de prestaties en de kosten. In de (verplichte) paragrafen wordt zoals gebruikelijk ingegaan op de beleidslijnen van de beheersmatige aspecten.

De gemeente staat de komende jaren voor een aantal grote uitdagingen, die onder het motto van ons Coalitieakkoord "Verantwoord Vooruit" gestalte krijgen. Verantwoord verwijst onder andere naar een verantwoord financieel beleid en de gezonde ambities van dit bestuur (en haar inwoners). Het coalitieakkoord wordt uitgewerkt in een uitvoeringsprogramma dat een vernieuwing van de programma-indeling, de maatschappelijke effecten en operationele doelstellingen zal inhouden. Dit kan zijn beslag krijgen in de volgende begroting, de programmabegroting 2012.

Wij hebben in de begroting rekening gehouden met de kaders uit de kadernota 2010. Naast de meen- en tegenvallers, de herijking van het investeringsprogramma op basis van bestaand beleid en de actualisering van het financieel meerjarenperspectief is ook aandacht besteed aan het verwachte financieel zwaar weer als gevolg van de rijksbezuinigingen door de economische crisis. Dit komt onder andere tot uitdrukking in de aangekondigde kortingen op de algemene uitkering uit het Gemeentefonds. De budgettaire en vermogenspositie van onze gemeente zetten wij uiteen in het onderdeel financiële begroting. Om de gemeentefinanciën gezond te houden én de ambities van onze gemeente te realiseren zijn bezuinigingen in onze gemeente nodig. Door een kerntakendiscussie wordt duidelijk wat wij de volgende jaren nog wel doen, minder doen of beëindigen.

Ten tijde van het samenstellen van de programmabegroting 2011-2014 was de septembercirculaire 2010 over de algemene uitkering uit het Gemeentefonds nog niet verschenen. De verwerking van de uitkomsten van deze circulaire vindt plaats bij de Nota van wijziging, die u vóór uw begrotingsraad krijgt aangeboden.

De gemeenteraad van onze gemeente stelt de begroting 2011 vast. De behandeling van de begrotingsstukken is gepland voor de raadsvergadering 2 november 2010. Na het vaststellen van de begroting door de gemeenteraad dient deze in overeenstemming met artikel 191 van de Gemeentewet vóór 15 november 2010 te worden ingezonden aan het college van Gedeputeerde Staten van onze provincie.

Leeswijzer

Het programmaformat heeft een structuur die inzicht geeft in de beoogde maatschappelijke effecten, de doelstellingen, de prestaties en de kosten. De beoogde maatschappelijke effecten worden waar mogelijk ondersteund door effectindicatoren.

De programma's bestaan uit verschillende onderdelen, die hier worden toegelicht. Ieder programma heeft de volgende indeling,

PROGRAMMANUMMER EN NAAM

Relatie met kerndoelstelling	Bewoners centraal en/of Diversiteit in stedelijke en landelijke omgeving. Hier wordt een relatie gelegd met de kerndoelstellingen van de gemeente.
Raadscommissie(s)	De commissie waarin het betreffende programma aan de orde kan komen.
Portefeuillehouder(s)	De portefeuillehouders die verantwoordelijk zijn voor één of meer productgroepen binnen het programma. Uiteraard kunnen in de praktijk ook andere portefeuillehouders bij het programma betrokken zijn.

A. Beschrijving programma

A1 Kader

Hier is de gemeentelijke visie op het betreffende programma beschreven, waar mogelijk uitmondend in de gewenste maatschappelijke effecten. Ook worden de beleidsterreinen genoemd waaruit het programma is opgebouwd.

A2 Ontwikkelingen in wetgeving en trends

Per beleidsterrein worden de ontwikkelingen in wetgeving en landelijke trends kernachtig beschreven.

A3 Het vastgestelde gemeentelijke beleidskader

Per beleidsterrein wordt het vastgestelde gemeentelijke beleidskader gegeven. Bij de documenten zijn zo veel mogelijk de documentregistratienummers aangegeven.

A4 Huidige stand van zaken

Per beleidsterrein wordt inzicht gegeven in de stand van zaken van verschillende gemeentelijke beleidsontwikkelingen, onder andere in relatie tot de ontwikkelingen in wetgeving en trends.

B. Wat willen we bereiken?

De algemene doelstelling van de Gemeenteraad van Leidschendam-Voorburg per beleidsterrein van het programma Inwoners is:

Hier wordt (kort) en op hoofdlijnen per beleidsterrein beschreven wat de gemeenteraad wil bereiken. Het gaat om de beoogde maatschappelijke effecten (beleidsdoelen). De beoogde effecten worden vertaald in concrete doelstellingen, die de gemeenteraad gerealiseerd wenst te hebben, de operationele doelstellingen van de gemeenteraad. Een en ander wordt zo veel mogelijk ondersteund door effectindicatoren (zie onderstaande tabel). Daar waar het ten tijde van het samenstellen van deze programmabegroting nog niet mogelijk was effectindicatoren en/of streefwaarden te benoemen, is dat aangegeven door Ntb (nog te bepalen).

Omschrijving effectindicator	Norm	Gerealiseerde waarde 2009	Streefwaarde 2010	Streefwaarde 2011	Streefwaarde 2012	Streefwaarde 2013	Streefwaarde 2014

C. Wat gaan we daarvoor doen?

Om de gestelde doelen te bereiken gaat het College de volgende prestaties verrichten:

In dit onderdeel worden de beoogde maatschappelijke effecten en operationele doelstellingen, die de gemeenteraad wil bereiken per beleidsterrein uitgewerkt in de prestaties die het college daarvoor gaat verrichten.

D. Wat gaat dit kosten?

Financiële middelen ten behoeve van het programma

De voor het programma beschikbare financiële middelen hebben betrekking op de exploitatie en de investeringen. In de exploitatiebegroting wordt inzicht gegeven in de totale lasten en baten (tabel 1), de verstrekte subsidies (tabel 2), de ontvangen subsidies (tabel 3), de incidentele lasten (tabel 4) en de incidentele baten (tabel 5). Tenslotte worden de middelen voor de investeringen gepresenteerd (tabel 6).

D1 Exploitatie en reserves

In tabel 1 zijn per programma beleidsterreingewijs opgenomen de werkelijke lasten en baten van de jaarrekening 2009, de geraamde lasten en baten van de begroting 2010 en de geraamde lasten en baten van de begroting 2011 met de meerjarenramingen 2012–2014.

Onder tabel 1 worden de relevante verschillen in de exploitatie tussen de jaarrekening 2009 en de begroting 2011 evenals die tussen de begroting 2010 en de begroting 2011 toegelicht.

Tabel 1 Exploitatie per beleidsterrein en verrekeningen met reserves

(bedragen x € 1.000)	Rekening 2009	Begroting 2010	Begroting 2011	Begroting 2012	Begroting 2013	Begroting 2014
Lasten						
Baten						
Saldo van het programma						
Stortingen in reserves						
Onttrekkingen aan reserves						
Saldo na resultaatbestemming						

In tabel 2 zijn de verstrekte subsidies per beleidsterrein opgenomen, zoals die zijn begrepen in de lasten van tabel 1.

Tabel 2 Verstrekte subsidies per beleidsterrein

(bedragen x € 1.000)	Rekening 2009	Begroting 2010	Begroting 2011	Begroting 2012	Begroting 2013	Begroting 2014
Totaal						

In tabel 3 zijn de te ontvangen subsidies per beleidsterrein opgenomen, zoals die zijn begrepen in de baten van tabel 1.

Tabel 3 Ontvangen subsidies per beleidsterrein

(bedragen x € 1.000)	Rekening 2009	Begroting 2010	Begroting 2011	Begroting 2012	Begroting 2013	Begroting 2014
Totaal						

D2 Incidentele lasten en baten

In de tabellen 4 en 5 zijn opgenomen de incidentele lasten respectievelijk de incidentele baten, zoals die zijn begrepen in de lasten en baten van tabel 1.

Tabel 4 Incidentele lasten

(bedragen x € 1.000)	Begroting 2011	Begroting 2012	Begroting 2013	Begroting 2014
A. Incidentele lasten:				
B. Stortingen in reserves (incidenteel):				
Totaal				

Tabel 5 Incidentele baten

(bedragen x € 1.000)	Begroting 2011	Begroting 2012	Begroting 2013	Begroting 2014
A. Incidentele baten:				
B. Onttrekkingen aan reserves (incidenteel):				
Totaal				

D3 Investerings

In tabel 6 zijn per beleidsterrein de geraamde investeringsuitgaven en – inkomsten in de begroting 2011 met meerjarenramingen 2012–2014 opgenomen.

Tabel 6 Investeringsuitgaven en -inkomsten

(bedragen x € 1.000)	Begroting 2011	Begroting 2012	Begroting 2013	Begroting 2014
Investeringsuitgaven				
Investeringsinkomsten				
Saldo				

BELEIDSBEGROTING

- I Programmaplan**
- II Paragrafen**

I PROGRAMMAPLAN

1: INWONERS

Relatie met kerndoelstelling	Bewoners centraal
Raadscommissie(s)	Algemene zaken, Maatschappelijke ontwikkeling
Portefeuillehouder(s)	Wethouders Rensen en Schellings

A. Beschrijving programma

A1 Kader

Wij willen voor al onze inwoners een aantrekkelijke gemeente zijn. Zowel jong als oud moet hier plezierig met elkaar kunnen wonen. Dit is het uitgangspunt van onze aanpak. Wij willen de jeugd goede en op elkaar afgestemde mogelijkheden voor opvang, onderwijs, sport, uitgaan en werk bieden. Ouderen bieden wij maatwerk in woning- en zorgaanbod, zodat zij zo lang mogelijk zelfstandig kunnen deelnemen in de samenleving. Naast dit maatwerk, willen wij ook de verbinding tussen onze verschillende inwoners aanmoedigen. Sportverenigingen, vrijwilligers en andere maatschappelijke organisaties spelen hier een belangrijke rol in.

Het programma Inwoners heeft betrekking op de onderstaande beleidsterreinen:

1. Jeugd: betreft de leeftijdscategorie van - 9 maanden (prenatale zorg) tot 23 jaar; kinderen vallen in de leeftijdsgroep 0-12 jaar; jongeren 12-23 jaar
2. Ouderen (55+)
3. Kinderopvang: betreft dagopvang 0-4 jaar, voor- en naschoolse opvang en gastouderopvang
4. Basisonderwijs en voortgezet onderwijs
5. Brede School
6. Volwasseneneducatie
7. Sport
8. Vrijwilligers: (zorg)vrijwilligers en mantelzorgers

A2 Ontwikkelingen in wetgeving en trends

1. Jeugd:

Het programmaministerie voor Jeugd en Gezin wil een landelijk dekkend stelsel van Centra voor Jeugd en Gezin (CJG's) realiseren. De gemeenten krijgen de wettelijke verplichting tot het inrichten van een CJG volgens een basismodel. De minister wil de inrichting van een CJG vastleggen in de Wet op de jeugdzorg per 2012. In de wetgeving moet ook worden opgenomen dat de gemeente wettelijk verplicht is in de jeugdketen sluitende afspraken te maken met lokale en regionale partners. In verband met het opnemen van deze gemeentelijke verantwoordelijkheid in de jeugdketen heeft de minister in juni 2009 hiertoe een voorstel tot wijziging van de Wet op de jeugdzorg aan het parlement aangeboden. Dit voorstel ligt momenteel nog ter behandeling bij de Tweede Kamer.

Hoewel het wetgevingstraject nog niet is afgerond en nog moet worden afgewacht wat het nieuwe kabinet met het CJG wil, gaat de minister ervan uit dat gemeenten al van start gaan met de ontwikkeling van de CJG's. Medio april 2010 hadden 163 gemeenten een CJG. Dit moeten er eind 2010 300 zijn en eind 2011 moeten alle (430) gemeenten minimaal één CJG hebben.

Het ziet er naar uit dat de verantwoordelijkheid voor de jeugdzorg binnen afzienbare tijd naar de gemeente komt, ook al moet nog worden afgewacht wat het nieuwe kabinet op dit punt wil. De gemeente krijgt een belangrijke rol met betrekking tot het vergroten van samenhang en samenwerking binnen de jeugdzorg. De toegangstaken zouden moeten worden opgenomen in het CJG. Verder wordt een verschuiving van taken/bevoegdheden van de huidige geïndiceerde (provinciale) jeugdzorg naar de gemeenten voorzien. Naar verwachting zal dit in elk geval de vrijwillige zorg zijn, maar mogelijk ook de Jeugdreclassering en de Jeugdbescherming. Ook de verantwoordelijkheid van de zorg voor licht verstandelijk gehandicapte jeugdigen met gedragsproblemen zal overgaan naar gemeenten. Ten slotte wordt ook de positionering van de jeugd Geestelijke Gezondheidszorg onderzocht. Omdat er nog discussie is over het meest optimale model, is het eindplaatje niet duidelijk.

2. Ouderen:

De Wet Maatschappelijke Ondersteuning heeft consequenties voor het gemeentelijk beleid voor ouderen. In de Wmo wordt aangegeven dat ouderen gestimuleerd moeten worden om zo lang mogelijk zelfstandig deel te nemen aan de maatschappij. Daar waar nodig met ondersteuning. De versoering van de Algemene wet bijzondere ziektekosten (AWBZ) per 2009, met name het wegvallen van de functie ondersteunende begeleiding heeft consequenties voor deze groep. Ondersteunende begeleiding is een voorziening die erop gericht was de zelfredzaamheid en participatie te handhaven en/of te bevorderen van mensen die niet goed voor zichzelf kunnen zorgen of zelf niet meedoen aan de samenleving. Het gaat hierbij vooral om, licht dementerenden, ouderen met beginnende ouderdomsklachten (vergeetachtigheid en mobiliteit) en ouderen met beginnend geheugenverlies, concentratieproblemen en eenzaamheid. In 2010 wordt het programma Wonen, Welzijn en Zorg geëvalueerd en zullen aanbevelingen over voortgang volgen. In het coalitieakkoord spreken wij het voornemen uit de gescheiden beleidslijnen voor ouderen, vrijwilligers en zorg meer te integreren.

3. Kinderopvang:

In samenwerking met de GGD wordt invulling gegeven aan de wettelijke handavings- en toezichttaak, om de kwaliteit in de kinderopvang te kunnen waarborgen. Er komen, zoals afgesproken in het coalitieakkoord, beknopte actieplannen om onderwijs en kinderopvangorganisaties beter met elkaar te laten samenwerken en om de voorschool te stimuleren in de strijd tegen onderwijsachterstanden. De gemeente zal daarbij vanuit haar regierol, faciliterend, de partijen in de keten dichterbij elkaar brengen om zodoende de voor- en vroegschoolse educatie te stimuleren. Tevens is het streven de wachtlijsten zo veel mogelijk te beperken.

4. Basisonderwijs en voortgezet onderwijs:

Voor het inbedden van de gewijzigde verhoudingen tussen de gemeente en het onderwijs - steeds meer bevoegdheden worden gedecentraliseerd naar de schoolbesturen en de gemeente krijgt meer taken en verantwoordelijkheden op het snijvlak van onderwijs en jeugdbeleid - is de zogenoemde Lokale Educatieve Agenda (LEA) opgesteld. De agenda is bedoeld als instrument voor het vormgeven van het lokale jeugd- en onderwijsbeleid.

In onze gemeente zijn de bestuurlijke overleggen over de LEA en de onderwijshuisvesting (OOGO: Op Overeenstemmings Gericht Overleg) samengevoegd, zodat de afstemming binnen het lokale jeugd- en onderwijsbeleid nog beter kan plaatsvinden.

Het wetsvoorstel Ontwikkelingskansen door kwaliteit en educatie (Oke), met als inzet meer en betere voorschoolse educatie in de kinderopvang en peuterspeelzalen en het meer op één lijn brengen van beide werksoorten, is op 6 juli 2010 door de Eerste Kamer aangenomen. De ingangsdatum is 1 augustus 2010. De precieze maatregelen staan in een algemene maatregel van bestuur die nog niet is gepubliceerd. De huidige specifieke uitkering Onderwijsachterstandenbeleid wordt verlengd tot 1 januari 2011. De nieuwe Bekostigingsregeling Onderwijsachterstandenbeleid treedt in werking per 1 januari 2011. Een geactualiseerde gemeentelijke nota Peuterspeelzaalwerk is daarom vooralsnog doorgeschoven naar 2011.

In 2010 wordt het integraal huisvestingsplan 2010-2014 (2005/32558) opgesteld. Het uitgangspunt hierbij is de in het coalitieakkoord opgenomen ambitie om de plannen die er voor de onderwijshuisvesting liggen onverkort uit te voeren. Hierbij is het principe dat kostendragers voor onderwijshuisvesting in hetzelfde plangebied moeten worden gebouwd als de onderwijshuisvesting zelf geen dogma; ook locaties elders in de gemeente kunnen voor financiering ingezet worden. Verder wordt transparant gemaakt welke middelen uit het normbedrag voor onderwijshuisvesting in het gemeentefonds daadwerkelijk daarvoor worden ingezet.

5. Brede School:

De landelijke discussie rond de verdere ontwikkeling van brede scholen richt zich inmiddels op drie thema's, te weten (1) evaluatie van de effectiviteit van brede scholen, (2) helderheid over wanneer een school een brede school is of niet en (3) de brede school als omgeving voor het inbedden van maatschappelijke functies.

Het ministerie van OCW heeft aan de onderzoeksbureaus Oberon, ITS en Sardes de opdracht gegeven voor de uitvoering van een landelijk onderzoek naar de meerwaarde van brede scholen in het primair onderwijs. Drie jaar lang (2009 -2012) worden zo'n 3.000 leerlingen op 50 brede scholen in het primair onderwijs gevolgd. Onder meer wordt gekeken naar de ontwikkeling in leerprestaties en sociale vaardigheden. De resultaten worden vergeleken met de ontwikkeling van leerlingen van zo'n 50 niet-brede scholen.

6. Volwasseneneducatie:

Bij de behandeling in de Tweede Kamer is overeengekomen om in 2010 € 30 miljoen (op macro niveau) en vanaf 2011 structureel € 50 miljoen (op macro niveau) beschikbaar te stellen voor taal- en rekenonderwijs binnen het mbo en deze uitgaven ten laste te brengen van de educatiemiddelen. Voor de gemeente verloopt een en ander budgettair neutraal.

7. Sport:

Op landelijk niveau zijn er, naast de nota "Tijd voor sport - Bewegen, Meedoen, Presteren 2006-2010" van het Ministerie van VWS, geen nieuwe belangrijke ontwikkelingen en trends met betrekking tot sport. Voor onze gemeente blijft, gezien het coalitieakkoord, het stimuleren en faciliteren van de breedtesport centraal staan, vooral gericht op het bevorderen van deelname van de jeugd (beleidsdoel). De sportsubsidies voor de jeugd blijven daarbij bij voorkeur in stand.

8. Vrijwilligers:

Om het vrijwilligersbeleid een flinke impuls te geven is 2011 door de Europese Commissie uitgeroepen tot Europees Jaar van het Vrijwilligerswerk. De inzet van vele lokale vrijwilligers is een hefboom om te komen tot een veerkrachtige lokale samenleving waarin zoveel mogelijk burgers participeren. Er moet worden gezocht naar wegen om dit lokale kapitaal ofwel de lokale civil society te versterken. Hierbij gaat het niet alleen over hoe burgers verder ondersteund kunnen worden en verleid kunnen worden om 'mee te doen' maar ook om de eigen dienstverlening daar beter op af te stemmen.

De maatschappelijke stage wordt vanaf het schooljaar 2011-2012 verplicht voor leerlingen in het voortgezet onderwijs. De lengte van de stage is afhankelijk van de duur van de opleiding. Het draagvlak is breed en stevig, zowel in de samenleving als onder de leerlingen.

Door de AWBZ pakketmaatregelen is onder andere de ondersteunende begeleiding weggevalen voor een grote groep personen met een psychiatrische achtergrond. Deze groep mensen doet in toenemende mate een beroep op de diensten van het Vrijwilligerspunt. Ook wordt een toename gesignaleerd van het aantal vragen om bemiddeling voor vrijwilligerswerk door inwoners zonder baan die willen (re)integreren in de samenleving.

A3 Het vastgestelde gemeentelijke beleidskader

1. Jeugd:

- a. Nota Integraal Jeugdbeleid 2006-2010: "Met het oog op de toekomst" (2006/24726)
- b. Oplegnotitie bij Nota Integraal Jeugdbeleid, april 2007 (2007/11836)
- c. Verordening Peuterspeelzaalwerk Leidschendam-Voorburg 2008 (2007/23536)
- d. Regionaal beleidskader integrale Jeugdgezondheidszorg 2008-2009 (2008/4839)
- e. Beleidsnota preventief alcoholbeleid jeugd (2008/9650)
- f. Speelruimteplan 2005-2015: "Geef ze de ruimte" (2004/26536)
- g. Startnotitie Centrum voor Jeugd en Gezin in Leidschendam-Voorburg (2008/14489)
- h. Nota "Centrum voor Jeugd en Gezin: Een sluitende zorgketen" (2009/6060)
- i. Nota "CJG: Spin in het web" (2009/30000).

2. Ouderen:

- a. Subsidiebeleidskader (2009/31136)
- b. Het convenant woonservicezones wonen-welzijn-zorgdiensten. In dit convenant hebben 27 partijen (waaronder de gemeente) zich verbonden tot het afstemmen van hun beleid en activiteiten op het gebied van Wonen Welzijn en Zorg
- c. Het programma Woonservicezones. Dit is de uitwerking van het hierboven genoemde convenant. Het programma richt zich op het realiseren van 12 woonservicezones (wijken waarin aan alle voorwaarden voor het zelfstandig functioneren van ouderen en mensen met een beperking is voldaan)
- d. Wmo-nota 'Vitale verbindingen, Wmo beleid Leidschendam-Voorburg 2008-2012' (2008/10506)
- e. Ouderennota "De krachten gebundeld" (2009/4110).

3. Kinderopvang:

- a. Verordening Wet kinderopvang gemeente Leidschendam-Voorburg 2005 (2005/27424)
- b. Handhavingsbeleid kinderopvang 2008 (2008/24217)
- c. Plan van Aanpak kinderopvang 2008 (2008/28298).

4. Basisonderwijs, voortgezet onderwijs, speciaal onderwijs en voortgezet speciaal onderwijs:
 - a. Beleidsvisie onderwijshuisvesting 2003-2020 (2004/13215)
 - b. Notitie stand van zaken onderwijshuisvesting 2006-2020 (geactualiseerde beleidsvisie 2003-2020) (2006/12689)
 - c. Integraal huisvestingsplan primair onderwijs 2006-2010 (2005/32558)
 - d. Integraal huisvestingsplan voortgezet onderwijs 2006-2010 (2005/32558)
 - e. Verordening voorzieningen huisvesting onderwijs gemeente Leidschendam-Voorburg 2009 (2009/27480)
 - f. Overeenkomst Lokaal Onderwijsbeleid 2008 (2008/22984).

5. Brede School:

- a. Kadernotitie Brede Schoolontwikkeling Leidschendam-Voorburg "brede scholen breder gedragen", maart 2009 (2009/9591).

6. Volwasseneneducatie:

- a. Raam- en productovereenkomst met ROC Mondriaan (2008/27762 en 2010/8270)
- b. Raam- en productovereenkomst met ID-college (2010/5550 en 2010/8270).

7. Sport:

- a. Nota Beleidsvisie sport 2004 (Regnr: 185955)
- b. Subsidiebeleidskader 2010-2014 (Regnr: 165677)
- c. Nota Binnensport 2009 (Regnr: 435436)
- d. Uitvoeringsplan Nota Binnensport (Regnr: 434340).

8. Vrijwilligers:

- a. Subsidiebeleidskader (2009/31136)
- b. Wmo-nota Vitale verbindingen – Wmo beleid Leidschendam-Voorburg (2008/10506)
- c. Vrijwilligersverzekering (2008/26365)
- d. Maatschappelijke stages (2008/27822).

A4 Huidige stand van zaken

1. Jeugd:

In onze gemeente wordt gewerkt aan een adequate signalering van kinderen die risico lopen op een ontwikkelingsachterstand of daar al mee te maken hebben en aan de vervolgens benodigde ondersteuning.

Samen met de partners in de zorg wordt nagegaan of het aanbod van trajecten en producten in het kader van opvoed- en opgroeiondersteuning voldoet en aansluit bij de behoefte. In 2011 moet dit duidelijk zijn.

In september 2010 zal het CJG in de Waterlelie in de kern Leidschendam geopend worden. Opzet hiervan is dat professionals elkaar treffen in het CJG en makkelijker samen kunnen werken vanuit één punt.

In 2011 zal een tweede gemeentelijke jeugdmonitor over het jaar 2010 worden gepresenteerd. De jeugdmonitor brengt gegevens uit verschillende bronnen bijeen en biedt een actueel overzicht van de situatie van de jeugd in Leidschendam-Voorburg.

Alle betrokken gemeenteraden hebben begin 2010 ingestemd met de oprichting van de Stichting JGZ Zuid-Holland West, die per 1 juli 2010 is gerealiseerd. Per 1 januari 2011 moet er een nieuwe uitvoeringsregeling tussen de gemeenten en de GGD (of de nieuwe stichting) worden gesloten.

Over het schooljaar 2009-2010 zijn nog geen cijfers bekend van het aantal voortijdig schoolverlaters. Het ziet er wel naar uit dat de daling verder doorzet, maar de groep die uitvalt, vormt een steeds hardere kern van jongeren waarbij meer aan de hand is dan “alleen” een verkeerde opleidingskeuze.

Bij het tegengaan van overlast door jeugd en jongeren wordt het accent gelegd op preventie, aldus het coalitieakkoord. Om overlast te voorkomen wil de gemeente jongeren meer mogelijkheden bieden; zo zouden er meer uitgaansmogelijkheden bereikbaar moeten zijn voor onze jongeren. De gemeente heeft daarin een faciliterende rol bij initiatieven uit de markt.

Eind 2009 is gestart met een onderzoek naar de mogelijkheid van nieuwe locaties ten behoeve van jongeren. In het kader van de zogenaamde 40+ wijken is subsidie aangevraagd en verkregen voor de realisatie van een nieuwe jongerenlocatie in de wijk Prinsenhof. Ook wordt de mogelijkheid onderzocht van een jongerenlocatie in de wijk Bovenveen. Deze plannen worden uitgewerkt en voor besluitvorming voorgelegd aan college en gemeenteraad.

In 2009 is binnen het Jeugd Op Straat Overleg (JOSO) tot een nieuwe werkwijze gekomen voor overlastmeldingen en is er een flexibele aanpak georganiseerd voor groepen en wijken waar jeugdoverlast plaatsvindt.

2. Ouderen:

De ouderennota 'De krachten gebundeld' (2009/4110) is een overzicht van al het ouderenbeleid en de regelingen voor ouderen die in diverse beleidsnotities zijn opgenomen. In overleg met de Participatieraad, de Seniorenraad en de Stichting SeniorenBelangen wordt de uitvoering van het ouderenbeleid bewaakt. In 2009 is een ouderengids samengesteld, die is verspreid onder alle inwoners van 65 jaar en ouder.

3. Kinderopvang:

In 2010 is begonnen met het registreren en inspecteren van de gastouders. Daarnaast is een start gemaakt van het gebruik van het Landelijk Register Kinderopvang. In 2010 zijn het aantal aanbieders van kinderopvang, het aantal locaties en het aantal kindplaatsen toegenomen. Tevens heeft in 2010 een wachtlijstonderzoek plaatsgevonden, waarmee de wachtlijsten opgeschoond zijn.

4. Basisonderwijs en voortgezet onderwijs:

Het college heeft in overleg met de schoolbesturen en de kinderopvanginstellingen onderwerpen vastgesteld voor het LEA (Lokale Educatieve Agenda) / OOGO (Op Overeenstemmings Gericht Overleg) vastgesteld. Hierbij zijn Voor- en vroegschoolse educatie (VVE) en bredeschoolontwikkeling de speerpunten. De toeleiding van VVE-doelgroepkinderen wordt geregeld door de consultatiebureaus. Het bereik van de doelgroepkinderen ligt boven het landelijk gemiddelde en neemt nog steeds toe. Met het project “Ouders mee in VVE” wordt de betrokkenheid van ouders vergroot.

Aandachtspunten bij de onderwijshuisvesting zijn de volumeafspraken en 'frisse scholen'. Om tot een deugdelijke spreiding van leerlingen te komen over de wijken, desinvesteringen in schoolgebouwen te voorkomen en scholen ook op termijn levensvatbaar te houden, zullen de volumeafspraken tussen de schoolbesturen en gemeente leidend zijn in het bepalen van de huisvestingscapaciteit. Het integrale huisvestingsplan wordt in 2010 aangepast aan de volumeafspraken.

Bij voorgenomen vernieuwbouwplannen worden bouwkundige voorzieningen getroffen om frisse scholen te waarborgen. Bij bestaande schoolgebouwen vinden onderzoeken plaats naar de mogelijkheden om het binnenklimaat te verbeteren.

De raad heeft in 2010 ingestemd met het verzoek van het schoolbestuur van de J.C. Pleysierschool om een nevenvestiging te starten op de locatie Schakenbosch-Noord. Met de vestiging van deze nevenvestiging wordt gehoor gegeven om een dekkend netwerk van onderwijsvoorzieningen in te richten, om zo veel mogelijk te voorkomen dat kinderen buiten de boot vallen. De leerlingen zullen naast onderwijs (zeer) specialistische hulp krijgen. Het schoolbestuur streeft ernaar in 2012 te starten met het geven van onderwijs. Het bekostigen van een adequate voorziening in de onderwijshuisvesting, is evenals het basis en voortgezet onderwijs, bij de gemeente neergelegd.

5. Brede school:

Meer scholen hebben zich aangesloten bij bredeschoolontwikkelingen. De toeloop van het aantal leerlingen dat deelneemt aan brede naschoolse activiteiten is groter dan voorzien. Tevens is er meer variatie gekomen in het aanbod. Er zijn diverse langlopende trajecten gestart waarbij brede schoolactiviteiten nauw aansluiten bij de onderwijsdoelen. Inmiddels vinden er op vijftien basisscholen brede naschoolse activiteiten plaats. Er is structureel overleg met kinderopvangorganisatie Vlietkinderen, vooral over de afstemming met het cyclisch naschools aanbod en vakantieactiviteiten door combinatiefunctionarissen.

De voortgangsrapportage brede schoolontwikkeling Leidschendam-Voorburg verschijnt in het derde trimester van 2010.

6. Volwasseneneducatie:

Binnen de gemeente Leidschendam-Voorburg is er, naast het voortgezet algemeen volwassenenonderwijs en de alfabetisering, veel aandacht voor breed maatschappelijk functioneren en sociale redzaamheid. Het aantal deelnemers uit de allochtone doelgroep stijgt jaarlijks. Sinds 2009 wordt de volwasseneneducatie geregeld binnen het Participatiebudget.

In 2010 is het mogelijk geweest om de vraag naar educatie volledig om te zetten naar de benodigde cursussen. Wel is in verband met de verminderde rijksbijdrage educatie het aantal uren (minder intensief) educatie naar beneden aangepast. Met andere woorden het aanbod educatie is gelijk gebleven, het aantal uren is daar waar mogelijk verminderd.

7. Sport:

Met de oplevering van de nieuwe kleed- en doucheruimte voor vv Wilhelmus op sportpark Westvliet in april 2010 is het project herinrichting buitensportaccommodaties volledig afgerond. Onderzocht wordt of het mogelijk is zwembad de Fluit te moderniseren binnen de door raad gestelde financiële randvoorwaarden (geen verhoging exploitatielasten) en daarnaast zwembad Forum Kwadraat te handhaven, conform de wens van de raad om twee zwemlocaties te handhaven.

Het vervolg op de nota Binnensport betreft het bijbehorende uitvoeringsplan, waarin de ambities en beleidsmaatregelen vanuit de nota worden vertaald in concrete uitwerkingen. In het coalitieakkoord is afgesproken dat realiseren van dit uitvoeringsplan afhankelijk is van de financiële mogelijkheden. Hierbij wordt prioriteit gegeven aan de sporthal aan de Marcellus Emantslaan, gezien het feit dat dit (ook) een onderwijsvoorziening is.

8. Vrijwilligers:

In 2010 is voor de derde maal de Vrijwilligersprijs uitgereikt tijdens het goed bezochte Vrijwilligersfeest in het Groot Zijdepark. De organisatie van de Vrijwilligersprijs is in handen van de gemeente in samenwerking met het Vrijwilligerspunt. Het Vrijwilligerspunt heeft in 2010 een zelfstandige locatie betrokken, het Koetshuis bij het wijkcentrum de Oranjehoek.

De maatschappelijke stage is op alle zeven middelbare scholen in de gemeente met succes ingevoerd.

2. Ouderen:

De maatschappelijke participatie van ouderen mogelijk maken.

Operationele doelstellingen:

- a. Het voorkomen en tegengaan van eenzaamheid
- b. De toegankelijkheid van openbare gebouwen waarborgen
- c. De toegankelijkheid van het openbaar gebied waarborgen
- d. De aanwezigheid van voldoende toegankelijke (levensloopbestendige) woningen waarborgen
- e. Advies en informatie over wonen, welzijn, zorg en Sociale Zaken laagdrempelig en nabij aanbieden (wijkservicepunten)
- f. Realiseren van een gemeentebreed multidisciplinair zorgnetwerk voor ouderen.

Omschrijving effectindicator	Norm	Realisatie waarde 2009	Streef- waarde 2010	Streef- waarde 2011	Streef- waarde 2012	Streef- waarde 2013	Streef- waarde 2014
1a. Aantal 65 plussers met matige eenzaamheidscore	5.340	5340	Ntb	Ntb	Ntb	5340	Ntb
ernstige eenzaamheidscore	720	721				721	
zeer ernstige eenzaamheidscore	433	433				433	
1b. Percentage 65 plussers met matige eenzaamheidscore	37%	39%	Ntb	Ntb	Ntb	37%	Ntb
ernstige eenzaamheidscore	5%	4%				5%	
zeer ernstige eenzaamheidscore	3%	2%				3%	
2a. Aantal toegankelijke openbare gebouwen	Alle	Niet bekend	50	100	Ntb	Ntb	Ntb
2b. Percentage toegankelijke openbare gebouwen	100%	-	Ntb	Ntb	Ntb	Ntb	Ntb
3. Aantal levensloopbestendige woningen	Ntb	Ntb	Ntb	Ntb	Ntb	Ntb	Ntb
4. Aantal gerealiseerde wijkservicepunten	12	2	Ntb	Ntb	Ntb	Ntb	Ntb
5. Kennisniveau van zorgvoorzieningen voor ouderen	100%	Ntb	Ntb	Ntb	Ntb	Ntb	Ntb

3. Kinderopvang:

Het doel van kinderopvang is de groei van de arbeidsparticipatie te bevorderen door iedereen die arbeid en zorg wil combineren daartoe in de gelegenheid te stellen. Daarbij wordt gezorgd voor kwalitatief goede kinderopvang met voldoende capaciteit voor de inwoners van de gemeente.

Operationele doelstellingen:

- a. Een bijdrage leveren aan het aanbod van kinderopvangvoorzieningen
- b. Door de herijking van het peuterspeelzaalbeleid 100% van de doelgroepkinderen voor de voor- en vroegschoolse opvang te bereiken en ook daadwerkelijk toe te leiden naar een voor- en vroegschoolse educatief programma.

Omschrijving effectindicator	Norm	Realisatie waarde 2009	Streef- waarde 2010	Streef- waarde 2011	Streef- waarde 2012	Streef- waarde 2013	Streef- waarde 2014
1. Aantal kinderen op wachtlijsten kinderopvang	Ntb	Ntb	250	220	200	200	200
2. Percentage aantal kinderen op wachtlijsten kinderdagverblijven	Ntb	Ntb	38%	34%	31%	31%	31%
3. Aantal kinderen op wachtlijsten buitenschoolse opvang	Ntb	Ntb	100	80	60	60	60
4. Percentage aantal kinderen op wachtlijsten buitenschoolse opvang	Ntb	Ntb	11%	9%	7%	7%	7%

4. Basisonderwijs en voortgezet onderwijs:

Jongeren moeten kansen krijgen voor een goede toekomst. Goed onderwijs en huisvesting zijn daar een essentieel onderdeel van. De gemeente heeft een zorgplicht voor onderwijshuisvesting, zowel in kwantitatieve als in kwalitatieve zin. Gestreefd wordt naar een vergroting van de kansen voor de jongeren op de arbeidsmarkt door een verbreding van het onderwijsaanbod.

Operationele doelstellingen:

- Zorgdragen voor adequate onderwijshuisvesting
- Realiseren van een evenwichtige spreiding en een gevarieerd aanbod van onderwijsvoorzieningen over de gemeente, c.q. de wijken
- Leerlingenaantallen basisscholen in overeenstemming brengen met beschikbare capaciteit naar aanleiding van volumeafspraken (op basis van het bepaalde in de verordening voorzieningen huisvesting onderwijs)
- Stimuleren en benutten van multifunctioneel gebruik van schoolgebouwen en vormgeven aan brede scholen
- Het primair onderwijs is op wijkniveau een dragend element in het voorzieningenpatroon
- Een verantwoorde speler in de regio zijn op het gebied van voortgezet onderwijs
- Het (voortgezet) speciaal onderwijs vormgeven
- Met frisse scholen een gezonde werk- en leeromgeving realiseren voor leerkrachten en leerlingen, door het binnenmilieu in de scholen te verbeteren.

Omschrijving effectindicator	Norm	Realisatie waarde 2009	Streef- waarde 2010	Streef- waarde 2011	Streef- waarde 2012	Streef- waarde 2013	Streef- waarde 2014
1. Jaarlijks aantal nieuwe voortijdige schoolverlaters	Ntb	188	165	142	142	142	142
2. Percentage aantal nieuwe voortijdige schoolverlaters	Ntb	Ntb	Ntb	Ntb	Ntb	Ntb	Ntb
3. Aantal frisse scholen	24	Ntb	20	20	21	22	22
4. Percentage aantal frisse scholen	100%	Ntb	83%	83%	87%	92%	92%
5. Percentage aantal frisse scholen dat adequaat is gehuisvest	100%	Ntb	50%	50%	60%	60%	60%
6. Aantal leerlingen dat deelneemt aan maatschappelijke stages	5.000	Ntb	1.500	2.500	5.000	5.000	5.000
7. Percentage leerlingen dat deelneemt t.o.v. de doelgroep	100%	Ntb	30%	50%	100%	100%	100%

5. Brede school:

De brede school stimuleert de ontwikkeling van kinderen en jongeren, waarbij de actieve rol van kinderen en jongeren zelf centraal staat. Met brede schoolontwikkelingen wordt beoogd; het bieden van maximale ontwikkelingskansen voor kinderen en daarbij hun ouders/opvoeders te ondersteunen door een netwerk te creëren van sociale, maatschappelijke, culturele, sportieve, gezondheids- en zorgvoorzieningen met de school als middelpunt.

Operationele doelstellingen:

- a. Verdere ontwikkeling van het brede schoolconcept en realisatie van brede scholen
- b. Realiseren van een doorgaande lijn in leren
- c. Realiseren van een sluitende keten tussen onderwijs en zorg
- d. Terugdringen van onderwijsachterstanden.

Omschrijving effectindicator	Norm	Realisatie waarde 2009	Streef- waarde 2010	Streef- waarde 2011	Streef- waarde 2012	Streef- waarde 2013	Streef- waarde 2014
1. Aantal kinderen dat deelneemt aan naschoolse activiteiten	1.150	1.183	1.350	1.494	1.530	1.580	1580
2. Percentage kinderen dat deelneemt aan naschoolse activiteiten	54%	53,2%	54,4%	55%	55,4%	56%	56%
3. Aantal brede scholen	14	1	4	8	12	14	14
4. Aantal brede scholen in percentage van het totaal aantal scholen (23)	61%	4%	17%	35%	52%	61%	61%
5. Aantal gerealiseerde combinatiefuncties in fte's	9,4	5	5,7	5,7	9,4	9,4	9,4

6. Volwasseneneducatie:

Door het stimuleren van volwasseneneducatie beoogt de gemeente de alfabetisering te bevorderen, sociale redzaamheid te vergroten en het voortgezet algemeen volwassenenonderwijs te regelen.

Operationele doelstellingen:

- a. Onderwijs ten behoeve van volwassenen in het kader van breed maatschappelijk functioneren en sociale redzaamheid aanbieden
- b. Onderwijs ten behoeve van volwassenen die de Nederlandse taal onvoldoende beheersen, waarbij het gaat om laaggeletterde autochtonen (NT-1), alfabetisering voor anderstaligen en NT-2 onderwijs anders dan in het kader van inburgeringprogramma's
- c. Voortgezet algemeen onderwijs voor volwassenen.

Omschrijving effectindicator	Norm	Realisatie waarde 2009	Streef- waarde 2010	Streef- waarde 2011	Streef- waarde 2012	Streef- waarde 2013	Streef- waarde 2014
1a. Aantal deelnemers NT 1 (laaggeletterdheid autochtonen) wordt afgerond met certificaat (deelname)	60	56	60	60	60	60	60
1b. Aantal deelnemers NT 1 in percentage van de doelgroep (7.000 laaggeletterdheid autochtonen)	0,86%	0,80%	0,86%	0,86%	0,86%	0,86%	0,86%
2a. Aantal deelnemers NT 2 (analfabetisme allochtonen)	Ntb	111	130	130	130	130	130

2b. Aantal deelnemers NT 2 in percentage van de doelgroep (omvang doelgroep niet bekend)	Ntb	Ntb	Ntb	Ntb	Ntb	Ntb	Ntb
2c. Slagingspercentage	Ntb	0,98	0,98	0,98	0,98	0,98	0,98
3a. Aantal deelnemers cursussen zelfredzaamheid	Ntb	89	80	80	80	80	80
3b. Aantal deelnemers cursussen zelfredzaamheid in percentage van de doelgroep	Ntb	Ntb	Ntb	Ntb	Ntb	Ntb	Ntb
3c. Slagingspercentage	Ntb	Ntb	Ntb	Ntb	Ntb	Ntb	Ntb

7. Sport:

Onze gemeente streeft naar een versterking en verbreding van de sportinfrastructuur opdat de inwoners uitgenodigd en gestimuleerd worden tot (betrokkenheid bij) sporten en bewegen en er tevens een bijdrage geleverd kan worden aan maatschappelijke doelstellingen.

Operationele doelstellingen:

- Toename van het aantal sporters
- Binnensportaccommodaties kwantitatief en kwalitatief een impuls geven
- Aandacht voor de relatie tussen sport- en gezondheidsbevordering
- Sportsector betrekken bij uitbreiden mogelijkheden voor naschoolse opvang
- Inwoners stimuleren om hun leven lang op verantwoorde wijze en overeenkomstig eigen aanleg, interesse en mogelijkheden te sporten en te bewegen in veilige en kwalitatief goed onderhouden en ingerichte binnensportaccommodaties.

Omschrijving effectindicator	Norm	Realisatie waarde 2009	Streef- waarde 2010	Streef- waarde 2011	Streef- waarde 2012	Streef- waarde 2013	Streef- waarde 2014
1a. Aantal bij ooievaarsregeling aangesloten sportverenigingen	36	25	32	36	36	36	36
1b. Percentage bij ooievaarsregeling aangesloten sportverenigingen	90%	62,5%	80%	90%	90%	90%	90%
2a. Aantal basisscholen met naschools sportaanbod verzorgd door sportverenigingen	20	12	15	17	19	20	20
2b. Percentage basisscholen met naschools sportaanbod verzorgd door sportverenigingen	90%	53%	68%	76%	84%	90%	90%
3. Percentage sporters van de groep (6 t/m 11 jaar)	95%	Ntb	91%	91%	91%	91%	91%
4. Percentage sporters van de groep (12 t/m 17 jaar)	92%	Ntb	66%	68%	70%	71%	72%
5. Percentage sporters van de groep (18 jaar en ouder)	62%	Ntb	72%	72%	75%	75%	75%
6. Percentage binnensportaccommodaties dat voldoet aan de eisen van de landelijke overkoepelende organisaties of bonden te vergroten van 63% naar 90%	90%	Ntb	75%	75%	90%	90%	90%
7. Percentage binnensportaccommodaties dat voldoet aan de eisen van de gebruikers te vergroten van 52% naar 80%	80%	Ntb	66%	66%	80%	80%	80%
8. Percentage bezetting huidige sporthallen te vergroten van 65% naar 80%	80%	Ntb	72%	72%	80%	80%	80%
9. Percentage van de gymnastieklokalen te vergroten van 30% naar 50% (exclusief onderwijsgebruik)	50%	Ntb	40%	45%	50%	50%	50%

8. Vrijwilligers:

Het vergroten van de vrijwillige inzet en ondersteuning bieden aan iedereen die aan de slag wil als vrijwilliger, iedereen die als vrijwilliger werkt en organisaties die met vrijwilligers werken of dat van plan zijn.

Operationele doelstellingen:

- a. Het vergroten van de inzet van vrijwilligers
- b. Invoering en uitvoering van de maatschappelijke stages ondersteunen
- c. De informatie- en adviesfunctie versterken voor wonen, welzijn en zorg in de wijken van de gemeente
- d. Vanaf de start van het schooljaar 2011-2012 aan de wettelijke verplichting voldoen om alle leerlingen in het voortgezet onderwijs de maatschappelijke stage te laten lopen.

Omschrijving effectindicator	Norm	Realisatie waarde 2009	Streef- waarde 2010	Streef- waarde 2011	Streef- waarde 2012	Streef- waarde 2013	Streef- waarde 2014
1a. Aantal geslaagde bemiddelingen tussen organisatie en vrijwilliger door het vrijwilligerspunt van Woej	100	181	120	175	175	175	175
1b. Percentage aantal bemiddelingen t.o.v. aanbod van vacatures	Ntb	Ntb	Ntb	Ntb	Ntb	Ntb	Ntb
2a. Aantal leerlingen dat deelneemt aan maatschappelijke stages	5.000	750	1.500	2.500	5.000	5.000	5.000
2b. Percentage leerlingen dat deelneemt t.o.v. de doelgroep	100%	15%	30%	50%	100%	100%	100%

C. Wat gaan we daarvoor doen?

Om de gestelde doelen te bereiken gaat het College de volgende prestaties verrichten:

1. Jeugd

- a. Verdere ontwikkeling van het bredeschoolconcept en realisatie van brede scholen
- b. Jeugdigen toeleiden naar sportverenigingen en culturele organisaties (bijvoorbeeld muziekschool)
- c. Inzetten van het project “Stevig ouderschap”, het opvoedbureau en aanvullende opvoedcursussen
- d. Versterken van de zorgnetwerken (Zorgnetwerk 0-12 jaar en Zorgnetwerk 12-23 jaar)
- e. Realisatie van één CJG in Leidschendam met een basisvoorziening in Voorburg
- f. Toeleiden doelgroepkinderen naar Voor- en Vroegschoolse Educatie (VVE)
- g. Inzet van leerplicht en de Regionale Meld- en Coördinatiefunctie (waaronder casemanagers ten behoeve van voortijdig schoolverlaters)
- h. Inzet van professioneel jongerenwerk
- i. Organisatie van leerlingenvervoer
- j. In kader van preventie alcoholgebruik onder jongeren uitvoering geven aan pakket van maatregelen op de pijlers: 1^e publieke draagvlak, voorlichting en onderzoek, 2^e regelgeving en 3^e handhaving
- k. Periodiek uitvoeren van een jeugdmonitor.

2. Ouderen

- a. Een gemeentebreed multidisciplinair zorgnetwerk voor ouderen verder in uitvoering brengen
- b. Activiteiten met een element van ontmoeting in de wijkcentra (laten) organiseren
- c. Bijzondere aandacht voor eenzame inwoners in de sociale wijkaanpak
- d. Een integraal programma voor de toegankelijkheid van woningen, openbaar gebied en openbare gebouwen opstellen en gefaseerd uit (laten) voeren door middel van fysieke maatregelen.

3. Kinderopvang

- a. Actief bemiddelen tussen verschillende partijen/instellingen voor multifunctioneel gebruik van ruimtes
- b. Bij ver- en nieuwbouw rekening houden met extra ruimte voor kinderopvang
- c. Bij deerschikking alleen nog maar peuterspeelzalen subsidiëren die VVE bieden
- d. Samenwerking bevorderen tussen peuterspeelzalen en kinderdagverblijven
- e. Opstellen actieplannen om onderwijs en kinderopvangorganisaties beter met elkaar samen te laten werken en om de voorschool te stimuleren in de strijd tegen de onderwijsachterstanden.

4. Basisonderwijs en voortgezet onderwijs

- a. Deelplannen uit de integrale huisvestingsplannen jaarlijks toetsen op actualiteit en uitvoeren
- b. Verbeteren binnenmilieu van leslokalen (frisse scholen)
- c. Gebruik maken en intensiveren van bestaande overlegstructuren voor een betere afstemming binnen het lokale jeugd- en onderwijsbeleid
- d. Tweejaarlijks actualiseren van de leerlingenprognoses
- e. Huisvestingsvoorzieningen beschikbaar stellen voor het (voortgezet) speciaal onderwijs
- f. Uitvoeren van de Lokale Educatieve Agenda

- g. Op basis van de GGD-adviezen noodzakelijke aanpassingen realiseren in schoolgebouwen (bijvoorbeeld installeren van een Hr-ketel en realiseren van dubbele beglazing).

5. Brede School

- a. Taalvaardigheid en talenten van kinderen stimuleren
- b. Ontwikkelingskansen van kinderen vergroten en verbreden door op verschillende beleidsterreinen (extra) hierop in te zetten
- c. Inzet van combinatiefuncties (impuls brede scholen, sport en cultuur)
- d. Stimuleren van andere schooltijden, verlengde schooldagen en dagarrangementen
- e. Bij nieuw- of verbouw van scholen het bredeschoolconcept toepassen
- f. Jaarlijkse afspraken met scholen in basisonderwijs ten aanzien van bredeschoolactiviteiten maken.

6. Volwasseneneducatie

- a. Bestrijden van laaggeletterdheid onder autochtonen en bevorderen kennis van de Nederlandse taal onder allochtonen
- b. Laten aanbieden van voortgezet algemeen volwassenenonderwijs
- c. Opzetten van de projecten breed maatschappelijk functioneren en sociale redzaamheid.

7. Sport

- a. Sporthallen voldoen zoveel mogelijk aan de eisen van NOC*NSF en vakleerkrachten in de zintuiglijke en lichamelijke oefening
- b. Gymnastieklokalen voldoen zoveel mogelijk aan de huidige behoeften, ideeën en eisen van de gebruikers, waaronder de vakleerkrachten in de zintuiglijke en lichamelijke oefening
- c. Het realiseren van het uitvoeringsplan van de nota binnensport binnen de financiële mogelijkheden, waarbij de sporthal aan de Marcellus Emantslaan prioriteit heeft
- d. Onderzoeken of het mogelijk is zwembad de Fluit te moderniseren binnen de door raad gestelde financiële randvoorwaarden (geen verhoging exploitatielasten) en daarnaast zwembad Forum Kwadraat te handhaven
- e. Aantal bij de Ooievaarspas aangesloten sportverenigingen vergroten
- f. Sportverenigingen (blijven) inzetten voor naschoolse sportactiviteiten op Brede scholen en scholen Beweegmanagement
- g. Verenigingsondersteuning bij vrijwilligersbeleid (blijven) bieden
- h. Onderzoek (1-meting) sportdeelname, de Sportmonitor 2011.

8. Vrijwilligers

- a. Ondersteuning bieden aan iedereen die aan de slag wil als vrijwilliger
- b. Ondersteuning bieden aan iedereen die als vrijwilliger werkt
- c. Ondersteuning bieden aan organisaties die met vrijwilligers werken of dat van plan zijn.

D. Wat gaat het kosten?

D1 Exploitatie en reserves

Tabel 1 Exploitatie per beleidsterrein en verrekeningen met reserves

(bedragen x € 1.000)	Rekening 2009	Begroting 2010	Begroting 2011	Begroting 2012	Begroting 2013	Begroting 2014
Lasten:						
Jeugd	3.853	4.631	4.385	4.386	4.383	4.369
Ouderen	491	475	383	406	381	404
Kinderopvang	863	947	954	939	936	932
Basisonderwijs en voortgezet onderwijs	8.225	8.689	8.667	8.793	8.924	8.992
Brede school	1.016	1.245	1.128	1.119	1.109	1.098
Volwasseneducatie	884	657	641	641	641	641
Sport	7.747	7.332	7.469	7.613	7.582	7.543
Vrijwilligers	437	471	474	534	474	529
Totaal lasten	23.516	24.447	24.101	24.431	24.430	24.508
Baten:						
Jeugd	1.633	1.409	1.547	1.547	1.547	1.547
Ouderen	-	-	-	-	-	-
Kinderopvang	364	378	402	402	402	402
Basisonderwijs en voortgezet onderwijs	1.008	1.184	912	912	912	912
Brede school	177	-	-	-	-	-
Volwasseneducatie	839	626	626	626	626	626
Sport	1.950	1.972	1.975	1.976	1.976	1.976
Vrijwilligers	-	-	-	-	-	-
Totaal baten	5.971	5.569	5.462	5.463	5.463	5.463
Saldo van het programma	17.545	18.878	18.639	18.968	18.967	19.045
Stortingen in reserves	332	-	138	-	28	-
Onttrekkingen aan reserves	683	770	70	28	-	28
Saldo na resultaatbestemming	17.194	18.108	18.707	18.940	18.995	19.017

Analyse verschil Begroting 2011 – Rekening 2009

LASTEN

De relevante verschillen per beleidsterrein worden veroorzaakt door:

Jeugd: Toename van de lasten is het gevolg van een verhoging van de budgetten voor de exploitatie van het Centrum voor Jeugd en Gezin in de Waterlelie en de realisatie van een dependance CJG in kern Voorburg en Stompwijk. Daarnaast een afname in de lasten door een lagere subsidie aan Stichting Discq en het afstoten van het gebouw Amstelhoeve. Per saldo nemen de lasten toe.

Ouderen: Afname van de lasten als gevolg van de beëindiging van het project Wonen, Welzijn en Zorg in 2010.

Kinderopvang: Toename van de lasten wordt veroorzaakt door het structureel opnemen van een budget versterking van het peuterspeelzaalwerk (wetsvoorstel Ontwikkelkansen door Kwaliteit en Educatie) en extra budget voor versterking toezicht en handhaving kwaliteit gastouderopvang.

Basis –en voortgezet onderwijs: Toename van de lasten wordt veroorzaakt door een eenmalig budget voor de huur van noodlokalen in verband met nieuwbouw school Casimir en de Vijverhof. Hiertegenover staat een afname van de lasten door het beëindigen van de bruidschatregeling in 2010. Per saldo nemen de lasten toe.

Brede School: Toename van de lasten worden hoofdzakelijk veroorzaakt door het opnemen van extra budget voor de ontwikkeling van het brede schoolbeleid.

Volwasseneneducatie: Conform kadernota 2010 is de rijksbijdrage participatiebudget volwasseneneducatie met ingang van 2010 structureel verlaagd. Aangezien de rijksbijdrage 100% wordt doorbetaald aan het Regionale Onderwijs Centrum voor volwasseneneducatie is de raming van de doorbetaling eveneens verlaagd.

Sport: Afname van de lasten wordt veroorzaakt door een verlaging van de budgetten voor gas -en elektriciteitsverbruik. In 2010 vindt voor de levering een nieuwe aanbesteding plaats.

Vrijwilligers: Toename in lasten wordt hoofdzakelijk veroorzaakt door de bij de Voorjaarsnota 2009 besloten uitbreiding van de makelaarsfunctie maatschappelijke stage met ingang van 2010.

Storting in reserves: In 2008 en 2009 zijn via de algemene uitkering middelen ontvangen ten behoeve van de realisering van Centra voor Jeugd en gezin, welke zijn gestort in de reserve Categorieaal Jeugdbeleid in 2009.

BATEN

De relevante verschillen per beleidsterrein worden veroorzaakt door:

Brede School: Afname van de baten wordt veroorzaakt door de eenmalige uitkering brandschade Bouwspiegelplaats 2007 welke in boekjaar 2009 is ontvangen.

Volwasseneneducatie: Conform kadernota 2010 is de rijksbijdrage participatiebudget volwasseneneducatie met ingang van 2010 structureel verlaagd.

Onttrekking aan reserves: Voor het treffen van maatregelen in het kader van de kwaliteitsimpuls van de binnensport zijn in 2009 middelen onttrokken uit de reserve nota Binnensport.

Analyse verschil Begroting 2011 – Begroting 2010

LASTEN

De relevante verschillen per beleidsterrein worden veroorzaakt door:

Jeugd: Afname van de lasten wordt enerzijds veroorzaakt doordat in 2010 incidentele lasten zijn geraamd voor de verbouwing en inrichting van een Centrum voor Jeugd en Gezin de Waterlelie en een aanvullend budget voor de inrichting van het Elektronisch Kind Dossier. Anderzijds is er vanaf 2011 een structurele verhoging van de exploitatielasten van het CJG de Waterlelie en een verhoging van de uitgaven Wmo binnen prestatieveld 2 (ondersteuning jeugd). Per saldo nemen de lasten af.

Ouderen: Afname van de lasten wordt veroorzaakt door beëindiging van het project Wonen, Welzijn en zorg in 2010. Daarnaast is in 2009 besloten de jaarlijkse ouderennieuwsbrief te vervangen door eens in de twee jaar een ouderengids uit te brengen.

Brede School: Afname van de lasten wordt veroorzaakt doordat verwacht wordt dat er in 2011 minder uren aan dit beleidsterrein besteed zullen worden dan in 2010.

Sport: Door hogere kapitaallasten ontstaat een toename van de lasten.

Storting in reserve: In 2008 en 2009 zijn via de algemene uitkering middelen ontvangen ten behoeve van de realisering van Centra voor Jeugd en gezin, welke zijn gestort in de reserve Categorieaal Jeugdbeleid in 2009. In 2010 zijn middelen onttrokken uit de algemene reserve vrij besteedbaar om in te zetten voor de cofinanciering van de rijksregeling 'verbetering binnenklimaat huisvesting primair onderwijs'. In 2011 wordt dit bedrag vanuit het budget Onderwijshuisvesting teruggestort.

BATEN

De relevante verschillen per beleidsterrein worden veroorzaakt door:

Jeugd: Toename van de baten wordt veroorzaakt door enerzijds een hogere rijksbijdrage 'Brede doeluitkering Centra Jeugd en Gezin' in 2011. Daartegenover staat een afname in de baten omdat in 2010 een eenmalig voordeel is ontstaan door de afrekening subsidie Florence.

Basis –en voortgezet onderwijs: Afname van de baten wordt hoofdzakelijk veroorzaakt doordat in 2010 een eenmalige bijdrage is ontvangen in het kader van de rijksregeling 'verbetering binnenklimaat huisvesting primair onderwijs'.

Onttrekking aan reserves: In 2010 zijn middelen onttrokken uit de reserve Categorieaal Jeugdbeleid voor de inrichting van de Centra Jeugd en gezin en de salariskosten van de projectleider voor de inrichting van de Centra Jeugd en gezin. Tevens een onttrekking van de reserve vroegschoolse educatie voor de verbouwing en inrichting van een CJG in de Waterlelie. In 2010 middelen onttrokken uit de algemene reserve vrij besteedbaar om in te zetten voor de cofinanciering van de rijksregeling 'verbetering binnenklimaat huisvesting primair onderwijs'. In 2011 wordt dit bedrag vanuit het budget Onderwijshuisvesting teruggestort in de reserve.

In tabel 2 zijn de verstrekte subsidies opgenomen, zoals die zijn begrepen in de lasten van tabel 1.

Tabel 2 Verstrekte subsidies per beleidsterrein

(bedragen x € 1.000)	Rekening 2009	Begroting 2010	Begroting 2011	Begroting 2012	Begroting 2013	Begroting 2014
Jeugd	3.065	3.143	3.270	3.261	3.101	3.016
Ouderen	313	315	298	298	298	298
Kinderopvang	406	513	436	436	436	436
Basisonderwijs en voortgezet onderwijs	1.812	2.067	2.384	2.145	1.945	1.945
Brede school	50	99	99	99	99	99
Volwasseneducatie	839	-	-	-	-	-
Sport	1.289	1.425	1.393	1.393	1.393	1.393
Vrijwilligers	284	381	374	379	374	411
Totaal	8.058	7.943	8.254	8.011	7.646	7.598

In tabel 3 zijn te ontvangen subsidies opgenomen, zoals die zijn begrepen in de baten van tabel 1.

Tabel 3 Ontvangen subsidies per beleidsterrein

(bedragen x € 1.000)	Rekening 2009	Begroting 2010	Begroting 2011	Begroting 2012	Begroting 2013	Begroting 2014
Jeugd	1.602	1.375	1.525	1.525	1.525	1.525
Ouderen	-	-	-	-	-	-
Kinderopvang	31	-	-	-	-	-
Basisonderwijs en voortgezet onderwijs	993	1.184	912	912	912	912
Brede school	-	-	-	-	-	-
Volwasseneducatie	839	-	-	-	-	-
Sport	15	2	2	2	2	2
Vrijwilligers	-	-	-	-	-	-
Totaal	3.480	2.561	2.439	2.439	2.439	2.439

D2 Incidentele lasten en baten**Tabel 4 Incidentele lasten**

(bedragen x € 1.000)	Begroting 2011	Begroting 2012	Begroting 2013	Begroting 2014
A. Incidentele lasten:				
Salarislasten projectleider opzetten CJG	70	-	-	-
Tijdelijke huisvesting primair onderwijs Casimir en Vijverhof	367	-	-	-
Lumpsumfinanciering: tijdelijke compensatie van de bezuinigingen op remedial teaching en godsdienstonderwijs	200	200	-	-
Subtotaal incidentele lasten	637	200	-	-
B. Stortingen in reserves (incidenteel):				
Reserve algemeen vrij besteedbaar ter dekking van de cofinanciering van de rijksregeling "verbetering binnenklimaat huisvesting primair onderwijs" (in 2010)	111	-	-	-
Subtotaal incidentele stortingen in reserves	111	-	-	-
Totaal	748	200	-	-

Tabel 5 Incidentele baten

(bedragen x € 1.000)	Begroting 2011	Begroting 2012	Begroting 2013	Begroting 2014
A. Incidentele baten:				
N.v.t.				
Subtotaal incidentele baten	-	-	-	-
B. Onttrekkingen aan reserves (incidenteel):				
Reserve Categorieaal Jeugdbeleid (salariskosten projectleider)	70	-	-	-
Subtotaal incidentele onttrekkingen aan reserves	70	-	-	-
Totaal	70	-	-	-

D3 Investerings**Tabel 6 Investeringsuitgaven en -inkomsten**

(bedragen x € 1.000)	Begroting 2011	Begroting 2012	Begroting 2013	Begroting 2014
Investeringsuitgaven	5.963	6.692	3.318	11.479
Basisonderwijs en voortgezet onderwijs	4.960	5.830	2.986	11.286
Sport	1.003	862	332	193
Investeringsinkomsten	-	-	-	-
N.v.t.				
Saldo	5.963	6.692	3.318	11.479

2: DIENSTVERLENING

Relatie met kerndoelstelling	Bewoners centraal
Raadsc commissie(s)	Algemene zaken, Maatschappelijke ontwikkeling
Portefeuillehouder(s)	Burgemeester Van der Sluijs en wethouders Rensen en Schellings

A. Beschrijving programma

A1 Kader

Dit programma gaat over de dienstverlening aan individuele inwoners die een beroep doen op de gemeente voor inkomensondersteuning, re-integratie, zorg, burgerzaken en vergunningen. Wij stimuleren dat iedereen aan het werk kan en kan blijven participeren in de samenleving. Inwoners die dit op eigen kracht niet lukt, bieden wij een vangnet. Het huidige voorzieningenaanbod willen wij tenminste op dit niveau houden, zodat iedereen de juiste zorg krijgt. Wij willen ook een goed contact met inwoners en bedrijven hebben en houden. Zij zijn tevreden wanneer zij snel en klantvriendelijk op een goed bereikbare plek geholpen worden. Kernwoorden voor onze dienstverlening zijn klantgericht en efficiënt. Hiervoor is verdere ontwikkeling van onze dienstverleningsconcepten en uitbreiding van de digitale dienstverlening nodig.

Het programma Dienstverlening heeft betrekking op de onderstaande beleidsterreinen:

1. Sociale zaken en werkgelegenheid
2. Zorg
3. Innovatieve dienstverlening

A2 Ontwikkelingen in wetgeving en trends

1. Sociale zaken en werkgelegenheid

Ook onze gemeente is niet ontkomen aan de gevolgen van de wereldwijde economische crisis. De inspanningen die nodig zijn om de huidige groep uitkeringsgerechtigden te begeleiden nemen toe. De kern van het uitkeringsbestand kenmerkt zich door de grote afstand tot de arbeidsmarkt en de aanwezigheid van meerdere belemmeringen op sociaal, medisch of psychisch vlak. In 2010 was sprake van een toename van het aantal uitkeringsgerechtigden, maar de verwachting is dat in 2011 het aantal bijstandgerechtigden daalt. Het aantal meldingen voor een aanvraag om uitkering dan wel begeleiding bij re-integratie stijgt beduidend meer dan het aantal uiteindelijk toegekende uitkeringen. Met name jongeren onder de 27 jaar melden zich vaak ten onrechte voor een uitkering in het kader van de Wet investeren in jongeren (Wij).

1.1. Bijstand en minimabeleid

Bij het parlement is een wetsvoorstel in behandeling om schuldhulpverlening wettelijk te regelen, de Wet gemeentelijke schuldhulpverlening. Naar verwachting zal de wet op 1 januari 2011 in werking treden. Schuldhulpverlening wordt daarmee een wettelijke taak voor de gemeente. De gemeenteraad moet een beleidsplan vaststellen – kan voor een jaar, maar ook voor maximaal vier jaar – waarin onder andere de doelgroepen voor schuldhulpverlening worden vastgesteld en criteria voor het voorkomen van (te lange) wachttijden.

Ter vermindering van regeldruk en administratieve lasten zal de bijzondere bijstand worden vereenvoudigd. Onderzocht wordt of aanvragen via internet dan wel via een snelbalie mogelijk is. Dit kan naast betere dienstverlening ook een besparing op de uitvoeringskosten opleveren. Ter vermindering van de administratieve lasten zal maximaal gebruik gemaakt worden van gegevens welke reeds bekend zijn (vermindering bewijslast).

1.2. Uitstroom werkzoekenden

In het participatie fonds zijn de geldstromen voor volwasseneneducatie, inburgering en re-integratie (werkdeel-WWB) samengevoegd. Ondanks de kredietcrisis en het gevolg daarvan voor het bestand aan uitkeringsgerechtigden blijft aandacht voor maatschappelijke participatiebanen, al was het maar om te voorkomen dat na afloop van de crisis de betreffende uitkeringsgerechtigden nog verder van de arbeidsmarkt komen te staan. Daarnaast zal in 2011 extra aandacht worden besteed aan het stelsel van loonkostensubsidie als instrument om mensen terug te leiden naar de reguliere arbeidsmarkt. De gemeente Leidschendam-Voorburg is één van de 32 gemeenten welke in 2011 deel mogen nemen aan de pilot loondispensatie. Deze pilot biedt nieuwe mogelijkheden om werklozen aan regulier werk te helpen.

De invoering van de Wet investeren in jongeren (Wij) per 1 oktober 2009 is in de gemeentelijke regelgeving geïmplementeerd. De raad heeft een visiedocument en vier verordeningen vastgesteld. Deze verordeningen zijn op 1 juli 2010 in werking getreden. Waar mogelijk worden verbindingen gelegd met het beleid van de afdeling onderwijs. Het actieplan jeugdwerkloosheid, zoals dat is opgesteld in regionaal verband, ondersteunt deze ontwikkeling. Hierbij wordt vooral ingezet op een verlenging van de schoolperiode van jongeren, zodat deze jongeren beter toegerust de arbeidsmarkt zullen betreden.

2. Zorg

Op 1 januari 2011 treedt het verfijnde en geactualiseerde verdeelmodel Wet Maatschappelijke Ondersteuning (Wmo) in werking. In het verfijnde verdeelmodel worden verdeelmaatstaven toegevoegd gericht op de gezondheidstoestand en de sociaaleconomische positie van burgers in de gemeente. Het rijk heeft daarnaast ook het totale budget voor de Wmo neerwaarts bijgesteld. Dit leidt ertoe dat de gemeente minder geld zal ontvangen voor de uitvoering van de Wmo.

2.1. Individuele voorzieningen

Burgers kunnen voor informatie, advies en ondersteuning op het gebied van wonen, zorg, welzijn en inkomen bij het Zorgloket terecht.

2.2. Mantelzorgers en zorgvrijwilligers

Via de Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo) hebben gemeenten de wettelijke taak om mantelzorgers en vrijwilligers te ondersteunen (prestatieveld 4). Het aantal mensen dat langdurig en intensief voor een ander zorgt, is de laatste jaren sterk toegenomen. Dit wordt onder andere veroorzaakt door de toenemende vergrijzing en AWBZ pakketmaatregelen waardoor de indicatiënormen zijn verscherpt. Om overbelasting te voorkomen is goede ondersteuning van de mantelzorger heel belangrijk. Voorlichting, ondersteuning, alerte hulpverlening en respijtzorg kunnen helpen om te voorkomen dat de mantelzorger overbelast raakt. Het blijkt echter dat veel mensen zich zelf niet herkennen als mantelzorger en daardoor geen gebruik maken van de mogelijkheden voor ondersteuning en voorzieningen. Landelijk is verder veel aandacht voor de waardering van mantelzorgers.

2.3. Maatschappelijke opvang

De maatschappelijke opvang, vrouwenopvang en Aanpak Huiselijk Geweld vallen onder prestatieveld 7 van de Wmo. Maatschappelijke opvang is het tijdelijk bieden van onderdak, begeleiding, informatie en advies aan personen die, door een of meer problemen, al dan niet gedwongen de thuissituatie hebben verlaten en niet in staat zijn zich op eigen kracht te handhaven in de samenleving. Inmiddels is er in de regio Haaglanden veel bereikt met het onderdak brengen en houden van feitelijk en residentiële daklozen, nu moet geïnvesteerd worden in preventie en herstel. Hierbij is een belangrijke rol weggelegd voor de randgemeenten.

De centrale opvanglocaties bevinden zich in de centrumgemeente Den Haag. In onze gemeente bestaat maatschappelijke opvang uit het geheel van preventieve en herstelmaatregelen, die moeten voorkomen dat mensen dakloos worden of, wanneer ze dakloos zijn, dat ze weer terugkeren naar zelfstandig wonen, al dan niet met begeleiding. Door de wijzingen in de AWBZ komt de financiering van woonbegeleiding onder druk te staan. De hiervoor bestemde rijksmiddelen, moeten evenwichtig over de regio (Den Haag en randgemeenten) verdeeld worden. Omdat het belangrijk is dat kwetsbare mensen zoveel mogelijk ondersteund en gestimuleerd worden om te participeren aan de samenleving, is er een verbinding naar het participatiebeleid van de gemeente noodzakelijk. Dakloze gezinnen afkomstig uit Leidschendam-Voorburg worden niet door de centrumgemeente Den Haag opgevangen. Daarom is er sinds 1 januari 2010 een pilot voor tijdelijke noodopvang dakloze gezinnen.

In 2011 zal naar verwachting de Wet meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling ingevoerd worden. Iedereen die werkt met kinderen of volwassenen, moet eind 2010 werken met een meldcode. Deze meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling is bedoeld voor professionals. Het is een stappenplan dat zij kunnen gebruiken als ze vermoedens van mishandeling hebben.

2.4. Openbare geestelijke gezondheidszorg

De gemeenten zijn via de Wmo verantwoordelijk geworden voor de bevordering van de openbare geestelijke volksgezondheid. In de Wmo staan gemeentelijke taken genoemd op het gebied van de OGGZ. Net als voorgaande jaren zal 2011 een jaar zijn waarin gemeenten deze taken verder zullen verkennen en zullen uitvoeren. Zo is er veel aandacht voor de ontwikkeling van (burger)meldpunten voor zorg en overlast, gecoördineerde begeleiding van zorgwekkende zorgmijders en preventie. In het rapport 'Verdeelsystematiek voor de specifieke middelen voor maatschappelijke opvang, verslavingsbeleid en OGGZ' (van kracht op 1 januari 2010) wordt het belang van dit laatste onderwerp, preventie, extra benadrukt.

De versoering van de Algemene wet bijzondere ziektekosten (AWBZ) is ook van invloed op het Wmo-prestatieveld OGGZ. De grondslag psychosociale problematiek is uit de wet geschrapt en opgegaan in de Wmo. De bijbehorende budgetten zijn toegevoegd aan het Gemeentefonds en de specifieke middelen van centrumgemeenten. Vanwege de centralisering van de Specifieke Middelen bij centrumgemeenten worden gemeenten gestimuleerd om in regionaal verband beleid te ontwikkelen.

De OGGZ-sector voelt ook de effecten van de Pakketmaatregelen 2009. Door deze maatregel hebben mensen met lichte beperkingen en/of beperkingen die uitsluitend gericht zijn op participatie, niet langer recht op ondersteunende begeleiding vanuit de AWBZ. Voor de OGGZ-doelgroep betekent dit dat personen met psychosociale problemen of lichte psychiatrische beperkingen niet langer in aanmerking komen voor een AWBZ-indicatie voor begeleiding. Zij zullen vaker een beroep doen op Wmo-voorzieningen. Een verdere versoering van de AWBZ door het rijk is aannemelijk.

Bijvoorbeeld door de criteria voor intramuraal verblijf aan te scherpen en de begeleidingsfunctie nog verder te beperken.

2.5. Lokaal gezondheidsbeleid

De Wet publieke gezondheid (ingegaan op 1 december 2008) is een samenvoeging van de Wet Collectieve Preventie Volksgezondheid, de Infectieziektewet en de Quarantainewet. Per 1 januari 2011 zal de tweede tranche van deze wet in werking treden. De belangrijkste wijzigingen in deze wet zijn: tot meer samenhang komen met de nieuwe Wet veiligheidsregio's (Wvr), het verankeren en versterken van de preventiecyclus, het bevorderen van de implementatie van de gemeentelijke nota's gezondheidsbeleid en het geven van prenatale voorlichting aan aanstaande ouders als gemeentelijke taak. Naast deze wijzigingen zijn gemeenten per oktober 2010 verplicht om uitvoering te geven aan ouderengezondheidszorg.

3. Innovatieve dienstverlening

Nadat in 2005 de VNG-visie op dienstverlening is vastgesteld (in 2015 is de gemeente de Poort van de Overheid) is deze in 2010 geactualiseerd; In 2020 is de dienstverlening aan de burger volledig ingericht op de vraag (en achterliggende behoefte) van de burger. We bieden informatie aan georganiseerd rond zijn leefomgeving (ik zoek werk, ik start een bedrijf) ongeacht de overheidsorganisatie die zich daarover ontfenmt. Overheidsorganisaties werken daartoe meer samen en maken gebruik van dezelfde gegevens. Daartoe moet de basis op orde zijn, niet alleen wat betreft ICT, maar ook in houding en gedrag van onze medewerkers. Voor onze gemeente betekent dit dat dienstverleningsprocessen klantgericht moeten worden ingericht en dat het beheer van onze basisadministraties goed op orde is.

Per oktober 2010 is de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (Wabo) in werking getreden. De komst van de Wabo stimuleert een projectmatige aanpak van vergunningverlening en dwingt tot samenwerking. De aanvrager centraal is de grondgedachte van de Wabo. Het is de bedoeling dat de overheid niet alleen toetst maar ook de aanvrager ondersteunt om te komen tot een kwalitatief goede aanvraag. De aanvrager blijft verantwoordelijk voor de aanvraag maar de overheid moet zorgen voor coördinatie en stroomlijning van de aanvraag om een omgevingsvergunning met als doel de kortere termijnen van vergunningverlening waar te maken. De Wabo stimuleert digitalisering van de overheid en is daarmee van grote invloed op de werkwijze binnen de overheid.

A3 Het vastgestelde gemeentelijke beleidskader

1. Sociale zaken en werkgelegenheid

1.1. Bijstand en minimabeleid:

- a. Beleidsnota minimabeleid Mee blijven doen! 2007-2010 (2007/12752)
- b. Afstemmingsverordening Wet werk en bijstand Leidschendam-Voorburg 2009 (2009/19796)
- c. Verordening bestrijding van misbruik en oneigenlijk gebruik Wet werk en bijstand 2005 (2004/15401)
- d. Toeslagenverordening Wet werk en bijstand Leidschendam-Voorburg 2009 (2009/1856)
- e. Verordening Langdurigheidstoelage Wet werk en bijstand 2009 (2009/9938)
- f. Verordening toeslagen en verlagingen Wet investeren in jongeren (2010/8710)
- g. Verordening verlaging inkomensvoorziening Wet investeren in jongeren (2010/8710)
- h. Verordening bestrijding misbruik en oneigenlijk gebruik Wij (2010/8710).

1.2. Uitstroom werkzoekenden

- a. Beleidsplan re-integratie 2008-2010 (2007/27975)
- b. Re-integratieverordening Wet werk en bijstand Leidschendam-Voorburg 2005 (gewijzigd 2007) (2007/21538)
- c. Visiedocument uitvoering sociale werkvoorziening 2008-2011 (2008/10393)
- d. Gemeenschappelijke regeling Dienst Sociale Werkvoorziening Rijswijk e.o. 2008 (2008/10393)
- e. Verordening Persoonsgebonden Budget Begeleid werken 2008 (2008/10448)
- f. Verordening werkleeraanbod Wet investeren in jongeren (2010/8710).

2. Zorg

- a. Wmo-nota Vitale verbindingen – Wmo beleid Leidschendam-Voorburg 2008-2012 (2008/10506)
- b. Verordening individuele voorzieningen maatschappelijke ondersteuning Leidschendam-Voorburg 2009 (2009/12349)
- c. Besluit individuele voorzieningen maatschappelijke ondersteuning Leidschendam-Voorburg 2009 (2009/12349)
- d. Kadernota Openbare Geestelijke Gezondheidszorg (OGGZ) 2009-2012 Leidschendam-Voorburg (2009/12459)
- e. Nota Lokaal gezondheidsbeleid Leidschendam-Voorburg 2008-2011 (2007/30699)
- f. AED-apparatuur voor Leidschendam-Voorburg (2008/2219)
- g. Raadsvoorstel tot vrijgeven van middelen ter compensatie van de wijzigingen in de AWBZ (2009/30999).

3. Innovatieve dienstverlening

- a. Notitie Koershouden van Concerndirectie (september 2009)
- b. Programma Ontwikkeling KCC (april 2010)
- c. Plan van aanpak ontwikkeling Klantcontactcentrum 2010 (fase 4), april 2010
- e. Ontheffingenbeleid (2009/8972)
- f. Welstandsnota (2010/29922)
- g. Horecanota (2009/22453)
- h. Beleid inzake sluitingstijden (2009/22064)
- i. Beleid inzake terrassen (kenmerk 2009/22240)
- j. Beleid inzake ondersteunende horeca in detailhandel (2009/22050)
- k. Evenementen-uitvoeringsplan 2010 (2009/31758).

A4 Huidige stand van zaken

1. Sociale zaken en werkgelegenheid

1.1. Bijstand en minimabeleid

Door de economische crisis stijgt het aantal uitkeringsgerechtigden snel. Voor 2010 is rekening gehouden met een verdere toename van het aantal uitkeringsgerechtigden. De verwachting is dat in 2011 het aantal bijstandgerechtigden zich stabiliseert op het aantal ultimo 2010.

De gemeente heeft geen bemoeienis meer met de verlening van (aanvullende) periodieke bijstand voor levensonderhoud aan mensen van 65 jaar en ouder vanwege de overdracht naar de Sociale Verzekeringsbank. Voor bijzondere bijstand en andere sociale voorzieningen is de gemeente nog wel het aangewezen orgaan. De uitvoering van de bijzondere bijstand en het minimabeleid geschiedt in overeenstemming met de in juni 2007 vastgestelde beleidsnota 'Mee blijven doen'.

Er wordt ingezet op het terugdringen van het niet-gebruik. Het aantal mensen met een laag inkomen is in 2010 als gevolg van de economische crisis toegenomen. De verwachting is dat deze trend zich in 2011 voortzet. De collectieve zorgverzekering is een instrument waarmee cliënten zich goed kunnen verzekeren tegen betaalbare premies. Door een goed pakket aan vergoedingen te bieden is voor medische kosten in het algemeen geen bijzondere bijstand meer nodig. De doelstelling dat ten minste 80% van de daarvoor in aanmerking komende alleenstaanden en gezinnen gebruik maakt van deze collectieve zorgverzekering is ruimschoots gehaald.

De Ooievaarspas is een middel om mensen actief te doen deelnemen aan de samenleving. De invoering van de digitalisering in 2011 van de Ooievaarspas zal naar verwachting tot een besparing in de uitvoeringslasten leiden. In het coalitieakkoord hebben wij aangegeven dat wij onder meer zoeken naar een goedkoper alternatief voor de Ooievaarspas. Om de haalbaarheid van een dergelijk alternatief in beeld te brengen laten wij een onderzoek uitvoeren naar de tevredenheid met en het daadwerkelijk gebruik van de Ooievaarspas door inwoners van de gemeente. De uitkomsten van dat onderzoek betrekken wij bij een eventueel alternatief voor de Ooievaarspas.

1.2. Uitstroom werkzoekenden

De re-integratieactiviteiten zijn gericht op terugdringing van het aantal bijstandsgerechtigden en blijvende terugkeer op de arbeidsmarkt. In het re-integratiebeleid staat de gedachte centraal dat er een tegenprestatie dient te worden geleverd voor het beroep op een bijstandsuitkering. Daarnaast gaan we ervan uit dat iedereen kan meedoen en op grond van de mogelijkheden een bijdrage kan leveren aan arbeid en/of (maatschappelijk) zinvolle activiteiten.

De gemeente stimuleert maatschappelijke participatie en biedt burgers een vangnet waar hen dit niet op eigen kracht lukt. Om die reden neemt maatschappelijke participatie, naast uitstroom naar regulier betaald werk, een belangrijke plaats in de re-integratieactiviteiten in. De vestiging van een kringloopwinkel, waar een vijftigtal Vlietbanen moet komen, is nog niet gerealiseerd door de te volgen vergunningsprocedure. De verwachting is dat de kringloopwinkel in 2011 een belangrijke bijdrage gaat leveren aan de invulling van de Vlietbanen.

Het Samenwerkingsverband Onderwijs, Bedrijfsleven plus arbeidstoeleiders (SOB+) is in 2009 gestart met haar activiteiten. Na een aarzelend begin door problemen rond de personele inzet, is het SOB+ inmiddels een factor in het gemeentelijk arbeidsmarktbeleid, naast de verbetering van de contacten tussen bedrijfsleven en onderwijs wat de primaire taak is van het SOB+.

Het Regionaal Platform Arbeidsmarktbeleid Haaglanden (RPA) heeft er het afgelopen jaar, naast haar netwerkfunctie, een belangrijke taak bij gekregen: de ketensamenwerking. De deelnemende gemeenten en het UWV WERKbedrijf stemmen in dit ketenoverleg het beleid op elkaar af. Het door het rijk geïnitieerde Actieplan Jeugdwerkloosheid is in RPA-verband, regionaal georganiseerd.

De aan de Dienst Sociale Werkvoorziening Rijswijk en omstreken (DSW) deelnemende gemeenten voeren een eensluidend beleid, waarbij de dienst optimaal moet worden benut en versterkt. Het coalitieakkoord "Verantwoord Vooruit" van onze gemeente heeft als doelstelling dat het exploitatietekort van de DSW eind 2013 tot nul moet zijn teruggebracht. Het college heeft uitvoeringsovereenkomsten afgesloten met de DSW, waarin duidelijk geformuleerde prestaties voor de DSW op het gebied van financiën, wachtlijstbeheer, begeleid werken en samenwerking zijn geformuleerd.

2. Zorg

2.1 Individuele voorzieningen

De Wmo is een brede participatiewet: iedereen moet kunnen meedoen. De Wmo biedt een kader voor de gemeente om de zelfredzaamheid en de maatschappelijke participatie van burgers met beperkingen te bevorderen: het compensatiebeginsel. Het compensatiebeginsel vraagt van de burger allereerst eigen oplossingen te vinden om het participatieprobleem dat hij ervaart op te lossen. Pas wanneer er geen eigen oplossingen zijn, is de gemeente gehouden de beperking te compenseren. Dit vraagt om individueel maatwerk voor de burger waarbij de eigen kracht van de burger en zijn omgeving ook wordt meegenomen in de overweging. De kanteling is het proces van claimgericht naar vraaggericht denken en handelen. De kanteling vraagt een nieuwe manier van denken en doen, ook bij de individuele voorzieningen. En niet alleen van de gemeente, maar ook van de burger, belangenorganisaties, familie van cliënten, welzijnsorganisaties en vele anderen. De kanteling betekent dat de uitvoering moet veranderen:

- a. van zorgplicht naar het compensatiebeginsel;
- b. van aanbodsturing naar probleemsturing;
- c. van goedkoopst adequaat naar normaal functioneren/gebruik;
- d. van doelgroep fysieke beperkingen naar doelgroep van alle beperkingen;
- e. van verstrekkingen in natura naar natura en PGB keuze vrijheid.

In 2010 is gestart met een pilot bij aanvragen voor scootmobielen. Twee zorgloket medewerkers die hiervoor speciaal opgeleid zijn, gaan op huisbezoek bij klanten en passen een “kantelingsgesprek” toe. Dit wordt ook wel het keukentafelgesprek genoemd. De medewerker heeft als insteek om alle problemen met de klant te bespreken en de hele situatie met alle mogelijkheden in beeld te brengen. De pilot wordt tussentijds geëvalueerd en afgesloten na dertig aanvragen.

Daarnaast zal het Zorgloket haar ketenpartners op de hoogte houden van de ervaringen en nieuwe ontwikkelingen over de kanteling en daar waar nodig, haar ketenpartners instrueren hoe de klant ook te wijzen op de eigen verantwoordelijkheid.

Om meer grip te krijgen op de uitvoering en de doelmatigheid van de werkzaamheden zal een kwaliteitshandvest worden ontwikkeld. Dit gebeurt op basis van het handboek toegankelijkheid. Aannemers zullen vervolgens aanpassingen conform dit handvest moeten uitvoeren. Dit handvest moet zich onder andere richten op kwaliteit, snelheid, communicatie en prijs. Naast het meer grip krijgen op de uitvoering en doelmatigheid, heeft het kwaliteitshandvest ook als doel dat de kwaliteit van de woningaanpassingen en tevredenheid van de aanvrager toe zal nemen.

2.2. Ondersteuning mantelzorgers en zorgvrijwilligers

Om mantelzorgers te ondersteunen is samen met de gemeenten Voorschoten, Wassenaar, Zoetermeer en Rijswijk de Stichting Rondom Mantelzorg opgericht. De stichting biedt mantelzorgers informatie, advies en ondersteuning.

Voor het versterken van de professionele respijtzorg is, in samenwerking met de vier andere deelnemende gemeenten en de stichting Rondom Mantelzorg, een intentieverklaring opgesteld waarbij ook het Zorgkantoor en zorgaanbieder zijn betrokken. Met de uitwerking van de afspraken in de intentieverklaring is een start gemaakt.

Om inwoners zich bewust te maken van het feit dat ze mantelzorger zijn en ondersteuning kunnen vragen bij de gemeente is een gemeentelijke campagne gestart waarin 'herkenning en ondersteuning' centraal staat. Deze campagne heeft een uitloop naar 2011. In de ouderengids 2010-2011 is een hoofdstuk over mantelzorg opgenomen om ouderen in de gemeente bekend te maken met het aanbod en de mogelijkheden voor ondersteuning. Er wordt onderzocht welke mogelijkheden er zijn om de mantelzorgers die geregistreerd zijn bij de stichting Rondon Mantelzorg Steunpunt, namens de gemeente, een blijk van waardering aan te bieden.

2.3. Maatschappelijke opvang

2.3.1. Huiselijk geweld

Onze gemeente hoort bij de veiligheidsregio Haaglanden en neemt deel aan "de Haaglandse Aanpak huiselijk geweld". Dit is een ketenaanpak met alle relevante organisaties van Politie tot hulpverlening. Speerpunten in het beleid zijn onder andere vroegtijdige signalering van kindermishandeling en trajecten gericht op hulpverlening aan zowel slachtoffers als daders. Centraal coördinatiepunt in deze aanpak is het Steunpunt Huiselijk Geweld (SHG) in Den Haag. Het SHG is sinds 2009 opgenomen in het veiligheidshuis. In 2010 / 2011 zal de Haaglandse Aanpak geherstructureerd worden.

De Wet op het Tijdelijk Huisverbod is per 1 maart 2009 in onze gemeente geïmplementeerd en wordt in samenwerking met de regio Haaglanden uitgevoerd. Het zorgtraject aan de slachtoffers is ondergebracht bij AMW Florence die in onze gemeente opereert, zodat de aansluiting op een regulier traject gewaarborgd is. Regelmatig wordt gebruik gemaakt van dit instrument. De politie en de hulpverlening werken nauw samen.

2.3.2. Nazorg ex gedetineerden

Nazorg aan ex-gedetineerden is een wettelijke verplichting van gemeenten. Door nazorg te bieden op de vier leefgebieden (wonen, zorg, inkomen/werk en identiteit) vermindert de recidive. Eind 2010 zal onderzocht worden hoe de randgemeentes kunnen aansluiten bij het Veiligheidshuis in Den Haag ten aanzien van de Nazorg.

2.3.3. Opvang dak- en thuislozen

Den Haag is centrumgemeente voor wat betreft de opvang van dak en thuislozen. Er zijn vijf grote opvang locaties. Ook de opvang van (andere) kwetsbare doelgroepen verloopt in samenspraak met de centrumgemeente Den Haag.

Sinds 1 januari 2010 is er voor drie jaar een noodopvang voor dakloze gezinnen in onze gemeente. De uitvoering en het beheer, is in handen van een organisatie voor woonbegeleiding (Limor). De wooncoöperaties hebben ieder één woning beschikbaar gesteld. Jaarlijks zal worden geëvalueerd over de behoefte en effectiviteit.

De gemeente zet zich in om dakloosheid te voorkomen (preventie) en subsidieert daarom een aantal (zorg) instellingen om kwetsbare doelgroepen te begeleiden. Begeleiding bij zelfstandig wonen van mensen met een psychische aandoening wordt verzorgd door Limor, RIBW Fonteynenburg, Parnassia en Rivierduinen. RIBW Fonteynenburg heeft in Voorburg-West een locatie voor begeleid wonen. In de Prinsenhof hebben zij een zorgpost opgericht voor ambulante begeleid wonen. Daarnaast hebben woningbouwcorporaties WoonInvest en Vidomes met Limor afspraken gemaakt om huisuitzetting te voorkomen, het zogenaamde Laatste Kansbeleid.

2.4. Openbare geestelijke gezondheidszorg

Het OGGZ-beleid van onze gemeente is belegd in de Wmo-nota Vitale Verbindingen en in de Kadernota Openbare Geestelijke Gezondheidszorg (OGGZ) 2009-2012. De OGGZ is één van de negen prestatievelden van de Wmo en richt zich op mensen met meervoudige psychische of psychosociale problemen. Vanwege de gemeenschappelijke doelgroep kan het beleid op dit terrein niet los worden gezien van de prestatievelden maatschappelijke opvang en verslavingsbeleid. De algemene doelstelling voor deze prestatievelden luidt: Het voorkomen van uitsluiting van kwetsbare burgers en hun maatschappelijke participatie mogelijk maken en bevorderen. Waar dit niet lukt, moet een vangnet geboden worden. Kernactiviteiten zijn preventie, regie, bemoeizorg, vroegsignalering en begeleiding.

Preventie is een belangrijk middel om de geestelijke volksgezondheid te bevorderen. De activiteiten zijn veelal gericht op het signaleren en bestrijden van risicofactoren. De gemeente stelt subsidies beschikbaar aan Parnassia, De Jutters en GGZ Haagstreek voor activiteiten op gebied van de collectieve preventie OGGZ, zoals voorlichting en cursussen. Daarbij wordt ook aansluiting gezocht bij het lokale gezondheidsbeleid.

In het kader van bemoeizorg en vroegsignalering van psychosociale problematiek is eind 2008 het Meldpunt Bezorgd opgericht, waar in eerste instantie alleen professionals signalen van crisis konden melden. Het meldpunt wordt ook bereikbaar voor burgers.

Speciale aandacht gaat uit naar het voorkomen van dakloosheid. Corporaties kunnen dreigende ontruiming in een vroeg stadium melden bij het Meldpunt Bezorgd, zodat (bemoei)zorg kan worden gestart en het aantal ontruiming kan worden verminderd (zie onderdeel 2.3 voor aanpalende activiteiten op het gebied van maatschappelijke opvang).

Onder regie van de gemeente vindt structureel overleg plaats tussen betrokken instanties, zoals politie, corporaties en organisaties voor GGZ, woonbegeleiding en thuiszorg. Het betreft hier het signaleringsoverleg en het Platform Bezorgd. Doel van het signaleringsoverleg is om samenhangende zorg te bieden en overlast terug te dringen. Het Platform Bezorgd heeft als doelstelling om het beleid met betrekking tot de OGGZ te bespreken, te evalueren en bij te stellen. Om kwetsbare groepen beter te begeleiden en te bereiken, subsidieert onze gemeente sinds enkele jaren het wijkgericht spreekuur voor GGZ patiënten woonachtig in de Prinsenhof. Het spreekuur is gericht op een afname van overlast en ontsporingen.

Door de versobering van de AWBZ is de vraag naar ex-AWBZ voorzieningen verschoven naar de Wmo. Onze gemeente heeft in dit kader in 2009 een visie geformuleerd over het stimuleren van welzijnsaanbod en individuele voorzieningen. Op basis van deze visie worden voor OGGZ-cliënten subsidies beschikbaar gesteld aan REAKT voor maatschappelijke activering, aan Florence voor thuiszorg en gezinsbegeleiding en aan Limor voor ambulante woonbegeleiding.

2.5. Lokaal gezondheidsbeleid

2.5.1. Speerpunten lokaal gezondheidsbeleid

Algemeen

Het beleid van onze gemeente is belegd in de nota 'Lokaal gezondheidsbeleid Leidschendam-Voorburg 2008-2011' (2007/30699). Op basis van de speerpunten uit deze nota zijn een vijftal actieplannen geschreven, te weten:

- a. Bevorderen van het niet roken
- b. Terugdringen van schadelijk alcoholgebruik
- c. Bevorderen van het aantal mensen met een gezond gewicht
- d. Terugdringen van depressie
- e. Terugdringen van diabetes.

De actieplannen zijn tot stand gekomen in samenwerking met uitvoerende partijen en de GGD. Ook wordt jaarlijks een uitvoeringsplan geschreven, waarin alle gezondheidsbevorderende activiteiten van de betrokken partijen zijn opgenomen. De interventies zoals beschreven in het uitvoeringsplan worden door de GGD gemonitord op het bereik en resultaat van de acties/interventies. De resultaten komen periodiek terug in het Preventieoverleg met de GGD en de uitvoerende partijen onder regie van de gemeente. Het Preventieoverleg is ook bedoeld om integraliteit te bewerkstelligen; met een interventie kan vaak de doelstelling van meerdere speerpunten bereikt worden.

Preventie en gezondheidsbevordering

Als bijdrage aan het uitvoeringsplan verstrekt de gemeente subsidies in het kader van sportstimulering, voedingseducatie onder kinderen, depressiepreventie, diabetesvoorlichting en het tegengaan van schadelijk alcoholgebruik.

Versterking regie

In de Wet publieke gezondheid is de bepaling opgenomen dat gemeenten de continuïteit en de samenhang binnen de publieke gezondheidszorg en de afstemming met onder andere de curatieve gezondheidszorg moeten bevorderen. Leidschendam-Voorburg werkt aan een verdere versterking van de regiefunctie van onze gemeente.

2.5.2. Automatische externe defibrillator (AED)

De landelijke campagne met de centrale boodschap: een leven hoeft niet te stoppen bij een hartstilstand is lokaal uitgewerkt. In het voorjaar van 2009 is geïnventariseerd waar zich in de gemeente reeds AED's bevinden. Aan de hand hiervan is een plan van aanpak gemaakt voor plaatsing van AED's binnen de gemeente en een aanbestedingstraject gestart.

3. Innovatieve dienstverlening

In 2011 werken de afdelingen Servicecentrum en Dienstverlening, vergunningen en belastingen grotendeels volgens de filosofie van het Klantcontactcentrum (KCC). Burgers kunnen voor al hun vragen aan de gemeente bij het KCC terecht. Dit kan via alle dienstverleningskanalen (post, telefoon, email, internet en persoonlijk aan de balie). In 80% van de gevallen krijgt de klant antwoord van het KCC en in de overige gevallen zorgt het KCC ervoor dat hij binnen de afgesproken servicenorm het antwoord vanuit de rest van de organisatie krijgt.

Er is een eerste lijn KCC, waar de burger in eerste instantie binnenkomt (telefoon en balie). Hier wordt de burger geholpen met algemene informatie, worden Meldingen Openbare Ruimte aangenomen, worden afspraken voor de diverse loketten gemaakt, worden vragen geregistreerd en doorgezet naar de tweede lijn KCC en worden de contacten vastgelegd. De tweede lijn KCC handelt de doorgekregen vragen van de eerste lijn af op het terrein van burgerzaken, vergunningen / bedrijven, belastingen en zorg, werk & inkomen. De tweede lijn levert de meer complexe producten.

Het klantcontactstelsel (kcs) is in 2010 geïnstalleerd bij een kleine groep medewerkers. In het kcs worden relevante klantcontacten vastgelegd en kan de status van een productaanvraag worden gevolgd, zowel digitaal door de burger, maar ook door medewerkers van het KCC, wanneer een burger daarover telefonisch vragen heeft. In 2011 wordt begonnen met de uitrol van het kcs naar de rest van de organisatie.

De digitale Kennisbank is uitgebreid naar de tweede lijn KCC, zodat clusters efficiënt gebruik kunnen maken van de productinformatie.

Op 1 januari 2010 is de basisadministratie personen ingevoerd. Dit betekent onder andere dat terugmelden door afnemers zowel extern als intern verplicht is geworden. Ook het aantal onderzoeken zal hierdoor toenemen als gevolg van de uitbreiding van de (wettelijke) terugmeldvoorziening met ingang van 1 januari 2010.

Eind 2011 wordt de audit op de gemeentelijke basisadministratie (GBA) uitgevoerd. De audit is drie jaarlijks verplicht gesteld door het rijk. De gemeente dient te voldoen aan de geldende regelgeving. Getoetst zullen worden het proces, privacy en inhoud van de GBA.

In 2012 kunnen geen kinderen meer worden bijgeschreven in paspoorten van ouders. Dit betekent dat iedereen een eigen reisdocument moet hebben. Doordat klanten hierop vooruitlopen, leidt dit nu reeds tot meer reisdocumenten.

Regionaal is er een toename van aandacht voor fraude bij reisdocumenten. Ook binnen de gemeente Leidschendam-Voorburg zal dit onderwerp het komende jaar meer aandacht krijgen.

B. Wat willen we bereiken?

De (algemene en operationele) doelstellingen van de Gemeenteraad van Leidschendam-Voorburg per beleidsterrein van het programma Dienstverlening zijn:

1. Sociale zaken en werkgelegenheid:

1.1. Bijstand en minimabeleid

Het bevorderen van maatschappelijke participatie door het stimuleren van een actieve deelname aan maatschappelijke activiteiten van inwoners met een inkomen tot 110% van de toepasselijke bijstandsnorm.

Operationele doelstellingen:

- a. Mensen voor wie dat mogelijk is re-integreren, zodat zij uit het sociale en financiële isolement komen en weer in hun eigen inkomensbehoefte kunnen voorzien
- b. Bevorderen dat mensen met een inkomen tot 110% van de toepasselijke bijstandsnorm deel kunnen nemen aan de maatschappij door het verstrekken van (financiële) voorzieningen
- c. Bevorderen dat kinderen van mensen met een inkomen tot 130% van de toepasselijke bijstandsnorm deel kunnen nemen aan de maatschappij door het verstrekken van voorzieningen zowel financieel als in natura
- d. Het gebruik van de regelingen stimuleren door actieve benadering en voorlichting
- e. Inwoners ondersteunen bij het invullen van formulieren.

Omschrijving effectindicator	Norm	Realisatie waarde 2009	Streef- waarde 2010	Streef- waarde 2011	Streef- waarde 2012	Streef- waarde 2013	Streef- waarde 2014
1. Aantal bijstandsgerechtigden	Ntb	Ntb	1.720	1.720	1.720	1.720	1.720
2a. Aantal jongeren tot 18 jaar dat de ouderbijstandspas gebruikt bij lidmaatschap van een sportvereniging	632	217	158	158	158	158	158
2b. Percentage jongeren tot 18 jaar dat de ouderbijstandspas gebruikt bij lidmaatschap van een sportvereniging	100%	34%	25%	25%	25%	25%	25%
3a. Aantal toekenningen schoolkosten aan huishoudens	Ntb	594	534	534	534	534	534
3b. Percentage toekenningen schoolkosten aan huishoudens	Ntb	63%	57%	57%	57%	57%	57%
4a. Aantal toekenningen computer aan gezinnen	250	200	208	216	224	232	240
4b. Percentage toekenningen computer aan gezinnen In percentage van de doelgroep	Ntb	80%	83%	86%	90%	93%	96%
5a. Aantal aanvragen om dienstverlening door het Instituut sociaal raadsman	Ntb	Ntb	1.325	1.325	1.325	1.325	1.325
5b. Percentage aanvragen om dienstverlening door het Instituut sociaal raadsman	Ntb	Ntb	45%	45%	45%	45%	45%
6a. Aantal deelnemers aan de collectieve ziektekostenverzekering	Ntb	1.400	1.514	1.514	1.514	1.514	1.514
6b. Percentage deelnemers aan de collectieve ziektekostenverzekering	Ntb	92%	100%	100%	100%	100%	100%

Omschrijving effectindicator	Norm	Realisatie waarde 2009	Streef- waarde 2010	Streef- waarde 2011	Streef- waarde 2012	Streef- waarde 2013	Streef- waarde 2014
7a. Aantal gebruikers van de ooievaarspas	4.933	5.592	4.933	4.933	4.933	4.933	4.933
7b. Percentage gebruikers van de ooievaarspas	100%	113%	100%	100%	100%	100%	100%
8a. Het aantal contacten formulierenbrigade met inwoners	1.485	Ntb	830	875	920	965	965
8b. Percentages contacten formulierenbrigade met inwoners	100%	Ntb	56%	59%	62%	65%	65%
9. Bekendheid bijzondere bijstand (huishoudens)	1.338	Ntb	895	895	895	895	895
10a. Aantal werkelijk ingediende aanvragen schuldhulpverlening huishoudens laag inkomen	Ntb	Ntb	325	325	325	325	325
10b. Aantal werkelijk ingediende aanvragen in percentage van aantal inwoners met laag inkomen (basis 2.776 inwoners)	Ntb	Ntb	12%	12%	12%	12%	12%
11a. Aantal geslaagde bemiddelingen schuldhulpverlening	Ntb	Ntb	146	146	146	146	146
11b. Percentage geslaagde bemiddelingen van de ingediende aanvragen schuldhulpverlening	Ntb	Ntb	45%	45%	45%	45%	45%

1.2. Uitstroom werkzoekenden

Bevorderen dat mensen door betaald werk in hun eigen levensonderhoud kunnen voorzien. Aan diegenen voor wie betaald werk (nog) niet is weggelegd, wordt tijdelijk een uitkering verstrekt. Hiervoor wordt een tegenprestatie van de cliënt verwacht. Daarnaast worden alle personen die niet zelfstandig op de reguliere arbeidsmarkt kunnen werken ondersteund bij het vinden van een zo regulier mogelijke werkplek onder aangepaste omstandigheden.

Operationele doelstellingen:

- a. Een sluitende aanpak van de instroom in de Wet werk en bijstand
- b. Bestaande uitkeringsgerechtigden meer betrekken bij de maatschappij en zo mogelijk begeleiden naar regulier werk
- c. De voordelen van de samenvoeging van de geldstromen voor volwasseneneducatie, inburgering en re-integratie (werkdeel) maximaal benutten
- d. De gemeenten in de gemeenschappelijke regeling voeren een eensluidend beleid op het gebied van de WSW, waarbij de DSW optimaal moet worden benut en versterkt
- e. De DSW draagt zorg voor nieuwe activiteiten en ontwikkelt nieuwe producten in relatie tot de samenhang met Wmo, re-integratie en inburgering
- f. Het exploitatietekort van de DSW wordt eind 2013 teruggebracht tot nul
- g. Begeleid werken en detachering worden geïntensiveerd, zodat eind 2013 30% van het totaal aantal werknemers van de DSW werkt in een vorm van begeleid werken of detachering.

Omschrijving effectindicator	Norm	Realisatie waarde 2009	Streef- waarde 2010	Streef- waarde 2011	Streef- waarde 2012	Streef- waarde 2013	Streef- waarde 2014
I. Uitstroom werkzoekenden:							
1. Percentage werkloze van de beroepsbevolking	<6,4%	5,3%	<6,4%	<6,4%	<6,4%	<6,4%	<6,4%
2. Percentage bijstandsgerechtigden in een traject	70%	73,5%	75%	75%	75%	75%	75%
3. Percentage uitstroom naar regulier werk	25%	20,5%	25%	25%	25%	25%	25%
4. Percentage ontheffingen	42,5%	52%	50%	47,5%	45%	42,5%	42,5%
II. Sociale werkvoorziening:							
5. Percentage geplaatste WSW formatieplaatsen in detachering of begeleid werken	32%	32%	25%	28%	32%	32%	32%
6. Aantal personen met indicatie op wachtlijst	Ntb	Ntb	15	15	15	15	15
7. Aantal toekenningen Persoonsgebonden budget aan WSW-formatieplaatsen	5	1	2	2	2	2	2
8. Percentage aanvragen persoonsgebonden budget afgehandeld binnen wettelijke termijn	100%	-	100%	100%	100%	100%	100%

2. Zorg

Wmo (algemeen)

Leidschendam-Voorburg streeft ernaar een sterke sociale gemeente te zijn waar mensen met en zonder beperkingen volledig en gelijkwaardig mee kunnen doen aan alle facetten van de samenleving. Daarbij wordt in beginsel uitgegaan van het zelforganiserend vermogen van haar inwoners.

2.1 Individuele voorzieningen

De gemeente wil het mogelijk maken dat alle inwoners zelfstandig, ongeacht een eventuele beperking, kunnen deelnemen aan het maatschappelijk verkeer. Daarnaast wordt ook ingezet op het optimaliseren van de gemeentelijke dienstverlening en het bevorderen van samenwerking met en tussen maatschappelijke organisaties.

Operationele doelstellingen:

- Bezoekers worden op een klantvriendelijke wijze geholpen
- Vraaggerichte en innovatieve dienstverlening
- Inwoners kunnen bij het Servicecentrum terecht voor dienstverlening
- De betrokkenheid van burgers bij beleidsvorming verhogen door de Participatieraad te betrekken bij de beleidsvoorbereiding en advisering.

Omschrijving effectindicator	Norm	Realisatie waarde 2009	Streef- waarde 2010	Streef- waarde 2011	Streef- waarde 2012	Streef- waarde 2013	Streef- waarde 2014
1. Klanttevredenheid individuele voorzieningen	7	7	7	7	7	7	7

2.2. Ondersteuning mantelzorgers en zorgvrijwilligers

Operationele doelstellingen:

- a. Meer mantelzorgers en zorgvrijwilligers
- b. Mantelzorgers en zorgvrijwilligers ondersteunen en waarderen
- c. Overbelasting van mantelzorgers voorkomen en tegengaan.

Omschrijving effectindicator	Norm	Realisatie waarde 2009	Streef- waarde 2010	Streef- waarde 2011	Streef- waarde 2012	Streef- waarde 2013	Streef- waarde 2014
1. Aantal zorgvrijwilligers	Ntb	28	40	40	40	40	40
2. Aantal mantelzorgers geregistreerd bij het lokale steunpunt Mantelzorg	Ntb	532	536	699	862	862	862

2.3. Maatschappelijke opvang

2.3.1 Aanpak Huiselijk geweld

Operationele doelstellingen:

- a. Het voorkomen van (herhaling van) huiselijk geweld door middel van signalering en hulpverlening.

Omschrijving effectindicator	Norm	Realisatie waarde 2009	Streef- waarde 2010	Streef- waarde 2011	Streef- waarde 2012	Streef- waarde 2013	Streef- waarde 2014
1. Aantal meldingen van huiselijk geweld waarna hulpverlening wordt gestart	70	70	70	70	70	70	70

2.3.2. Nazorg ex-gedetineerden

Operationele doelstellingen:

- a. Voorkomen dat ex-gedetineerden gaan rediviceren.

Omschrijving effectindicator	Norm	Realisatie waarde 2009	Streef- waarde 2010	Streef- waarde 2011	Streef- waarde 2012	Streef- waarde 2013	Streef- waarde 2014
1. Percentage gerealiseerde nazorg trajecten volwassenen	50 %	Ntb	50%	50 %	50%	Ntb	Ntb
2. Percentage gerealiseerde trajecten jeugd (18 tot 28 jr)	-	Ntb	80%	90%	90%	Ntb	Ntb

3. Innovatieve dienstverlening

Met innovatieve dienstverlening beogen wij klantgericht denken en het verbeteren van de dienstverlening aan de inwoners van onze gemeente onder andere door het aanbieden van producten en diensten via internet en de ontwikkeling van een Klantcontactcentrum (KCC).

Operationele doelstellingen:

- a. Wij willen bereiken dat klanten (burgers) meer tevreden zijn doordat zij sneller en efficiënter een antwoord krijgen op hun vragen
- b. De burger komt met zijn vraag altijd binnen bij het KCC, ongeacht het kanaal waarlangs de vraag wordt gesteld
- c. De vraag hoeft maar één keer gesteld te worden, ook als deze wordt doorgespeeld naar de back-office
- d. In het KCC is informatie beschikbaar die voor de afhandeling van 80% van het contact met de burger nodig is
- e. Een KCC medewerker kan zien of een burger al eerder heeft gebeld of gemaïld en of hij bijvoorbeeld voor andere producten contact heeft gehad met de gemeente
- f. Gegevens van de burger die vastliggen in onze basisregistraties, worden niet nogmaals gevraagd
- g. Een toegankelijke en dienstverlenende partij voor de ondernemers zijn door hen te ondersteunen, door partijen bij elkaar te brengen (makelaarsfunctie) en door het scheppen van goede voorwaarden. Met het doorontwikkelen van het digitale ondernemersloket willen wij dat verder ontwikkelen.

Omschrijving effectindicator	Norm	Realisatie waarde 2009	Streef- waarde 2010	Streef- waarde 2011	Streef- waarde 2012	Streef- waarde 2013	Streef- waarde 2014
1. Klanttevredenheid servicecentra	7,5	7,9	7,5	7,5	7,5	7,5	7,5
2. Klanttevredenheid over openingstijden servicecentra	7,5	7,5	7,5	7,5	7,5	7,5	7,5
3. Klanttevredenheid verlening bouwvergunningen	7,5	7,8	7,5	7,5	7,5	7,5	7,5

C. Wat gaan we daarvoor doen?

Om de gestelde doelen te bereiken gaat het College de volgende prestaties verrichten:

1. Sociale zaken en werkgelegenheid

1.1. Bijstand en minimabeleid

- a. Voorlichting aan intermediaire organisaties
- b. Resultaten van de ingezette instrumenten als armoedemonitor en minima-effect-rapportage (MER) blijvend gebruiken voor doelgerichte acties
- c. Bekendheid bestaande regelingen vergroten, onder andere door gerichte aanschrijving van doelgroepen van sociale voorzieningen
- d. Benadering scholen bij intensivering bijzondere bijstand schoolgaande jeugd
- e. In samenwerking met Woej aanschrijven van gezinnen in verband met Woej-pret en in samenwerking met Disck SC&W Jongerenwerk aanschrijven van gezinnen in verband met de Zomerkaravaan
- f. Gerichte benadering van doelgroepen door bestandskoppeling.

1.2. Uitstroom werkzoekenden

- a. Bij elke nieuwe uitkering wordt een traject op maat aangeboden gericht op de snelste weg naar duurzame uitstroom
- b. Uitkeringsgerechtigden met een ontheffing voor de sollicitatieplicht zullen de komende jaren opnieuw beoordeeld worden. Dit zal leiden tot meer trajecten, met name op het gebied van maatschappelijke participatie
- c. Verder exploreren van de mogelijkheden en de uitdagingen die de samenvoeging van uit het Rijk van de geldstromen voor volwasseneneducatie, inburgering en re-integratie (werkdeel) oplevert
- d. Structureel overleg tussen gemeenten en DSW om naleving van de visie, missie en doelstellingen van het beleid te monitoren en waarborgen
- e. Onderzoeken of gemeentelijke bijdrage aan DSW gekoppeld kan worden aan bonusmalussystematiek, waarin ook een prikkel voor de DSW is opgenomen
- f. Participatiebudget benutten in het kader van wachtlijstactivering
- g. Doelstellingen opleggen ten aanzien van ter beschikking stellen aantal plekken begeleid werken
- h. Prestatieafspraken met DSW in uitvoeringsovereenkomst.

2. Zorg

- a. Een voorzichtige start maken met het aanbieden van alarmering als voorziening voor een beperkte groep mensen
- b. Informatie en voorlichting over Diensten bij Wonen met Zorg.

2.1 Individuele voorzieningen

- a. Het vereenvoudigen en verbeteren van procedures en regelgeving
- b. De algemene toegankelijkheid van gebouwen stimuleren en verbeteren.

2.2. Mantelzorgers en vrijwillige respijtzorgers

- a. Ondersteunen van mantelzorgers door subsidiering van de stichting Rondom Mantelzorg
- b. Bevorderen van het gebruik van professionele respijtzorg
- c. Uitvoeren van communicatiecampagne over 'herkenning en ondersteuning' van mantelzorgers
- d. Uitbreiding van het aantal cliëntcontacten van het steunpunt Mantelzorg

- e. Uitbreiding van het gebruik van vrijwillige respijtzorg
- f. Waardering van mantelzorgers door bijvoorbeeld de organisatie van de Dag van de Mantelzorg.

2.3 Maatschappelijke opvang

2.3.1 Aanpak huiselijk geweld/tijdelijk huisverbod

- a. Jaarlijks evaluatieoverleg tussen Politie en hulpverlening initiëren
- b. Actieve deelname aan stuurgroep huiselijk geweld
- c. Bevorderen van eerdere melding van huiselijk geweld
- d. Bevorderen van snellere onderkenning en interventie door hulpverlening en intermediairs.

2.3.2 Opvang ex gedetineerden en andere bijzondere doelgroepen

- a. Jaarlijkse afspraken maken met woningcorporaties en zorgverleners over huisvesting en zorg van bijzondere doelgroepen
- b. Vier maal per jaar overleg tussen gemeente, politie, en uitvoerders van begeleidingstrajecten
- c. Financiering van begeleiding op vijf leefgebieden
- d. Monitoring van vordering op vijf leefgebieden
- e. Aansluiting nazorg op wet Wij realiseren.

2.3.3 Opvang dak en thuislozen

- a. Aantal huisuitzettingen verminderen door goede afspraken met corporatie, schuldhulpverleningen en begeleiding
- b. Subsidiëren van noodopvang voor dakloze gezinnen
- c. Subsidiëren van woonbegeleiding voor dakloze gezinnen.

2.4. Openbare Geestelijke Gezondheidszorg

- a. Professionalisering van het signaleringsoverleg. Het signaleringsoverleg is een casuïstiek overleg waaraan hulpverlenende instellingen, woningcorporaties, politie en onze gemeente deelnemen (om professioneel te kunnen opereren wordt dit overleg door de gemeente gefaciliteerd met administratieve ondersteuning)
- b. Vier keer per jaar organiseren van het Platform Bezorgd om (de uitvoering van) het beleid met betrekking tot OGGZ te bespreken, te evalueren en bij te stellen. Eén keer per jaar wordt op bestuurlijk niveau overlegd
- c. Het financieren van het Meldpunt Bezorgd waar zorg en overlast door de gemeente, politie, corporaties en hulpverlenende instellingen gemeld kunnen worden en van waaruit de zorg verder gecoördineerd wordt. De uitvoering van het Meldpunt bezorgd ligt bij de GGD
- d. Outreachende hulpverlening: Voortzetting van een wijkgericht spreekuur voor GGZ patiënten woonachtig in de Prinsenhof, gericht op een afname van overlast en ontsporingen
- e. Afspraken maken met de centrumgemeente: De financiële middelen voor OGGZ-activiteiten op gebied van toeleiding zijn naar de centrumgemeente (Den Haag) gegaan
- f. OGGZ-monitor: De GGD ZHW gaat samen met de GGD Den Haag in overleg met de gemeente Den Haag en de regiogemeenten om een OGGZ-monitor op te zetten. Doel: het verkrijgen van kengetallen en inzichten in de kansen en bedreiging op het gebied van de OGGZ
- g. Collectieve preventie (richt zich op het voorkomen en signaleren van psychische- en verslavingsproblematiek) en versterking OGGZ: Dit is een bestaande activiteit die uitgevoerd wordt door Parnassia, GGZ-Haagstreek en de Jutters. Juist in de preventieve sfeer is er op gebied van Maatschappelijke opvang, OGGZ en (voorkomen van) verslaving bij jeugd, jongeren en ouderen veel te winnen. Daarbij wordt ook aansluiting gezocht bij het lokale gezondheidsbeleid. De gemeente subsidieert activiteiten en maakt prestatieafspraken.

2.5 Lokaal gezondheidsbeleid

2.5.1. Speerpunten lokaal gezondheidsbeleid

- a. Het terugdringen van roken
- b. Het terugdringen van schadelijk alcoholgebruik
- c. Het terugdringen van overgewicht
- d. Het vroegtijdig signaleren en het tijdig voorkomen van depressie
- e. Het vroegtijdig signaleren en het tijdig voorkomen van diabetes
- f. Activiteiten organiseren die de aanpak op de speerpunten verstevigen, zoals het stimuleren van (meer) beweging van kinderen uit het voortgezet onderwijs en het versterken van de diabetespreventie naast landelijke acties
- g. Het project Beweegkriebels jaarlijks op twee peuterspeelzalen uitvoeren
- h. Kinderen uit het voortgezet onderwijs stimuleren te sporten
- i. Extra inzetten op diabetespreventie.

2.5.2. Automatische Externe defibrillator (AED)

- a. Jaarlijks 250 inwoners opleiden c.q. bijscholen voor het bedienen van een AED door het Rode Kruis Voorburg.

3. Innovatieve dienstverlening

- a. Herinrichting en/of digitalisering van werkprocessen: vanuit het project KCC zal een toets plaatsvinden op alle dienstverleningsprocessen
- b. Aansluiting van onze organisatie bij 'MijnOverheid.nl', waardoor de burger statusinformatie digitaal tot zijn beschikking heeft
- c. Een nieuw kwaliteitshandvest
- d. Interne afspraken over kwaliteit van dienstverlening
- e. Dienstverlening verbeteren door te sturen op werken op afspraak
- f. In maart 2011 organiseren van de verkiezingen voor de Provinciale Staten.

D. Wat gaat het kosten?

D1 Exploitatie en reserves

Tabel 1 Exploitatie per beleidsterrein en verrekeningen met reserves

(bedragen x € 1.000)	Rekening 2009	Begroting 2010	Begroting 2011	Begroting 2012	Begroting 2013	Begroting 2014
Lasten						
Sociale Zaken en Werkgelegenheid	38.309	39.902	39.721	39.690	39.686	39.581
Zorg	13.963	14.681	13.897	13.796	13.748	13.629
Innovatieve Dienstverlening	7.846	8.970	8.595	8.541	8.330	8.217
Totaal lasten	60.118	63.553	62.213	62.027	61.764	61.427
Baten						
Sociale Zaken en Werkgelegenheid	31.105	32.282	32.282	32.282	32.282	32.282
Zorg	1.397	1.419	1.382	1.382	1.382	1.382
Innovatieve Dienstverlening	2.267	2.298	2.993	2.613	2.898	2.443
Totaal baten	34.769	35.999	36.657	36.277	36.562	36.107
Saldo van het programma	25.349	27.554	25.556	25.750	25.202	25.320
Stortingen in reserves	593	475	475	475	475	475
Onttrekkingen aan reserves	470	770	153	153	153	153
Saldo na resultaatbestemming	25.472	27.259	25.878	26.072	25.524	25.642

Analyse verschil Begroting 2011 – Rekening 2009

LASTEN

De relevante verschillen per beleidsterrein worden veroorzaakt door:

Sociale zaken en werkgelegenheid: Toename in de lasten door een stijging van het aantal uitkeringsgerechtigden als gevolg van de crisis, toename in doorbelaste kosten en uren voor Uitstroom bevordering en vergoedingen kinderopvang. Daartegenover lagere lasten omdat per ingang van 2010 de financiële uitvoering van de WWB 65 jaar en ouder is overgenomen door de Sociale Verzekeringsbank. Tevens lagere lasten door een lagere bijdrage aan de gemeenschappelijke regeling DSW. Per saldo nemen de lasten toe.

Zorg: Een toename in de lasten wordt veroorzaakt door overheveling van de AWBZ gelden naar de gemeente, een trendmatige stijging van het aantal persoonsgebonden budgetten 'Hulp bij het huishouden' en hogere kosten voor verstrekkingen van de Ooievaarspas. Hiertegenover een afname van de lasten doordat in 2009 tijdelijk een aanzienlijke toename in aanvragen en hervestrekkingen van gehandicaptenvoorzieningen was.

Innovatieve dienstverlening: Toename van de lasten omdat in 2011 door onder andere de invoering van de Wabo, er meer tijd aan dit beleidsterrein besteed zal worden dan in 2009. Daartegenover een afname in lasten door de afronding implementatie BAG systeem. Per saldo nemen de lasten toe.

Storting in reserves: Het structurele overschot vanaf 2010 door de nieuwe rijksbijdrage Wet Bundeling van Uitkeringen Inkomensvoorzieningen (BUIG) wordt gestort in de egaliseringsreserve WWB.

BATEN

De relevante verschillen per beleidsterrein worden veroorzaakt door:

Sociale zaken en werkgelegenheid: Toename van de baten worden veroorzaakt door een stijging van de rijksbijdrage Wet Bundeling van Uitkeringen Inkomensvoorzieningen (BUIG) en een verhoging van de rijksbijdrage Participatiebudget WWB.

Innovatieve dienstverlening: Verhoging in de baten is het gevolg van hogere opbrengsten leges bouwvergunningen, bestemmingsplannen, e.d. door invoering van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (Wabo).

Onttrekking aan reserves: In 2009 zijn in verband met kosten van Instituut Sociaal Raadsman en Uitkeringen WWB, middelen onttrokken aan de reserve WWB-I-deel.

Analyse verschil Begroting 2011 – Begroting 2010

LASTEN

De relevante verschillen per beleidsterrein worden veroorzaakt door:

Sociale zaken en werkgelegenheid: Een afname van de lasten wordt veroorzaakt door een lagere bijdrage aan de gemeenschappelijke regeling DSW. Tevens door een hogere bijdrage in 2010 voor het Instituut Sociaal Raadsman, welke wordt gedekt door een onttrekking aan de reserve WWB I-deel.

Zorg: Afname in lasten wordt veroorzaakt door een verlaging van het budget Gehandicaptenvoorzieningen. De verwachting is dat er in 2011 minder beroep gedaan zal worden op de door de gemeente aangeboden gehandicapten voorzieningen. Daarnaast is er in 2010 een eenmalige investeringsbijdrage voor het Fokusproject aan de Weidestraat.

Innovatieve dienstverlening: De lasten nemen af, omdat verwacht wordt dat er in 2011 minder uren aan dit beleidsterrein besteed zullen worden dan in 2010.

Storting reserves: het structurele overschot vanaf 2010 door de nieuwe rijksbijdrage Wet Bundeling van Uitkeringen Inkomensvoorzieningen (BUIG) wordt gestort in de egalisatiereserve WWB.

BATEN

De relevante verschillen per beleidsterrein worden veroorzaakt door:

Innovatieve dienstverlening: Toename van de baten wordt veroorzaakt door een vertraging in de realisatie van een aantal bouwprojecten vanwege de crisis. De geraamde opbrengsten bouwleges zijn in 2010 naar beneden bijgesteld.

Onttrekkingen reserves: In 2010 worden middelen onttrokken aan de reserve WWB-I-deel in verband met de Uitkeringen WWB en Bijzondere Bijstand.

In tabel 2 zijn de verstrekte subsidies opgenomen, zoals die zijn begrepen in de lasten van tabel 1.

Tabel 2 Verstrekte subsidies per beleidsterrein

(bedragen x € 1.000)	Rekening 2009	Begroting 2010	Begroting 2011	Begroting 2012	Begroting 2013	Begroting 2014
Sociale Zaken en Werkgelegenheid	30.263	32.464	32.133	32.133	32.133	32.133
Zorg	9.434	10.994	11.081	11.034	11.031	11.031
Innovatieve Dienstverlening	-	-	-	-	-	-
Totaal	39.697	43.458	43.214	43.167	43.164	43.164

In tabel 3 zijn te ontvangen subsidies opgenomen, zoals die zijn begrepen in de baten van tabel 1.

Tabel 3 Ontvangen subsidies per beleidsterrein

(bedragen x € 1.000)	Rekening 2009	Begroting 2010	Begroting 2011	Begroting 2012	Begroting 2013	Begroting 2014
Sociale Zaken en Werkgelegenheid	30.724	32.089	32.089	32.089	32.089	32.089
Zorg	1.329	1.363	1.303	1.303	1.303	1.303
Innovatieve Dienstverlening	4	8	12	12	12	12
Totaal	32.057	33.460	33.404	33.404	33.404	33.404

D2 Incidentele lasten en baten**Tabel 4 Incidentele lasten**

(bedragen x € 1.000)	Begroting 2011	Begroting 2012	Begroting 2013	Begroting 2014
A. Incidentele lasten:				
Intensiveren speerpunten lokaal gezondheidsbeleid	40	-	-	-
Nieuwe taken Klant Contact Center (KCC)	150	100	-	-
Subtotaal incidentele lasten	190	100	-	-
B. Stortingen in reserves (incidenteel):				
N.v.t.				
Subtotaal incidentele stortingen in reserves	-	-	-	-
Totaal	190	100	-	-

Tabel 5 Incidentele baten

(bedragen x € 1.000)	Begroting 2011	Begroting 2012	Begroting 2013	Begroting 2014
N.v.t.				
Totaal	-	-	-	-

D3 Investerings**Tabel 6 Investeringsuitgaven en -inkomsten**

(bedragen x € 1.000)	Begroting 2011	Begroting 2012	Begroting 2013	Begroting 2014
Investeringsuitgaven	315	315	315	397
Zorg	315	315	315	315
Innovatieve Dienstverlening	-	-	-	82
Investeringsinkomsten	-	-	-	-
N.v.t.				
Saldo	315	315	315	397

3: LEEFBAARHEID

Relatie met kerndoelstelling	Bewoners centraal en Diversiteit in stedelijke en landelijke ontwikkeling
Raadscommissie(s)	Algemene Zaken, Maatschappelijke ontwikkeling, Openbaar gebied
Portefeuillehouder(s)	Wethouders Mijdam, van Ostaijen en Schellings

A. Beschrijving programma

A1 Kader

Een aantrekkelijke gemeente kenmerkt zich door een prettige en leefbare omgeving. De zorg hiervoor is een verantwoordelijkheid van iedereen. Leidschendam-Voorburg is een groene stad waar het prettig wonen en ondernemen is. De gemeente streeft naar een aantrekkelijk, groen, duurzaam en innovatief karakter. Wij zorgen ervoor dat de stad er verzorgd uitziet en we stimuleren inwoners om ook hun steentje bij te dragen. Voldoende winkels, kleinschalige bedrijvigheid en een breed aanbod van culturele, recreatieve en toeristische voorzieningen zorgen ook voor een leefbare en aantrekkelijke omgeving. Wij willen dit aanbod versterken én promoten.

Het programma Leefbaarheid heeft betrekking op de onderstaande beleidsterreinen:

1. Milieu
2. Economie
3. Kunst en cultuur
4. Recreatie en toerisme

A2 Ontwikkelingen in wetgeving en trends

1. Milieu:

1.1. Natuur en milieueducatie

De Nota Natuur- en milieueducatie (NME) van het rijk markeert een nieuwe fase in het NME-beleid. Het doel is te komen tot samenhang in het beleid en in de activiteiten van de verschillende actoren die bij NME betrokken zijn. Voor het landelijke NME programma is door de betrokken overheden (regiegroep) gekozen voor de hoofdthema's: water, groen en energie. Op deze thema's wordt het werken in arrangementen gestimuleerd.

1.2. Duurzaam Inkopen

Het rijk wil samen met de andere overheden de markt voor duurzame producten stimuleren door het goede voorbeeld te geven en zelf duurzame producten te kopen. Het rijk wil in 2010 voor 100% duurzaam inkopen. De gemeenten streven naar 75% in 2010 en 100% in 2015.

1.3. Afval

Het voorkomen van afval heeft in het nieuwe landelijke afvalbeheerplan 2009-2021 (LAP-2) heeft een hoge prioriteit. Uitgangspunt is dat afval zo goed mogelijk moet worden hergebruikt als secundaire grondstof of voor andere nuttige toepassingen zoals energieopwekking.

Meer afvalpreventie en -recycling bieden kansen voor de ontwikkeling van schonere technologieën en producten. Daarnaast zorgt het ook voor een efficiënt gebruik van grondstoffen. Aangezien het lokale beleid afgestemd is op het Landelijke Afvalbeheerplan, zal de komende jaren lokaal worden ingezet op afvalpreventie en nuttig hergebruik van afval.

1.4. Lucht

In de Wet luchtkwaliteit zijn de (Europese) luchtkwaliteitseisen vastgelegd en is het zogenaamde Nationaal Samenwerkingsprogramma Luchtkwaliteit (NSL) geregeld. Binnen het NSL werken het rijk, de provincies en gemeenten samen om de Europese eisen voor luchtkwaliteit te realiseren. De EU heeft het NSL in 2009 goedgekeurd en heeft Nederland derogatie (verlenging van de termijn om luchtkwaliteitseisen te realiseren) verleend. Het NSL is op 1 augustus 2009 in werking getreden. Het gevolg van de verleende derogatie is dat de huidige grenswaarden voor fijn stof (PM10) per 2011 (in plaats van 2005) gaan gelden en de grenswaarde voor stikstofdioxide (NO₂) per 2015 (in plaats van 2010). In de tussenperiode gelden tijdelijk verhoogde grenswaarden voor deze twee stoffen. Voor de verplichte jaarlijkse rapportage aan de Europese Unie is monitoring van het NSL belangrijk. Hiervoor is in 2010 de landelijke online NSL-Monitoringstool ingericht. Dit instrument geeft een actueel beeld van de luchtkwaliteit in het afgelopen jaar. Het geeft inzicht in de verwachte ontwikkeling van de luchtkwaliteit. Als daaruit blijkt dat we de normen niet tijdig halen, kunnen de NSL-partners tijdig beginnen met het zoeken naar en uitvoeren van aanvullende maatregelen.

1.5. Duurzaam bouwen

Bij duurzaam bouwen ontstaat een trend naar levensloopbestendig bouwen en maatschappelijk verantwoord ondernemen. De overheid volgt hier het spoor van stimuleren in plaats van reguleren. Ook de bouwsector verwacht dat duurzaam bouwen de komende jaren zal toenemen onder meer door vraag vanuit de consument. De gemeente volgt ook het stimulerende spoor onder andere via prestatieafspraken.

1.6. Energie/Klimaat

De gemeente streeft naar klimaatneutraliteit in 2050. Zij doet dit samen met de partners in Haaglanden zodat een klimaatneutrale regio ontstaat. Het in 2009 opgestelde klimaatplan 2009-2020 heeft hiervoor een uitgebreid uitvoeringsprogramma.

1.7. Openbare verlichting

De leveranciers werken onder maatschappelijke en politieke druk, versterkt door ontwikkelingen op de energiemarkt, volop aan de ontwikkeling van energiezuiniger verlichting.

1.8. Bodem

Vanuit de Investeringsregeling Stedelijke Vernieuwing en het bodemconvenant heeft de gemeente in de periode 2011-2015 de taak om alle spoedeisende bodemverontreinigingen te hebben gesaneerd of te hebben beheerst. In deze periode zullen ook circa 200 potentiële verontreinigde locaties door middel van historisch onderzoek zijn onderzocht.

In 2011 wordt gestart met het opstellen van een nieuwe bodemkwaliteitskaart en bodembeheer in samenwerking met gemeente Wassenaar en Voorschoten, zodat de kaart en het bodembeleid in 2012 door de drie gemeenteraden kunnen worden vastgesteld.

Op 10 juli 2009 is een Convenant bodemontwikkelingsbeleid en aanpak spoedlocaties gesloten tussen VNG, IPO, provincies en VROM met onder andere de afspraken dat spoedeisende locaties (eventueel risico voor de volksgezondheid) vóór 2015 zijn gesaneerd of beheerst en dat vóór 31 december 2010 gemeenten een lijst hebben met potentiële spoedlocaties, met een mogelijk risico voor de volksgezondheid.

1.9. Riolering en waterbeheer

Op 1 januari 2008 is de Wet Gemeentelijke Watertaken van kracht geworden. In deze wet wordt de gemeente verplicht te zorgen voor een doelmatige inzameling van hemelwater en heeft de gemeente een zorgplicht voor het tegengaan van structurele grondwateroverlast gekregen. Met het van kracht worden van deze wet bestaat voor de gemeente de wettelijke mogelijkheid de huidige rioolheffing om te zetten tot een afvalwaterheffing. Deze afvalwaterheffing dient uiterlijk 2012 van kracht te zijn en draagt de kosten voor de zorgplicht voor afval-, hemel- en grondwater. Deze aanpassing nemen we mee in de evaluatie van het bestaande Gemeentelijk Rioleringsplan 2009-2014.

Onder aanvoering van het Hoogheemraadschap van Delfland wordt vorm gegeven aan gezamenlijk afvalwaterketenbeheer. Participanten zijn inliggende gemeenten, Delfland, drinkwaterbedrijven Waterkader Haaglanden en de Provincie Zuid Holland. De gezamenlijke uitgevoerde benchmark riolering zal in 2011 meer inzicht geven in mogelijkheden voor operationele samenwerking. Het Hoogheemraadschap van Rijnland bereidt een soortgelijk traject voor. In 2011 moet dit traject meer vorm en status krijgen, inclusief aandacht voor de bestuurlijke besluitvorming. Een goed voorbeeld van het inzetten op operationele samenwerking (gemeente en Delfland) is de gezamenlijke variantenstudie voor de afvalwaterafvoer van Leidschendam. De aanleiding hiervoor is de gewenste vervanging van het gemeentelijke rioolgemaal Van Ruijsdaellaan. In het kader van innovatie op het gebied van water, energie en klimaat worden de banden tussen Waterkader Haaglanden en gemeente Leidschendam-Voorburg versterkt. De exacte participatie van gemeente zal gedurende 2011 concreter worden ingevuld.

1.10. Geluid

Het thema geluid is nog steeds een actueel milieuthema. Zo blijkt uit landelijk onderzoek dat één op de vier Nederlanders regelmatig ernstige geluidhinder ondervindt door wegverkeer. Wegverkeer is en blijft daarmee de belangrijkste bron van geluidhinder in Nederland, gevolgd door geluid van burens en vliegverkeer. Bromfietsen zijn van alle geluidsbronnen het meest hinderlijk. Bovendien zijn ze de belangrijkste bron van slaapverstoring, gevolgd door contactgeluiden van de burens.

Uit recent onderzoek is nog eens vastgesteld dat geluidhinder niet alleen leidt tot verstoring en slaapproblemen maar ook kan leiden tot belangrijke gezondheidsproblemen (hoge bloeddruk, hartproblemen etc.). Met een groot aantal gerichte bronmaatregelen (stillere wegdekken, stillere autobanden) overdrachtmaatregelen (zoals het plaatsen van geluidschermen en –wallen) en maatregelen bij de ontvanger (zoals gevelisolatiemaatregelen aan woningen) tracht de overheid de geluidhinder te reduceren. Daarnaast maakt de Nederlandse overheid zich in Europees verband sterk voor de aanscherping van geluideisen voor nieuwe voertuigen. Ondanks deze maatregelen is de geluidhinder het afgelopen decennium nauwelijks afgenomen en voor enkele bronnen zelfs toegenomen. Dit is voornamelijk het gevolg van de toename van het wegverkeer en uitbreiding van het (landelijk) wegennet.

Nog dit jaar verschijnt er een belangrijke wijziging van de Wet geluidhinder die verplicht dat voor alle hoofdwegen (wegverkeer en treinverkeer) in ons land zogenaamde geluidemissie-plafonds worden vastgesteld. Overschrijding van deze plafonds betekent dat de beheerder van een (spoor-)weg verplicht wordt tot het nemen van geluidbeperkende maatregelen.

1.11. Milieumanagement/ Gemeentelijk interne milieuzorg

In 2010 loopt het programma Duurzame Bedrijfsvoering bij Overheden af. Er zijn geen landelijke doelstellingen meer op het gebied van milieuzorg. Milieuzorg speelt wel een zeer belangrijke rol bij het realiseren van andere milieudoelstellingen op rijksniveau. Onder andere de volgende doelstelling: Het kabinet wil van Nederland één van de schoonste en zuinigste energielanden in Europa maken. In het werkprogramma 'Schoon en Zuinig: Nieuwe energie voor het klimaat' beschrijft het kabinet de ambities voor onder andere energiebesparing en duurzame energie.

2. Economie

2010 is het jaar na het jaar dat de Nederlandse economie met 4% kromp, de sterkste krimp sinds de jaren '30. De verwachting is dat de Nederlandse economie in 2010 met 1,25% zal groeien. De werkloosheid loopt in 2011 op tot gemiddeld 6% van de beroepsbevolking.

Economie en bedrijfsleven in Haaglanden hebben in 2009 last gehad van de economische crisis. Hoewel het herstel van de economische situatie zeer langzaam verloopt, is er eind 2009 / begin 2010 op sommige gebieden sprake van een licht positieve trend.

Sinds 2005 is het aantal banen in Haaglanden gestegen met ruim 35.000 tot een recordniveau van 525.744 per 1 januari 2008, om daarna met bijna 3.800 af te nemen tot 521.949 per 1 januari 2009. Maar waar Haaglanden in het laatste jaar een afname laat zien, is er nationaal nog een toename van 0,3%. De werkloosheid nam af, van 9,8% van de beroepsbevolking in 2004 tot 5,5% begin 2009. Daarmee beweegt Haaglanden zich nu op het niveau van het landelijke percentage.

De werkloosheid in Leidschendam-Voorburg is in 2009 gelijk gebleven ten opzichte van het jaar ervoor, namelijk 5,4% van de beroepsbevolking. In het tweede kwartaal van 2011 verschijnt de Monitor Werkgelegenheid Haaglanden en zullen cijfers over de werkgelegenheidsontwikkeling in 2010 bekend zijn.

3. Kunst en cultuur

Binnen het cultuurbeleid spelen er diverse landelijke ontwikkelingen, zowel op het gebied van voorzieningen als op het gebied van cultureel erfgoed. Op voorzieningenniveau speelt zowel landelijk als lokaal de bibliotheekvernieuwing een belangrijke rol. Bibliotheken moeten aan hoge verwachtingen voldoen en een grote (digitale) dienstverlening aan gebruikers bieden. Voor afzonderlijke bibliotheken is dit niet altijd eenvoudig. Om deze reden is het de trend dat er steeds meer fusies en samenwerkingsverbanden ontstaan tussen bibliotheken. Daarnaast vullen steeds meer gemeenten hun rol als opdrachtgever aan de bibliotheek steeds beter in.

Op het gebied van het algemene cultuurbeleid is verder het landelijke Programmafonds Cultuurparticipatie van belang. Doelstelling van dit fonds is kunst en cultuur voor en door iedereen. Wij nemen als gemeente in RAS-verband deel aan het Programmafonds. De trend is dat ook op het gebied van cultuur regionaal steeds beter wordt samengewerkt.

Landelijke speerpunten die ook lokaal gedragen worden zijn verder het stimuleren van talent en het zorgen voor een brede basis voor cultuur (beleidsnota 'Kunst van het leven', OCW). Van de provincie Zuid-Holland is het Cultuurplan 2009-2012 'Mooi en Meedoen' van belang. Hoofdpogaven zijn het versterken van de ruimtelijke kwaliteit en het vergroten van cultuurparticipatie. De provinciale themajaren zijn een goede kapstok voor het stimuleren van activiteiten. Landelijk en provinciaal zijn er veel samenwerkingverbanden tussen de beleidsterreinen cultuur en toerisme en recreatie. Ook in Leidschendam-Voorburg wordt steeds meer ingezet op het versterken van cultureel erfgoed voor toeristisch-recreatieve doeleinden. Er is nog steeds sprake van een toenemende publieke belangstelling voor de plaatselijke geschiedenis.

Op het gebied van de monumentenzorg is de Monumentenwet 1988 (herzien in 2007) van betekenis. Archeologie heeft hierin een prominente plaats. Gemeenten zijn verplicht om archeologie in te bedden in ruimtelijke ordeningsprocessen. De modernisering van de monumentenwet en het monumentenbeleid zijn in voorbereiding, waarmee wordt beoogd de monumentenzorg meer omgevingsgericht aan te pakken, in plaats van objectgericht.

4. Recreatie en toerisme

Over het algemeen gezien zijn de bestedingen in de toeristisch-recreatieve sector van Zuid-Holland in 2009 verder teruggelopen. Dit blijkt uit de toeristische trendrapportages Zuid-Holland juli 2010. Dit geldt ook voor de bestedingen door recreanten buitenshuis. Dit komt doordat men minder geld uitgaf per uitstapje én er ook minder uithuizige vrijetijdsactiviteiten werden ondernomen. Daarentegen is het aantal vakanties in Zuid-Holland in 2009 wel toegenomen. In vergelijking met het landelijke percentage van 3%, is dit zelfs fors toegenomen, namelijk met 14% (bron: CVO).

Het gemeentelijk recreatie- en toerismebeleid richt zich met name op de eigen inwoners en inwoners en bezoekers uit de regio. De gemeente zet vooral in op een kwalitatieve versterking van het eigen (lokale) aanbod en zoekt verder aansluiting bij onderscheidende diensten en producten uit de regio.

A3 Het vastgestelde gemeentelijke beleidskader

1. Milieu:

- a. Nota Natuur en Milieueducatie 2010-2015 (2009/25958)
- b. Milieubeleidsverklaring (2007/18236)
- c. Aanwijzen milieucoördinator (2007/30003)
- d. Inkoopbeleid; duurzaam inkopen is opgenomen in het inkoopbeleid (2005/31830)
- e. Het Landelijk Afvalbeheerplan 2009-2021
- f. Het Actieplan Luchtkwaliteit 2007-2015 (2007/29091)
- g. Nota "Duurzaam bouwen 2004-2009"
- h. FSC-convenant gebruik tropisch hardhout (2007/15124)
- i. Het klimaatakkoord rijk-gemeenten 2007 door de gemeente onderschreven in januari 2008 (2008/603)
- j. Het normenkader voor de vaststelling van Hogere waarden wet Geluidhinder (2007/22476)
- k. Geluidbelastingkaarten (2007/24224)
- l. Actieplan Geluid 2009-2013 (2010/3091)
- m. Bodemkwaliteitskaart Leidschendam-Voorburg (2007/25331)

- n. Bodembeheerplan Leidschendam-Voorburg (2007/25331)
- o. Het Gemeentelijk RioleringsPlan 2009-2014 (2008/20547)
- p. Het beleidsplan Openbare Verlichting 2006-2015 (2005/31951)
- q. Klimaatplan 2009-2020 (2009/11054)
- r. Beleidsregel hogere waarden Wet geluidhinder Leidschendam-Voorburg (2010/3089).

2. Economie:

- a. Economische Beleidsbrief 2005 (2005/35115)
- b. Uitwerkingsplan economisch beleid 2008 (2008/3845)
- c. Plan van aanpak Arbeidsmarktbeleid 2007-2010 (2007/24520)
- d. Stimulering lokale economie in de gemeente Leidschendam-Voorburg (2009/15507).

3. Kunst en cultuur:

- a. Het Subsidiebeleidskader 2010-2014, met subsidiegrondslagen en subsidiecriteria (2009/23062)
- b. De nota theaterbeleid Leidschendam-Voorburg (2009/16606)
- c. De nota Keuzes in cultuurbeleid: tien discussiepunten voor het toekomstig cultuurbeleid van Leidschendam-Voorburg (2005/33772)
- d. De nota Cultuureducatie (2007/1350)
- e. De nota Bibliotheekvernieuwing/toekomst van de bibliotheek (2007/29029)
- f. De nota Activiteiten bibliotheekvernieuwing 2005-2010 (2008/12309)
- g. Het Locatieplan Beeldende Kunst (2008/23673)
- h. Evaluatie onderhoudsplan buitenkunst 2006-2008 (2009/13241)
- i. De nota Vernieuwing van het museaal bestel (2007/29044)
- j. De nota Voortgang museale vernieuwing (2009/10812)
- k. Het actieprogramma Monumenten en Archeologie (2008/4574)
- l. De nota Het bodemarchief ontrafeld, over het archeologiebeleid in de Pactgemeenten Wassenaar, Voorschoten en Leidschendam-Voorburg (2008/26867)
- m. Subsidieverordening restauratie monumentale panden Leidschendam-Voorburg 2008: subsidiekader voor restauratie van gemeentelijke monumenten en monumentale panden in het beschermd stadsgezicht (2008/4574)
- n. Masterplan Forum Hadriani (2009/27928)
- o. De cultuurhistorische analyse Vlietoevers (2010:462075)
- p. Erfgoedverordening gemeente Leidschendam-Voorburg 2010 (2010:464132-concept, vast te stellen door de raad op 21 september 2010).

4. Recreatie en toerisme:

- a. Toeristisch Actieprogramma 2008-2011 (2008/12365)
- b. Evenementenbeleidsplan (2008/5624)
- c. Visie en plan van aanpak stadspromotie (2009/14768)
- d. Gebiedsvisie Stompwijk (2007/21246)
- e. Visie Duin Horst en Weide (2007/29340)
- f. Speelruimteplan 2006 en het Speelruimte-uitvoeringsplan (2005/8777).

A4 Huidige stand van zaken

1. Milieu:

1.1. Natuur- en milieueducatie

Het hoofdaccent van het natuur- en milieueducatiebeleid 2010-2015 is de ecologische basisvorming. In de toekomst zal naast de ecologische basisvorming 'leren voor leefbaarheid' en 'leren voor duurzaamheid' centraal staan. Op basis van uitvoeringsprogramma's zal nader invulling worden gegeven aan de drie thema's. Deze zullen tot stand komen op basis van de volgende kenmerken: integraliteit, aansluitend bij overig beleid, cofinanciering en participatie.

1.2. Duurzaam inkopen

Duurzaamheid wordt in aanbestedingen van de gemeente Leidschendam-Voorburg meegewogen volgens de productcriteria opgesteld door Senter Novem. Om in 2015 100% duurzaam inkopen te halen wordt momenteel het inkoopbeleid herzien. In het nieuwe inkoopbeleid wordt ook aandacht gegeven aan duurzaamheid in kleine onderhandse aanbestedingen en inkopen.

1.3. Afval

Het Landelijk Afvalbeheerplan (LAP-2) is ook het gemeentelijke beleidskader.

Na de start met gescheiden inzamelen van kunststofverpakkingen binnen de Avalex-gemeenten, wordt in Avalex-verband gewerkt aan optimalisering en professionalisering van de afvalpreventie en -inzameling. Zo wordt gewerkt aan een gezamenlijke communicatiecampagne en wordt op alle afvalfracties gestreefd naar harmonisatie in de aanbod- en inzamelregels. Onderwerpen als klanttevredenheid, gezamenlijk aanbesteden, CO2-footprints worden eveneens opgepakt. Met dit alles wordt getracht de uitgangspunten van het LAP-2 te behalen, namelijk afvalpreventie en nuttige toepassing.

1.4. Lucht

Met uitvoering van het Actieplan Luchtkwaliteit 2007-2015 werkt de gemeente aan maatregelen ter verbetering van de luchtkwaliteit. Het gemeentelijk wagenpark zal ultimo 2010 voor 52% emissiearm zijn gemaakt door de aanschaf van nieuwe voertuigen op aardgas en de toepassing van roetfilters. In regionaal verband is in het najaar van 2010 een convenant ter stimulering van het rijden op aardgas gesloten. In 2010 zal het aantal autodeelparkeerplaatsen verder worden uitgebreid met drie, waarmee het totaal in de gemeente op dertien komt.

Het optimaliseren van in totaal dertien verkeersregelinstanties wordt in 2010 afgerond. In het kader van het Uitvoeringsprogramma Verkeer en Vervoer worden projecten ter stimulering van het gebruik van de fiets en het openbaar vervoer voorgezet en afgerond. In 2011 is een evaluatie en actualisering van het Actieplan Luchtkwaliteit voorzien.

1.5. Duurzaam bouwen

Onze gemeente heeft in Haaglandenverband het instrument gemeentelijke praktijkrichtlijn (GPR) aangeschaft waarmee de duurzaam bouwen prestatie van grotere bouwprojecten wordt doorgerekend.

Duurzaam bouwen is geïntegreerd in het Klimaatplan 2009-2020 en maakt onderdeel uit van de Stimuleringsregeling Wonen. Met de subsidieregeling duurzame energievoorzieningen wordt het verduurzamen van de bestaande woningvoorraad gestimuleerd. Via diverse uitvoeringsprojecten wordt duurzaam bouwen actief opgepakt.

1.6. Energie/klimaat

In het Klimaatplan 2009-2020 zijn de lange termijndoelstellingen opgenomen op het gebied van duurzaamheid (onder andere op het gebied van energiebesparing en duurzame energie). Aan het klimaatplan is tevens een uitvoeringsprogramma gekoppeld voor de periode van 2009-2012. Naast de inzet van subsidiegelden voor klimaatprojecten wordt in overeenstemming met het meest ambitieuze scenario actief ingezet op duurzame energieopwekking via zonnepanelen, stimulering van klimaatinvesteringen door particulieren en investeringen in de eigen gebouwen.

1.7. Openbare Verlichting

In 2011 zal opnieuw veel oude installaties vervangen worden door nieuwe. Hierbij worden alle beschikbare en reële mogelijkheden voor energiebesparing toegepast, zoals het dimmen van verlichting in de nachtelijke uren.

1.8. Bodem

De bodemkwaliteitskaart en het bodembeheerplan geven het beleidskader aan voor grondverzet. Voor het bodembeheer volgt de gemeente de Wet bodembescherming, het Besluit Bodemkwaliteit en het provinciale bodembeleid. Ten behoeve van het convenant bodemontwikkelingsbeleid en aanpak spoedlocaties zal de gemeente eind 2010 een lijst opstellen met potentiële spoedlocaties (met een risico voor de volksgezondheid). Naar aanleiding van deze spoedlocaties zal voor de komende programmaperiode, 2010-2014, het beleidskader ISV3-bodemgelden worden vastgesteld om deze locaties vóór 2015 te saneren of te beheersen. Voorrang wordt uiteraard gegeven aan spoedeisende locaties.

Ondanks een stijgende trend in het aantal afgesloten saneringen blijft het aantal te onderzoeken en te saneren locaties onverminderd hoog. Voor de huidige werkvoorraad geldt, met uitzondering van de spoedlocaties, de doelstelling dat deze uiterlijk in 2030 moeten zijn aangepakt, in samenhang met marktdynamiek, uitvoering van bouwplannen en de herinrichting van gebieden.

1.9. Riolering en waterbeheer

In het Gemeentelijk rioleringsplan 2009–2014 is aangegeven hoe de gemeente haar (steeds veranderende) taken op dit gebied (afvalwaterzorg, hemelwaterzorg, grondwaterzorg) gaat oppakken. Verder geeft het plan aan hoe de gemeente haar zorgplicht rond het bestaande afvalwaterstelsel (onderhoud en vervanging) gaat uitvoeren en hoe zij aan haar milieuverplichtingen voldoet.

Binnen de bebouwde kom vindt de inzameling van stedelijk afvalwater via gemengde vrijverval en gescheiden rioolstelsels plaats. Buiten de bebouwde kom wordt het afvalwater voor het grootste deel ingezameld door drukriolering. Het ingezamelde water wordt via gemalen en persleidingen verpompt naar de rioolwaterzuivering.

De gemeente voldoet aan de basisinspanning riolering. Alle panden in de gemeente zijn aangesloten op de riolering (met uitzondering van dertig panden waarvoor door de provincie ontheffing is verleend). Het huidige stelsel bestaat uit circa 200 km vrijvervalriolering, waarvan circa 32 km ouder dan de rekenleeftijd van 60 jaar. Dit betekent dat er de komende jaren flink ingezet moet worden op vervanging of (levensduurverlengende) reparatie van dat deel van het rioleringstelsel.

1.10. Geluid

De Wet geluidhinder verplicht de gemeente tot het opstellen van een geluidbelastingkaart, een actieplan geluid en een gemeentelijk beleid Hogere Waarden Wet geluidhinder. De geluidkaarten zijn in 2007 vastgesteld; de vaststelling van het gemeentelijk Actieplan geluid was in februari 2010. De nota Beleidsregel hogere grenswaarden Wet geluidhinder is in februari 2010 vastgesteld. In verband met geluidklachten zijn in 2010 geluidonderzoeken uitgevoerd nabij de Sijtwendetunnels en langs het tracé van RandstadRail. Over mogelijke maatregelen ter vermindering van de geluidsbelasting bij woningen voert de gemeente overleg met Rijkswaterstaat respectievelijk het stadsgewest. Enkele klachtsituaties vanwege spoorweglawaai zijn herhaaldelijk aangekaart bij ProRail. In 2011 moet gestart worden met actualisatie van de geluidkaarten.

In 2011 is de start voorzien van de plaatsing van een tweetal saneringsschermen: één langs het spoor Den Haag-Leiden en één langs de A12 bij Voorburg-Noord.

1.11. Milieumanagement / Gemeentelijk interne milieuzorg

Het milieumanagementsysteem wordt geïmplementeerd in de bestaande structuren en processen van de gemeentelijke organisatie. Voor 2010 hebben alle afdelingen een milieuparagraaf in de afdelingsplannen opgenomen en heeft zo een vaste plaats in de planning- en controlcyclus gekregen. De werkzaamheden op het gebied van milieumanagement worden centraal gecoördineerd.

2. Economie

Economie is in het coalitieakkoord benoemd tot een van de speerpunten van het college. Met het opzetten van economisch beleid, waaronder een visie op de bedrijventerreinen, kantoren, detailhandel en recreatie en toerisme met daaruit voortvloeiend een actieprogramma, kunnen de beleidsdoelen voor de komende jaren geformuleerd worden. Bij het formuleren van nieuw economisch beleid, waarbij meer samenwerking met het bedrijfsleven wordt nagestreefd, wordt ook de kleinschalige bedrijfshuisvesting meegenomen.

Daarnaast zal er een actieplan economie en werkgelegenheid geformuleerd worden voor de realisatie van een samenhangend geheel van middelen en maatregelen voor het ontwikkelen, stimuleren en faciliteren van een innovatieve lokale economie. De Kamer van Koophandel heeft een uitgebreid pakket dat erop gericht is de startende ondernemer goed voor te bereiden op de start van het eigen bedrijf, het zogenaamde starterstraject. Samen met de gemeente heeft zij dit traject ook in Leidschendam-Voorburg opgezet. In 2010 kunnen twintig startende ondernemers hiervan gebruik maken.

3. Kunst en cultuur

Rondom het bibliotheekwerk is in de periode 2005-2009 veel gebeurd en besloten, zowel landelijk als in Leidschendam-Voorburg. Er zijn goede resultaten behaald, die nu worden bestendigd. Als laatste resultaat kan de invoering van de zelfbediening worden genoemd. Vernieuwing is een continu proces. Om met de landelijke ontwikkelingen mee te kunnen blijven doen moet de bibliotheek zich daarom enerzijds ontwikkelen, maar anderzijds ook duidelijke beleidskeuzes blijven maken. Voor de periode 2010-2013 moeten daarom doelen worden vastgesteld. De bibliotheekvisie 2010-2013 is in conceptvorm gereed en wordt in het najaar 2010 ter besluitvorming voorgelegd. Onderdeel van de visie zijn plannen voor de herinrichting van de bibliotheeklocatie Voorburg. Verder komt de samenwerking tussen de bibliotheek Leidschendam-Voorburg en de bibliotheek Rijswijk in een stroomversnelling.

In navolging van de landelijke trend zien de bibliotheekbesturen een fusie als een logische vervolgstap. In overleg met de gemeenten worden de mogelijkheden daarvoor onderzocht. De voorbereidende werkzaamheden voor de nieuwe bibliotheek op het Fluitpolderplein en het Kulturhus in Stompwijk, waarvan de bibliotheek onderdeel wordt, zijn in volle gang.

Het Stadsmuseum Leidschendam-Voorburg is een samenwerkingsverband tussen de stichting Museum Swaensteyn en de stichting Historische Collectie Veur-Stompwijk. In het tweede kwartaal van 2010 is de draad van de museale vernieuwing opgepakt in de vorm van twee spraakmakende tentoonstellingen (over de 'vrouwen rondom Huygens' en de Voorburgse popmuziekgeschiedenis). Ook is er een nieuw verbouwingsplan opgesteld. De verbouwing is naar verwachting in 2011 afgerond.

Ook in 2011 blijft cultuureducatie, in navolging van landelijke en provinciale trends, een belangrijk onderdeel van het cultuurbeleid. Het Cultuurmenu voor het primair onderwijs wordt voortgezet en geprofessionaliseerd, onder meer door toevoeging van activiteiten in Kasteel Duivenvoorde en een actuele cultuurmenuwebsite. De cultuurbemiddelaar voor het voortgezet onderwijs wordt opgevolgd door een cultureel netwerker voor de regio. Bij de cultuureducatie in de vrije tijd wordt gestreefd naar aansluiting bij de ontwikkelingen in de naschoolse opvang.

In het meerjarenplan Cultuurparticipatie gaat het om drie projecten: een Cultuurmenu voor senioren, het amateurmuzikantenproject 'Van Toeten en Blazen' en een Theaterfestival. In het najaar 2010 vindt de pilot plaats en na evaluatie (en eventueel aanscherping) wordt dit vervolgd in 2011. Het meerjarenplan maakt onderdeel uit van een totaalplan voor de RAS-regio. Verder is de uitvoering van het Locatieplan Beeldende Kunst in volle gang. Er zijn opdrachten voor twee kunsttoepassingen verleend, te weten voor de nieuw aangelegde rotonde aan de Laan van Nieuw Oosteinde en voor de Sijtwenderotonde.

Het theaterbeleid is in september 2009 vastgesteld. Met de theaters is onder meer afgesproken dat de programmering onderling goed afgestemd gaat worden. De eerste stappen hiertoe zijn ondernomen. Zo nemen de theaters een gedeelte van elkaars programma op in de programmaboekjes. Het theaterbeleid wordt in 2011 voortgezet.

Het Actieprogramma Monumenten en archeologie ligt goed op koers. Een belangrijk onderdeel dat in 2011 nog gerealiseerd gaat worden is een website met informatie over de gemeentelijke monumenten. In 2011 krijgen naar verwachting de laatste eigenaren (indien zij dat willen) een schildje op de gevel. Verder is begonnen met de uitvoering van het Masterplan voor de visualisatie van Forum Hadriani, dat onderdeel uitmaakt van het actieprogramma. In 2011 worden naar verwachting de eerste resultaten zichtbaar. De provinciale themajaren passen goed binnen de visie van het actieprogramma. Ook in 2011 doen wij daarom mee aan het themajaar. De eerste contacten hiervoor zijn al gelegd.

In 2011 is het thema 'Leve de Molens!'. Het Actieprogramma Monumenten en Archeologie loopt tot en met 2011. Dit betekent dat er een evaluatie moet plaatsvinden en er een voorstel gemaakt moet worden voor de periode daarna. Ook uitvoering van het archeologiebeleid loopt door in 2011. De Pactgemeenten Leidschendam-Voorburg, Wassenaar en Voorschoten delen hiervoor een archeoloog. Eind 2010 / begin 2011 zal een evaluatie van het archeologiebeleid van de Pactgemeenten plaatsvinden.

4. Recreatie en toerisme

In het meerjarige Toeristisch Actieprogramma zijn programma's geformuleerd op basis van vooraf bepaalde kansrijke thema's. Dit zijn vijf thema's waarmee de gemeente verwacht zich toeristisch-recreatief te profileren, te weten: Water-stad-land, Historie, Recreatief winkelen, Recreatief sporten en het Buitengebied. Daarnaast zijn de algehele promotie van de gemeente en samenwerking met externe partners van groot belang voor het welslagen van de programma's. Er vindt uitwerking van de programma's en activiteiten plaats op alle genoemde thema's.

Het economisch en toeristisch potentieel van de Vliet wordt versterkt door het investeren in het verblijfsklimaat rondom Leidschendam-centrum en de aanleg van passantenhavens met de bijbehorende voorzieningen. Realisatie van de passantenhaven is gepland in 2011.

Verder wordt in overleg met de Provincie bezien op wat voor manier de ligplaatsen aan de Leidsekade verbeterd kunnen worden in combinatie met het realiseren van voorzieningen voor de waterrecreatie en nadere afspraken over beheer en handhaving van de ligplaatsen in het hele sluisgebied.

Op lokaal niveau is er in 2010 een aantal aanbieders van arrangementen bijgekomen. Verder is naast de Vlietvaart, die reguliere vaarten vanuit Den Haag naar Leidschendam, Voorburg en Delft verzorgt, sinds mei 2010 een nieuw initiatief gestart; de trekschuit die reguliere vaarten aanbiedt tussen Leiden en Delft.

Het Toeristisch InformatiePunt dat in mei 2010 is geopend en waaraan de gemeente een stimuleringsbijdrage heeft verleend, zal de arrangementen verder vermarkten en het aanbod verbreden. Hierbij wordt samenwerking gezocht met het lokale toeristisch-recreatieve bedrijfsleven en andere relevante externe partners. Bij de prioriteitstelling is het onder de aandacht brengen van wat de gemeente nu al te bieden heeft als zeer belangrijk ervaren. Hiervoor is in 2010 de website vrije tijd en cultuur geactualiseerd. Bij het Toeristisch InformatiePunt kunnen inwoners van Leidschendam-Voorburg en bezoekers van buiten de gemeente verder terecht voor toeristische informatie over de gemeente, tickets voor vaartochten, vaargidsen, wandelkaarten, fietskaarten e.d.

Daarnaast is in opdracht van de gemeente door het Toeristisch InformatiePunt een toeristische flyer uitgebracht. Ook is de gemeente opgenomen in de Vaarkant, een tijdschrift gericht op de waterrecreant dat in juni 2010 is uitgegeven door de Vereniging Regio Water. Het Toeristisch-recreatief beleid wordt verder uitgewerkt in de diverse projecten, waaronder Stompwijk, Duin- Horst- en Weide, Driemanspolder en in het Gebiedsplatform Wijk en Wouden. In het Toeristisch Actieprogramma is opgenomen dat een evaluatie van het actieprogramma in 2011 plaatsvindt. Evaluatie en eventuele bijstelling van het beleid wordt uitgewerkt in het op te stellen economisch beleid, waarin ook een visie op de bedrijventerreinen, kantoren en detailhandel wordt uitgewerkt.

In het evenementenbeleidsplan is opgenomen dat de gemeente het initiatief neemt tot de oprichting van een overkoepelende evenementenorganisatie. Eind 2009 is een evaluatie van de Vlietdagen en de organisatie uitgevoerd. Op basis van deze evaluatie is in 2010 afgesproken dat het evenementenbeleid als geheel tegen het licht wordt gehouden. In het najaar van 2010 volgt hiertoe een collegevoorstel voor een herzien evenementenbeleid. Ook is de ontwikkeling van een koepelstichting in de wacht gezet.

1.4. Lucht

De gemeente wil een goede luchtkwaliteit voor haar inwoners en tijdig voldoen aan de luchtkwaliteitseisen.

Operationele doelstellingen:

- a. Het aantal bewoners dat blootgesteld wordt aan concentraties boven een grenswaarde voor de luchtkwaliteit is nul.

Omschrijving effectindicator	Norm	Realisatie waarde 2009	Streef-waarde 2010	Streef-waarde 2011	Streef-waarde 2012	Streef-waarde 2013	Streef-waarde 2014
1. Aantal blootgestelden aan stikstofdioxide (NO ₂) boven de grenswaarde	0	Ntb	0	0	0	0	0
2. Aantal blootgestelden aan fijnstof boven de grenswaarde	0	Ntb	0	0	0	0	0

1.5. Duurzaam bouwen

Sinds 2009 maakt toetsing met GPR (Gemeentelijke Praktijk Richtlijn) structureel onderdeel uit van de nieuwbouwplannen van enige omvang (minimaal twintig woningen, gemeentelijke gebouwen, kantoren en scholen etc.).

Operationele doelstellingen:

- a. Het instrument Gemeentelijke Praktijk Richtlijn opnemen als stimuleringsintentie bij bouwplannen van enige omvang.

Omschrijving effectindicator	Norm	Realisatie waarde 2009	Streef-waarde 2010	Streef-waarde 2011	Streef-waarde 2012	Streef-waarde 2013	Streef-waarde 2014
1. Gemiddelde GPR-score nieuwbouwprojecten	Geen	7,7	7	7	7	7	7
2. Percentage duurzame gebouwen / woningen	Geen	Ntb	Ntb	Ntb	Ntb	Ntb	Ntb

1.6. Energie/klimaat

In het beleidsplan openbare verlichting 2006 staat de doelstelling om te komen tot een reductie van energieverbruik voor openbare verlichting met 14% (exclusief areaaluitbreiding) in 2014 ten opzichte van referentiejaar 2006. In 2014 wordt beoogd een besparing van 14% ten opzichte van 2006 te bereiken.

Operationele doelstellingen:

- a. Reduceren van energieverbruik voor openbare verlichting en eigen gebouwen
- b. Bevorderen dat particulieren, bedrijven en de gemeente daadwerkelijk overgaan tot het klimaatgericht handelen
- c. De burger bewuster laten omgaan met energie
- d. Bevorderen van energiebesparing bij huishoudens via het Wonen++ project
- e. Vergroten duurzaamheid scholen (duurzame energieopwekking via zonnepanelen).

Omschrijving effectindicator	Norm	Realisatie waarde 2009	Streef- waarde 2010	Streef- waarde 2011	Streef- waarde 2012	Streef- waarde 2013	Streef- waarde 2014
1. Afname energieverbruik openbare verlichting	14%	9%	13%	14%	15%	16%	17%
2. Aantal zonnepanelen op scholen	Ntb	Ntb	68	68	68	68	68
3. investeringseffect stimuleringsmaatregel particulieren	Ntb	Ntb	1,1 m	1,2 m	1,2 m	1,2 m	0

1.7. Openbare Verlichting

De openbare verlichting wordt verbeterd in bruikbaarheid en milieuaspecten. Beoogde effecten zijn het bereiken van een algeheel verlichtingsniveau conform landelijke norm (NPR 13.201), toepassing van lichtkleur die maximale sociale veiligheid waarborgt, standaardisering van toegepaste materialen en verlaging van energiegebruik.

Operationele doelstellingen:

- a. Aanpak van slecht verlichte plekken
- b. Verbetering van de lichtkleur waar dat mogelijk is.

Omschrijving effectindicator	Norm	Realisatie waarde 2009	Streef- waarde 2010	Streef- waarde 2011	Streef- waarde 2012	Streef- waarde 2013	Streef- waarde 2014
1. Rapportcijfer klanttevredenheid	7	7,6	7	7	7	7	7
2. Leveringsbetrouwbaarheid	1.000	1.292	1.200	1.050	1.000	950	900
3. Daling energieverbruik	86%	91%	87%	86%	85%	84%	83%

1.8. Bodem

Identificatie en zorgvuldige afhandeling / sanering van (nieuwe) gevallen van bodemverontreiniging staan voorop (identificatie, registratie, beoordeling en het treffen van de noodzakelijke saneringsmaatregelen).

Operationele doelstellingen:

- a. De bodem wordt duurzaam beheerd
- b. Bodemverontreiniging wordt in beeld gebracht en waar noodzakelijk functioneel gesaneerd.

Omschrijving effectindicator	Norm	Realisatie waarde 2009	Streef- waarde 2010	Streef- waarde 2011	Streef- waarde 2012	Streef- waarde 2013	Streef- waarde 2014
1. Uitgevoerde bodemonderzoeken (derden)		49	50	50	50	50	50
2. Uitgevoerde bodemonderzoeken (gemeente)		150	40	40	40	40	40
3. Uitgevoerde bodemsaneringen (gemeente)		6	8	8	8	8	8
4. Meldingen ernstige bodemverontreinigingen		2	4	4	4	4	4
5. Behandelde makelaarsvragen bodem		1.515	1.800	1.800	1.800	1.800	1.800

1.9. Riolering en waterbeheer

Met de uitvoering van de maatregelen uit het Gemeentelijk rioleringsplan 2009-2014 wordt voldaan aan de vigerende milieuwetgeving en voorzien in de reguliere vervanging van riolering binnen de gemeente.

Operationele doelstellingen:

- Voltooien van de laatste voor de Wet verontreiniging oppervlaktewater vergunning benodigde voorzieningen
- Vervangen van de slechtste (en veelal ook oudste) delen van de riolering
- Voltooien van de overdracht van watergangen aan het Hoogheemraadschap van Rijnland.

Omschrijving effectindicator	Norm	Realisatie waarde 2009	Streef- waarde 2010	Streef- waarde 2011	Streef- waarde 2012	Streef- waarde 2013	Streef- waarde 2014
I. Waterkwaliteit:							
1. Leveringsbetrouwbaarheid	100	118	100	100	100	100	100
II. Waterkwantiteit:							
2. Leveringsbetrouwbaarheid	45	72	45	45	45	45	45
III. Kwaliteit riolering:							
3. Leveringsbetrouwbaarheid	25	19	25	25	25	25	45

1.10. Geluid

Het Actieplan Geluid 2009-2013 heeft tot doel met locatiegerichte maatregelen zoals stillere wegdekken, verbeterde verkeersdoorstroming en afscherming- of dempingsvoorzieningen de belangrijkste geluidknelpunten in de nabijheid van drukke doorgaande wegen op te lossen. Daarnaast dragen algemene beleidsmaatregelen zoals goede ruimtelijke ordening, verkeersroutering, stimulering gebruik van fiets en openbaar vervoer en autodelen bij aan voorkoming en reductie van geluidhinder door wegverkeer.

Operationele doelstellingen:

- In 2014 zijn de twaalf geluidsknelpunten (clusters van minmaal vijf woningen met overschrijdingen van de plandrempel 65 dB) zoals bepaald in het Actieplan, opgelost.

Omschrijving effectindicator	Norm	Realisatie waarde 2009	Streef- waarde 2010	Streef- waarde 2011	Streef- waarde 2012	Streef- waarde 2013	Streef- waarde 2014
1. Aantal woningen belast met verkeerslawaai boven plandrempel (65 dB)*	0	1.650	225	150	75	75	60

*De norm van nul is te bereiken in het jaar 2020

1.11. Milieumanagement / Gemeentelijk interne milieuzorg

De gemeente vervult nadrukkelijk een voorbeeldfunctie voor haar burgers, het bedrijfsleven en andere lokale en regionale overheden. Een duurzame bedrijfsvoering, waarbij continu aandacht wordt besteed aan beheersing en vermindering van de milieubelasting van de eigen organisatie is hierbij essentieel.

Operationele doelstellingen:

- a. Naleving milieuwet- en regelgeving
- b. Het centraal stellen van duurzame ontwikkeling binnen de gemeentelijke organisatie
- c. Verbetering van onze milieuprestaties.

Omschrijving effectindicator	Norm	Realisatie waarde 2009	Streef- waarde 2010	Streef- waarde 2011	Streef- waarde 2012	Streef- waarde 2013	Streef- waarde 2014
N.v.t.							

2. Economie

Op het gebied van economie richt de rol van de gemeente zich op het zijn van een toegankelijke, dienstverlenende partij die zich onder meer richt op het bij elkaar brengen van partijen ('makelaarsfunctie'), het faciliteren en het scheppen van voorwaarden. Daarnaast streeft de gemeente ernaar om meer inwoners binnen haar gemeentegrenzen aan het werk te krijgen.

Operationele doelstellingen:

- a. Het versterken van de economische structuur
- b. Realiseren actieplan economie en werkgelegenheid voor de realisatie van een samenhangend geheel van middelen en maatregelen voor het ontwikkelen, stimuleren en faciliteren van een innovatieve lokale economie.

Omschrijving effectindicator	Norm	Realisatie waarde 2009	Streef- waarde 2010	Streef- waarde 2011	Streef- waarde 2012	Streef- waarde 2013	Streef- waarde 2014
1. Rapportcijfer ondernemingsklimaat	7	6	6,5	7	7	7	7
2. Aantal startende ondernemers in de gemeente	Ntb	396	410	410	410	410	410
3. Rapportcijfer gemeentelijke dienstverlening aan ondernemers	8	6	6,5	7	7	7	7
4. Woon-werkbalans	Ntb	67%	72%	72%	72%	72%	Ntb
5. Aantal arbeidsplaatsen	Ntb	23.485	-	-	-	-	-
6. Percentage leegstand kantoorgebouwen	Ntb	17%	-	-	-	-	-

3. Kunst en cultuur

Wij willen bereiken dat inwoners actief met kunst en cultuur in aanraking kunnen komen en het cultureel erfgoed in standhouden en ontsluiten.

Operationele doelstellingen:

- Een cultureel voorzieningenniveau dat, rekening houdend met de situering van de gemeente, qua aanbod aansluit bij de wensen van de plaatselijke bevolking
- Een doorlopende leerlijn op het gebied van cultuureducatie in het basisonderwijs
- Instandhouding en ontsluiting van het cultureel erfgoed
- Spreiding van beeldende kunst in de openbare ruimte.

Omschrijving effectindicator	Norm	Realisatie waarde 2009	Streef- waarde 2010	Streef- waarde 2011	Streef- waarde 2012	Streef- waarde 2013	Streef- waarde 2014
1. Gebruikers van culturele voorzieningen als percentage van het aantal inwoners	25%	20%	22%	24%	25%	25%	25%
2. Tevredenheid van de inwoner over het culturele aanbod in de gemeente	Ntb	Ntb	Ntb	Ntb	Ntb	Ntb	Ntb

4. Recreatie en toerisme

Als gemeente tussen 'Stad en Land' biedt Leidschendam-Voorburg een prima basis voor toeristische en recreatieve voorzieningen zoals horeca en evenementen. Ontwikkelingen op het gebied van recreatie en toerisme hebben een direct verband met economische ontwikkelingen. Ook hier vervult de gemeente de rol van makelaar, facilitator en voorwaardenschepper. Hiermee wil de gemeente de sector als geheel versterken. Samenwerking tussen de ondernemers onderling en tussen de diverse belangenorganisaties is daar een voorwaarde voor. De speelvoorzieningen moeten voldoen aan het Warenwetbesluit attractie- en speeltoestellen.

Operationele doelstellingen:

- Langer verblijf van toeristen en recreanten in het gebied, met als doel een grotere omvang van bestedingen in de gemeente
- Mogelijkheden voor verdere toeristische ontwikkeling, bijvoorbeeld door uitbreiding van de ligplaatsen voor de recreatievaart met bijbehorende voorzieningen, ontwikkelen van en vermarkten van arrangementen en (thema)tochten, versterken van de routestructuren in het landelijk gebied en faciliteren van stopplaatsen voor de recreant, waaronder recreatieve knooppunten en uitbreiding van recreatie bij de boer
- Stimuleren van stadspromotie door het aanbod aan lokale bezienswaardigheden, kunst en cultuur, recreatie en toerisme en evenementen te behouden en te versterken en promotiemateriaal over de gemeente uit te brengen
- Versterking van de samenwerking tussen ondernemers onderling en de diverse belangenorganisaties en daardoor verbetering van het aanbod en de communicatie daarover
- Het renoveren van speelplekken.

Omschrijving effectindicator	Norm	Realisatie waarde 2009	Streef- waarde 2010	Streef- waarde 2011	Streef- waarde 2012	Streef- waarde 2013	Streef- waarde 2014
1. Aantal bezoekers grote evenementen							
- Vlietdagen	60.000	42.000	45.000	45.000	50.000	60.000	60.000
- Huygens muziekfestival	2.500	2.000	2.100	2.250	2.250	2.500	2500
2. Aantal ligplaatsen rondom de Sluis en Oude Dorpskern Voorburg	70	Ntb	50	50	55	62	62

C. Wat gaan we daarvoor doen?

Om de gestelde doelen te bereiken gaat het College de volgende prestaties verrichten:

1. Milieu:

1.1. Natuur- en milieueducatie

- a. Als actief lid van het klimaatverbond jaarlijks deelnemen aan de themadagen natuurwerkdag, Warme Truiendag, Week van de Vooruitgang, Boomfeestdag
- b. Professionalisering maatschappelijke en vakstagebegeleiding van leerlingen uit het voorgezet onderwijs op kinderboerderij Rusthout. Status van erkend leerbedrijf behaald in 2010
- c. In samenwerking met NME-koepels aanbod voor voortgezet onderwijs ontwikkelen en aanbieden
- d. NME-activiteiten aanbod in samenwerking met naschoolse opvang en bredeschool
- e. Verbreding NME-aanbod BO (deelname MS, Watervlo, project Sarah's Wereld).

1.2. Duurzaam inkopen

- a. Duurzaam inkopen verankeren bij aanbestedingen en inkoop algemeen
- b. Medewerkers (milieu) inhoudelijk ondersteunen bij het toepassen van de duurzaamheidscriteria bij inkoopprocessen.

1.3. Afval

- a. In Avalex-verband uitwerken van diverse onderwerpen zoals harmonisatie in afvalinzameling, grootschalige communicatiecampagne, klanttevredenheidsonderzoeken, e.d.
- b. Inwoners via verschillende mediakanalen bewust maken van het nut van afvalscheiding
- c. Het aanstellen van een toezichthouder voor de periode 1 januari 2010 t/m 30 juni 2011 die zich bezig houdt met het toezicht op de uitvoering van de diverse dienstverleningsovereenkomsten door Avalex

1.4. Lucht

- a. Aanschaf gemeentelijke emissiearme voertuigen (aardgas)
- b. Stimulering van het rijden op aardgas en zuinig rijden (Het Nieuwe Rijden)
- c. Bevordering van gebruik van fiets en openbaar vervoer
- d. Bevordering van autodelen
- e. Emissie-eisen bij aanbestedingen van publieke werken en diensten (groen aanbesteden)
- f. Vervoersmanagement in de gemeentelijke organisatie
- g. Verbetering verkeersdoorstroming, w.o. dynamische verkeersmanagement
- h. Duurzaamveiligmaatregelen
- i. Studie (emissiearme) stedelijke distributie
- j. Largas-maatregelen.

1.5. Duurzaam bouwen

- a. Vanaf 2009 worden door de gemeente geïnitieerde bouwplannen van enige omvang zoals de nieuwe centrale huisvesting en de scholenschuif via het GPR-instrument doorgelicht
- b. De gemeentelijke gebouwen zullen tot en met 2013 qua energielabel opgeplust worden met de gelden uit het klimaatplan
- c. Bij de (grotere) bouwplannen zullen derden vanuit de gemeente worden gestimuleerd om deze bouwplannen met de GPR-systematiek door te lichten.

1.6. Energie/klimaat

- a. Door SLOK-klimaatprojecten het energieverbruik bij bestaande woningen en gemeentelijke gebouwen zo veel mogelijk terug te dringen (Klimaatplan 2009-2020)
- b. Een studie uitvoeren naar de toepassing van duurzame energie in Stompwijk (kassengebied)
- c. Een onderzoek doen naar klimaatneutrale voorzieningen bij centrale huisvesting van het ambtelijk apparaat
- d. Het uitvoeren van de subsidieregeling duurzame energievoorzieningen
- e. Binnen het Energiebesparingsconvenant MKB aanbieden van quick scans energie voor bedrijven
- f. Een groot aantal scholen voorzien van zonnepanelen.

1.7. Openbare verlichting

- a. Aanpak van minimaal tien slecht verlichte plekken
- b. Verbetering van de lichtkleur op minimaal 0,75% van de locaties
- c. Terugdringen van het energieverbruik met 2% per jaar.

1.8. Bodem

- a. In overleg met de provincie opstellen van een lijst van potentieel spoedeisende locaties
- b. Evaluatie stand van zaken werkvoorraad historische onderzoeken bij voormalig potentieel verontreinigde bedrijfslocaties.

1.9. Riolering en waterbeheer

- a. Afronding rioolvervanging Rodelaan
- b. Rioolvervanging Voorburg Centrum (Parkweg)
- c. Rioolvervanging Zijdesingel
- d. Vervanging riolering Paradijsstraat
- e. Vervanging riolering Jacob Catsstraat
- f. Optimaliseren vervangingsmaatregel rioolgemaal Van Ruysdaellaan
- g. Professionalisering monitoring overstorten en grondwater in samenwerking met het Hoogheemraadschap van Delfland
- h. Uitvoering diverse reliningen (nieuwe, innovatieve vervangingsmethode waarbij het graafwerk tot een minimum beperkt blijft)
- i. Combinaties met diverse waterplanmaatregelen, onder meer het Waterspoorpark Zijdepolder, IT-leiding Louis Couperusstraat, Park 't Loo
- j. Rioolvervanging ventwegen Prins Bernardlaan (Voorburg).

1.10. Geluid

- a. In Haaglandenverband werken aan de realisatie van een scherm langs de spoorlijn Den Haag-Leiden ter hoogte van de Nicolaas Beetslaan
- b. In samenwerking van Rijkswaterstaat langs de A12 ter hoogte van Voorburg-Noord een nieuw verhoogd geluidscherm realiseren
- c. Uitvoeren van het actieplan geluid door onder andere het toepassen van stil asfalt op de Veursestraatweg
- d. In samenwerking met Stadsgewest Haaglanden mogelijke geluidbeperkingen maatregelen langs RandstadRail onderzoeken
- e. In samenwerking met Rijkswaterstaat mogelijke geluidbeperkende maatregelen nabij de Norah onderzoeken.

1.11 Milieumanagement / Gemeentelijk interne milieuzorg

- a. Vastleggen van effect- en prestatie-indicatoren
- b. Implementatie van centrale registratie milieuverbruiksgegevens via intranet om prestaties en effecten van maatregelen te meten
- c. Uitvoeren (interne) audits ter controle van de naleving van wet- en regelgeving voor de gemeentelijke locaties waarop het milieumanagementsysteem van toepassing is.

2. Economie

- a. Strategisch inzetten op ruimtelijk-economische projecten met als uitgangspunt behoud van werkgelegenheid, zoals in de structuurvisie verwoord
- b. Formuleren van economisch beleid met een visie op kantoren, bedrijventerreinen en detailhandel, met daaraan gekoppeld een actieprogramma
- c. Opstellen actieplan economie en werkgelegenheid.

3. Kunst en Cultuur

- a. Subsidiëring op maat van de culturele instellingen
- b. Voortzetting en verbetering Cultuurmenu voor het primair onderwijs
- c. Voortzetting uitbesteding onderhoud buitenkunst
- d. Ontwikkeling en uitvoering locatieplan beeldende kunst
- e. Vaststellen en uitvoeren bibliotheekvisie 2010-2013
- f. Uitvoering en evaluatie van het Actieprogramma Monumenten en Archeologie
- g. Visualiseren van Forum Hadriani
- h. Uitvoering en evaluatie archeologiebeleid
- i. Organiseren van publieksgerichte activiteiten op het gebied van cultuurhistorie
- j. Uitvoeren projecten Cultuurparticipatie (via onder meer de welzijnsorganisatie Woej).

4. Recreatie en Toerisme

- a. Evaluatie van het Toeristische Actieprogramma 2008-2011 en waar nodig bijstelling van de beleidsdoelstellingen
- b. Uitvoeren van het Evenementenbeleidsplan
- c. Evalueren evenementenbeleid
- d. Herzien evenementenbeleid
- e. Stimuleren van lokale en regionale samenwerking op het gebied van toerisme en recreatie
- f. Het vormgeven van stadspromotie
- g. Het continueren in bestaande samenwerkingsverbanden
- h. Uitwerking van nieuwe initiatieven ter versterking van het toeristisch-recreatief aanbod, zoals het ontwikkelen en faciliteren van arrangementen, routegebonden structuren en het ondersteunen van initiatieven van ondernemers.

D. Wat gaat het kosten?

D1 Exploitatie en reserves

Tabel 1 Exploitatie per beleidsterrein en verrekeningen met reserves

(bedragen x € 1.000)	Rekening 2009	Begroting 2010	Begroting 2011	Begroting 2012	Begroting 2013	Begroting 2014
Lasten						
Milieu	16.851	15.741	16.037	16.080	16.342	16.360
Economie	905	1.106	819	818	819	812
Kunst en Cultuur	4.302	4.901	4.401	4.266	4.363	4.346
Recreatie en toerisme	1.381	1.659	1.489	1.501	1.526	1.555
Totaal Lasten	23.439	23.407	22.746	22.665	23.050	23.073
Baten						
Milieu	14.330	13.619	13.487	13.526	14.289	14.305
Economie	77	76	76	76	76	76
Kunst en Cultuur	593	649	649	649	589	589
Recreatie en toerisme	149	148	148	148	148	148
Totaal baten	15.149	14.492	14.360	14.399	15.102	15.118
Saldo van het programma	8.290	8.915	8.386	8.266	7.948	7.955
Stortingen in reserves	-	830	64	599	103	178
Onttrekkingen aan reserves	756	6.317	1.195	1.040	586	23
Saldo na resultaatbestemming	7.534	3.428	7.256	7.826	7.465	8.110

Analyse verschil Begroting 2011 – Rekening 2009

LASTEN

De relevante verschillen per beleidsterrein worden veroorzaakt door:

Milieu: Afname van de lasten wordt veroorzaakt door een gunstige aanbesteding van de verwerkingskosten van Avalex vanaf 2010. Hiernaast is in 2009 het budget voor baggeren hoger uitgevallen vanwege het wegwerken van achterstallige baggerwerkzaamheden en zijn de kapitaallasten lager vanwege het feit dat activa met maatschappelijk nut eenmalig worden afgeschreven in 2010.

Kunst en Cultuur: Een toename van de lasten, omdat in 2011 meer uren besteed zullen worden aan Monumentenzorg en Kunstbeoefening en kunstbevordering dan in 2009. Daartegenover een afname van de lasten doordat in 2009 eenmalig een budget is uitgegeven in het kader van museale vernieuwing. Per saldo een toename van de lasten.

Recreatie en Toerisme: In 2009 zijn minder uren besteed voor onderhoud speelvoorzieningen en accommodaties dan geraamd in 2011.

BATEN

De relevante verschillen per beleidsterrein worden veroorzaakt door:

Kunst en Cultuur: Toename in baten omdat de gemeente een subsidie ontvangt van de provincie als bijdrage voor het samenwerkingsproject van de Regionale Agenda Samenleving Haaglanden.

Onttrekking aan reserve: In 2009 en 2011 worden middelen aan de egalisatiereserve rioleringen onttrokken ter dekking van een tekort op de rioolopbrengsten. Tevens worden in 2011 voor saneringswerkzaamheden aan de Looijerslaan middelen onttrokken aan de reserve bodemsanering. Voor de uitvoering van het actieplan monumenten en archeologie worden middelen onttrokken aan de reserve uitvoering monumentenzorg.

Analyse verschil Begroting 2011 – Begroting 2010

LASTEN

De relevante verschillen per beleidsterrein worden veroorzaakt door:

Milieu: Een toename van de lasten wordt veroorzaakt doordat de kapitaallasten in 2011 hoger zijn dan in 2010 vanwege vervangingsinvesteringen onderhoud rioleringen.

Economie: Afname van de lasten als gevolg van het eenmalig budget 'Maatregelen kredietcrisis' welke is geraamd in 2010. Tevens wordt in 2011 geen raming meer opgenomen voor de centrummanager voor het gebied Leidschendam Centrum.

Kunst en Cultuur: Afname in de lasten wordt hoofdzakelijk veroorzaakt doordat in 2010 eenmalig aankopen in het kader van buitenkunst (locatieplan) ten laste van de reserve zijn geraamd. Tevens worden in 2010 eenmalig kosten geraamd in het kader van museale vernieuwing.

Recreatie en Toerisme: Afname van lasten worden hoofdzakelijk veroorzaakt doordat er in 2011 minder ambtelijke uren worden toegerekend aan de producten Evenementen en Toerisme, omdat deze werkzaamheden grotendeels zijn uitbesteed aan de Stg. Evenementen.

Storting in reserve: In 2010 vindt een storting in de egalisatiereserve rioleringen plaats voor de dekking van het tekort op de opbrengst rioolrecht.

BATEN

De relevante verschillen per beleidsterrein worden veroorzaakt door:

Milieu: Een afname van de baten wordt veroorzaakt door een in 2010 eenmalige terugontvangen afrekening inzamelkosten Avalex, welke wordt gestort in de egalisatiereserve afvalstoffenheffingen.

Onttrekking aan reserve: In 2010 is de egalisatiereserve rioleringen voor een groot gedeelte vrijgevallen. Tevens worden middelen onttrokken aan de egalisatiereserve afvalstoffenheffing voor de dekking van het tekort op de opbrengst afvalstoffenheffing. De reserve bodemsanering valt voor een groot gedeelte vrij in 2010.

In tabel 2 zijn de verstrekte subsidies opgenomen, zoals die zijn begrepen in de lasten van tabel 1.

Tabel 2 Verstrekte subsidies per beleidsterrein

(bedragen x € 1.000)	Rekening 2009	Begroting 2010	Begroting 2011	Begroting 2012	Begroting 2013	Begroting 2014
Milieu	637	915	972	972	972	672
Economie	-	316	2	2	2	2
Kunst en Cultuur	3.275	3.583	3.399	3.358	3.263	3.263
Recreatie en toerisme	247	322	310	310	310	310
Totaal	4.159	5.136	4.683	4.642	4.547	4.247

In tabel 3 zijn te ontvangen subsidies opgenomen, zoals die zijn begrepen in de baten van tabel 1.

Tabel 3 Ontvangen subsidies per beleidsterrein

(bedragen x € 1.000)	Rekening 2009	Begroting 2010	Begroting 2011	Begroting 2012	Begroting 2013	Begroting 2014
Milieu	30	-	-	-	-	-
Economie	-	-	-	-	-	-
Kunst en Cultuur	11	65	65	65	5	5
Recreatie en toerisme	-	-	-	-	-	-
Totaal	41	65	65	65	5	5

D2 Incidentele lasten en baten**Tabel 4 Incidentele lasten**

(bedragen x € 1.000)	Begroting 2011	Begroting 2012	Begroting 2013	Begroting 2014
A. Incidentele lasten:				
Saneringswerkzaamheden aan de Looijerslaan	180	-	-	-
Sloksubsidie (klimaatbeleid)	38	-	-	-
Extra toezicht afvalverwijdering	20	-	-	-
Kunstprijz	-	-	11	11
Cultuurparticipatie	90	90	-	-
Subsidie / Uitvoering Monumentenzorg	233	42	-	-
Subtotaal incidentele lasten	561	132	11	11
B. Stortingen in reserves (incidenteel):				
Egalisatiereserve rioleringen voor dekking tekort op de opbrengsten rioolrecht	-	500	-	-
Subtotaal incidentele stortingen in reserves	-	500	-	-
Totaal	561	632	11	11

Tabel 5 Incidentele baten

(bedragen x € 1.000)	Begroting 2011	Begroting 2012	Begroting 2013	Begroting 2014
A. Incidentele baten:				
Bijdrage provincie aan cultuurparticipatie	60	60	-	-
Subtotaal incidentele baten	60	60	-	-
B. Onttrekkingen aan reserves (incidenteel):				
Reserve bodemsanering (Looijerslaan)	180	-	-	-
Reserve Monumentenzorg	233	42	-	-
Subtotaal incidentele onttrekkingen aan reserves	413	42	-	-
Totaal	473	102	-	-

D3 Investerings**Tabel 6 Investeringsuitgaven en -inkomsten**

(bedragen x € 1.000)	Begroting 2011	Begroting 2012	Begroting 2013	Begroting 2014
Investeringsuitgaven	7.268	7.157	6.950	7.035
Milieu	6.200	5.077	6.630	6.715
Kunst en cultuur	750	1.762	-	-
Recreatie en toerisme	318	318	320	320
Investeringsinkomsten	-	-	-	-
N.v.t.				
Saldo	7.268	7.157	6.950	7.035

4: DE WIJK

Relatie met kerndoelstelling	Bewoners centraal en Diversiteit in landelijke en stedelijke ontwikkeling
Raadscommissie(s)	Maatschappelijke ontwikkeling en Openbaar gebied
Portefeuillehouder(s)	Wethouders Houtzager, Van Ostaijen en Rensen

A. Beschrijving programma

A1 Kader

Wij streven naar complete wijken, waar het fysieke beheer op orde is en met een goede sociale samenhang. Die sociale samenhang bevorderen wij door professionals, vrijwilligers en andere organisaties in de wijk samen te brengen. Elke wijk is anders. Daarom zullen wij onderwerpen als integratie, stadsvernieuwing, veiligheid, sociale activering, parkeren en groen per wijk en in overleg met de wijk invullen. Het wijkplatform speelt hier een belangrijke rol in.

Het programma De wijk heeft betrekking op de onderstaande beleidsterreinen:

1. Sociale structuur
2. Integratie (voor volwasseneneducatie en voor- en vroegschoolse opvang zie programma 1 inwoners)
3. Groen
4. Parkeren

A2 Ontwikkelingen in wetgeving en trends

1. Sociale structuur

Er zijn geen actuele ontwikkelingen en trends op dit onderdeel.

2. Integratie

In de VNG-visie Integratie 2007-2017 zijn afspraken tussen rijk en gemeente neergelegd in bestuursakkoorden. Tot het gemeenschappelijke beleidskader wordt gerekend:

- a. De rechtstaat als grondslag voor samenleven
- b. Meedoen
- c. Ontmoeten
- d. Kiezen voor de nederlandse samenleving.

Ad a. De rechtstaat als grondslag voor samenleven

De grondwet biedt iedere burger dezelfde (grond-) rechten. Per 1 januari 2010 is het voor iedere gemeente wettelijk verplicht om een anti-discriminatievoorziening te hebben. Onze gemeente heeft deze taak neergelegd bij Bureau discriminatiezaken in Den Haag.

Ad b. Meedoen

De kern van integratie is meedoen. Dat vraagt van elke burger dat men actief is met zoeken naar werk of onderwijs volgt en dat men zich inzet voor een leefbare en prettige buurt. De visie van de gemeente Leidschendam-Voorburg op participatie is vastgelegd in de Participatienota.

Ad c. Ontmoeten

Samenleven vereist dat burgers elkaar accepteren. Met name door samen activiteiten te ondernemen. Hiertoe zijn diverse maatjesprojecten opgestart.

Ad d. Kiezen voor de nederlandse samenleving

Integratie is niet vrijblijvend. Van nieuw- (en oud) komers wordt verwacht dat zij zich inspannen om een plek te vinden in onze samenleving. Dat begint met het beheersen van de nederlandse taal. Dit is vastgelegd in de Wet inburgering.

Om de kwaliteit van de inburgeringsvoorzieningen te verhogen, alsmede om het aantal deelnemers aan inburgeringstrajecten te vergroten, is door het ministerie van VROM een aantal maatregelen ingezet die samen zijn gebracht in het Deltaplan. Hieruit voortvloeiend is de Wet inburgering (Wi) per 1 januari 2010 op onderdelen gewijzigd, te weten:

- a. De vrijwillige inburgering is opgenomen in de wet;
- b. Het invoeren van één inburgeringstermijn van 3,5 jaar (voorheen twee, namelijk 3,5 en 5 jaar);
- c. De mogelijkheid tot het afschaffen van de eigen bijdrage voor vrijwillige inburgeraars;
- d. De mogelijkheid om op verzoek van de inburgeringsplichtige of vrijwillige inburgeraar een inburgeringvoorziening of taalkennisvoorziening aan te bieden in de vorm van een Persoonlijk Inburgeringsbudget (PIB) wordt in de wet opgenomen;
- e. Verlenging van de handhavingstermijn met 2,5 jaar voor inburgeringsplichtigen die een alfabetiseringstraject volgen of hebben gevolgd.

Het aantal inburgeringsplichtigen neemt af. Ze hebben een aanbod van de gemeente of ze zijn ontheven van de inburgeringsplicht. De focus ligt nu op de vrijwillige inburgeraar. Het ministerie van VROM heeft aan gemeenten middelen beschikbaar gesteld om instapcursussen in te kopen. Deze hebben als doel voornamelijk vrijwillige inburgeraars te stimuleren om in te gaan burgeren.

Gemeenten krijgen momenteel alleen een financiering als er een volledig examen is behaald. Er ligt een wetsvoorstel om gemeenten ook te financieren bij het behalen van de examens.

3. Groen

In 2009 is voor het nieuwe beleid ten aanzien van de kapvergunningen het betreffende gedeelte in de Algemene Plaatselijke Verordening aangepast. De Flora- en faunawet wordt verder geïmplementeerd.

4. Parkeren

De gemeente bepaalt de regels voor parkeren. Parkeerbeleid is een manier om mobiliteit te sturen en verplaatsingsgedrag van mensen te beïnvloeden, met name daar waar sprake is van een tekort aan parkeerplaatsen. De economische crisis heeft tot nog toe weinig tot geen invloed gehad op autobezit en parkeren.

A3 Het vastgestelde gemeentelijke beleidskader

1. Sociale structuur:
 - a. Nota Vitale Verbindingen: Maatschappelijke ondersteuning en sociale samenhang Wmo-beleid 2008-2012 (2008/10506)
 - b. Kinderanimatie bij straat- en buurtfeesten (2007/23623)
 - c. Nieuw subsidiebeleid voor de wijkverenigingen (2008/19898)
 - d. Integratiebeleid (2009/23942).

2. Integratie en Inburgering
 - a. Nota Vitale Verbindingen: Maatschappelijke ondersteuning en sociale samenhang Wmo-beleid 2008-2012 (2008/10506)
 - b. Minderhedenbeleid in de gemeente Leidschendam-Voorburg: de poort naar deelname aan de samenleving (2004/19721)
 - c. Inburgeren in Leidschendam-Voorburg 2007-2010 (2007/25328)
 - d. Beleidsplan Inburgeren in Leidschendam-Voorburg 2007-2010 (2007/22796)
 - e. Verordening Wet inburgering Leidschendam-Voorburg 2009 (2009/19792)
 - f. Beleidsregels Wet inburgering 2009 (2009/28659)
 - g. Eigen bijdrage (2008/13831 en 2008/15591)
 - h. Inburgeringsagenda (2008/21983)
 - i. Taalcoaches (2008/16770)
 - j. Verbreden doelgroep (2008/24881)
 - k. Kosten medische keuring inburgering (2009/20008)
 - l. Aanbesteding instapcursussen en inburgeringsvoorzieningen (2010/7788)
 - m. Nota Nieuw Perspectief: Integratiebeleid Leidschendam-Voorburg 2010-2013 (2009/27815)
 - n. Verordening Inrichting Anti-discriminatievoorziening (112947)
 - o. Meedoen! Nota visie participatiebudget Leidschendam-Voorburg (122710).

3. Groen:
 - a. Beheer kwaliteitsplan (2004/20699).

4. Parkeren:
 - a. Parkeernota (2005/31689)
 - b. Uitvoeringsprogramma Parkeren (2008).

A4 Huidige stand van zaken

1. Sociale structuur

In het kader van de sociale wijkaanpak zijn in de pilotwijken Bovenveen, Duivenvoorde en De Prinsenhof opbouwwerkers actief. De opbouwwerkers nodigen inwoners uit om actief te worden in- en voor de wijk. Waar nodig ondersteunen ze bewoners tijdelijk om hun ideeën voor de wijk te verwezenlijken.

Inmiddels is gebleken dat er in de wijken Bovenveen en De Prinsenhof, meer behoefte is aan opbouwwerk dan in de wijk Duivenvoorde. Het opbouwwerk maakt onder andere gebruik van de buurtbus om met bewoners in contact te komen. De buurtbus (een rijdend terras) wordt steeds in een andere straat van de pilotwijken neergezet.

Bewoners van één portiek of pleintje worden uitgenodigd om koffie met elkaar te drinken en nader kennis te maken. De bus verspreidt informatie over algemene voorzieningen en diverse gemeentelijke regelingen (Wmo, minimabeleid en inburgering). Gemiddeld worden circa achttien inwoners per ochtend bereikt. Met de buurtbus zijn inmiddels zeven Vlietbanen gerealiseerd. Er zijn diverse grote en kleine initiatieven van inwoners voortgekomen uit de ontmoetingen op het terras van de buurtbus en andere contacten in de wijk van de opbouwwerkers.

Door vooral organisatorische maatregelen is het wijkgericht werken verbeterd en in 2010 is de Wijkatlas ontwikkeld. De resultaten van het representatieve bewonersonderzoek worden gecombineerd met relevante kengetallen zodat een getrouw beeld van de wijk ontstaat. Een beeld waarin de zwakke en de sterke kanten van de wijk worden uitgelicht en waaruit zal blijken aan welke thema's de bewoners (in meerderheid) belang hechten. De Wijkatlas vormt een belangrijke context voor het maken van keuzes. Te kleine wijken doen de schaalvoordelen die eerder geboekt zijn, teniet. Wij willen bezien in hoeverre wijken samengevoegd kunnen worden om die optimale effectiviteit te bereiken.

2. Integratie

De gemeente heeft de mogelijkheid om een aanbod aan een inburgeringsplichtige, verplichtend op te leggen. Inburgeringsplichtigen die voor inwerkingtreding van de nieuwe verordening hebben aangegeven het inburgeringsexamen op eigen gelegenheid te willen halen, worden opgeroepen. Degenen die nog niet zijn gestart, krijgen alsnog een verplicht aanbod van de gemeente.

De inburgeringsagenda voor de periode 2008-2010 heeft de volgende aandachtspunten:

1^e Wijkgerichte aanpak

De gemeente moet actief op zoek naar vrijwillige inburgeraars. In november 2009 is een eerste wijkbijeenkomst gehouden in Leidschendam, de wijk Prinsenhof. In maart 2010 is nog een wijkbijeenkomst gehouden in een wijkcentrum in Voorburg in de wijk Bovenveen/Voorburg-Noord. De bijeenkomsten hebben respectievelijk zestien en twaalf inburgeringstrajecten opgeleverd. Ook is er een toename te zien bij de alfabetiseringstrajecten. Het opzetten van dit soort bijeenkomsten is erg arbeidsintensief, daarom zijn de wervingsactiviteiten nu deels ondergebracht bij de taalaanbieder.

2^e Ontwikkelen van duale trajecten gericht op maatschappelijke participatie

In mei 2010 is de aanbesteding met betrekking tot instapcursussen en inburgeringsvoorzieningen afgerond. Beide percelen zijn gegund aan Capabel Taal. De instapcursussen hebben als doel vrijwillige inburgeraars te motiveren en stimuleren tot deelname aan inburgeringstrajecten. Het werven van deelnemers voor deze cursussen is ondergebracht bij de taalaanbieder. De inburgeringsvoorzieningen worden in principe altijd dual ingezet. De gemeente kan, naast het afnemen van een volledig inburgeringstraject, losse modules inkopen. Vooral vrijwillige inburgeraars hebben niet altijd de behoefte om een volledig traject te volgen.

Bij de aanbesteding is ook aandacht gevraagd voor kinderopvang. De taalaanbieder heeft voor de instapcursussen een kinderoppas. Voor de inburgeringstrajecten zijn er goede contacten met de kinderopvangorganisaties, waardoor de bemiddeling naar verwachting soepel zal verlopen.

3^e Inzetten van taalcoaches in samenwerking met de Stichting Vluchtelingenwerk

In 2008 is een overeenkomst gesloten met de Stichting Vluchtelingenwerk met als doel het realiseren van vijftig taalkoppels (een taalcoach met een inburgeraar) op jaarbasis over de periode 2009-2011. Het aantal van vijftig is ruimschoots gehaald. Het project is succesvol.

4^e Het verbreden van de doelgroep dat in 2008 is gerealiseerd

3. Groen

Het groen wordt beheerd conform het vastgestelde Beheerkwaliteitsplan. Het groenstructuurplan is in 2010 afgerond en bestuurlijk goedgekeurd. Beide bieden uitgangspunten voor het beheer en onderhoud van het groen. Deze vormen op hun beurt de basis voor de uitwerking van themaplannen. In voorbereiding is verder een doorontwikkeling van het bomenbeleid (dat volgt op de vereenvoudiging van het kapbeleid), dat duurzaam beheer van het bomenbestand beoogt. Dit gebeurt in de bomennota. Daarnaast is een groenbeheerplan voor de wijk Essesteijn in voorbereiding.

In februari 2010 is het Groenstructuurplan Buitengewoon Groen vastgesteld. Thans wordt gewerkt aan het Uitvoeringsprogramma en de Investeringsagenda Groenstructuurplan. In het uitvoeringsprogramma worden de ambities zoals verwoord in het Groenstructuurplan verder geconcretiseerd en vertaald in concrete maatregelen, waarbij ook wordt ingegaan op de prioritering van de verschillende maatregelen. Volgens de conceptplanning worden het uitvoeringsprogramma en de investeringsagenda in de eerste helft van 2011 vastgesteld.

4. Parkeren

Parkeren in onze gemeente blijft gratis, ook bij gebouwde parkeervoorzieningen voor openbaar gebruik. Dat betekent dat financiering van gebouwde parkeervoorzieningen uit de grondexploitatie moet komen, of dat parkeervoorzieningen tegen betaling ter beschikking worden gesteld aan winkeliers, ondernemers, en eigenaren van woningen in het desbetreffende complex. Daarnaast wordt in de komende periode, in overleg met (wijk)bewoners, onderzocht hoe het parkeersysteem in de toekomst geoptimaliseerd kan worden. De wijkparkeerplannen lopen in de meeste gevallen door tot en met 2011. In enkele gevallen (met name bouwprojecten) is sprake van een doorloop tot 2013.

In Voorburg-Noord is onderzocht of de blauwe zone aangepast of uitgebreid dient te worden. Dit heeft geleid tot het besluit om de zone uit te breiden tot aan park 't Loo. Naar aanleiding van vele bezwaren heeft het college het advies van de bezwarencommissie gevolgd en het besluit teruggedraaid. Om verdere uitbreiding mogelijk te maken zal eerst het parkeerbeleid worden aangepast: naar verwachting zullen in 2011 op kleine schaal blauwe zones worden uitgebreid.

B. Wat willen we bereiken?

De (algemene en operationele) doelstellingen van de Gemeenteraad van Leidschendam-Voorburg per beleidsterrein van het programma De wijk zijn:

1. Sociale structuur

Wij streven naar wijken en buurten waarin burens elkaar kennen, zich met elkaar en met hun wijk / buurt verbonden voelen en een beroep op elkaar kunnen doen voor (bepaalde) hulp en ondersteuning.

Operationele doelstellingen:

- a. Een toename van het aantal actieve bewoners per wijk
- b. Een toename van het aantal activiteiten dat (mede) door bewoners zelf is georganiseerd
- c. Het wijkgericht werken efficiënt en effectief organiseren.

Omschrijving effectindicator	Norm	Realisatie waarde 2009	Streef-waarde 2010	Streef-waarde 2011	Streef-waarde 2012	Streef-waarde 2013	Streef-waarde 2014
1. Percentage inwoners dat zich verbonden voelt met de wijk	Ntb	Ntb	Ntb	Ntb	Ntb	Ntb	Ntb
2. Percentage inwoners dat beroep doet op elkaar	Ntb	Ntb	Ntb	Ntb	Ntb	Ntb	Ntb
3. Tevredenheid van de inwoners over de wijkvoorzieningen	Ntb	Ntb	Ntb	Ntb	Ntb	Ntb	Ntb

2. Integratie

Wij willen dat alle inwoners meedoen en zich betrokken voelen bij elkaar. Integratiebeleid richt zich in beginsel dan ook op alle inwoners van de gemeente.

2.1. Integratie door toerusting en arbeid:

Leidschendam-Voorburg wil een actief toerustingbeleid realiseren waarbij zelfredzaamheid centraal staat.

Operationele doelstellingen:

- a. Het vergroten van de onderwijskansen, de taalvaardigheid, de inburgering en het bevorderen van de arbeidsparticipatie, zodat de burger zelfredzaam en economisch zelfstandig wordt
- b. Het verbeteren van de toeleiding van allochtone inwoners naar zorg en voorzieningen.

2.2. Integratie in de wijk/buurt/gemeente

Wij streven naar meer contacten tussen (groepen) bewoners met een verschillende etnische achtergrond.

Operationele doelstellingen:

- a. Een open dialoog tussen organisaties en inwoners over maatschappelijke integratie / participatiethema's
- b. Het ontplooiën van initiatieven waardoor de sociale samenhang ontstaat of verbeterd wordt
- c. Meer diversiteit in het verenigingsleven en in het gemeentelijke personeelsbestand

d. Discriminatie voorkomen en bestrijden.

Omschrijving effectindicator	Norm	Realisatie waarde 2009	Streef- waarde 2010	Streef- waarde 2011	Streef- waarde 2012	Streef- waarde 2013	Streef- waarde 2014
1. Aantal klachten bureau discriminatiezaken	30	37	30	30	30	30	30
2. Aantal lopende trajecten	Ntb	Ntb	350	350	350	350	Ntb
3. Aantal gestarte taaltrajecten	Ntb	Ntb	45	45	45	45	5
4. Aantal gestarte duale trajecten	Ntb	Ntb	80	80	80	80	135
5. Pardonregeling / Statushouder (aanbod en handhaving)	Ntb	9	Ntb	Ntb	Ntb	Ntb	Ntb
6. Aantal handhavingsbeschikkingen	Ntb	154	71	71	71	71	15
7. Aantal deelnemers aan het examen	Ntb	Ntb	80	80	80	80	80
8. Aantal behaalde examens	Ntb	Ntb	65	65	65	65	80
9. Aantal gerealiseerd maatjstrajecten	Ntb	Ntb	50	50	50	50	50

3. Groen

De aanwezigheid en kwaliteit van de groenvoorzieningen in onze gemeente moeten behouden blijven.

Operationele doelstellingen:

- a. Bomennota vaststellen
- b. Een duurzame impuls geven aan het groene karakter van de gemeente (doorontwikkeling van bomenbeleid)
- c. Realisatie van het project Ecologische zone Stompwijk, verbinding Horsten en Weiden
- d. Realisatie van groenbeheerplannen voor verschillende wijken (Opgenomen in het GSP).

Omschrijving effectindicator	Norm	Realisatie waarde 2009	Streef- waarde 2010	Streef- waarde 2011	Streef- waarde 2012	Streef- waarde 2013	Streef- waarde 2014
I. Kwaliteit van de groenvoorzieningen:							
1. Rapportcijfer klanttevredenheid	7	7,6	7	7	7	7	7
2. Leveringsbetrouwbaarheid	75	42	75	75	75	75	75
II. Beheerkwaliteit van groen:							
3. Rapportcijfer klanttevredenheid	7	7,4	7	7	7	7	7
4. Leveringsbetrouwbaarheid	1.600	1.603	1.600	1.600	1.600	1.600	1.600
5. Beheerkwaliteit	8	8	8	8	8	8	8
III. Extra geplante bomen	1.000	0	1.000	0	0	0	0
IV. Realisatie ecologische zone bij Stompwijk	100%	-	100%	-	-	-	-
V. Aantal wijken op normniveau beheerkwaliteit (B)	12	12	12	12	12	12	12
VI. Percentage aantal wijken met kwaliteitsniveau B	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%

4. Parkeren

C. Wat gaan we daarvoor doen?

Om de gestelde doelen te bereiken gaat het College de volgende prestaties verrichten:

1. Sociale structuur

Pilot sociale wijkaanpak:

- a. De gemeente (wijkmanager) voert de regie op wijkniveau in Bovenveen, Duivenvoorde en De Prinsenhof. Vanaf september 2010 wordt de Wijkatlas hierbij betrokken (doorlopende activiteit)
- b. De gemeente faciliteert de particuliere initiatieven ten behoeve van buurt en burens met communicatiemiddelen, informatie, accommodatie (doorlopende activiteit)
- c. Ten behoeve van wijkgebonden functies worden vijftien vlietbanen gerealiseerd
- d. De gemeente maakt prestatieafspraken met stichting Woej voor de uitvoering van het wijkopbouwwerk, subsidieert deze activiteit en monitort de voortgang (afspraken zijn gemaakt, verder doorlopende activiteit)
- e. Per pilotwijk worden minimaal dertig bewoners actief in de sociale wijkaanpak. Dat wil zeggen dat deze bewoners hun ideeën en plannen voor hun buurt en burens zelf, zonodig met vraaggerichte ondersteuning van de gemeente en/of wijkopbouwwerk gaan realiseren
- f. Per pilotwijk worden minimaal tien particuliere initiatieven gerealiseerd, gericht op de genoemde thema's (nabuurchap, interetnisch contact, wederkerigheid, eenzaamheid en jongeren)
- g. Onderzoeken of we wijken samen kunnen voegen om het wijkgericht werken efficiënter te organiseren.

2. Integratie

2.1. Integratie door toerusting en arbeid

- a. Voeren van overleg met schoolbesturen (Lokale Educatieve Agenda)
- b. Stimuleren van ouderparticipatie op zwarte scholen (project Meander afgerond, verder doorlopende activiteit)
- c. Opstellen van beleidsnota over integrale interactieve aanpak van integratie.

2.2. Integratie in de wijk/buurt/gemeente

- a. Duale trajecten gericht op maatschappelijke participatie
- b. Taalcoachtrajecten voortzetten
- c. Wijkgerichte aanpak
- d. Inzetten inburgeringsinstrumenten, waaronder Persoonsgebonden Inburgeringsbudget, instapcursussen, maatschappelijke participatie en zelfstandig ondernemerschap.

3. Groen

- a. Doorontwikkeling van bomenbeleid op basis van het GSP
- b. 1.000 nieuwe bomen in de gemeente planten, die zorgen voor het verbeteren van de woon- en leefomgeving
- c. Bewoners betrekken bij de bepaling van de locatie van de aanplant en de soortkeuze van beplanting
- d. Een gedragen groen beeld voor de wijk Duivenvoorde maken, een maatregeltekening met een vertaling in een beheerplan opstellen en de maatregelen uitvoeren
- e. Opstellen van een groenbeheerplan voor de wijk Essesteijn. Op basis van dit groenbeheerplan zullen later renovatieplannen voor het groen in de wijk Essesteijn gemaakt worden.
- f. Opstellen van het Uitvoeringsprogramma en de Investeringsagenda Groenstructuurplan

4. Parkeren

- a. Indien er initiatieven worden ontwikkeld waarbij sprake is van realisatie van grote ondergrondse en geconcentreerde parkeervoorzieningen, dan zal hier in geparticipeerd worden
- b. Wijkparkeerplannen uitvoeren
- c. Aanleg van een ondergrondse garage in het oude centrum (Rustoord, stallingsgarage).

D. Wat gaat het kosten?

D1 Exploitatie en reserves

Tabel 1 Exploitatie per beleidsterrein en verrekeningen met reserves

(bedragen x € 1.000)	Rekening 2009	Begroting 2010	Begroting 2011	Begroting 2012	Begroting 2013	Begroting 2014
Lasten						
Sociale structuur	2.434	3.495	3.074	3.057	2.991	2.974
Integratie	1.257	2.436	1.868	1.855	1.855	1.852
Groen	8.413	8.696	8.235	7.949	8.002	7.987
Parkeren	1.014	964	881	904	903	891
Totaal lasten	13.118	15.591	14.058	13.765	13.751	13.704
Baten						
Sociale structuur	250	1.079	346	346	346	346
Integratie	454	1.566	1.362	1.362	1.362	1.362
Groen	1.180	1.367	1.381	1.382	1.386	1.386
Parkeren	30	26	26	26	26	26
Totaal baten	1.914	4.038	3.115	3.116	3.120	3.120
Saldo van het programma	11.204	11.553	10.943	10.649	10.632	10.584
Stortingen in reserves	-	150	250	250	-	-
Onttrekkingen aan reserves	91	189	310	10	10	10
Saldo na resultaatbestemming	11.113	11.514	10.883	10.889	10.622	10.574

Analyse verschil Begroting 2011 – Rekening 2009**LASTEN**

De relevante verschillen per beleidsterrein worden veroorzaakt door:

Sociale structuur: Toename van de lasten wordt hoofdzakelijk veroorzaakt door hogere doorbelaste kosten en uren bij sociale wijkontwikkeling (wijkmanagement). Bovendien zijn door de huurharmonisatie de subsidies voor wijkverenigingen structureel toegenomen vanaf 2010.

Integratie: In 2009 zijn er minder inburgeringsvoorzieningen afgesloten dan geraamd. Als gevolg van het achterblijven van het aantal inburgeringsvoorzieningen zijn ook de lasten lager.

Groen: Afname van de lasten wordt veroorzaakt doordat in 2009 meer uren zijn besteed aan planmatig onderhoud groen.

Parkeren: Afname van de lasten door een verlaging van de subsidie Biesieklette ten behoeve van de bewaking van fietsenstallingen bij winkelcentra. Tevens is in 2011 geen budget opgenomen voor de inhuur van parkeerwachters.

Storting in reserve: In 2011 vindt een storting plaats in het gemeentelijk groenfonds.

BATEN

De relevante verschillen per beleidsterrein worden veroorzaakt door:

Sociale structuur: Toename van de baten wordt veroorzaakt door hogere huuropbrengsten in verband met de huurharmonisatie wijkverenigingen vanaf 2010.

Integratie: In 2009 zijn er minder inburgeringsvoorzieningen afgesloten dan geraamd.

Groen: De opbrengsten van begrafenissen in 2009 is lager dan geraamd.

Onttrekking aan Reserve: In 2011 wordt een bijdrage van de reserve groenfonds geraamd voor de renovatie van de groenstrook Heuvelweg / Graaf Willem de Rijkelaan.

Analyse verschil Begroting 2011 – Begroting 2010

LASTEN

De relevante verschillen per beleidsterrein worden veroorzaakt door:

Sociale structuur: Afname van de lasten wordt veroorzaakt door eenmalige kosten voor de afbouw en afwerking van wijkcentrum De Dillenburgh in de wijk Prinsenhof in 2010.

Integratie: Afname van de lasten als gevolg van een eenmalige verhoging van het Participatiebudget Inburgering in 2010 als compensatie voor de uitvoeringskosten.

Groen: Afname van de lasten wordt hoofdzakelijk veroorzaakt doordat in 2010 een eenmalige afschrijving plaatsvindt van investeringen met maatschappelijk nut.

Storting in reserve: In 2011 vindt een storting plaats in het gemeentelijk groenfonds.

BATEN

De relevante verschillen per beleidsterrein worden veroorzaakt door:

Sociale structuur: Afname van de baten als gevolg van een eenmalige ontvangst in 2010 door schadeloosstelling voor de restwaarde van de door de gemeente gedane investering in het gebouw van wijkcentrum Oranjehoek. Tevens een afname van de baten door een eenmalige ontvangst vanuit de rijksmiddelen voor het wijkcentrum de Dillenburgh in 2010.

Integratie: Afname van de baten wordt veroorzaakt door de afloop van Cohort 2008 en begeleiding van asielzoekers.

Onttrekking aan Reserve: In 2010 wordt een bijdrage van de reserve groenfonds geraamd ter dekking van de kosten van het 1.000 bomenplan en het vervaardigen van een groenstructuurplan. In 2011 wordt een bijdrage van de reserve groenfonds geraamd voor de renovatie van de groenstrook Heuvelweg / Graaf Willem de Rijkelaan.

In tabel 2 zijn de verstrekte subsidies opgenomen, zoals die zijn begrepen in de lasten van tabel 1.

Tabel 2 Verstrekte subsidies per beleidsterrein

(bedragen x € 1.000)	Rekening 2009	Begroting 2010	Begroting 2011	Begroting 2012	Begroting 2013	Begroting 2014
Sociale structuur	1.586	2.382	1.875	1.852	1.802	1.802
Integratie	657	2.428	2.216	2.205	2.205	2.205
Groen	-	-	-	-	-	-
Parkeren	69	72	26	26	26	26
Totaal	2.312	4.882	4.117	4.083	4.033	4.033

In tabel 3 zijn te ontvangen subsidies opgenomen, zoals die zijn begrepen in de baten van tabel 1.

Tabel 3 Ontvangen subsidies per beleidsterrein

(bedragen x € 1.000)	Rekening 2009	Begroting 2010	Begroting 2011	Begroting 2012	Begroting 2013	Begroting 2014
Sociale structuur	-	385	-	-	-	-
Integratie	454	2.192	1.987	1.987	1.987	1.987
Groen	-	-	-	-	-	-
Parkeren	-	-	-	-	-	-
Totaal	454	2.577	1.987	1.987	1.987	1.987

D2 Incidentele lasten en baten**Tabel 4 Incidentele lasten**

(bedragen x € 1.000)	Begroting 2011	Begroting 2012	Begroting 2013	Begroting 2014
A. Incidentele lasten:				
Taalcoaches inburgeraars	11	-	-	-
Projecten minderhedenbeleid	73	50	-	-
Renovatie groenstrook Heuvelweg/Graaf Willem de Rijkelaan	300	-	-	-
Subtotaal incidentele lasten	384	50	-	-
B. Stortingen in reserves (incidenteel):				
Reserve Groenfonds	250	250	-	-
Subtotaal incidentele stortingen in reserves	250	250	-	-
Totaal	634	300	-	-

Tabel 5 Incidentele baten

(bedragen x € 1.000)	Begroting 2011	Begroting 2012	Begroting 2013	Begroting 2014
A. Incidentele baten:				
N.v.t.				
Subtotaal incidentele baten	-	-	-	-
B. Onttrekkingen aan reserves (incidenteel):				
Reserve Wijkcentrum Dillenburgh	10	10	10	10
Reserve groenfonds voor Renovatie groenstrook Heuvelweg / Graaf Willem de Rijkelaan	300	-	-	-
Subtotaal incidentele onttrekkingen aan reserves	310	10	10	10
Totaal	310	10	10	10

D3 Investerings**Tabel 6 Investeringsuitgaven en -inkomsten**

(bedragen x € 1.000)	Begroting 2011	Begroting 2012	Begroting 2013	Begroting 2014
Investeringsuitgaven	460	50	-	-
Groen	240	50	-	-
Parkeren	220	-	-	-
Investeringsinkomsten	-	-	-	-
N.v.t.				
Saldo	460	50	-	-

5: RUIMTELIJKE INRICHTING

Relatie met kerndoelstelling	Diversiteit in landelijke en stedelijke ontwikkeling
Raadscommissie(s)	Openbaar gebied
Portefeuillehouder(s)	Wethouders Houtzager, Mijdam, Van Ostaijen en Rensen

A. Beschrijving programma

A1 Kader

Onze ambitie is een aantrekkelijke, groene stad te zijn waar het prettig wonen en ondernemen is. Daarnaast streven wij naar een goede bereikbaarheid van de stedelijke omgeving en ons buitengebied onder meer ten behoeve van het bereikbaar houden van recreatieve voorzieningen. Dit vraagt om een kwalitatieve ruimtelijke vertaling. Daarbij moet er steeds een zorgvuldige afweging worden gemaakt tussen functies om onze schaarse ruimte optimaal te gebruiken. Dit vraagt om integrale ruimtelijke samenhang en creatieve oplossingen. Daarom werken wij voor een aantal plekken in onze gemeente aan gebiedsgerichte ontwikkelingsvisies.

Het programma Ruimtelijke inrichting heeft betrekking op de onderstaande beleidsterreinen:

1. Verkeer en vervoer
2. Ruimtelijke ordening
3. Wonen
4. Ruimtelijke projecten

A2 Ontwikkelingen in wetgeving en trends

1. Verkeer en vervoer

Het huidige verkeers- en vervoerplan loopt in 2010 af. Het nieuwe verkeers- en vervoerplan zal een herijking bevatten van het algemene verkeers- en vervoersbeleid op lokaal niveau in relatie tot het bovenlokale beleid.

2. Ruimtelijke ordening

Door de Wet ruimtelijke ordening (Wro) beschikt de gemeente over instrumenten op het gebied van ruimtelijke ontwikkeling. De Wro heeft voor een aantal onderdelen consequenties voor de wijze waarop de gemeente in de toekomst met haar ruimtelijke ordeningsbeleid kan omgaan. Een van de belangrijke speerpunten van de Wro is het actueel maken en houden van de bestemmingsplannen. In de wet is een overgangstermijn van 5 jaar opgenomen voor het actualiseren van alle bestemmingsplannen. Op 30 juni 2013 moeten alle bestemmingsplannen binnen de gemeente voldoen aan de eisen van de Wro.

Een ander belangrijk onderdeel in de Wro is de afdeling grondexploitatie, ook wel grondexploitatiewet (grexwet) genoemd. Kostenverhaal is verplicht in de Wro. De grexwet is alleen van toepassing bij een ruimtelijk besluit op grond van de Wro (bestemmingsplan). De Bro geeft de categorie bouwplannen aan waarbij het opstellen van een exploitatieplan verplicht is.

Indien een anterieure overeenkomst wordt gesloten vervalt de verplichting tot het vaststellen van een exploitatieplan (kostenverhaal, locatie-eisen zijn namelijk dan 'anderszins verzekerd'). De via het exploitatieplan te verhalen kosten zijn limitatief beschreven in het Bro. Ook kosten gemeentelijk apparaat vallen onder verhaalbare kosten. Voor het kunnen bepalen van deze kosten is een ministeriële regeling plankosten exploitatieplan vastgesteld. Voor het uitrekenen van de plankosten is door VROM een excel model opgesteld (de zgn. plankostenscan).

3. Wonen

Tussen het Stadsgewest Haaglanden en de Sociale Verhuurders Haaglanden zijn per 1 januari 2010 nieuwe prestatieafspraken gemaakt, onder andere op het gebied van de woningbouw en woonruimteverdeling. In deze prestatieafspraken is onder meer opgenomen dat in 2010 maximaal 10% van het voor verhuur vrijkomende woningaanbod kan worden verdeeld in afwijking van de regels zoals vastgelegd in de regionale Huisvestingsverordening. Hoewel invoering van de nieuwe Huisvestingswet opnieuw is vertraagd, wordt wel verder gewerkt aan een nieuwe regionale huisvestingsverordening.

4. Ruimtelijke projecten

De ontwikkelingen in wetgeving en trends die betrekking hebben op dit onderdeel zijn beschreven onder kopje 2 Ruimtelijke ordening.

A3 Het vastgestelde gemeentelijke beleidskader

1. Verkeer en vervoer:

- a. Het integraal Beheerkwaliteitplan Kwaliteit 2004 (2004/20699)
- b. Het gemeentelijk Verkeers- en vervoersplan 2003-2010
- c. Parkeernota (2005/31689).

2. Ruimtelijke ordening:

- a. Structuurvisie Ruimte voor Wensen 2020 (2006/23990)
- b. Stappenplan om te komen tot een structuurvisie die voldoet aan de Wro (2009/23313)
- c. Waterplan Leidschendam-Voorburg 2007-2015: Water verbindt en geeft kleur aan je stad (2007/20832)
- d. Nota Paardenbeleid 'Schaken met Paard en Landschap' (2008/24435)
- e. Klimaatplan 2009-2020 (2009/11053).

3. Wonen:

- a. WOONvisie 2020 (2005/16613)
- b. Voortgangsrapportage WOONvisie 2020 jaar 1 (2006/26386)
- c. Woningbouwprogramma 2009 (2009/16695)
- d. Prestatieafspraken corporaties 2007-2010 (2007/27738)
- e. Nota starters op de woningmarkt van Leidschendam-Voorburg (2007/26829).

4. Ruimtelijke projecten

Binnen het programma Ruimtelijke inrichting wordt gewerkt aan een groot aantal projecten die variëren in processtatus en mate van concrete opgaven. In onderdeel C "Wat gaan we daarvoor doen?", van dit programma is een overzicht opgenomen van de lopende projecten die in 2011 verder worden uitgewerkt.

A4 Huidige stand van zaken

1. Verkeer en vervoer

Het gemeentelijk verkeers- en vervoerbeleid is verankerd in het verkeers- en vervoerplan met als planhorizon 2010. Dit plan geeft voornamelijk uitdrukking aan de harmonisatie van het verkeers- en vervoerbeleid van de gemeente tot een gemeenschappelijk gedragen beleid. Uitvoering gaat voor nieuw beleid. Het huidige verkeers- en vervoersplan zal, voordat dit herzien wordt, eerst volledig en goed worden uitgevoerd. De nieuwe kadernota wordt naar verwachting begin 2011 aangeboden aan de raad.

Naast het in gang zetten van de projecten uit het uitvoeringsprogramma verkeer en vervoer zal ook beleidsmatig worden geanticipeerd op de Haagse ontwikkelingsambitie in de Binckhorst en de Vlietzone met betrekking tot de parallelstructuur. Een belangrijk accent is dat de intensivering van de Binckhorst niet tot substantiële overlast mag leiden in de omliggende Voorburgse wijken.

Ook bij de Rotterdamse baan is het uitgangspunt dat er geen sluipverkeer elders mag optreden. Het extra verkeer als gevolg van de verdichting van de Binckhorst dient met name door de Rotterdamsebaan afgewikkeld te worden. De Utrechtsebaan en de Rotterdamsebaan fungeren op deze manier als de twee belangrijke verbindingroutes tussen het centrum van Den Haag en de regio. Op 2 februari 2010 is een motie aangenomen waarin het college wordt verzocht zich samen met het college van Den Haag tot het uiterste in te spannen om te zoeken naar creatieve en alternatieve oplossingen om de tunnelmond in de Vlietzone te verlengen tot in of nabij knooppunt Ypenburg. De gemeente zet in op een landschappelijk optimale inpassing van de Rotterdamsebaan zodat het groene karakter van de Vlietzone zo min mogelijk wordt aangetast.

Voor 2011 staat op het onderhoudsprogramma het aanbrengen van geluidsreducerend asfalt op de Veursestraatweg tussen de Noordsingel en de komgrens en het asfalteren van de Veursestraatweg tussen de Prins Hendriklaan en de Noordsingel. Voor wat betreft het onderhoud van de bruggen en kunstwerken zal aan de hand van resultaten van de in 2010 gehouden inspecties een onderhoudsprogramma worden opgesteld.

2. Ruimtelijke ordening

Eén van de instrumenten om het gewenste ontwikkelingsbeeld voor de gemeente vorm te geven is de structuurvisie. De structuurvisie is het uitgangspunt voor de regievoering van de gemeente met het programma voor de korte en lange termijn (kwantitatief en kwalitatief), de gewenste ordening van de ruimte, de planning, de prioritering van projecten (beleid, ontwikkeling en uitvoering) voor de ontwikkeling van de stad. Deze visie is vooralsnog abstract en vraagt om een nadere concretisering waarbij optimaal gebruik wordt gemaakt van het instrumentarium dat de Wet ruimtelijke ordening biedt. Hiervoor wordt momenteel gewerkt aan een integraal uitvoeringsprogramma met daarbij behorende realisatiestrategie. Hiervoor brengen we samenhang aan in de verschillende (sectorale) programma's, brengen we potenties in beeld, bepalen we onze ambitie en daaruit volgen een programma en een strategie.

In 2010 is verder uitwerking gegeven aan een raamwerk ten behoeve van een op te stellen integraal uitvoeringsprogramma van de structuurvisie waarbij de focus ligt op programmasturing, monitoring, prioritering en samenhang dat wordt afgestemd op het gemeentelijke financiële kader. Wij verwachten een integraal uitvoeringsprogramma medio 2011 gereed te hebben.

Dit uitvoeringsprogramma zal in ieder geval een aantal gebiedsgerichte strategieën bevatten waar we als gemeente (op termijn) ruimtelijke dynamiek willen bewerkstelligen, zoals de Vlietzone, de Utrechtsebaanzone en het Regiopark Duin Horst & Weide.

In 2011 wordt in totaal aan elf te actualiseren bestemmingsplannen gewerkt. De bestemmingsplannen, De Zijde, Prinsenhof, Oude Dorpskern Voorburg, Bovenveen, Landelijk gebied, Centrum Voorburg en KW-laan Voorburg zullen als ontwerp door het College ter inzage worden gelegd dan wel ter vaststelling aan de raad worden aangeboden. Verder zullen vier nieuwe bestemmingsplannen worden opgestart. Ten behoeve van ruimtelijke ontwikkelingsprojecten is in 2011 naar verwachting vraag naar circa 25 projectbestemmingsplannen (zgn. postzegelplannen).

3. Wonen

Uit een evaluatie van de Woonvisie is een actieprogramma voortgekomen voor de periode 2010-2015, dat vanaf 2010 wordt uitgevoerd. Dit actieprogramma geeft invulling aan een aantal doelstellingen uit de Woonvisie: verbeteren van de kwaliteit van de woningvoorraad, de ambitie een aantrekkelijke groene woongemeente te zijn met een evenwichtige bevolkingsopbouw en het vergroten van de keuzevrijheid van woningzoekenden. Aan de hand van de resultaten van WoON2009 en Wijkatlas worden de woonwensen van onze inwoners in beeld gebracht. Met dit materiaal wordt het woningbouwprogramma 2010 geactualiseerd. Met de woningcorporaties vindt overleg plaats over nieuwe prestatieafspraken voor de periode 2011-2015.

Het programma particuliere woningverbetering voor Voorburg Noord is vastgesteld en wordt uitgevoerd. Een voorstel voor een stimuleringsregeling wonen is op 2 februari 2010 door de raad overgenomen (2009/17326).

Op 21 juli 2009 heeft het college besloten om op grond van artikel 15 van de Leegstandwet tijdelijke verhuur van te koop staande particuliere koopwoningen juridisch mogelijk te maken, zodat een gemeentelijke vergunning voor tijdelijke verhuur kan worden aangevraagd. Het convenant LeerlingBouwplaatsen is op 15 december 2009 door de woningcorporaties en gemeente tezamen met andere partijen in de bouw en het onderwijs ondertekend. Afspraken zijn gemaakt met de woningcorporaties over de huisvesting van kwetsbare doelgroepen, onder andere ex-gedetineerden.

Samenwerking is begin 2010 van de grond gekomen op het gebied van schuldhulpverlening. De vigerende woonmilieus zijn toegepast op de geplande woningbouwactiviteiten aan het Fluitpolderplein, Marcellus Emantslaan, Rijnlandlaan en Van Horvettestraat. Met woningcorporatie Vidomes en Stichting Fokus is een intentieovereenkomst getekend over de bouw van zestien Fokuswoningen in het project Weidestraat.

Het gehele corporatiebezit binnen de gemeente is voorzien van een energielabel. Integrale afspraken zijn voorbereid voor de aanpak van hennepkwekerijen.

4. Ruimtelijke projecten

De huidige stand van zaken voor de ruimtelijke projecten wordt hierna kort omschreven in onderdeel C "Wat gaan we daarvoor doen?".

B. Wat willen we bereiken?

De (algemene en operationele) doelstellingen van de Gemeenteraad van Leidschendam-Voorburg per beleidsterrein van het programma Ruimtelijke inrichting zijn:

1. Verkeer en vervoer

Goede doorstroming en verkeersveiligheid, realiseren van voldoende parkeerareaal en zorgdragen voor een dekkende gemeentelijke parkeerbalans.

Operationele doelstellingen:

- a. Aanleg van de Rotterdamsebaan met aandacht voor een goede inpassing van de tunnelmond in de Vlietzone. De tunnelmond dient zo dicht mogelijk bij Knooppunt Ypenburg te komen
- b. Overleg met buurgemeenten, provincie en andere overheden om de Vlietzone als Groene, Recreatieve Buffer vorm te geven. Onder andere in het 'Hofwijckberaad'
- c. Maatregelen gericht op een mogelijk terugdringen van de (belevings)hinder door burgers door de Utrechtse Baan (geluid, lucht, fijnstof)
- d. Draagvlak creëren voor een in de tijd duurzame en ruimtelijk kwalitatief hoogwaardige oplossing door de Utrechtse Baanzone adequaat opnieuw in te richten
- e. Verbetering van de bereikbaarheid van het stationsgebied Voorburg; vergroten van de vervoerwaarde van het station Voorburg en verbeteren van de ruimtelijke kwaliteit
- f. Onderhoudsmaatregelen op het terrein van wegen- en kunstwerkenbeheer worden uitgevoerd aansluitend aan uitgevoerde inspecties conform het gemeentelijke Beheerkwaliteitplan en het Centrum voor Regelgeving en Onderzoek in de grond-, water- en wegenbouw en de Verkeerstechniek
- g. Alle relevante maatregelen tijdig aankondigen onder andere door middel van borden.

Omschrijving effectindicator	Norm	Realisatie waarde 2009	Streef- waarde 2010	Streef- waarde 2011	Streef- waarde 2012	Streef- waarde 2013	Streef- waarde 2014
I. Kwaliteit wegen:							
1. Rapportcijfer klanttevredenheid	7	6,8	7	7	7	7	7
2. Leveringsbetrouwbaarheid	1.600	1.709	1.600	1.600	1.600	1.600	1.600
3. Beheerkwaliteit	B	B	B	B	B	B	B
4. Percentage wegen met kwaliteitsniveau (B)	100%	Ntb	100%	100%	100%	100%	100%
II. Doorstroming verkeer							
5. Leveringsbetrouwbaarheid	90	89	90	90	90	90	90
III. Verkeersveiligheid:							
6. Verkeersongevallen	210	Ntb	210	210	210	210	210
IV. Het meetbaar afnemen van (belevings)hinder door burgers in de vorm van een tevredenheidscijfer	6	Ntb	6	6	6	6	6
V. Toename aantal passagiers station Voorburg t.o.v. 2008 (landelijke doelstelling)	+15%	-	-	+5%	+10%	+15%	+15%

2. Ruimtelijke ordening

De grondgedachte van de ruimtelijke ontwikkeling is het bevorderen van maatschappelijk gewenst ruimtegebruik, met in het verlengde daarvan het bevorderen van een duurzame ruimtelijke kwaliteit. Als gemeente geven wij sturing aan de ruimtelijke ontwikkeling door middel van het opstellen van ruimtelijke visies, bestemmingsplannen (incl. exploitatieplannen) en het formuleren van stedenbouwkundige randvoorwaarden bij diverse bouwplannen.

De operationele doelstellingen in het beleidsterrein Ruimtelijke ordening zijn voornamelijk structureel van aard om de kwaliteit in de vaak langlopende ruimtelijke processen te sturen en te waarborgen. Voor de komende jaren zijn de volgende doelstellingen geformuleerd:

- a. Opstellen van een integraal uitvoeringsprogramma en –strategie van de structuurvisie (waaronder integrale maatregelen op het gebied van wonen, werken, groen, infrastructuur, sport, voorzieningen)
- b. Opstellen van gebiedsgerichte ruimtelijke visies met daarbij behorende uitvoeringsstrategie als uitwerking van de structuurvisie. Hierbij zal onder andere worden gewerkt aan de Utrechtsebaanzone in relatie tot de Binckhorst, Vlietzone en het Regiopark Duin Horst & Weide
- c. Het opstellen van ruimtelijke en functionele uitgangspunten bij ruimtelijke initiatieven
- d. Het projectmatig begeleiden van de uitvoering van ruimtelijke initiatieven en bouwprojecten
- e. Het in een zo vroeg mogelijk stadium betrekken van de omgeving bij ruimtelijke plannen
- f. Bewaking van de kwaliteit in bouwprocesbegeleiding
- g. Voldoen aan de verplichting van de Europese Kaderrichtlijn Water
- h. Berging van water in 2015 zodat wateroverlast en verdroging kan worden voorkomen
- i. Water als integraal onderdeel van alle strategische en ruimtelijke plannen
- j. Vertaling van het gewenste ruimtelijke ordeningsbeleid in bestemmingsplannen
- k. Actuele bestemmingsplannen (niet ouder dan tien jaar).

Omschrijving effectindicator	Norm	Realisatie waarde 2009	Streef-waarde 2010	Streef-waarde 2011	Streef-waarde 2012	Streef-waarde 2013	Streef-waarde 2014
1. Actualisatie bestemmingsplannen - bestemmingsplannen < 10 jaar (als percentage van het totale grondoppervlak)	100%	60%	88%	93%	100%	100%	100%
2. Tevredenheid over het inspraakproces bij grote projecten en bouwplannen	Ntb	Ntb	Ntb	Ntb	Ntb	Ntb	Ntb
3. Bekendheid van omwonenden over het (beleids)proces bouwplan Mariënpark	-	-	100%	-	-	-	-

3. Wonen

Bevorderen van een aantrekkelijk en gevarieerd woonaanbod voor onze inwoners.

Operationele doelstellingen:

- a. Het verbeteren en waarborgen van de kwaliteit van de woningvoorraad
- b. Het behouden en waar mogelijk versterken van de variatie in woonmilieus
- c. Bevorderen van de doorstroming, onder andere voor starters en jonge gezinnen

- d. Een goede, gestructureerde vorm van gegevensverzameling, mede gericht op het ontwikkelen van werkbare effectindicatoren voor het woonbeleid.

Omschrijving effectindicator	Norm	Realisatie waarde 2009	Streef- waarde 2010	Streef- waarde 2011	Streef- waarde 2012	Streef- waarde 2013	Streef- waarde 2014
1. Tevredenheid van de inwoners over hun woning	Ntb	90%	90%	90%	90%	90%	90%

4. Ruimtelijke projecten

Wat we binnen de ruimtelijke projecten willen bereiken wordt kort omschreven in onderdeel C "Wat gaan we daarvoor doen?".

C. Wat gaan we daarvoor doen?

Om de gestelde doelen te bereiken gaat het College de volgende prestaties verrichten:

1. Verkeer en Vervoer

- a. Onderhoud plegen aan de volgende wegen op het programma: Veursestraatweg tussen de Noordsingel en de komgrens, Veursestraatweg tussen de prins Hendriklaan en de Noordsingel, diverse kleinere onderhoudswerken
- b. De plannen voor de Rotterdamsebaan dusdanig beïnvloeden opdat de inpassing ervan zo weinig mogelijk consequenties heeft
- c. Uitwerking Stedenbaan-beleid gericht op openbaar vervoerlocaties
- d. Investeren in draagvlak bij de belangrijkste stakeholders, dat zijn de gemeente Den Haag, Stadsgewest Haaglanden, Rijkswaterstaat Zuid-Holland, Ministerie van Verkeer en Waterstaat en de NS
- e. Voorbereiden en realiseren van een nieuwe stationsomgeving voor station Voorburg. Hier komen een nieuw busstation, een nieuw parkeerterrein inclusief P+R en een nieuwe looproute naar de Binckhorst. Deze maatregelen zullen de bereikbaarheid vergroten en de ruimtelijke kwaliteit verbeteren. Op deze manier is deze plek in de toekomst nog meer dan nu het geval een hoogwaardige entree voor de gemeente
- f. Aanleg (regionale) fietsverbindingen: Gouda – Den Haag en Den Haag – Leiden
- g. Realisatie van een hoogwaardige openbaar vervoerverbinding met de Binckhorst.

2. Ruimtelijke ordening

- a. Opstellen van een integraal uitvoeringsprogramma en -strategie van de structuurvisie met het programma voor de korte en lange termijn (kwantitatief en kwalitatief), de planning, de prioritering van projecten (beleid, ontwikkeling en uitvoering) voor de ruimtelijke ontwikkeling van de stad, afgestemd op het gemeentelijke financiële kader. Dit uitvoeringsprogramma zal in ieder geval een aantal gebiedsgerichte strategieën bevatten waar we als gemeente (op termijn) ruimtelijke dynamiek willen bewerkstelligen, zoals de Vlietzone, de Utrechtsebaanzone en het Regiopark Duin Horst & Weide
- b. Het actualiseren van bestemmingsplannen
- c. Advisering ten behoeve (van herontwikkeling) van de openbare ruimte
- d. Uitwerking projecten Pact van Duivenvoorde binnen het Regiopark Duin Horst en Weide door middel van het opstellen van een Landschapsontwikkelingsplan
- e. Uitvoering geven aan het gemeentelijk Groenstructuurplan
- f. Uitvoeren van de projecten uit het gemeentelijk Waterplan
- g. Vergroten bereikbaarheid; auto, fiets en voetgangers
- h. Vergroting beeldkwaliteit kademilieu, Raadhuisstraat, Van Schagenstraat en Zwartepad, Parkweg.

3. Wonen

- a. Het woningbouwprogramma actualiseren en monitoren
- b. Maatregelen vaststellen om het woningbouwprogramma bij te sturen op het punt van woningtypering, sociale woningbouw, kwaliteit en toegankelijkheid
- c. Aanbevelingen woningbouwprogramma implementeren in woningbouwprojecten
- d. Woonmilieus toepassen op woningbouwprojecten
- e. De stimuleringsregeling wonen uitvoeren
- f. De mogelijkheden van huisvesting voor bijzondere doelgroepen bekijken

- g. Met de woningcorporaties prestatieafspraken maken voor de periode 2011-2015, onder andere over de investeringen in de nieuwbouw, bestaande woningvoorraad en woonomgeving
- h. Actief inzetten op regionale samenwerking op het gebied van wonen
- i. De particuliere woningverbetering Voorburg Noord evalueren
- j. Het woonruimteverdelingskader kritisch bekijken, in het bijzonder wat betreft de urgentieregeling en de afhandeling van klachten
- k. Convenant Schuldhulpverlening afsluiten
- l. Convenant Integrale aanpak hennepkwekerijen afsluiten.

4. Ruimtelijke projecten

Binnen het programma Ruimtelijke inrichting wordt gewerkt aan een groot aantal projecten die variëren in processtatus en mate van concrete opgaven. Hierna volgt een overzicht van de lopende projecten die in 2011 verder worden uitgewerkt.

4.1 Buitengebied

4.1.1 Gebiedsvisie Stompwijk

In oktober 2007 heeft de gemeenteraad unaniem de Gebiedsvisie Stompwijk Vitale kern in het Groene Hart vastgesteld. Naast het bieden van een kader voor het beoordelen van ontwikkelingen, geeft de visie ook richting aan nieuw te initiëren projecten. Er zijn twee projecten waarvoor de raad middelen ter beschikking heeft gesteld: het Kulturhus en de Verbindingsweg 1^e fase. Deze worden uitgevoerd zoals in eerdere besluiten is vastgelegd. Daarnaast werken we een aantal projecten nader uit zoals het recreatief knooppunt, opruimen van verspreid liggend glas en een herstructureringsplan voor het glastuinbouwgebied. Voor deze projecten is verdere uitvoering onder meer afhankelijk van de mate waarin draagvlak en cofinanciering wordt gevonden.

Bij het opstellen van de gebiedsvisie is altijd uitgegaan van realisatie door middel van cofinanciering. Om deze cofinanciering te verkrijgen is dan ook een lobbyist aangetrokken. Vanuit VROM is in 2010 voor het opruimen van verspreid glas een toezegging gedaan van € 700.000. Daarnaast is er een motie aangenomen in de Tweede Kamer om te onderzoeken op welke wijze de gebiedsvisie door het Rijk ondersteund kan worden. Vanuit de provincie is grote belangstelling om bij te dragen aan het recreatief knooppunt door middel van een POP-subsidie. Mede gezien de economische situatie op dit moment en de opgave die de gemeente heeft om te bezuinigen is het van belang andere partijen te prikkelen mee te investeren. Daarbij is het goed dat de gebiedsvisie door vele partijen wordt onderschreven.

Verbindingsweg 1^e fase

Het grondverwervingsproces, het opstellen en vaststellen van het definitief ontwerp en het opstellen en vaststellen van het bestemmingsplan worden verder uitgevoerd. Op basis hiervan worden de voorbereidingen voor de daadwerkelijke aanleg van de verbindingsweg getroffen, waaronder engineering en bestek en de aanbesteding van de aannemer.

Kulturhus

Bij een positieve uitkomst over de haalbaarheid sluit de gemeente met Vidomes een realisatieovereenkomst en gaan partijen aan de slag met de uitvoering van het ontwikkelplan. Dat houdt in dat het gebouw wordt ontworpen, de benodigde ruimtelijke procedures worden gevoerd en de bouw en het bouw- en woonrijpmaken van de locatie wordt voorbereid.

Recreatief knooppunt

Bij de provincie en de EU wordt een POP-subsidie aangevraagd voor het recreatief knooppunt. Daarnaast wordt met de beoogde exploitant een intentieovereenkomst opgesteld, die vastgesteld moet worden door het college. Indien beide trajecten positief verlopen wordt aan de raad het voorstel gedaan om het recreatief knooppunt daadwerkelijk te realiseren. Daarna kan worden gestart met het ontwerp en de ruimtelijke procedures.

Verspreid liggend glas

Voor de nog resterende vijf glastuinbouwbedrijven worden oplossingen gezocht om deze te saneren. Concreet betekent dit zoeken naar alternatieve locaties voor de compensatiewoningen en bereiken van overeenstemming en sluiten van overeenkomsten met alle betrokkenen.

Overige onderwerpen uit de gebiedsvisie Stompwijk

Op basis van het collegebesluit in het najaar van 2010 wordt bekeken op welke wijze lopende projecten uit de gebiedsvisie verder uitgevoerd kunnen worden. De insteek van de gebiedsvisie is altijd geweest dit gefaseerd te doen en in te spelen op die projecten waar cofinanciering voor mogelijk is.

4.1.2 Duivenvoordecorridor

Doel van dit project is het verbeteren van het landschapsbeeld door transformatie van het glastuinbouwgebied naar een hoogwaardig groene bufferzone. Op dit moment ligt de nadruk op het verder doorrekenen van het inrichtingsplan, het opstellen van het beeldkwaliteitplan, het voeren van gesprekken met eigenaren over verwervingen en het starten van de aanbestedingsprocedure. In 2011 zal de gunning worden gedaan, en zal in samenwerking met de ontwikkelende partijen gestart worden met de uitwerkingsplannen in het kader van de WRO.

4.2 Programma Stedelijke vernieuwing

In het kader van de stedelijke vernieuwing worden op basis van het "programma Stedelijke Vernieuwing 2010-2014" en het "Meerjaren Ontwikkelings Programma Stedelijke Vernieuwing 2005-2009 (MOP2)" in 2011 nieuwe projecten in uitvoering genomen en projecten afgerond.

Op 2 februari 2010 heeft de raad het concept "programma Stedelijke Vernieuwing 2010-2014" vastgesteld. Hiermee is in juli 2010 bij de provincie een aanvraag gedaan voor subsidie uit het Investeringsbudget Stedelijke Vernieuwing 2010-2014 (ISV3). Op basis van het provinciaal beleidskader kan de gemeente aanspraak doen op een subsidie van € 4.995.000 uit het ISV3. In de tweede helft van 2010 wordt de subsidie toegekend, zodat de raad eind 2010 het budget kan toedelen aan de geplande activiteiten en het subsidiebeleidskader kan vaststellen. Eind 2010 zal vervolgens gestart worden met de uitvoering van het programma Stedelijke Vernieuwing 2010-2014.

4.2.1 Herstructureringswijk Voorburg-Noord (uit MOP2)

Van Barbansonstraat

Dit project is in samenwerking met woningcorporatie WoonInvest gestart en gericht op sloop van 60 huurwoningen en terugbouwen van 32 eengezinswoningen en 34 appartementen, waarvan 24 in de sociale sector, een ondergrondse parkeervoorziening en herinrichting van het Graaf Florisplein. In 2010 is de ruimtelijke procedure afgerond, waarna een start is gemaakt met de sloop van de bebouwing. Begin 2011 zal een start worden gemaakt met de bouw. De herinrichting van het plein gebeurt in nauwe samenwerking met een klankbordgroep en de buurtbewoners.

In 2010 zijn drie ontwerpen aan de bewoners voorgelegd, waarna het college een definitief besluit heeft genomen over de inrichting. De feitelijke herinrichting vindt plaats direct na de oplevering van de nieuwbouwwoningen.

Alphagebouw Van Alphenstraat

In 2010 is in samenwerking met de woningbouwvereniging WoonInvest verder gewerkt aan de voorbereidingen van de voorgenomen sloop- en nieuwbouw op de locatie Alphagebouw. Naar verwachting zal in 2011 een aanvang met de nieuwbouw worden genomen. Het betreft de sloop van het bestaande bedrijfsverzamelgebouw en het terugbouwen van bedrijfsunits en starterswoningen in de sociale sector.

4.2.2 Herstructureringswijk Leidschendam-Zuid (MOP2 en programma SV 2010-2014)

De maatregelen in de wijkontwikkelingsvisie en het programma voor Leidschendam-Zuid zijn vooral gericht op het verbeteren van de openbare ruimte. Verder wordt in 2011 uitvoering gegeven aan het deelproject de Weidestraat.

4.2.3 De Weidestraat en omgeving (uit MOP2)

Het sloop- en nieuwbouwproject Weidestraat en omgeving betreft de sloop van 86 sociale woningen, een bedrijvencomplex, de bouw van 130 eengezinswoningen en appartementen (waarvan 90 in de sociale sector). Het plan zal in twee fasen worden gerealiseerd. In 2010 is de ruimtelijke procedure gestart. In 2011 wordt gestart met de bouw van fase 1, die naar verwachting in 2012 wordt opgeleverd. Dan zijn de 88 sociale huurwoningen (inclusief 16 Fokuswoningen) gerealiseerd en is de openbare ruimte opnieuw ingericht.

4.3 Scholenschuif

4.3.1 Fluitpolderplein

In 2008 is de ruimtelijke procedure voor het bouwplan voor de VMBO- en MBO-school en de bibliotheek afgerond en is de bouwvergunning eerste fase verleend. Tegen deze bouwvergunning is bezwaar, beroep en hoger beroep ingesteld. De zitting bij de Raad van State heeft op 26 april 2010 plaatsgevonden. Alle bezwaren tegen de bouwvergunning eerste fase zijn ongegrond verklaard. De planning is dat in de eerste helft van 2011 gestart wordt met de bouwwerkzaamheden. De winnaar van de prijsvraag voor de woningbouw, Heijmans Vastgoed B.V., heeft haar ingediende planvoorstel nader uitgewerkt in drie planmodellen (varianten). Deze drie modellen zijn aan de klankbordgroep en bewoners voorgelegd. Eén model is in 2010 verder uitgewerkt naar een voorlopig ontwerp. Eind 2010 is gestart met de bestemmingsplanprocedure voor de woningbouw.

4.3.2 Marcellus Emantslaan e.o.

De planvorming voor de VMBO-school, sporthal, parkeergarage en de woningbouw is afgerond en in procedure gebracht. De plannen zijn vervolgens aan de omwonenden voorgelegd. Naar aanleiding van de bezwaren is gekeken naar een andere clustering van de planonderdelen. Dat heeft geresulteerd in een planvoorstel waarin de school, de sporthal en de parkeergarage samengevoegd worden op de locatie Marcellus Emantslaan-Johan de Meesterstaat. De woningen worden gebouwd op de huidige locatie van de Maartenshal. In het najaar van 2010 is dit planvoorstel met de klankbordgroep nader besproken en vervolgens met een dekkingsvoorstel ter besluitvorming aan de raad gepresenteerd. In 2011 zal gestart worden met de bestemmingsplanprocedure.

4.3.3 Rijnlandlaan

De voorgenumen herontwikkeling Rijnlandlaan en omgeving betreft de plannen voor de bouw van circa 75 woningen en nieuwbouw voor een school voor basisonderwijs. De planvorming start naar verwachting in de tweede helft 2010 en zal verder in 2011 leiden tot een planvoorstel.

4.3.4 Van Horvettestraat

De voorgenumen herontwikkeling Van Horvettestraat betreft de plannen voor de bouw van circa 25 woningen. In 2011 wordt naar verwachting gestart met de planvorming.

4.4 Woonzorgplannen

4.4.1 Duivenvoordecomplex

De herontwikkeling van het Duivenvoorde is een onderdeel van de Gebiedsvisie Heuvelweg. De Gebiedsvisie is op 22 juni 2010 vastgesteld door de raad. Daarmee zijn ook de stedenbouwkundige randvoorwaarden voor de herontwikkeling goedgekeurd. Dit betekent dat een bouwplan voor de eerste fase van de herontwikkeling kan worden opgesteld. Met het bestuur van de Stichting Duivenvoorde heeft overleg plaatsgevonden over de vormgeving van een bouwplan. Hierover is nog geen overeenstemming bereikt met het bestuur. De Stichting onderzoekt ook nog de renovatiemogelijkheden van het bestaande complex. In augustus wordt het overleg met het bestuur voortgezet.

4.4.2 Rustoord

Nadat de raad in 2009 de nieuwe randvoorwaarden en het voorlopig ontwerp heeft vastgesteld, is de gemeente in afwachting van het indienen van het definitief ontwerp. De sloopvergunning voor de garage/berging is inmiddels verleend. De vergunning voor de sloop van het verzorgingshuis moet nog worden verleend. WoonInvest en WZH verwachten volgens planning nog steeds eind 2010, begin 2011 te beginnen met de sloop van het huidige gebouw en aansluitend met de bouw van de nieuwe locatie.

4.4.3 Sonneruyter

Vanwege de aanwezigheid van een regionale gasleiding in het gebied, is er voor gekozen die gasleiding te laten liggen en tot een ander bouwplan te komen. Stedenbouwkundig bureau OD205 heeft de randvoorwaarden daarvoor herzien en WoonInvest heeft op basis daarvan een ander bouwplan laten ontwerpen. Uit een eerste toets blijkt dat er discrepantie zit tussen de door de raad vastgestelde randvoorwaarden, het herziene (concept) ruimtelijk kader van OD205 en het door WoonInvest ingediende voorlopig ontwerp, hierdoor zal het ruimtelijk kader worden aangepast. Naar verwachting zal het aangepaste ruimtelijk kader eind 2010 aan het college worden aangeboden. Nadat uw raad kan instemmen met het Ruimtelijk Kader en een hierop aansluitend voorlopig ontwerp, naar verwachting eerste kwartaal 2011, kan worden overgegaan tot het indienen van het definitieve ontwerp ten behoeve van de plantoetsing en het vergunningetraject.

4.4.4 Reinier de Graaf

Het Masterplan voor de locatie Reinier de Graaf ligt vast en is door de raad vastgesteld. De verdere uitvoering van het plan heeft echter geen doorgang gevonden vanwege kostenaspecten op het gebied van archeologie. Er zijn geen concrete plannen meer.

4.4.5 Mariënpark

Vidomes heeft in 2008 een aanvraag om een reguliere bouwvergunning eerste fase voor het bouwplan Mariënpark ingediend.

Het bouwplan betreft een woonservicezone aan de Prins Bernardlaan/Mozartlaan, bestaande uit woningbouw, verzorging- en verplegingszorg, commerciële en niet commerciële voorzieningen, een ondergrondse parkeergarage en een parkeerdek.

Naar aanleiding van reacties van omwonenden op het ingediende bouwplan is eind 2009 een intensief overleg gestart met de bij het bouwplan betrokken partijen, te weten een vertegenwoordiging van omwonenden, woningbouwvereniging Vidomes, Zorginstelling Florence en de gemeente om te zien of aanpassingen in het plan mogelijk zijn. Dit overleg heeft geleid tot enkele mogelijke aanpassingen in het plan die eind januari 2010 tijdens een informatieavond aan omwonenden zijn toegelicht en waar men op de voorstellen kon reageren. April 2010 is besloten tot het starten van de vrijstellingsprocedure ex artikel 19, lid 2. In hierop ingediende zienswijzen werd onder meer gesteld dat de aanvraag als gevolg van het verstrijken van termijnen en planaanpassingen die naar mening van de indieners niet van onderschikte aard te beschouwen zijn, onder het nieuwe regime van de Wro (2008) dient te worden behandeld en niet in de oude WRO ex artikel 19, lid 2. Vidomes heeft vervolgens besloten de vergunningaanvraag in te trekken en een nieuwe aanvraag ingediend. Er zal dan een nieuwe ruimtelijke procedure gevoerd worden, uitgaande van de nu geldende WRO.

De start van de nieuwbouw is afhankelijk van het verloop van de ruimtelijke procedure. Bij een gunstig verloop van deze procedure zal de start nieuwbouw op zijn vroegst eind 2011 plaatsvinden. De sloop van de huidige gebouwen zal nog in 2010 plaatsvinden.

4.5 Overige ruimtelijke projecten

4.5.1 Leidsenhage

Met de ontwikkeling van Leidsenhage willen we bereiken dat Leidsenhage een zo aantrekkelijk en concurrerend mogelijk topregionaal winkelcentrum blijft. Op 7 juli 2009 heeft de raad de uitgangspuntennotitie vastgesteld. Hierin is een richtinggevende visie uitgewerkt voor de ontwikkeling van Leidsenhage in een aantal stappen (ontwikkelingsstrategie) en ambities: als huidige Koopfabriek via Winkelparadijs naar Stedelijk podium en op termijn naar Buitenplaats. In de gesprekken en consultaties met alle stakeholders, waaronder eigenaren, ondernemers en winkeliers van Leidsenhage, bleek dat men zich breed herkende in deze visie. Om de visie succesvol te kunnen vertalen en gefaseerd te realiseren is het van cruciaal belang dat er niet alleen een breed commitment onder de stakeholders is rondom de inhoud van de visie, maar ook dat de klant zich uiteindelijk aangetrokken zal voelen tot het nieuwe Leidsenhage.

Vanuit de uitgangspuntennotitie wordt nu, in samenwerking met de externe partners (afvaardiging van winkeliers, ondernemers en eigenaren van Leidsenhage), gewerkt aan een verdiepingsslag van de drie bovengenoemde toekomstperspectieven/ambities. Deze verdiepingsslag wordt verwerkt in de Integrale Toekomstvisie Leidsenhage. Tegelijkertijd wordt tijdens de formulering van de definitieve toekomstvisie in samenwerking met de partners gewerkt aan het korte termijn actieplan (laaghangend fruit) en voorbereidingen getroffen voor het inrichten en plannen van de volgende projectfase met als voornaamste activiteit het opstellen van een vervolgprocesplan.

4.5.2 Leidschendam Centrum

De hoofddoelstellingen van dit project zijn het versterken van de functionele, ruimtelijke en economische structuur, het verbeteren van de leefbaarheid, kwaliteit, sfeer, uitstraling en imago van het historisch centrum van Leidschendam.

Concreet betekent dit het slopen van bestaande panden voor nieuwbouw, het opknappen van bestaande panden, het herinrichten van de openbare gebieden tot aantrekkelijke verblijfsgebieden, het realiseren van een levendig wijkwinkelcentrum en het versterken van de (watersport)recreatie.

De bouw van het nieuwe Damplein is in volle gang, de tweelaags ondergrondse parkeergarage is bijna klaar waarna begonnen kan worden met de bouw van de winkels en appartementen. Op 14 juli 2010 heeft de Raad van State uitspraak gedaan in de hoofdzaak met betrekking tot de bouwvergunning. Alle bezwaren zijn ongegrond verklaard, waarmee de bouwvergunning onherroepelijk is geworden.

In 2011 wordt de nieuwbouw op het Damplein afgebouwd en de parkeergarage opgeleverd. Het openbaar gebied rond en op het nieuwe Damplein en het Sluisgebied wordt in 2011 woonrijp gemaakt.

Er is beleid ontwikkeld voor kwaliteitsverbetering van de bestaande bebouwing van de Damlaan, inclusief een subsidieregeling met mogelijkheid laagrenterende lening via het SVn. Deze stukken liggen nog tot half augustus ter visie in het kader van de inspraak. In 2011 wordt uitvoering gegeven aan de verordening Kwaliteitsverbetering Damlaan (subsidie en lening).

Voor de passantenhaven in de Vliet is een voorlopig ontwerp gemaakt dat voor iedereen ter inzage heeft gelegen. Naar aanleiding van de reacties zal het ontwerp nog worden aangepast. In 2011 wordt de passantenhaven aangelegd.

De meeste panden op de te herontwikkelen locaties zijn nu gesloopt. Nu resteren nog de panden op de locatie van Vidomes, enkele woonhuizen aan de Landscheidingstraat en nog te slopen panden op de Damlaan. Als gevolg van de huidige problemen op de woningmarkt is de planning aangepast waardoor nu allereerst de sociale woningbouw aan bod komt en de duurdere woningen meer naar achteren geschoven zijn. Voorts wordt gestudeerd op een herontwikkeling van het bouwplan Leytsche Hof met meer grondgebonden woningen.

Voor de eerste plannen (sociale woningbouw) is voorgesteld het nieuwe middel uit de Crisis en herstelwet (projectuitvoeringsbesluit) in te zetten. Voor het Damplein is een concept postzegelbestemmingsplan gemaakt, dat binnenkort ter visie kan worden gelegd. In 2011 wordt dit bestemmingsplan vastgesteld. Voor de bouwplannen Plaspoelstraat, Plaspoelkade/Warmoezierstraat, Vidomeshof en Landscheidingstraat worden in 2011 procedures gestart. Ook wordt de procedure gestart voor het bestemmingsplan rest ontwikkellocaties Damcentrum. Verder worden in 2011 twaalf woningen aan de Schoorlaan aangekocht, start de bouw van Damlaan 1 en worden voorbereidingen getroffen voor de aanleg van een ligplaatsenhaven in de Plaspoelkade. Als gevolg van de huidige crisis in de woningmarkt, is op dit moment geen zekere planning af te geven voor de rest van de woningbouw in het plangebied.

4.5.3 Prinsenhof

De revitalisering van de Prinsenhof is een samenwerkingsproject van de woningcorporaties Vidomes en WoonInvest en de gemeente. Het projectresultaat van de Prinsenhof kan worden omschreven als het realiseren van een gevarieerder woningaanbod, een prettige woonomgeving, de mogelijkheid om in de wijk door te stromen en meer gemotiveerde en betrokken bewoners. Tot nu toe zijn circa 1.500 woningen gerenoveerd en is de Brede School gerealiseerd. De herinrichting van het park is afgerond.

Op basis van het stedenbouwkundige kader worden er vier nieuwbouwprojecten ontwikkeld van in totaal circa 200 woningen. De renovatie en uitbreiding van het winkelcentrum is in 2010 gestart en zal in 2011 worden voltooid.

Verder is in 2010 in het kader van het rijksbudget 40+ wijken subsidie verkregen om de leefbaarheidsproblematiek aan te pakken. Deze subsidie wordt ingezet om de werkeloosheid en de onveiligheid in de openbare ruimte aan te pakken. Daarnaast wordt een bijdrage geleverd aan de realisatie van het winkelcentrum en het wijkcentrum, met daarbij veel aandacht voor ontmoeting en ruimte voor jeugd en jongeren.

4.5.5 Rozenlaan

De Rozenlaan is gelegen in de wijk 't Lien. Herontwikkeling van de locatie biedt kansen voor de ontwikkeling van een aantrekkelijk woonmilieu en realisatie van een type woning waar in de gemeente grote vraag naar is: grondgebonden woningen in de sociale sector. Woningcorporatie WoonInvest zal het bouwplan realiseren. Binnen het plan worden twintig sociale eengezinswoningen opgericht met een bijbehorende ondergrondse parkeergarage en openbare inrichting. Het voorlopig ontwerp is gereed en wordt op dit moment uitgewerkt tot een definitief ontwerp. Het ontwerpbestemmingsplan is medio 2010 in procedure gebracht. De sloopwerkzaamheden van het bestaande schoolgebouw staan gepland voor het laatste kwartaal van 2010. Aansluitend zullen de bouwwerkzaamheden plaatsvinden.

4.5.6 CBS-locatie

Het CBS-gebouw staat sinds de verhuizing van het CBS naar Leidschenveen in oktober 2008 leeg. De voormalige eigenaar, de Rijksgebouwendienst, heeft onlangs het gebouw afgestoten aan het Rijksvastgoed en –Ontwikkelingsbedrijf (RVOB). De gemeente Leidschendam-Voorburg wil samen met de RVOB komen tot een herontwikkeling van de CBS-locatie, waarbij een transformatie naar woningbouw wordt beoogd, conform de bestuurlijke wens die is opgenomen in de structuurvisie. In 2010 is samen met de RVOB verkend onder welke condities de herontwikkeling van de CBS-locatie concreet vorm kan krijgen. Hiertoe wordt gewerkt aan een Samenwerkingsovereenkomst (SOK). Deze SOK zal naar verwachting in 2010 gereed zijn, waarop verder wordt gewerkt in 2011 aan een ruimtelijk kader voor de locatie om tot de gewenste herontwikkeling te komen.

4.5.7 Schakenbosch

Binnen het plangebied Schakenbosch zijn de Robert Fleurystichting en de Stichting Open Ankh overgegaan tot concretisering van plannen die al uit 1995 dateren. In 2008 is het ruimtelijk en functioneel kader vastgesteld. De locatie is onder te verdelen in drie deelgebieden: Rivierduinen, Middengebied en Schakenbosch Noord. Voor de nieuwbouw in deelgebied Rivierduinen is in 2009 een bouwvergunning verleend en is in 2010 gestart met de bouwactiviteiten. Voor Schakenbosch Noord is in 2010 onder meer gewerkt aan de ontwikkeling van een onderwijsvoorziening voor een samenwerkingsverband Integrale Zorg en Jeugd. Ten behoeve van de realisatie hiervan is in 2010 een ontwerpbestemmingsplan in procedure gebracht. In het Middengebied zullen te zijner tijd op basis van het vastgestelde stedenbouwkundig plan woningen kunnen worden gerealiseerd.

4.5.8 Uitbreiding ziekenhuis MCH Antoniushove

Volgens de op 22 juni 2010 door de raad vastgestelde Gebiedsvisie Heuvelweg kan het ziekenhuis op twee locaties uitbreiden, namelijk op het plein aan de Burgemeester Banninglaan en aan de Gruttolaan. In de Gebiedsvisie zijn de stedenbouwkundige randvoorwaarden opgenomen.

De bouwlocatie aan de Banninglaan is bedoeld voor de korte termijn. Het ziekenhuis is van plan hier onder andere een nieuw beddenhuis te realiseren. Momenteel wordt gewerkt aan een bouwplan. De gemeente begeleidt dit proces. Het parkeren wordt in de nieuwe situatie gesitueerd onder de nieuwbouw. De tramlus zal verdwijnen. In plaats daarvan komt een tailtrack (twee doodlopende sporen). De bouw aan de Gruttolaan is bedoeld voor de langere termijn. Hiervoor worden nog geen concrete voorbereidingen getroffen.

D. Wat gaat het kosten?

D1 Exploitatie en reserves

Tabel 1 Exploitatie per beleidsterrein en verrekeningen met reserves

(bedragen x € 1.000)	Rekening 2009	Begroting 2010	Begroting 2011	Begroting 2012	Begroting 2013	Begroting 2014
Lasten						
Verkeer en Vervoer	9.620	17.688	6.533	6.755	6.926	7.090
Ruimtelijke Ordening	14.072	32.477	32.237	35.349	24.929	32.174
Wonen	2.170	3.717	3.055	3.263	1.887	1.153
Totaal Lasten	25.862	53.882	41.825	45.367	33.742	40.417
Baten						
Verkeer en Vervoer	4.625	850	744	744	744	744
Ruimtelijke Ordening	6.721	26.096	29.364	31.154	21.021	28.522
Wonen	3.787	1.713	974	1.453	282	168
Totaal baten	15.133	28.659	31.082	33.351	22.047	29.434
Saldo van het programma	10.729	25.222	10.743	12.016	11.695	10.983
Stortingen in reserves	3.524	771	1.261	715	705	695
Onttrekkingen aan reserves	5.391	5.516	2.019	1.722	1.189	414
Saldo na resultaatbestemming	8.862	20.478	9.985	11.008	11.211	11.265

Analyse verschil Begroting 2011 – Rekening 2009

LASTEN

De relevante verschillen per beleidsterrein worden veroorzaakt door:

Verkeer en vervoer: Afname van lasten wordt vooral veroorzaakt door lagere kapitaallasten. Dit is het gevolg van het in 2010 in één keer afschrijven van de activa met maatschappelijk nut, waardoor de kapitaallasten van deze investeringen met ingang van 2011 vervallen.

Ruimtelijke ordening: Per saldo een toename van lasten is met name het gevolg van meer uitgaven voor de uitvoering van de grondexploitatie Duivenvoordecorridor.

Wonen: Toename van lasten wordt hoofdzakelijk veroorzaakt door een stijging in 2011 van het budget voor fondsen en subsidies als gevolg van de start van het project particuliere woningverbetering Voorburg-Noord. Tevens een toename van de geraamde investeringsbijdragen in het kader van de bevordering sociale woningbouw op grond van de stimuleringsregeling wonen, welke in 2010 is vastgesteld.

Storting in reserves: In 2009 hebben stortingen plaatsgevonden in de algemene reserve vrij besteedbaar, de algemene reserve grondexploitatie en de reserve incidentele kosten. In 2009 is van Rijkswaterstaat een bijdrage ontvangen in verband met de afkoop van het onderhoud aan Rijksweg 14 en dit bedrag is gestort in de algemene reserve vrij besteedbaar.

Voor 2011 zijn stortingen geraamd in de algemene reserve grondexploitaties en in de reserve toekomstvisie Stompwijk. Deze laatste storting is bestemd voor de dekking van de kapitaallasten van toekomstige investeringen in de kern stompwijk.

BATEN

De relevante verschillen per beleidsterrein worden veroorzaakt door:

Verkeer en vervoer: Afname in baten wordt hoofdzakelijk veroorzaakt door het in 2009 ontvangen van een eenmalige bijdrage van het Stadsgewest Haaglanden en een bijdrage van Rijkswaterstaat in verband met de afkoop van het onderhoud van de Sytwendebrug en van Rijksweg 14. Tevens is in 2009 van het stadsgewest een bijdrage ontvangen voor verkeersveiligheid en circulatie met betrekking tot het kruispunt Prinsensingel / Heuvelweg.

Ruimtelijke ordening: Toename van baten wordt hoofdzakelijk veroorzaakt door stijging van de inkomsten bij grondexploitaties als gevolg van opbrengsten uit gronduitgifte en overige mutaties in de verrekening van de boekwaarden. Dit voordeel betreft met name het grondcomplex Duivenvoordecorridor. Daarnaast zijn in 2011 eenmalige inkomsten geraamd in verband met het afstoten van gemeentelijke gebouwen en hogere structurele opbrengsten geraamd als gevolg van uitbreiding van het aantal benzineverkooppunten.

Wonen: afname van baten doordat er in 2009 een forse eenmalige subsidie van het Stadsgewest Haaglanden is ontvangen inzake besluit locatiegebonden subsidies. Hiervan is bij de jaarrekening 2009 via resultaatbestemming een deel gestort in de reserve volkshuisvestiging.

Daarnaast zijn de baten in 2011 afgenomen als gevolg van een administratieve wijziging van de vastlegging van de rekening-courantverhouding met het stimuleringsfonds Volkshuisvesting Nederlandse gemeenten. Bovendien zijn door een afname van het volume leningen woningbouwverenigingen de te ontvangen rentes op de geldleningen afgenomen.

Onttrekking aan reserves: In 2009 zijn middelen onttrokken aan de algemene reserve vrij besteedbaar en de reserve onderhoud wegen voor groot (achterstallig) onderhoud aan diverse asfaltwegen. Tevens heeft in 2009 een onttrekking plaatsgevonden aan de reserve verkeers- en vervoersplan.

In 2011 worden onttrekkingen geraamd uit de reserve Volkshuisvesting en de reserve Sociale Woningbouw in verband met Particuliere woningverbetering Voorburg-Noord en de investeringsbijdragen sociale woningbouw in het kader van de Stimuleringsregeling Wonen.

Analyse verschil Begroting 2011 – Begroting 2010

LASTEN

De relevante verschillen per beleidsterrein worden veroorzaakt door:

Verkeer en vervoer: Afname van lasten wordt vooral veroorzaakt door lagere kapitaallasten. Dit is het gevolg van het in 2010 in één keer afschrijven van de activa met maatschappelijk nut. Hierdoor zijn de kapitaallasten in 2010 extra hoog en zijn er in 2011 geen kapitaallasten meer voor deze investeringen geraamd.

Ruimtelijke ordening: Per saldo een afname van lasten is met name het gevolg van minder inhuur van derden voor gebiedsvisie Stompwijk en Leidsenhage.

Wonen: Afname van de lasten wordt vooral veroorzaakt door het in 2010 beschikbaar gestelde eenmalige ISV-budget ten behoeve van het project Voorburg-Noord.

Storting in reserves: Met in gang van 2010 wordt jaarlijks een bedrag gestort in de reserve toekomstvisie Stompwijk ter dekking van toekomstige investeringen in het gebied. Voor 2011 is een storting geraamd in de algemene reserve grondexploitaties en de reserve toekomstvisie Stompwijk.

BATEN

De relevante verschillen per beleidsterrein worden veroorzaakt door:

Verkeer en vervoer: Afname van baten als gevolg van het wegvallen van de in 2010 geraamde eenmalige opbrengst in verband met een rente bijschrijving van het BOR fonds van Stadsgewest Haaglanden.

Ruimtelijke ordening: Toename van baten wordt hoofdzakelijk veroorzaakt door stijging van de inkomsten bij grondexploitaties als gevolg van opbrengsten uit gronduitgifte. Dit betreft met name het grondcomplex Duivenvoordecorridor.

Wonen: afname van baten door verlaging van de provinciale bijdrage ISV2 in 2011. Het restant van de provinciale bijdrage voor ISV2 is via de kadernota 2010 beschikbaar gesteld ten behoeve van de uitvoering van diverse ISV-projecten in de periode 2010-2013. Afhankelijk van de projecten fluctueert het uitgaven budget gedurende de genoemde periode. De vrijval van de provinciale bijdrage is jaarlijks gelijk aan de geraamde uitgaven. In de begroting verloopt een en ander budgettair neutraal.

Onttrekking reserves: In 2010 is onder andere een bijdrage geraamd uit de reserve uitvoering verkeers- en vervoersplan en een onttrekking aan de reserve Trekvliettracé ter dekking van de afrekening van de voorfinanciering van diverse door de gemeente Den Haag gemaakte kosten. Tevens wordt een bedrag onttrokken aan de reserve toekomstvisie Stompwijk ter dekking van voorbereidende kosten inzake het ontwikkelen van een toekomstvisie voor de kern Stompwijk en ter dekking van de storting in de voorziening Stompwijk. Bovendien worden zowel in 2010 als in 2011 onttrekkingen geraamd uit de reserve Volkshuisvesting en de reserve Sociale Woningbouw in verband met Particuliere woningverbetering Voorburg-Noord en de investeringsbijdragen sociale woningbouw in het kader van de Stimuleringsregeling Wonen. Tevens zijn in 2010 conform de Kadernota 2010, gelden vrijgevallen uit de reserve VVP en de reserve Revitalisering Prinsenhof.

Voor 2011 worden onttrekkingen geraamd aan de reserve toekomstvisie Stompwijk, de algemene reserve grondexploitaties, de reserve Volkshuisvesting en de reserve Sociale Woningbouw.

In tabel 2 zijn de verstrekte subsidies opgenomen, zoals die zijn begrepen in de lasten van tabel 1.

Tabel 2 Verstrekte subsidies per beleidsterrein

(bedragen x € 1.000)	Rekening 2009	Begroting 2010	Begroting 2011	Begroting 2012	Begroting 2013	Begroting 2014
Verkeer en Vervoer	-	-	-	-	-	-
Ruimtelijke Ordening	-	200	200	-	-	-
Wonen	41	57	45	35	26	18
Totaal	41	257	245	35	26	18

In tabel 3 zijn te ontvangen subsidies opgenomen, zoals die zijn begrepen in de baten van tabel 1.

Tabel 3 Ontvangen subsidies per beleidsterrein

(bedragen x € 1.000)	Rekening 2009	Begroting 2010	Begroting 2011	Begroting 2012	Begroting 2013	Begroting 2014
Verkeer en Vervoer	-	-	-	-	-	-
Ruimtelijke Ordening	1.623	750	14	-	-	-
Wonen	3.003	1.430	751	1.250	100	-
Totaal	4.626	2.180	765	1.250	100	-

D2 Incidentele lasten en baten**Tabel 4 Incidentele lasten**

(bedragen x € 1.000)	Begroting 2011	Begroting 2012	Begroting 2013	Begroting 2014
A. Incidentele lasten:				
Inhuur advisering Rotterdamsebaan	50	-	-	-
Visualiseren Structuurvisie	20	-	-	-
Aanvullend Voorbereidingskrediet gebiedsvisie Stompwijk	129	-	-	-
Verkoopbegeleiding afstoten gemeentelijke gebouwen	60	-	-	-
Stedelijke vernieuwingsprojecten	751	1.250	100	-
Investeringsbijdrage stimuleringsregeling sociale woningbouw	265	85	-	-
Bijdrage particuliere woningbouwverbetering Voorburg Noord	800	700	600	-
Stompwijk	54	56	58	61
Grondexploitatie diversen	641	672	280	59
Subtotaal incidentele lasten:	2.770	2.763	1.038	120
B. Stortingen in reserves (incidenteel):				
Reserve toekomstvisie Stompwijk	710	700	690	680
Algemene reserve met bufferfunctie grondexploitaties	536	-	-	-
Subtotaal incidentele stortingen in reserves	1.246	700	690	680
Totaal	4.016	3.463	1.728	800

Tabel 5 Incidentele baten

(bedragen x € 1.000)	Begroting 2011	Begroting 2012	Begroting 2013	Begroting 2014
A. Incidentele baten:				
Bestemmingsplannen	60	-	-	-
Opbrengst Uitgifte kavels	400	-	-	-
Afstoten gemeentelijke gebouwen	300	-	-	-
Provinciale bijdrage ISV	751	1.250	100	-
Grondexploitatie Raadhuiskwartier	536	-	-	-
Subtotaal incidentele baten	2.047	1.250	100	-
B. Onttrekkingen aan reserves (incidenteel):				
Landschapsbeleid: Onttrekking reserve toekomstvisie Stompwijk	207	161	204	248
Reserve sociale woningbouw	265	85	-	-
Reserve Volkshuisvesting	800	700	600	-
Stompwijk	54	56	58	61
Grondexploitatie diversen	641	672	280	59
Subtotaal incidentele onttrekkingen aan reserves	1.967	1.674	1.142	368
Totaal	4.014	2.924	1.242	368

D3 Investerings**Tabel 6 Investeringsuitgaven en -inkomsten**

(bedragen x € 1.000)	Begroting 2011	Begroting 2012	Begroting 2013	Begroting 2014
Investeringsuitgaven	11.478	5.132	3.565	1.967
Verkeer en vervoer	9.358	3.881	2.800	1.967
Ruimtelijke ordening	2.120	1.251	765	-
Investeringsinkomsten	6.391	2.811	382	-
Verkeer en vervoer	5.053	2.010	-	-
Ruimtelijke ordening	1.338	801	382	-
Saldo	5.087	2.320	3.182	1.967

6: VEILIGHEID EN HANDHAVING

Relatie met kerndoelstelling	Bewoners centraal
Raadscommissie(s)	Algemene Zaken
Portefeuillehouder(s)	Burgemeester Van der Sluijs en wethouder Schellings

A. Beschrijving programma

A1 Kader

Een aantrekkelijke gemeente is een veilige gemeente. Burgers moeten zich veilig voelen in onze gemeente en een goede handhaving van wetten en regels is daarvoor een eerste vereiste. Daarom kiezen wij voor een integrale aanpak en samenwerking met politie, openbaar ministerie, inwoners en belangenorganisaties. Handhaving is het sluitstuk van ons beleid. Ook hier kiezen wij voor een integrale aanpak. Ten aanzien van de overlast door jongeren wordt een goede balans gezocht tussen preventie en handhaving. Overlast wordt niet getolereerd. Zonder de alcohol- en drugsproblematiek te ontkennen stellen wij vast dat er in onze gemeente geen behoefte is aan coffeeshops.

Het programma Veiligheid en handhaving heeft betrekking op de onderstaande beleidsterreinen:

1. Veiligheid
2. Handhaving

A2 Ontwikkelingen in wetgeving en trends

1. Veiligheid:

1.1. Veiligheid

De Wet op de Veiligheidsregio's is aanvaard door de Eerste Kamer en deze zal 1 oktober 2010 in werking treden. De wet integreert de Brandweerwet 1985, de Wet geneeskundige hulpverlening bij ongevallen en de Wet rampen en zware ongevallen en voorziet in de oprichting van veiligheidsregio's waarin brandweer, geneeskundige diensten en politie samen aan de hulpverlening aan de burger werken. Dit betekent dat het huidige gemeentelijke rampenplan wordt vervangen door een regionaal crisisplan. Het regionaal crisisplan moet uiterlijk 1 oktober 2011 gereed zijn. In het bestuursakkoord tussen het rijk en de VNG was eerder al afgesproken dat de gemeentelijke regie over het veiligheidsbeleid wettelijk zou worden vastgelegd. De gemeente maakt afspraken en voert de regie, zonder dat zij bevoegdheden of taken van andere partijen overneemt. In het veiligheidsplan staan concrete en zoveel als mogelijk meetbare doelen en prioriteiten van het lokale veiligheidsbeleid, wat de gemeente daaraan gaat doen en wat ze van andere organisaties en instellingen verwacht.

Het Veiligheidshuis Den Haag is eind 2009 operationeel geworden. Binnen het Veiligheidshuis worden stelselmatig overlastgevend volwassenen, criminele en overlastgevend jeugd, huiselijk geweld aangepakt en de nazorg van ex-gedetineerden verzorgd. Mogelijk kunnen regiogemeenten in 2011 aansluiten bij het Veiligheidshuis Den Haag.

1.2. Crisisbeheersing

Het optreden van gemeentelijke en andere diensten in samenwerking met de hulpverleningsdiensten in geval van een ramp of een crisis wordt in een veiligheidsregio geregeld.

2. Handhaving

De bestuurlijke strafbeschikking wordt vanaf oktober 2010 ingevoerd. Voor de handhaving in het veld verandert er op het oog niet veel. Voorheen schreven de bijzondere opsporingsambtenaren van de gemeente bij overtreding van een bepaling betreffende de openbare ruimte een proces-verbaal uit, waarna transactie van het Openbaar Ministerie (OM) volgde. In de naaste toekomst volgt in plaats van de OM-transactie een bestuurlijke strafbeschikking (uitgaande van het Centraal justitieel incassobureau, het CJIB). Een belangrijke wijziging voor de taakuitvoering van de gemeente is dat de administratie en registratie voorheen door en bij de politie geschiedde (het Bovis). Na introductie van de bestuurlijke strafbeschikking moet de gemeente zelf een registratie en administratie bijhouden. Er heeft oriëntatie plaatsgevonden naar aanschaf van handhaving-pda's (handheldcomputers – met mobiele printer) voor uitvoering van de bestuurlijke strafbeschikking. Het faciliterende digitale systeem biedt uitgebreide mogelijkheden voor digitale registratie, administratie en monitoring. Het systeem bleek echter zeer kostbaar te zijn. Het CJIB biedt een faciliteit (vooralsnog kosteloos) om een eenvoudige registratie, administratie en monitoring via de site van het CJIB uit te voeren. Hiervan zal gebruik worden gemaakt.

De inwerkingtreding van de Wabo per 1 oktober 2010 vraagt de nodige aandacht voor het toezicht. De professionalisering van de milieuhandhaving, die enkele jaren geleden is ingezet, zal in het kader van de Wabo worden doorgetrokken naar de andere beleidsvelden. Inmiddels zijn de conceptkwaliteitscriteria door VROM gepubliceerd. Deze criteria zijn langs drie sporen uitgewerkt, te weten: kritische massa (aantal fte per taak), proces en inhoudelijke kwaliteit en prioriteiten.

Binnen het Stadsgewest Haaglanden worden thans de mogelijkheden verkend voor een regionale uitvoeringsorganisatie (RUD) die taken uitvoert in opdracht van de aangesloten gemeenten. De intentieovereenkomst om te komen tot een RUD is door alle gemeenten die participeren in het Stadsgewest Haaglanden ondertekend.

A3 Het vastgestelde gemeentelijke beleidskader

1. Veiligheid:

- a. Nota Veiligheid gemeente Leidschendam-Voorburg (1118321)
- b. Rampenplan gemeente Leidschendam-Voorburg (1068270) ¹
- c. Opleidings- en oefenplan (1072550).

2. Handhaving:

- a. Handhavingsbeleid 2010-2014 (2009/33325)
- b. Parkeernota (2005/31689).

¹ Het gemeentelijk rampenplan wordt in verband met de inwerkingtreding van de Wet op de Veiligheidsregio's in 2011 vervangen door een regionaal crisisplan. Deze moet uiterlijk 1 oktober 2011 worden vastgesteld door het Algemeen Bestuur van de Veiligheidsregio. Tot die tijd blijft het gemeentelijk rampenplan gelden.

A4 Huidige stand van zaken

1. Veiligheid:

1.1. Veiligheid

In juni 2009 is de Nota Veiligheid voor de periode tot en met 2012 vastgesteld. Aan deze nota wordt jaarlijks een uitvoeringsprogramma verbonden. De zogenoemde Jaaractieprogramma's zijn gericht op de realisatie van de meerjarendoelstellingen van de Nota Veiligheid.

1.2. Crisisbeheersing

De Wet op de Veiligheidsregio's treedt 1 oktober 2010 in werking. Dit heeft tot gevolg dat het eerste regionaal risicoprofiel (1 april 2011), het regionaal beleidsplan (1 juli 2011) en het regionaal crisisplan (1 oktober 2011) door het Algemeen Bestuur van de Veiligheidsregio moeten worden vastgesteld.

In 2011 wordt de uitvoering van het opleidings- en oefenplan voor de gemeentelijke rampenbestrijdingsorganisatie op het onderdeel opleiden en oefenen onverminderd voortgezet. Daarnaast zal de jaarlijkse bestuurlijke oefening onder leiding van de Veiligheidsregio Haaglanden weer worden georganiseerd.

2. Handhaving

Het convenant met de politie over de inzet van vier politiesurveillanten eindigt naar alle waarschijnlijkheid eind 2010. De opleiding politiesurveillanten in regio Haaglanden is gestopt, waardoor geen nieuwe politiesurveillanten meer in kunnen stromen. Voor 2011 moet bekeken worden hoe om gegaan moet worden met de vrijvallende taken die door de politiesurveillanten werden uitgevoerd.

Na de komst van de toezichthouders openbare ruimte (aangewezen als buitengewone opsporingsambtenaren; motie voorjaarsnota 2008, geëffectueerd in 2009, thans volledig operationeel) is er een nieuwe methode van toezicht in de openbare ruimte ingevoerd. Deze methode is beschreven in de raadsbrief van 14 januari 2010 (kenmerk 2009/31363). Een volgende stap die gezet wordt is het uitbreiden van de tijden waarop toezicht wordt uitgeoefend. Het thans meer projectmatig georganiseerde toezicht buiten kantoortijden wordt omgezet in structureel toezicht buiten kantoortijden.

In Voorburg-Noord worden thans de ernstige gebreken bij de bestaande woningen aangepakt. In het aansluitende project Woningverbetering Voorburg vormt handhaving het (juridische) sluitstuk van de bredere aanpak om de woningvoorraad aan de minimum eisen van het Bouwbesluit te laten voldoen.

De handhaving van het paardenbeleid is opgepakt. Inmiddels zijn alle percelen gecontroleerd. De juridische follow-up loopt echter nog zeker gedurende het gehele jaar 2011 door.

De start van de regionale uitvoeringsorganisatie (RUD) zal mogelijk betekenen dat het milieutoezicht op complexe milieuzaken door de gemeente wordt overgedragen aan de RUD. In dat geval zal ook formatie moeten worden overgedragen. Over dit onderwerp zal in het eerste kwartaal van 2011 besluitvorming plaatsvinden door de gemeenteraad.

B. Wat willen we bereiken?

De (algemene en operationele) doelstellingen van de Gemeenteraad van Leidschendam-Voorburg per beleidsterrein van het programma Veiligheid en handhaving zijn:

1. Veiligheid:

1.1. Veiligheid

Het op basis van een gedegen analyse van de (sociale) veiligheidssituatie binnen de gemeente in kaart brengen van de lokale prioriteiten van het veiligheidsbeleid inclusief een daaraan te verbinden pakket van passende veiligheidsmaatregelen.

Operationele doelstellingen:

- a. Verder investeren op een duurzame veiligheid in en rond de scholen
- b. Verder investeren op de lopende keurmerk veilig ondernemen projecten
- c. Een op de lokale situatie toegesneden integraal handavingsplan als sluitstuk van het gemeentelijke veiligheidsbeleid
- d. Door een buurtpreventieproject met de bewoners en politie ervoor zorgen dat dieven, inbrekers en vernielers minder gemakkelijk hun slag kunnen slaan
- e. Door deelname aan het Veiligheidshuis een nieuwe impuls geven aan de aanpak van de doelgroepen die voor een belangrijk deel van de criminaliteit in de regio verantwoordelijk zijn
- f. Het uitvoeren van het jaaractieprogramma voor 2011 van de Nota Veiligheid waarin onder andere acties staan beschreven op het gebied van jeugd en veiligheid, veilige woon- en leefomgeving, bedrijvigheid en veiligheid, fysieke veiligheid en integriteit en veiligheid
- g. Het vaststellen van het nieuwe jaaractieprogramma voor 2012 van de Nota Veiligheid
- h. Het voorkomen van brandgevaarlijke situaties
- i. Brandpreventie in woningen
- j. Continu beschikbaar hebben van bluswater
- k. Adequate hulpverlening bij calamiteiten.

Omschrijving effectindicator	Norm	Realisatie waarde 2009	Streef-waarde 2010	Streef-waarde 2011	Streef-waarde 2012	Streef-waarde 2013	Streef-waarde 2014
1. Het veiligheidsgevoel van de inwoner	80%	83,4%	80%	80%	80%	80%	80%
2a. Aantal vernielingen van publieke eigendommen	64	51	64	64	64	64	64
2b. Idem in percentages	90%	72%	90%	90%	90%	90%	90%
3a. Aantal woninginbraken	319	493	429	375	319	319	319
3b. Idem in percentages	58%	91%	79%	69%	58%	58%	58%
4a. Geregistreeerde criminaliteit op jaarbasis binnen de regio	4.235	4.477	4.235	4.235	4.235	4.235	4.235
4b. Idem in percentages	75%	79%	75%	75%	75%	75%	75%
5. Oordeel burgers over gemeentelijk veiligheidsbeleid	Ntb	51,9	Ntb	Ntb	Ntb	Ntb	Ntb
6a. Aantal bedrijven die beschikken over een gebruiksvergunning cq voldoen aan veiligheidseisen	300	35	300	300	300	300	300
6b. Idem in percentages	100%	11,7%	100%	100%	100%	100%	100%

7a. Evenementen die voldoen aan veiligheidseisen	25	21	25	25	25	25	25
7b. Idem in percentages	100%	84%	100%	100%	100%	100%	100%
8. Woningen beschikken over een rookmelder	95%	73%	95%	95%	95%	95%	95%
9. Brandweer binnen de zorgnorm ter plaatse bij incidenten	90%	90%	90%	90%	90%	90%	90%
10. Geoefendheid brandweerpersoneel	100%	85%	100%	100%	100%	100%	100%

1.2. Crisisbeheersing

Het op adequate wijze invulling kunnen geven aan de wettelijke taken van de gemeente op het gebied van crisisbeheersing- en rampenbestrijding.

Operationele doelstellingen:

- a. Het voldoen aan de voor de gemeenten geldende wettelijke vereisten op het gebied van rampenbestrijding
- b. Het versterken van de gemeentelijke rampenbestrijdingsorganisatie door het uitvoeren van een opleidings- en oefenplan voor de gemeentelijke rampenbestrijding.

Omschrijving effectindicator	Norm	Realisatie waarde 2009	Streef-waarde 2010	Streef-waarde 2011	Streef-waarde 2012	Streef-waarde 2013	Streef-waarde 2014
1. Aantal bestuurlijke oefeningen	1	0	1	1	1	1	1

2. Handhaving

Versterking van de kwaliteit van de leefomgeving en integraal, doelmatig en aantoonbaar handhaven.

Operationele doelstellingen:

- a. Integraal toezicht en handhaving (bouw, milieu, brandveiligheid, verkeer, APV)
- b. Doelgericht en doelmatig parkeertoezicht
- c. Versterken toezicht openbare ruimte / leefomgeving.

Omschrijving effectindicator	Norm	Realisatie waarde 2009	Streef-waarde 2010	Streef-waarde 2011	Streef-waarde 2012	Streef-waarde 2013	Streef-waarde 2014
1. Percentage verhaal totale schadebedrag gemeentelijke eigendommen op bekende daders	100%	100%	60%	70%	80%	100%	100%
2. Veiligheidsgevoel van de inwoner	80%	83,4%	80%	80%	80%	80%	80%
3. Aantal criminele groepen	0	1	0	0	0	0	0
4. Aantal overlastgevende groepen	0	1	0	0	0	0	0
5. Inhaalslag paardenbeleid afgerond							
- inventarisatie; 1e aanschrijving	100%	-	50%	100%	-	-	-
- juridische procedures afgerond	100%	-	5%	35%	75%	100%	-

C. Wat gaan we daarvoor doen?

Om de gestelde doelen te bereiken gaat het College de volgende prestaties verrichten:

1. Veiligheid:

1.1. Veiligheid

- a. Op basis van het afgesloten convenant gezamenlijk met de betrokken ketenpartners verder investeren in de veiligheid in en rondom school binnen Leidschendam-Voorburg
- b. In het kader van het keurmerk veilig ondernemen gezamenlijk met de betrokken ketenpartners uitvoering geven aan de activiteiten van de aan het keurmerk verbonden werkprogramma en als gemeente een bijdrage leveren aan de (her)certificering van de betrokken winkelcentra. Naast winkelcentrum Leidsenhage zijn winkelcentrum Julianabaan en winkelgebied Herenstraat gecertificeerd voor het keurmerk veilig ondernemen
- c. Het op basis van een gezamenlijk met de betrokken ketenpartners te verrichten analyse benoemen en vaststellen van het handavingsprogramma van het gemeentelijke integraal handavingsplan
- d. Op basis van het afgesloten convenant gezamenlijk met de betrokken partners verder investeren in de veiligheid en veiligheidsbeleving in buurten waar een buurtpreventieteam loopt. Daarnaast het opstarten van nieuwe teams indien hier draagvlak voor is binnen de wijken
- e. Bekeken zal worden of deelname aan het Veiligheidshuis Den Haag een meerwaarde zal hebben voor de lokale aanpak van de gemeente Leidschendam-Voorburg. Daarna zal een aanhakingsplan opgesteld moeten worden
- f. Het uitvoeren van het jaaractieprogramma 2011 van de Nota Veiligheid waaronder onder andere het buurtpreventieproject en de veiligheidsmonitor vallen
- g. Het vaststellen van het jaaractieprogramma 2012 van de Nota Veiligheid
- h. Uitvoeren plan van aanpak brandpreventie gericht op huishoudens
- i. Regionale samenwerking binnen Haaglanden
- j. In overleg met Dunea (v.m. Duinwaterbedrijf Zuid-Holland) zorgdragen voor adequaat onderhoud van de brandkranen.

1.2. Crisisbeheersing

- a. Zorg dragen voor de jaarlijkse actualisering door de procesverantwoordelijken van hun deel / procesplan
- b. Het op basis van het in 2008 vastgestelde opleidings- en oefenplan voor de rampenbestrijding verder investeren in de voorbereiding van de gemeente op de uitvoering van de wettelijke taken op het gebied van crisisbeheersing en rampenbestrijding.

2. Handhaving

- a. Controle en handhaven van milieuvergunningen en geaccepteerde meldingen
- b. Controle en handhaven van bouwvergunningen
- c. Intensief toezicht op en handhaving van het monumentenbeleid
- d. Participatie in het project Woningverbetering Voorburg-Noord
- e. Vervolg inhaalslag handhaven strijdige situaties met het in 2008 vastgestelde paardenbeleid
- f. Behandeling van de door de regionale brandweer aangeleverde handavingsdossiers
- g. Intensivering toezicht parkeren en kleine ergernissen / openbare ruimte
- h. Structureel monitoren van resultaten toezicht- en handavingsacties en aantal uitgevoerde controles
- i. Verdere optimalisatie van de taakuitvoering van de bestuurlijke strafbeschikking
- j. Verdere verkenning van deelname aan de RUD Haaglanden.

D. Wat gaat het kosten?

D1 Exploitatie en reserves

Tabel 1 Exploitatie per beleidsterrein en verrekeningen met reserves

(bedragen x € 1.000)	Rekening 2009	Begroting 2010	Begroting 2011	Begroting 2012	Begroting 2013	Begroting 2014
Lasten						
Veiligheid	6.474	7.889	6.551	6.570	6.546	6.534
Handhaving	2.506	2.331	2.329	2.329	2.328	2.299
Totaal lasten	8.980	10.220	8.880	8.899	8.874	8.833
Baten						
Veiligheid	165	1.981	499	494	488	488
Handhaving	250	174	183	183	183	183
Totaal baten	415	2.155	682	677	671	671
Saldo van het programma	8.565	8.065	8.198	8.222	8.203	8.161
Stortingen in reserves	-	-	-	-	-	-
Onttrekkingen aan reserves	-	-	-	-	-	-
Saldo na resultaatbestemming	8.565	8.065	8.198	8.222	8.203	8.161

Analyse verschil Begroting 2011 – Rekening 2009

LASTEN

De relevante verschillen per beleidsterrein worden veroorzaakt door:

Veiligheid: Toename van de lasten wordt hoofdzakelijk veroorzaakt doordat er voor 2011 meer interne uren geraamd staan dan in 2009 zijn besteed aan rampenbestrijding.

Handhaving: Afname van de lasten als gevolg van extra inhuur bij handhaving bouwen ter vervanging van de vacatures en meer uitbesteed werk in 2009 welke in 2011 niet worden geraamd.

BATEN

De relevante verschillen per beleidsterrein worden veroorzaakt door:

Veiligheid: Toename van de baten als gevolg van de doorberekening van de kosten voor de brandweerkazerne aan de Veiligheidsregio Haaglanden.

Handhaving: Afname van de baten wordt veroorzaakt doordat in 2009 de totale opbrengsten voor bestuursdwang en dwangsommen hoger zijn dan in 2011 wordt geraamd.

Analyse verschil Begroting 2011 – Begroting 2010

LASTEN

De relevante verschillen per beleidsterrein worden veroorzaakt door:

Veiligheid: Afname van de lasten wordt veroorzaakt door de overdracht van de activa aan de Veiligheidsregio Haaglanden in 2010.

BATEN

De relevante verschillen per beleidsterrein worden veroorzaakt door:

Veiligheid: Afname van de baten wordt veroorzaakt door de ontvangen bijdrage van de Veiligheidsregio Haaglanden voor de overdracht van de activa in 2010.

In tabel 2 zijn de verstrekte subsidies opgenomen, zoals die zijn begrepen in de lasten van tabel 1.

Tabel 2 Verstrekte subsidies per beleidsterrein

(bedragen x € 1.000)	Rekening 2009	Begroting 2010	Begroting 2011	Begroting 2012	Begroting 2013	Begroting 2014
Veiligheid	354	5.391	5.378	5.421	5.414	5.414
Handhaving	-	-	-	-	-	-
Totaal	354	5.391	5.378	5.421	5.414	5.414

In tabel 3 zijn te ontvangen subsidies opgenomen, zoals die zijn begrepen in de baten van tabel 1.

Tabel 3 Ontvangen subsidies per beleidsterrein

(bedragen x € 1.000)	Rekening 2009	Begroting 2010	Begroting 2011	Begroting 2012	Begroting 2013	Begroting 2014
Veiligheid	-	-	-	-	-	-
Handhaving	-	23	23	23	23	23
Totaal	-	23	23	23	23	23

D2 Incidentele lasten en baten

Tabel 4 Incidentele lasten

(bedragen x € 1.000)	Begroting 2011	Begroting 2012	Begroting 2013	Begroting 2014
N.v.t.				
Totaal	-	-	-	-

Tabel 5 Incidentele baten

(bedragen x € 1.000)	Begroting 2011	Begroting 2012	Begroting 2013	Begroting 2014
N.v.t.				
Totaal	-	-	-	-

D3 Investerings**Tabel 6 Investeringsuitgaven en -inkomsten**

(bedragen x € 1.000)	Begroting 2011	Begroting 2012	Begroting 2013	Begroting 2014
Investeringsuitgaven	-	-	-	-
N.v.t.				
Investeringsinkomsten	-	-	-	-
N.v.t.				
Saldo	-	-	-	-

7: BESTUUR

Relatie met kerndoelstelling	Bewoners centraal
Raadscommissie(s)	Algemene Zaken
Portefeuillehouder(s)	Burgemeester Van der Sluijs, wethouder Houtzager en wethouder Schellings

A. Beschrijving programma

A1 Kader

Leidschendam-Voorburg wordt bestuurd door een efficiënt, ambitieus en modern bestuur dat ten dienste staat van de eigen bevolking, burgers nauw betreft bij ontwikkelingen en een goede (samenwerkings)partner is voor andere gemeenten in de regio. De focus is daarbij gericht op slagvaardigheid én het efficiënt en effectief uitvoeren van onze (kern)taken. Daarnaast willen wij de gemeentelijke regierol verder versterken om de ambities te realiseren. Als gemeentelijke overheid willen wij in deze economisch moeilijke tijden ons nog nadrukkelijker richten op samenwerken in de regio, met name in uitvoerende zin.

Het programma Bestuur heeft betrekking op de onderstaande beleidsterreinen:

1. Bestuursstijl
2. Financiën
3. Communicatie en participatie
4. Regio (voor regionalisering brandweer zie programma 6 Veiligheid en handhaving)
5. Gemeenteraad
6. De ambtelijke organisatie

A2 Ontwikkelingen in wetgeving en trends

1. Bestuursstijl

Vanuit hogere overheden worden bestuurskrachtmetingen geëntameerd. Wij hebben er voor gekozen om voorlopig geen bestuurskrachtmeting te doen omdat wij nog bezig zijn de aanbevelingen van het Buro AEF op te volgen.

2. Financiën

Het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties heeft de financiële functie in gemeenten en provincies geëvalueerd. De eindrapportage van het evaluatieonderzoek is in juli 2010 verschenen. De hoofdvragen van het onderzoek zijn:

- a. In hoeverre zijn de beoogde doelstellingen van de vernieuwde regelgeving rond de financiële functie van gemeenten en provincies bereikt in het duale systeem?
- b. In hoeverre werkt de financiële functie naar behoren in de praktijk?
- c. Waar liggen eventuele verbeterpunten?

In het algemeen zijn de gemeenten en provincies voldoende tevreden met het nieuwe instrumentarium, waaronder de programmabegroting met de drie W-vragen en de paragrafen, de identieke opzet van de begroting en de jaarstukken en versnelling van het vaststellen en aanleveren van de jaarstukken. Op basis van het onderzoek wordt geconcludeerd dat alle gemeenten en provincies in algemene zin nu goed uit de voeten kunnen met het bestaande instrumentarium. Men is geen voorstander van ingrijpende wijzigingen van het huidige instrumentarium. Mogelijke verbeteringen liggen volgens de onderzoekers op het lokale niveau. De meeste winst is te verwachten van een verdere ontwikkeling van de interactie tussen raad of staten, college en ambtelijke organisatie. Prioriteit zou daarbij moeten liggen op het (verder) verbeteren van de informatie over de financiële positie van de gemeente of provincie en de beïnvloedbare ruimte.

De normeringssystematiek ofwel de koppeling van de algemene uitkering uit het Gemeentefonds aan de rijksuitgaven is in het Aanvullend beleidsakkoord economische groei van april 2009 voor de jaren 2009, 2010 en 2011 buiten werking gesteld. Dit voorkwam dat gemeenten sterk zouden meeprofitieren van de extra rijksuitgaven om de economische crisis te bestrijden. Op welk moment de normeringssystematiek wordt hersteld is niet duidelijk. Dit hangt af van de afspraken in het regeerakkoord van het nieuwe kabinet.

3. Communicatie en participatie

Een trend is de toename van verzoeken op grond van Wet openbaarheid van bestuur om inzicht te geven in het declaratiegedrag van bestuurders, en andere cijfers. Ook is er toenemende belangstelling waarneembaar voor communicatie met bij beleid betrokken partijen. Zowel bij burgers als bij besluitvormers: een (politiek) spanningsveld tussen het belang van de voortgang enerzijds en de tijd nemen voor communicatie en participatie anderzijds is hierbij soms niet te voorkomen.

Verschillende nieuwe (social) media met verschillende doelgroepen worden steeds duidelijker, en dus ook steeds concreter inzetbaar. Het is wettelijk nog niet mogelijk op een andere wijze dan met het rode potlood te stemmen. Dit geldt tenminste totdat er een andere deugdelijke methode is.

De wettelijke verplichting voor de burgemeester om een Burgerjaarverslag uit te brengen komt mogelijk ter vervallen. De behoefte om de jaarstukken in een publieksvriendelijke vorm te gieten is evenwel aanwezig. Tegen de achtergrond van de kerntakendiscussie moet worden bezien of en in welke vorm het Burgerjaarverslag uit komt.

4. Regio

Het rijk heeft in een aantal ambtelijke rapporten mogelijkheden voor bezuinigingen aangedragen. Het rapport van de commissie Kalden over de mogelijkheden van bezuinigen op het openbaar bestuur noemt een aantal mogelijkheden die zeer ingrijpend zijn. Zo worden genoemd het opheffen van waterschappen, vermindering van het aantal provincies, aanzienlijke schaalvergroting van gemeenten. Of dit haalbare voorstellen zijn moet nog blijken, maar het geeft wel aan dat de discussie over de bestuurlijke herinrichting van Nederland nog niet is afgerond. Sommige elementen uit deze discussies zijn of lijken onontkoombaar: de noodzaak tot bezuinigingen is zeker, en decentralisatie van rijkstaken en daarmee extra taken voor de gemeenten waarschijnlijk.

Gemeenten willen doorgaan met de invulling van hun rol als eerste overheid. In omstandigheden waarin de financiële middelen sterk afnemen levert dat een dubbel probleem op: enerzijds is er de tendens om extra (rijks-, provincie)taken bij de gemeenten neer te leggen, anderzijds moet er sterk

bezuinigd worden. Dat doet een onverminderd beroep op het vergroten van de bestuurskracht van gemeenten. Versterking van de regionale samenwerking is daarom essentieel.

Vanuit het Stadsgewest Haaglanden wordt steeds vaker het initiatief genomen om gezamenlijk invulling te geven aan nieuwe wetgeving (bijvoorbeeld omgevingsdienst) of trends (bijvoorbeeld regionale mobiliteitsbank). Op de Regionale Uitvoeringsdienst wordt ingegaan in de begrotingsteksten over Handhaving, in het programma Veiligheid en handhaving.

5. Gemeenteraad

Er zijn geen nieuwe ontwikkelingen in wetgeving en trends.

6. De ambtelijke organisatie

De financiële crisis en de daaruit voortvloeiende noodzaak tot bezuinigen zal ongetwijfeld grote impact hebben op de ambtelijke organisatie. Hoe hoog de bezuinigingsnoodzaak zal uitvallen is op dit moment nog niet goed vast te stellen; daarvoor is een goed inzicht in de ontwikkeling van de algemene uitkering onontbeerlijk en dat inzicht heeft het rijk nog niet kunnen geven. In het coalitieakkoord "Verantwoord vooruit" is vooralsnog uitgegaan van een bezuinigingsnoodzaak van € 25 mln. In het tweede halfjaar van 2010 wordt een kerntakendiscussie gevoerd om tot een invulling van deze bezuiniging te komen.

A3 Het vastgestelde gemeentelijke beleidskader

1. Bestuursstijl:

- a. Coalitieakkoord "Verantwoord vooruit" (455960)
- b. Uitvoeringsprogramma (nog op te stellen, najaar/winter 2010-2011)
- c. Kadernota 2010 (466154), op het moment van samenstelling van deze begroting nog vast te stellen (raad september 2010).

2. Financiën:

- a. Verordening 212 (2003/17204)
- b. Verordening 213 (2003/17106)
- c. Verordening 213a (2003/17203)
- d. Nota Activabeleid (2008/4463)
- e. Nota weerstandsvermogen (2004/20258)
- f. Nota reserves en voorzieningen (2005/35204)
- g. Treasurystatuut (2003/17205)
- h. Programmabegroting 2010-2013 (2009/23954)
- i. Kadernota 2010 (466154).

3. Communicatie en participatie:

- a. Nota Communicatie ruimtelijke projecten (2008/10530)
- b. Raadsbrief Communicatievisie (2009/14764)
- c. Nota Stadspromotie (2009/14768)
- d. Kadernota Burgerparticipatie (2009/14760 en 2002/21220)
- e. Inspraakverordening (2005/35830 en 2006/922)
- f. Verordening Burgerinitiatief (2005/36644)
- g. Klachtenregeling gemeente Leidschendam-Voorburg (2005/19806)
- h. Verordening Commissie bezwaarschriften (2002/11662, 2004/9994, 2006/10928)

i. Evaluatie Stedenbanden (128187).

4. Regio:

- a. Gemeenschappelijke regelingen (zie paragraaf Verbonden partijen)
- b. Nota verbonden partijen (450885; 175861)
- c. Nota regionale samenwerking (2009/12535).

5. Gemeenteraad:

- a. Reglement van orde voor de gemeenteraad Leidschendam-Voorburg (2002/5165)
- b. Verordening op de raadscommissies Leidschendam-Voorburg (2005/3493, 2005/28603 en 2007/1043)
- c. Verordening ambtelijke bijstand en fractieondersteuning (2007/34360)
- d. Verordening rechtspositie wethouders, raads- en commissieleden (2006/26479, 2007/34360 en 2008/17930)
- e. Verordening gezamenlijke rekenkamercommissie (2005/25709, 2005/25813, 2007/31002 en 2008/29061)
- f. Verordening op het onderzoeksrecht (2006/16056)
- g. Organisatieverordening griffie (2007/19436).

6. De ambtelijke organisatie:

- a. Organisatieregeling (2009/14579)
- b. Mandaatbesluit (2009/16366)
- c. Regeling budgethouderschap (2003/13122)
- d. HR kadernota (2009/7327)
- e. Kadernota Planning & Control en daarvan afgeleide beleidsnota's (2004/20782).

A4 Huidige stand van zaken

1. Bestuursstijl

In maart 2010 werden gemeenteraadsverkiezingen gehouden en in mei werd een nieuw college van burgemeester en wethouders benoemd, op basis van het coalitieakkoord "Verantwoord vooruit". In het daarin opgenomen bestuurlijk kader is veel aandacht voor de bestuurscultuur die Leidschendam-Voorburg voorstaat.

"Leidschendam-Voorburg krijgt een college dat een open bestuurscultuur uitdraagt in houding en gedrag; dat op een open wijze verantwoording aflegt aan de Gemeenteraad en aan de stad en bewoners; dat op creatieve en actieve wijze vorm en inhoud geeft aan participerende democratie en dat betekenisvolle en wederkerige verbindingen weet te leggen met de Leidschendam-Voorburgse inwoners, organisaties, ondernemers en professionals."

Op 27 mei 2010 bracht de Commissaris van de Koningin een bezoek aan de gemeente. Hij bracht in de gesprekken met collegeleden, leden van de gemeenteraad en vertegenwoordigers van het maatschappelijk middenveld vooral het profiel van de gemeente, de samenwerking en de bestuurskracht onder de aandacht.

2. Financiën

De gevolgen van de aangekondigde rijksbezuinigingen als gevolg van de economische crisis voor de financiële positie van onze gemeente zijn nog niet duidelijk. Ten tijde van het samenstellen van de conceptgemeentebegroting 2011-2014 moet het nieuwe kabinet nog aantreden en zijn de omvang, de wijze waarop en de fasering van de rijksbezuinigingen nog definitief niet bepaald.

De rijksombuigingen zullen doorwerken in het Gemeentefonds. Wij houden rekening met een korting van 20% op de algemene uitkering uit het Gemeentefonds. Het verwachte financieel zwaar weer vraagt van onze gemeente een verstandig financieel beleid. In het Coalitieakkoord 2010-2014 'Verantwoord Vooruit' zijn heldere afspraken voor het te voeren financieel beleid in de komende jaren vastgelegd.

In ons Coalitieakkoord beogen wij een bezuiniging van € 25 mln. (inclusief ruimte voor nieuw beleid) uiteindelijk te bereiken in 2018. De eerste tranche van € 7 mln. wordt doorgevoerd op de bedrijfsvoering. De bestuurlijke besluitvorming daarover vindt plaats bij de kadernota 2010 in september. Het resterende bedrag van € 18 mln. wordt door middel van een kerntakendiscussie bezuinigd. In het jaar 2010 worden de noodzakelijke politieke keuzes gemaakt. De finale besluitvorming vindt plaats bij de voorjaarsnota 2011.

3. Communicatie en participatie

Op dit moment zijn wij bezig met het uitwerkingsplan voor burgerparticipatie en worden intern de krachten gebundeld op het gebied van stads promotie. Tijdens de gemeenteraadsverkiezingen werkten griffie en ambtelijke organisatie nauw samen in de richting van het inwerkprogramma van raad en college. Er is in maart opnieuw met het rode potlood gestemd. Het gemeentelijke inter- en intranet is niet alleen qua uiterlijk vernieuwd, maar is vooral in technische zin verbeterd.

4. Regio

De samenwerking met de gemeenten in de regio wordt verder geïntensiveerd. Kostenbesparing en schaalvoordelen, met name in de uitvoerende sfeer, zijn noodzakelijk. Voorschoten en Wassenaar zijn belangrijke partners waar het gaat om versterking van de groene buffer tussen de Haagse en de Leidse regio.

5. Gemeenteraad

Het raadscommunicatieplan wordt verder uitgewerkt. In dit plan zijn nieuwe communicatiemiddelen opgenomen die moeten bijdragen aan het behalen van de communicatiedoelstellingen. Zo is er een campagne voor het burgerinitiatief opgestart. De werkgroep vernieuwing heeft een voorstel voor een andere werkwijze gedaan. Daarnaast zal de werkgroep de formule van de OpenRAADhuisavond bezien. De werkprocessen van de griffie worden beschreven (gericht op certificering volgens de ISO 9001 norm). In het kader van de bezuinigingstaakstelling zullen de taken en activiteiten van de raad en griffie worden bezien.

6. De ambtelijke organisatie

In mei 2010 werd door de fracties van VVD, CDA, D66 en PvdA het nieuwe coalitieakkoord 'Verantwoord vooruit' getekend en trad het nieuwe college van burgemeester en wethouders aan. Op basis van het coalitieakkoord en de in april uitgebrachte rapportage van de concerndirectie over het financieel perspectief zal in het tweede halfjaar van 2010 een kerntakendiscussie gevoerd worden.

De resultaten van de kerntakendiscussie en nadere uitwerking van het Coalitieakkoord worden verwerkt in een Uitvoeringsprogramma, dat de basis zal zijn voor de bestuurlijke prioriteiten voor de jaren 2011-2014. Het geactualiseerde organisatieontwikkelporgramma Koers houden 2.0 wordt daar ook bij betrokken.

In het coalitieakkoord werd ook vastgelegd dat er binnen zes maanden een besluit genomen zal worden over Centrale huisvesting, waartoe twee varianten zullen worden uitgewerkt, namelijk de variant met uitbouw van het huidige stadskantoor in Leidschendam, en een variant die gebruik maakt van een bestaand gebouw. Op basis van dat verdere onderzoek streeft het college naar een eensluidend advies, waarna de raad kan besluiten.

B. Wat willen we bereiken?

De (algemene en operationele) doelstellingen van de Gemeenteraad van Leidschendam-Voorburg per beleidsterrein van het programma Bestuur zijn:

1. Bestuursstijl

Leidschendam-Voorburg draagt een open bestuurscultuur uit en legt op open wijze verantwoording af aan de stad en de bewoners.

Operationele doelstellingen:

- a. Het bestuur geeft op creatieve en actieve wijze vorm en inhoud aan participerende democratie
- b. Het bestuur streeft naar een kortere doorlooptijd van besluitvorming.

Omschrijving effectindicator	Norm	Realisatie waarde 2009	Streef- waarde 2010	Streef- waarde 2011	Streef- waarde 2012	Streef- waarde 2013	Streef- waarde 2014
1. De burger als klant	7	7,6	7,5	7,5	7,5	7,5	7,5
2. Oordeel burgers over waarmaken beloften door college	7	5,7	7	7	7	7	7
3. Oordeel burgers over goed gemeentebestuur	7	6,6	7	7	7	7	7

2. Financiën

De gemeente voert een verantwoord financieel beleid, De uitgangspunten zijn een structureel sluitende meerjarenbegroting en repressief financieel toezicht. De bezuinigingen worden strategisch duurzaam, op basis van een heldere visie op de gemeente, doorgevoerd.

Operationele doelstellingen:

- a. Structureel sluitende begroting en meerjarenramingen
- b. Nieuw beleid komt in de jaarlijkse behandeling van de voorjaarsnota; nieuw beleid is in principe alleen mogelijk als oud beleid wordt ingeleverd
- c. Uitgaven voor diverse beleidsterreinen blijven binnen de rijksnorm van doeluitkeringen en algemene uitkering (dit geldt niet voor open-einde regelingen).

Omschrijving effectindicator	Norm	Realisatie waarde 2009	Streef- waarde 2010	Streef- waarde 2011	Streef- waarde 2012	Streef- waarde 2013	Streef- waarde 2014
1. Goedkeurende accountantsverklaring bij de jaarrekening	1	1	1	1	1	1	1
2. Repressief provinciaal toezicht	1	1	1	1	1	1	1

C. Wat gaan we daarvoor doen?

Om de gestelde doelen te bereiken gaat het College de volgende prestaties verrichten:

1. Bestuursstijl

- a. Het college bestuurt met een zekere mate van ruimte en legt de raad waar mogelijk scenario's voor waaruit de raad een keuze kan maken
- b. Het college hanteert een bestuursstijl waarbij voorstellen niet zijn dichtgetimmerd. De voorstellen laten voldoende ruimte voor inbreng, wijziging en partnership. In de voorstellen worden de eventuele alternatieven en hun voor- en nadelen evenwichtig gepresenteerd
- c. Er is sprake van collegiaal bestuur. Op onderwerpen die niet in het collegeakkoord zijn uitgewerkt, accepteren de wethouders dat het kan voorkomen dat zij voorstellen verdedigen die niet door de 'eigen' raadsfractie worden gesteund
- d. Het college zal, mede gezien het financieel perspectief, prioriteit geven aan uitvoering van bestaand beleid en de noodzaak tot de ontwikkeling van nieuw beleid kritisch bezien
- e. Het college zal zo spoedig mogelijk de uitgangspunten uit het bestuurlijk kader van het coalitieakkoord, met name die ten aanzien van werkwijze, organisatie, communicatie en participatie, uitwerken op basis van good en bad practices
- f. Wij gaan de stedenbanden versoberen
- g. De ontwikkelingssamenwerking wordt stopgezet.

2. Financiën

- a. Het opstellen van de producten uit het planning- en controlinstrumentarium
- b. Het doorontwikkelen van de planning- en controlproducten
- c. Het opstellen van de nieuwe nota weerstandsvermogen 2011
- d. Het opstellen van de nieuwe nota reserves 2011.

3. Communicatie en participatie

- a. Ontwikkelen van spelregels om onze inwoners, maatschappelijke organisaties en andere organisaties te betrekken bij onze beleidsontwikkeling en –realisatie, op maat gemaakt voor de situatie variërend tussen de uitersten: vroegtijdig, adequaat en efficiënt verstrekken van informatie en meedenken en –besluiten
- b. Wij gaan meer informatie geven over participatiemogelijkheden
- c. Standaardiseren van communicatie / participatie in beleidsprocessen
- d. Jaarlijks organiseert de griffie een jongerengemeenteraad
- e. Het realiseren van een burgerinitiatief. De campagne loopt ten tijde van de samenstelling van deze begroting en wordt na de zomer herhaald. Bruikbaarheid van de initiatieven wordt mede bepaald door de met het initiatief samenhangende kosten en opbrengsten
- f. Versoberen van de representatie.

4. Regio

- a. Volgen van regionale ontwikkelingen en discussies om onze mening te kunnen geven en ons voor te bereiden op de mogelijke gevolgen voor onze gemeente
- b. Intensivering van de samenwerking met gemeenten in de regio, met name in uitvoerende zin
- c. Actief onderzoeken of realisatie van onze gemeentelijke doelstellingen via de regio mogelijk is.

5. Gemeenteraad

- a. Voorbereiding en afhandeling van zeven reguliere raadsvergaderingen en twee bijzondere raadsvergaderingen (voorjaarsnota 2011, begroting 2012-2015)
- b. Voorbereiden en afhandelen van 21 reguliere commissievergaderingen en twee bijeenkomsten voor het contact met de rekenkamercommissie en de commissie financiën van Rijswijk
- c. Organiseren zeven OpenRaadhuisavonden en tenminste vijf werkbezoeken
- d. Organiseren van zeven presidiumvergaderingen en veertien agendacommissievergaderingen
- e. Organiseren Jongerengemeenteraad
- f. Uitwerken communicatieplan
- g. Bezien formule OpenRAADhuisavond
- h. Beschrijving werkprocessen griffie (gericht op ISO 9001 norm).

6. De ambtelijke organisatie

- a. Het versterken van integraal management, de concernsturing en het professionaliseren van de organisatie
- b. Een integrale heroverweging van gemeentelijke taken (kern-takendiscussie)
- c. Het realiseren van bezuinigingen door afslanking van de gemeentelijke organisatie
- d. Een meer persoonlijke en klantvriendelijke aanpak in de dienstverlening, die dient aan te sluiten bij de wensen van de inwoners
- e. Een effectieve voortzetting van het wijkgericht werken
- f. Verdere professionalisering van ons personeelsinstrumentarium om een flexibele, professionele organisatie te worden en goede werkgever te zijn
- g. Beter inrichten en borgen van interne bedrijfsvoeringsregels als onderdeel van de verbetering van ons planning- en control-instrumentarium.

D. Wat gaat het kosten?

D1 Exploitatie en reserves

Tabel 1 Exploitatie per beleidsterrein en verrekeningen met reserves

(bedragen x € 1.000)	Rekening 2009	Begroting 2010	Begroting 2011	Begroting 2012	Begroting 2013	Begroting 2014
Lasten						
Bestuursstijl	162	314	184	126	126	266
Financien	4.434	4.574	2.078	843	5	-829
Communicatie en participatie	1.553	1.290	1.421	1.417	1.414	1.397
Regio	1.285	1.285	1.444	1.376	1.393	1.393
Gemeenteraad	1.637	1.850	1.799	1.835	1.833	1.834
Ambtelijke Organisatie	3.195	3.832	3.605	3.598	3.591	3.556
Totaal lasten	12.266	13.145	10.531	9.195	8.362	7.617
Baten						
Bestuursstijl	-	-	-	-	-	-
Financien	1.211	52	52	51	50	49
Communicatie en participatie	1	-	-	-	-	-
Regio	-	-	-	-	-	-
Gemeenteraad	50	50	50	50	50	50
Ambtelijke Organisatie	3	-	-	-	-	-
Totaal baten	1.265	102	102	101	100	99
Saldo van het programma	11.001	13.043	10.430	9.094	8.262	7.518
Stortingen in reserves	5.667	6.498	1.087	20	20	20
Onttrekkingen aan reserves	2.307	16.610	847	1.447	2.589	695
Saldo na resultaatbestemming	14.361	2.931	10.670	7.667	5.693	6.843

Analyse verschil Begroting 2011 – Rekening 2009

LASTEN

De relevante verschillen per beleidsterrein worden veroorzaakt door:

Bestuursstijl: Per saldo een toename van de lasten. Dit wordt enerzijds veroorzaakt door hogere toerekening van interne kosten en uren in 2011 en anderzijds door lagere kosten voor verkiezingen als gevolg van een verschuiving van de verkiezingen. Door de val van het kabinet hebben in 2010 vervroegd Tweede Kamerverkiezingen plaatsgevonden.

Financiën: Afname in lasten doordat in 2009 op dit beleidsterrein diverse incidentele lasten verantwoord zijn, terwijl in 2011 deze incidentele lasten zoveel mogelijk rechtstreeks op het betreffende product / programma zijn geraamd. Tevens zijn in 2011 diverse (negatieve) stelposten opgenomen in verband met nog te realiseren taakstellende bezuinigingen.

Communicatie en participatie: Afname van lasten door lagere toerekening van interne kosten en uren.

Regio: Toename van lasten door hogere bijdrage aan Mobiliteitsfonds Haaglanden en hogere kosten van internationale samenwerking. Bovendien in 2011 een eenmalige bijdrage aan Groenfonds Haaglanden conform de Kadernota 2010.

Gemeenteraad: Toename van lasten door hogere kosten van de raad als gevolg van een stijging van de salarislasten en het invoeren van het Burgerinitiatief. Verder is de activiteit Communicatie toegevoegd aan het product Raad en raadscommissies. Daarnaast zijn de voor 2011 geraamde kosten voor de Rekenkamer en de Accountantscontrole hoger dan in 2009.

Ambtelijke organisatie: Toename van lasten door hogere salarislasten college en hogere lasten wethouders pensioenen en wachtgeld. Bovendien zijn de geraamde kosten voor externe advisering hoger dan in 2009.

Storting in reserves: In 2009 zijn bedragen gestort in de algemene reserve vrij besteedbaar, de reserve dekking afschrijvingslasten, de reserve toekomstvisie Stompwijk en de egaliseringsreserve recessie. Conform de kadernota is voor 2011 een storting geraamd in de reserve recessie.

BATEN

De relevante verschillen per beleidsterrein worden veroorzaakt door:

Financiën: Afname van baten wordt veroorzaakt doordat in 2009 van het IZA eenmalig een bedrag is ontvangen voor de afrekening van het eigen vermogen in verband met de fusie van IZA met een andere ziektekostenverzekeraar.

Onttrekking aan reserves: In 2009 zijn middelen onttrokken aan de reserve dekking afschrijvingslasten, de algemene reserve vrij besteedbaar, de reserve Fonds Bor en de reserve Cameratoezicht.

In 2011 worden bedragen onttrokken aan de reserve dekking afschrijvingslasten, de reserve incidentele kosten en de reserve huisvesting wijkbeheer.

Analyse verschil Begroting 2011 – Begroting 2010

LASTEN

De relevante verschillen per beleidsterrein worden veroorzaakt door:

Bestuursstijl: Afname van de lasten wordt vooral veroorzaakt door lagere kosten verkiezingen. Dit is het gevolg van een verschuiving van de verkiezingen, omdat door de val van het kabinet in 2010 er vervroegde Tweede Kamerverkiezingen hebben plaatsgevonden.

Financiën: Afname van lasten wordt hoofdzakelijk veroorzaakt doordat in 2010 de begrotingswijziging van de Kadernota 2010 is verwerkt, waarbij de mutaties op diverse kostenplaatsen (voorlopig) zijn verrekend met het product “saldo kostenplaatsen” op het beleidsterrein financiën. Bij de Najaarsnota 2010 en de jaarrekening 2010 zullen deze indirecte kosten alsnog aan de diverse beleidsterreinen worden toegerekend.

Communicatie en participatie: Toename van lasten door hogere toerekening van interne kosten en uren.

Regio: Toename van lasten door hogere bijdrage aan Mobiliteitsfonds Haaglanden en hogere kosten van internationale samenwerking. Bovendien in 2011 een eenmalige bijdrage aan Groenfonds Haaglanden conform de Kadernota 2010.

Gemeenteraad: Afname van lasten door lagere toerekening van interne kosten en uren en lagere kosten voor verkiezingen. Omdat in 2011 geen raadsverkiezingen zijn, worden er ook geen kosten geraamd voor de Stembijzetter.

Ambtelijke organisatie: Per saldo een afname van lasten. Lagere lasten worden met name veroorzaakt doordat voor 2011 verwacht wordt dat er minder uren aan dit beleidsterrein besteed zullen worden dan in 2010. Daar tegenover staat een toename van kosten wegens verhoging uitkeringen en pensioenen van wethouders.

Storting in reserves: In 2010 zijn stortingen geraamd in de reserve frictiekosten, de egalisatiereserve recessie en de reserve compensatiefonds stadsherstel Damlaan. In 2011 worden stortingen geraamd in de egalisatiereserve recessie (zie Kadernota 2010).

BATEN

De relevante verschillen per beleidsterrein worden veroorzaakt door:

Algemeen: Bij de baten zijn geen noemenswaardige verschillen tussen de begroting 2011 en de begroting 2010.

Onttrekking aan reserves: In 2010 is een onttrekking geraamd aan de algemene reserve met inkomensfunctie vanwege afschrijving investeringen met maatschappelijk nut. Daarnaast vrijval van de reserve btw-compensatiefonds en een bijdrage uit de reserve dekking afschrijvingslasten, de reserve Westvliet en de reserve huisvesting wijkbeheer.

In 2011 worden bedragen onttrokken aan de reserve dekking afschrijvingslasten, de reserve incidentele kosten en de reserve huisvesting wijkbeheer.

D2 Incidentele lasten en baten**Tabel 4 Incidentele lasten**

(bedragen x € 1.000)	Begroting 2011	Begroting 2012	Begroting 2013	Begroting 2014
A. Incidentele lasten:				
Bijdrage aan Groenfonds Haaglanden	75	-	-	-
Stelpost Moties	100	-	-	-
Subtotaal incidentele lasten	175	-	-	-
B. Stortingen in reserves (incidenteel):				
Storting egaliseringsreserve recessie	1.067	-	-	-
Subtotaal incidentele stortingen in reserves	1.067	-	-	-
Totaal	1.242	-	-	-

Tabel 5 Incidentele baten

(bedragen x € 1.000)	Begroting 2011	Begroting 2012	Begroting 2013	Begroting 2014
A. Incidentele baten:				
N.v.t.				
Subtotaal incidentele baten	-	-	-	-
B. Onttrekkingen aan reserves (incidenteel):				
Onttrekking reserve incidentele kosten (Vitaliteit en Pgb)	75	-	-	-
Onttrekking egaliseringsreserve recessie	-	735	1.880	-
Subtotaal incidentele onttrekkingen aan reserves	75	735	1.880	-
Totaal	75	735	1.880	-

D3 Investerings**Tabel 6 Investeringsuitgaven en -inkomsten**

(bedragen x € 1.000)	Begroting 2011	Begroting 2012	Begroting 2013	Begroting 2014
Investeringsuitgaven	-	-	-	-
N.v.t.				
Investeringsinkomsten	-	-	-	-
N.v.t.				
Saldo	-	-	-	-

ALGEMENE DEKKINGSMIDDELEN EN ONVOORZIEN

Algemeen

Voor de dekking van de kosten van de programma's beschikt de gemeente over een aantal inkomstenbronnen. Deze inkomsten horen niet tot een programma, maar worden hier weergegeven in een Overzicht algemene dekkingsmiddelen. De opbrengsten van de lokale heffingen waarvan de besteding gebonden is (bijvoorbeeld de rioolrechten, de afvalstoffenheffing en de leges) zijn verantwoord onder de desbetreffende programma's.

Algemene dekkingsmiddelen

De algemene dekkingsmiddelen zijn in de onderstaande tabel opgenomen onder de rubrieken baten belastingen, algemene baten en verrekeningen met reserves. De posten worden vervolgens toegelicht.

Tabel 1

Algemene dekkingsmiddelen (+ = voordelig, - = nadelig)	2011	2012	2013	2014
A. Baten belastingen				
1. Onroerende zaakbelasting	9.910	10.234	10.437	10.501
2. Hondenbelasting	195	195	195	195
3. Toeristenbelasting	96	96	96	96
4. Precariobelasting	558	568	568	568
Totaal belastingen	10.759	11.093	11.296	11.360
B. Algemene baten				
1. Algemene uitkering	72.408	70.407	69.499	68.342
2. Dividenden algemeen	3.393	3.393	3.393	3.393
3. Saldo financieringsfunctie	546	771	842	930
4. Overige algemene dekkingsmiddelen	4.531	4.517	4.141	4.023
Totaal algemene baten	80.878	79.088	77.875	76.688
Saldo algemene dekkingsmiddelen	91.637	90.181	89.171	88.048
C. Verrekeningen met reserves				
1. Stortingen in reserves	-	-	-	-
2. Onttrekkingen aan reserves	-	-	-	-
Saldo na resultaatbestemming	91.637	90.181	89.171	88.048

Bedragen x € 1.000; positieve bedragen betekenen een voordeel; negatieve bedragen een nadeel

Ad A. Baten belastingen

Onder de algemene dekkingsmiddelen vallen de ramingen voor opbrengsten onroerende zaakbelasting, hondenbelasting, toeristenbelasting en precariobelasting. De beleidsmatige uitgangspunten en de lokale lasten zijn opgenomen in de paragraaf Lokale heffingen.

Ad B. Algemene baten

1. Algemene uitkering Gemeentefonds

De in de begroting 2011 en meerjarenramingen 2012-2014 geraamde algemene uitkering uit het Gemeentefonds is berekend met inachtneming van de gegevens uit de circulaire van de beheerders van het Gemeentefonds van 9 juni 2010. In deze zogenaamde junicirculaire worden door de beheerders van het Gemeentefonds (de minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties en de minister van Financiën) mededelingen gedaan over de omvang en mutaties van de gemeentefondsuitkering.

De financiële gevolgen van de na Prinsjesdag door de beheerders van het Gemeentefonds uit te brengen septembercirculaire worden zoals gebruikelijk verwerkt in de Nota van wijziging, die tegelijkertijd met de primitieve meerjarenbegroting 2011-2014 in de gemeenteraad zal worden behandeld.

Veel van wat in de junicirculaire is opgenomen is omgeven met grote onzekerheden. Ten eerste is nog geen duidelijkheid over de bezuinigingen van het rijk als gevolg van de economische crises. Ten tweede loopt het in 2009 tussen het rijk en de VNG gesloten Bestuursakkoord tot 2012. Over welke systematiek hierna van toepassing is op het accres, is niets bekend. Als derde punt is er nog veel onhelder over de omvang van het budget Wet maatschappelijke Ondersteuning 2011. Dit budget is op dit moment eenzijdig door het rijk vastgesteld. Er is geen overeenstemming in het Bestuurlijk overleg financiële verhoudingen (rijk-VNG). Verwacht wordt dat in de septembercirculaire 2010 hierop wordt teruggekomen.

In onderstaande tabel 2 zijn de financiële gevolgen van de ramingen uitkering Gemeentefonds tot uitdrukking gebracht ten opzichte van de Kadernota 2010. Daarin wordt een vergelijking gemaakt tussen de berekening voortvloeiende uit de junicirculaire en de cijfers van de algemene uitkering zoals die verwerkt zijn in het eindresultaat van de kadernota.

Tabel 2

Algemene uitkering 2011-2014	2011	2012	2013	2014
1. Algemene uitkering Kadernota 2010	73.436.000	72.064.000	71.264.000	71.264.000
2. Algemene uitkering junicirculaire 2010	72.408.000	70.407.000	69.499.000	68.342.000
Verschillen	- 1.028.000	- 1.657.000	- 1.765.000	- 2.922.000

Bedragen x € 1

In de junicirculaire is nog niets opgenomen over de gevolgen van de bezuinigingen op rijksniveau. Op zijn vroegst wordt daarover meer informatie verwacht in de septembercirculaire 2010, maar wellicht ook later. Dit is uiteraard afhankelijk van de voortgang van de kabinetsformatie. Dit betekent dat de gemeenten in een onzekere situatie blijven verkeren. Echter, de gemeenten nemen hun

verantwoordelijkheid en bereiden zich voor op forse ingrepen. Onze gemeente blijft daarbij niet achter.

Als gevolg van het Bestuursakkoord 2009 is de normeringsystematiek ("Samen trap op, samen trap af") voorlopig buiten werking gesteld. In het meerjarenperspectief van het Gemeentefonds is voor de jaren 2012, 2013 en 2014 voor het accres aangegeven dat van 0% groei wordt uitgegaan.

In onderstaande tabel 3 is opgenomen de specificatie op hoofdlijnen van de in tabel 1 aangegeven bedragen van de afname van de algemene uitkering uit het Gemeentefonds.

Tabel 3

Algemene uitkering 2011-2014	2011	2012	2013	2014
1. Ontwikkeling uitkeringsbasis	260.000	- 91.000	- 523.000	- 1.678.000
2. Wet maatschappelijke ondersteuning	- 992.000	- 1.130.000	- 838.000	- 838.000
3. Wet onroerende zaken	- 291.000	- 339.000	- 342.000	- 344.000
4. Diverse posten	- 5.000	- 97.000	- 62.000	- 62.000
Verschillen	- 1.028.000	- 1.657.000	- 1.765.000	- 2.922.000

Bedragen x € 1

Toelichting:

Ad 1. Ontwikkeling uitkeringsbasis

De ontwikkeling van de uitkeringsbasis wordt voor de jaren 2010 tot en met 2014 (per saldo) negatief beïnvloed door een verwachte toename op macroniveau van de maatstaven bijstandontvangers en woonruimten en door de introductie van een maatstaf krimp. Deze maatstaf wordt ingevoerd voor de zogenaamde krimpgemeenten in de provincies Groningen, Zeeland en Limburg.

Ad 2. Wet maatschappelijke ondersteuning

De korting op de Wmo, onderdeel huishoudelijke verzorging blijkt volgens de junicirculaire uit te komen op een structureel bedrag van € 1,7 mln., waarvan € 800.000 (gefaseerd over de jaren 2011-2013) in de Kadernota 2010 is verwerkt. In 2011 wordt eenmalig een Wmo-suppletieuitkering van € 429.000 uitgekeerd.

Ad 3. WOZ herwaardering en aanpassing rekentarieven

Vanaf 1997 wordt op basis van de nieuwe Financiële-verhoudingswet in het Gemeentefonds rekening gehouden met de eigen belastingcapaciteit van gemeenten. Verondersteld wordt dat gemeenten hun uitgaven deels bekostigen uit eigen belastingcapaciteit. In de berekening van de algemene uitkering wordt rekening gehouden met deze eigen belastingcapaciteit. Deze eigen belastingcapaciteit wordt in mindering gebracht op de berekende bruto-uitkering. Het rijk berekent de eigen belastingcapaciteit door de WOZ-waarde van de gemeente te vermenigvuldigen met genormeerde rekentarieven. Deze genormeerde rekentarieven zijn in het verleden vastgesteld op de gemiddelde OZB-tarieven van alle gemeenten. Verschillen in feitelijke tarieven tussen gemeenten spelen in de verdeling van het Gemeentefonds geen rol. Nu de WOZ-waarden als gevolg van de economische recessie in het nieuwe WOZ-tijdvak dalen, past het rijk de rekentarieven van 2011 naar boven aan. Dit leidt tot een nadeel op dit onderdeel.

Ad 4. Diverse posten

Onder dit onderdeel zijn onder andere mutaties begrepen vanwege de ontwikkeling van de modernisering van de gemeentelijke basisadministratie persoonsgegevens en het verkrijgen van middelen voor het in stand houden van een vadercentrum gedurende de jaren 2010, 2011 en 2012. De daarmee verband houdende uitgaven zijn in de begroting verwerkt. Ook de gevolgen van de actualisering van het aantal woningen en inwoners zijn in deze cijfers verwerkt.

2. Dividenden algemeen

Onder de algemene dekkingsmiddelen worden ook verantwoord de dividenden, die als algemeen dekkingsmiddel gebruikt worden. Het gaat om de dividenden van de Bank Nederlandse Gemeenten en ENECO die voor het jaar 2011 worden geraamd op €300.000 respectievelijk € 3.093.000.

3. Saldo financieringsfunctie

Het betreft het verschil tussen betaalde en ontvangen rente van de financieringsmiddelen, die door de renteomslag wordt verdeeld over de activa en toegerekend aan de programma's.

4. Overige algemene dekkingsmiddelen

Over het eigen vermogen van de gemeente wordt een renteopbrengst gecalculeerd. Immers, voor de investeringen die daartegenover staan hoeft niet op de kapitaalmarkt te worden geleend. Voor de rente hanteren wij een percentage dat de marktrente volgt (het percentage voor een 20-jarige vaste geldlening met gelijke jaarlijkse aflossingen). Voor 2011 komt dat uit op 4% met een bijbehorende bate van afgerond € 4,5 mln.

Onvoorzien

Met onvoorziene uitgaven is in de gemeentebegroting en meerjarenramingen rekening gehouden. De hoogte van de post voor onvoorziene uitgaven is gebaseerd op het aantal inwoners en een structurele doorwerking van 1/3 deel van de raming (afgerond € 60.000 per jaar). Overigens is er voor gekozen de post voor onvoorziene uitgaven 'centraal' te houden, en niet te verdelen over de verschillende programma's.

Tabel 4

Onvoorzien	2011	2012	2013	2014
Lasten	170.000	230.000	290.000	350.000

II PARAGRAFEN

A. BEDRIJFSVOERING

Algemeen

De bedrijfsvoering ondersteunt de uitvoering van de programma's. Dit betekent dat de kwaliteit van de bedrijfsvoering in belangrijke mate bijdraagt aan het slagen van de programma's. Daarnaast heeft ook de burger eisen ten aanzien van de bedrijfsvoering. De burger verwacht dat de gemeente de gelden rechtmatig, doelmatig en doeltreffend besteedt en dat de gemeente een betrouwbare partner voor de burgers is en transparant haar werk doet. Met andere woorden, zowel de succesvolle realisatie van de programma's als de verwachtingen van burgers stellen eisen aan de bedrijfsvoering.

Wij besteden in onze organisatie daarom continu aandacht aan de professionalisering en verbetering van de bedrijfsvoering op alle onderdelen: personeel, informatisering, automatisering, communicatie, organisatie, financieel beheer en huisvesting. In deze paragraaf geven wij inzicht in de stand van zaken en de beleidsvoornemens voor de bedrijfsvoering.

Verordeningen 212, 213 en 213a

Bedrijfsvoering heeft als reikwijdte de gehele gemeentelijke organisatie. Het is dus naast de ambtelijke organisatie ook voor een deel relevant voor de bestuurlijke organisatie. In de verordeningen 212 (Financiële beheersverordening, 2003/17204), 213 (Verordening voor de controle van het financieel beheer en de financiële organisatie, 2003/17202) en 213a (Onderzoek naar doelmatigheid en doeltreffendheid van het door het college gevoerde bestuur) heeft de gemeenteraad in oktober 2003 de belangrijkste kaders voor de bedrijfsvoering vastgelegd. Wanneer dat nodig is als gevolg van nieuw beleid, instrumenten of verbeteringen van de bedrijfsvoering, worden deze verordeningen aangepast.

Activabeleid

In 2010 zijn diverse ombuigingsvoorstellen gedaan die effect hebben op het activerings- en afschrijvingsbeleid. Het betreft voorstellen met betrekking tot afboeken investeringen maatschappelijk nut, annuïtair in plaats van lineair afschrijven en toerekenen van uren aan investeringen. De voorstellen zijn opgenomen in de Kadernota 2010. Na besluitvorming over deze voorstellen door de raad in september 2010 zal de nota activabeleid hierop worden aangepast. In de nota Activabeleid is ook opgenomen dat geen sprake meer is van vaste afschrijvingstermijnen. In eerste aanleg worden deze nog gehanteerd. Bij de periodieke doorlichting van de activa wordt de resterende afschrijvingsduur van het actief bepaald en op basis daarvan de afschrijvingstermijn zo nodig aangepast.

Rechtmatigheid

Jaarlijks stelt, conform het Besluit accountantscontrole provincies en gemeenten, de accountant vast of de gemeentelijke jaarrekening een getrouw beeld geeft van de baten en lasten en de financiële positie van de gemeente, en dat de baten en lasten en de balansmutaties in de programmarekening tot stand zijn gekomen in overeenstemming met de begroting en met van toepassing zijnde wettelijke regelingen waaronder gemeentelijke verordeningen. Om de rechtmatigheid te kunnen toetsen is in de eerste plaats essentieel dat de gemeente intern kaders, waaraan de naleving van wetten en regels worden getoetst, inventariseert en formuleert. Daarom stelt de gemeenteraad, jaarlijks een normen- en toetsingskader vast. Naast het stellen van heldere doelstellingen, normen en kaders rondom rechtmatigheid moet de gemeente om de rechtmatigheid te waarborgen, zorgdragen voor een adequate inrichting en werking van het interne systeem van risicoafweging,

administratieve organisatie en interne controle, planning en control en tussentijdse informatievoorziening. Uitgangspunt voor de accountantscontrole is dat de gemeente een toereikende interne controle op de rechtmatigheid uitvoert en de uitkomsten zichtbaar en controleerbaar vastlegt.

Rekenkamercommissie

De gemeenteraden van Leidschendam-Voorburg en Rijswijk hebben per 1 januari 2006 een gezamenlijke, onafhankelijke rekenkamercommissie ingesteld. De rekenkamercommissie ondersteunt de raad bij het uitoefenen van zijn controlerende functie. De rekenkamercommissie onderzoekt de doelmatigheid, doeltreffendheid en rechtmatigheid van het door het gemeentebestuur gevoerde beleid. Hierdoor wordt een bijdrage geleverd aan de kwaliteit van het lokale bestuur en het goed functioneren van de lokale democratie. Daarnaast wordt inzicht verschaft in het functioneren van de gemeente en de publieke verantwoording daarover.

De rekenkamercommissie bepaalt zelf welke onderwerpen worden onderzocht en hoe het onderzoek wordt ingericht. De rapporten worden rechtstreeks aan de gemeenteraden aangeboden.

Onderzoeken ex artikel 213a

Conform de verordening ex artikel 213a van de gemeentewet laten wij interne onderzoeken uitvoeren naar doeltreffendheid en doelmatigheid. Op basis van een evaluatie over de voorgaande jaren en landelijke ervaringen (er wordt overwogen de verplichting te laten vervallen) volgt in 2011 een voorstel over hoe in de toekomst verder wordt gegaan met de onderzoeken ex artikel 213a.

Intern beheer (control)

De concerndirectie is verantwoordelijk voor de control op de hele organisatie, daartoe indien nodig maatregelen te treffen en daarover verantwoording af te leggen. De afdelingen zijn verantwoordelijk voor het organiseren van de control voor het eigen vakgebied. Daarnaast is er een afdeling Concerncontrol, die verantwoordelijk is voor de onafhankelijke toets op de mate waarin de organisatie in control is alsmede voor onafhankelijk advies richting college, concerndirectie en afdelingshoofden over de inrichting van de control op het vakgebied, het in control zijn over een afdeling, de efficiënte, effectieve en rechtmatige inzet van middelen etc. Ook is de afdeling Concerncontrol verantwoordelijk voor de monitoring van processen via (verbijzonderde) interne controles en het bewaken van de follow-up met betrekking tot het opheffen van geconstateerde leemten. Concerncontrol coördineert tevens andere onderzoeken (audits, aanvullende onderzoeken op verzoek van de accountant, etc.).

Organisatieontwikkeling

Het jaar 2010 werd beheerst door gemeenteraadsverkiezingen, vorming van een nieuw college van burgemeester en wethouders, het coalitieakkoord 2010-2014 "Verantwoord vooruit" met een bezuinigingstaakstelling van € 25 mln., en de kerntakendiscussie om aan die taakstelling te voldoen. Het zal duidelijk zijn dat deze elementen een forse impact hebben op de organisatie; de organisatie zal na deze operaties echt anders moeten zijn, slanker, efficiënter en effectiever.

In de Kadernota 2010 is van de bezuinigingstaakstelling van € 25 mln. al een bedrag van € 7 mln. als besparing op de bedrijfsvoering verwerkt. Het gaat dan om tactisch- en operationele maatregelen die noodzakelijk zijn om de tekorten op de uitgaven bestaand beleid op te vangen. Het versneld invoeren van de ingezette organisatieontwikkeling maakt het mogelijk deze besparingen op de bedrijfsvoering te realiseren.

In 2009 werd het organisatie-ontwikkelprogramma “Koers houden” gelanceerd, en in 2010 werd dat, onder invloed van bovengenoemde ontwikkelingen, bijgesteld tot “Koers houden 2.0”. Doel is een organisatie die professioneel samenwerkt, zich bezig houdt met de kerntaken van de gemeente, en die een sluitend financieel meerjarenperspectief heeft gerealiseerd.

Een deel van de onderwerpen zal in 2011 nog doorlopen, zoals de herinrichting van de afdeling Informatievoorziening en automatisering en de controlfunctie, en de verbetering van het proces Ruimte. De opdracht voor het Klantcontactcentrum zal doorlopen tot 2015. Ook uit de bezuinigingstaakstelling vloeien opdrachten voort. Zo zal er professioneler ingekocht moeten worden en zal de facilitaire dienstverlening geoptimaliseerd moeten worden. Er zijn ook constanten. De organisatie werkt voortdurend aan verbetering van de kwaliteit: van het management maar ook kwaliteit en professionaliteit van de inhoud. Een verbetering van de externe oriëntatie, een traject dat in 2010 is ingezet en dat in de jaren daarna voortgezet wordt, is essentieel voor een verbeterde positionering van de gemeente.

HR-beleid

Ook in 2011 richt het Human resources-beleid (HR) zich op ‘de juiste medewerker op de juiste plek’ om zo een flexibele organisatie te worden die op de gemeentelijke visie en doelstellingen is toegerust. Het HR-beleid wordt ingezet ten behoeve van de organisatieontwikkeling en niet als een reeks van los staande personeelsinstrumenten.

Het HR-beleid (190273) is ontwikkeld aan de hand van vier pijlers. Integraal management volgt uit onze besturingsfilosofie en competentie management sluit aan bij de doelstelling van HRM: de juiste medewerker op de juiste plek, kwaliteiten van de medewerker herkennen, ontwikkelen en benutten. De invoering van een aangepaste HR-gesprekscyclus en het werken met een strategische personeelsplanning voor de komende jaren worden als nieuwe onderdelen geïntroduceerd.

De op handen zijnde bezuinigingen in de komende jaren noodzaken tot meer interne mobiliteit; immers, de kerntakendiscussie zal leiden tot het vervallen of veranderen van een deel van de huidige taken. De organisatie zal daar in 2011 op inspelen door het centraal coördineren van vacatures, het in beeld brengen van mobiliteitswensen en het faciliteren van opleidingen. Het verbinden van in- en doorstroom activiteiten met (potentiële) talenten wordt de komende jaren essentieel. De doorontwikkeling van de mobiliteitsbank Haaglanden moet ook bijdragen aan het behouden van hoog opgeleide en kwalitatief goede medewerkers voor organisaties binnen de regio Haaglanden.

De organisatieontwikkeling is nauw verbonden met opleiden. Dit uit zich in de themamodules van het traject leiderschapontwikkeling en in het ontwikkeltraject van projectmanagers. Beide trajecten lopen door tot medio 2011. Daarnaast zijn het de strategische opleidingsthema's die de aandacht vragen. Verder zetten we het L-V opleidingshuis in om op een slimme manier met minder geld toch de beoogde resultaten te bewerkstelligen. Zo breiden we het leren van en met elkaar verder uit door intern op te leiden, zoeken we partners in de regio om mee samen te werken en kopen we externe trainingen zoveel mogelijk centraal in.

De organisatie zet in 2011 de trend door om de medewerker vitaal en gezond te houden waardoor (werkgerelateerd) verzuim van de medewerker wordt voorkomen. Hiervoor worden preventief diverse middelen ingezet. Het Arbobeleidsplan en het Ziekteverzuimbeleidsplan 2010–2014 vormen daartoe de basis. Met het Persoons Gebonden Budget (PGB) krijgen de medewerkers een financiële bijdrage die besteed kan worden aan producten en activiteiten om vitaal en gezond te blijven.

Daarnaast is de focus gericht op het ondersteunen van medewerkers op de werkplek en is er meer aandacht voor het feit onder welke omstandigheden onze medewerkers hun werkzaamheden verrichten. Er komt meer aandacht voor werkdruk, veiligheid en dergelijke om afstemming te krijgen tussen belasting en belastbaarheid. Hiervoor wordt in 2011 een tweede loopbaanbeleid gestart in de vorm van een pilot voor de medewerkers van Wijkbeheer.

In 2011 zal het nieuwe functiehuis met de daaraan gekoppelde HR-gesprekcyclus geïmplementeerd worden.

Informatievoorziening en Automatisering

Ter ondersteuning van het Klant Contact Centrum (KCC) is in 2010 het Klant Contact Systeem (KCS) in productie genomen. Voor de jaren 2011 en verder zal het KCS verder worden ontwikkeld. In de eerste helft van 2010 is het digitale Post en Archief proces en het Bestuurlijk Besluit Vormings proces geïmplementeerd. In 2011 zullen verschillende andere processen worden gedigitaliseerd. Om als gemeente bij te blijven bij allerlei in- en externe ontwikkelingen op het gebied van informatiebeheer zullen we ons nog specifiekier gaan focussen op wat past in de informatiearchitectuur en wat niet. Om dit mogelijk te maken is in 2010 de kadernota informatiebeleid gepresenteerd aan de concerndirectie. Hierin is het informatiebeleid voor de komende jaren vastgelegd. We zullen met een positief kritische blik onze wegingcriteria toepassen op nieuwe ontwikkelingen. De regiegroep Dienstverlening en ICT speelt hierin een cruciale rol. Hier wordt het (centrale) overzicht bewaakt. Tevens beoordeelt dit overleg lopende en nieuwe ICT-gerelateerde initiatieven en adviseert de concerndirectie over de prioriteitstelling. Om de interne organisatie van Informatievoorziening en automatisering verder te professionaliseren zal, in samenwerking met de afdeling Concerncontrol, het programma "I&A in control" worden gecontinueerd. Voor het operationele beheer ligt de focus op het op orde brengen van de basisinformatie en de bijbehorende beheerprocessen. Om de toegepaste techniek (hardware en software) optimaal te laten presteren worden stappen gemaakt naar proactief beheer. Kernwoorden daarbij zijn monitoring, proactief beheer en planning.

Inkoop en aanbesteding

In februari 2010 is bij de inventarisatie van bezuinigingsmogelijkheden vastgesteld dat één van de middelen om die te realiseren een (verdere) professionalisering van Inkoop is. Geconcludeerd is dat er voor het welslagen daarvan een strakke regie, goede informatievoorziening en een onafhankelijke positie van de inkoopfunctie noodzakelijk is. Met inachtneming van een aantal voorwaarden is geconcludeerd, dat vanaf 2011 een besparing van 2,5% van het structureel beïnvloedbare inkoopvolume gerealiseerd kan worden, oplopend tot 10% vanaf 2015. De uitwerking van de voorstellen vindt plaats in de tweede helft van 2010. Voorts verdient in het kader van bezuinigingen de aanbesteding van de externe inhuur nog bijzondere aandacht; besloten is om op innovatieve wijze aan te besteden. Voorlopig voor de duur van een jaar zullen alle uitvragen op het gebied van externe inhuur via een elektronische marktplaats worden uitgezet.

Huisvesting

Het college en de gemeenteraad hebben zich in een eerder stadium uitgesproken voor centrale huisvesting. In het coalitieakkoord 2010-2014 Verantwoord Vooruit is aangegeven dat twee varianten verder worden uitgewerkt met als doel besluitvorming, door zowel college als de raad, binnen afzienbare tijd te realiseren. Na besluitvorming zal het huisvestingsvraagstuk verder worden uitgewerkt, daar waar mogelijk in combinatie met andere vraagstukken als KCC en nieuwe taken die op gemeente afkomen.

De huidige huisvesting vereist een proactief gebouwenbeheer in door de veroudering van de huisvesting en het nog te nemen besluit over centrale huisvesting. Het preventief onderhoud van gebouwen en installaties is geïntensiveerd om risico's zoveel mogelijk te beperken (gezondheid en ontevredenheid medewerkers).

Deze paragraaf wordt afgesloten met tabel 1 waarin enkele gegevens over het gemeentelijke personeelsbestand zijn opgenomen. In de kolom rekening 2009 is begrepen de personeelsformatie van de brandweer, die in 2010 is overgegaan naar de Veiligheidsregio Haaglanden.

Tabel 1

	Rekening 2009 (per 31-12-2009)	Begroting 2010 (per 1-7-2010)	Begroting 2011 (per 1-1-2011)
1. Aantal toegestane fte's	706	665	671
2. Aantal bezette fte's	635	634	645
3. Aantal medewerkers	712	742	721
4. Aantal fulltimers			
a. Mannen	342	366	339
b. Vrouwen	78	87	77
5. Aantal parttimers			
a. Mannen	57	58	65
b. Vrouwen	235	231	240
6. Leeftijdsopbouw			
a. < 25 jr.	-	-	16
b. 25 < 40 jr.	213	255	199
c. 40 < 56 jr.	357	371	354
d. 56 < 65 jr.	140	116	147
e. 65+	2	-	5
7. Uitstroom 2011 t/m 2018 voor 65+	-	-	95
8. Ziekteverzuim			
a. Procentueel	4,5	-	4,5
b. Gemiddelde duur in dagen	6,9	-	6
9. Salariskosten	€ 40 mln.	€ 40,2 mln.	€ 40,5 mln.

B. FINANCIERING

Algemeen

Wij gaan in deze paragraaf in op de plannen omtrent het liquiditeitenbeheer voor 2011 en volgende jaren en de uitvoering van het treasurybeleid. De Wet financiering decentrale overheden (Wet Fido) is op 1 januari 2001 ingevoerd. De Wet Fido geeft de gemeenten richtlijnen om financieringsrisico's te onderkennen, deze inzichtelijk te maken en beleid hierover te formuleren. Dit beleid is vastgelegd in het Treasurystatuut (2003/17205).

De Wet Fido is per 1 januari 2009 gewijzigd. De wijzigingen hebben betrekking op het vereenvoudigen van de werking van de kasgeldlimiet en de renterisiconorm, ofwel de FIDO-normen voor de korte- en lange termijnfinanciering. Met de wetswijzigingen is in deze paragraaf rekening gehouden.

Treasurybeheer

Het liquiditeitenbeheer van de gemeente (kasbeheer van betalingen en ontvangsten) is gericht op een voortschrijdend inzicht over een periode van twaalf maanden. Naast het dagelijks volgen van de liquiditeitspositie wordt elke maand het voortschrijdend inzicht aangepast aan de werkelijkheid. De financieringspositie (op lange termijn financieren van investeringen) geeft een vooruitzicht op de financieringspositie van de gemeente voor de komende tien jaren. De financieringspositie wordt tweemaal per jaar aangepast naar nieuwe inzichten als gevolg van de voorjaarsnota en de najaarsnota.

Conform het Treasurystatuut wordt viermaal per jaar een Treasurycommissie georganiseerd. De Treasurycommissie evalueert de gedane transacties en bespreekt de toekomstige ontwikkelingen op het gebied van de treasury. De commissie bestaat uit de portefeuillehouder financiën, de concerncontroller, het afdelingshoofd financiën en de medewerker treasury.

Risicobeheer

De risico's voor de gemeente bestaan uit:

- a. Kasgeldlimiet, c.q. het renterisico van de vlottende schuld
- b. Renterisiconorm, c.q. het renterisico van de vaste schuld
- c. Kredietrisico van verstrekte geldleningen.

Ad a. Kasgeldlimiet

De kasgeldlimiet is het maximum bedrag waarmee de gemeente haar (kapitaal)uitgaven mag financieren met kortlopende geldleningen (vlottende schuld). De kasgeldlimiet wordt bepaald door een percentage (8,5%) van het begrotingstotaal van de gemeente. Voor 2011 is dit een bedrag van afgerond € 15 mln. Onder een vlottende of korte schuld worden schuldtitels gerekend met een rentetypische looptijd korter dan één jaar. De belangrijkste vormen hiervan zijn (opgenomen) daggeld- en kasgeldleningen en rekening-courantkrediet.

De kasgeldlimiet is berekend in tabel 1.

Tabel 1

Kasgeldlimiet 2011	1 ^e kwartaal	2 ^e kwartaal	3 ^e kwartaal	4 ^e kwartaal
<u>Toegestane kasgeldlimiet</u>				
1. in procenten van de grondslag	8,5	8,5	8,5	8,5
2. in bedrag	15.000	15.000	15.000	15.000

Kasgeldlimiet 2011	1 ^e kwartaal	2 ^e kwartaal	3 ^e kwartaal	4 ^e kwartaal
<u>Omvang vlottende korte schuld</u>				
3. Opgenomen gelden < 1 jaar	0	0	0	0
4. Schuld in rekening courant	20.000	25.000	30.000	35.000
5. Gestorte gelden door derden < 1 jaar	0	0	0	0
6. Overige geldleningen niet zijnde vaste schuld	0	0	0	0
Totaal vlottende korte schuld	20.000	25.000	30.000	35.000
<u>Vlottende middelen</u>				
7. Contante gelden in kas	0	0	0	0
8. Tegoeden in rekening courant	0	0	0	0
9. Overige uitstaande gelden < 1 jaar	0	0	0	0
Totaal vlottende middelen	0	0	0	0
<u>Toets kasgeldlimiet</u>				
10. Totaal netto vlottende schuld	20.000	25.000	30.000	35.000
11. Toegestane kasgeldlimiet	15.000	15.000	15.000	15.000
Ruimte (+) / overschrijding (-)	-5.000	-10.000	-15.000	-20.000

Bedragen x € 1.000

Bij het opstellen van het overzicht kasgeldlimiet is rekening gehouden met de informatie welke medio 2010 bekend is. De verwachting is dat de vlottende schuld van € 20 mln. per 1 januari 2011 oploopt naar € 35 mln. per 31 december 2011 (zie tabel 1, regel 10). Een deel van de vlottende schuld wordt geconsolideerd door het aantrekken van vaste geldleningen. De financieringspositie is in hoofdstuk IV 'Uiteenzetting van de financiële positie' verder uitgewerkt.

De financiering met kortlopende geldleningen is overigens meestal goedkoper dan met langlopende geldleningen. In de periode na de kredietcrisis is de rente op kortlopende geldleningen sterk gedaald. De Europese Centrale Bank heeft om de economie te stimuleren de rente op kortlopende geldleningen sterk verlaagd. Op de lange termijn is het renterisico op kortlopende geldleningen groter omdat de rente snel kan wijzigen. De rente op langlopende geldleningen wordt voor een vooraf bepaalde periode vastgezet.

Ad b. Renterisiconorm

Een belangrijke maatstaf voor het bepalen van de feitelijke renterisico's is het in beeld brengen van de opgenomen langlopende geldleningen in relatie tot de risiconorm. De Wet Fido geeft hiervoor duidelijke richtlijnen. Het renterisico op de opgenomen langlopende geldleningen wordt bepaald door te berekenen:

- a. De norm wordt bepaald aan de hand van een percentage van het begrotingstotaal van de lasten;
- b. voor welk deel van de portefeuille aan opgenomen langlopende geldleningen in enig jaar geherfinancierd moet worden door het aangaan van nieuwe langlopende geldleningen als onderdeel van de portefeuille;
- c. voor welk deel van de opgenomen langlopende geldleningen de geldnemer een wijziging van de rente op basis van de leningvoorwaarden kan beïnvloeden (renteherziening).

De renterisiconorm is volgens een ministeriële regeling voor gemeenten bepaald op 20 procent van het begrotingstotaal van de lasten van het begrotingsjaar 2011. De gemeente Leidschendam-Voorburg heeft een beperkt aantal opgenomen geldleningen. In de jaren 2011 tot en met 2014 trekt de gemeente nieuwe langlopende geldleningen aan. Dat leidt voor onze gemeente tot de onderstaande berekening van het renterisico 2011 in tabel 2.

Tabel 2

Berekenen renterisico (norm) 2011 – 2014	2011	2012	2013	2014
1 Renteherziening op vaste schuld o/g	0	0	0	0
2 Aflossingen	4.374	5.318	5.319	4.501
3 Renterisico (1+2)	4.374	5.318	5.319	4.501
4 Renterisiconorm	36.000	36.000	36.000	36.000
5a Ruimte onder renterisiconorm (4>3)	31.626	30.682	30.681	31.499
5b Overschrijding renterisiconorm (3>4)				
<i>Berekening renterisiconorm</i>				
4a Begrotingstotaal van 2011	180.000			
4b percentage regeling	20%			
4 Renterisiconorm 2010 (4a x 4b / 100)	36.000			

Bedragen x € 1.000

De huidige opgenomen leningen bieden de geldgevers geen mogelijkheid tot tussentijdse renteaanpassingen. De aflossingen op nieuwe nog op te nemen langlopende geldleningen zijn verwerkt in tabel 2, regel 2. De gemeente heeft binnen de renterisiconorm op basis van de huidige beleidslijn nog ruime mogelijkheden voor het aantrekken van langlopende geldleningen. De conclusie is dat onze gemeente een beperkt renterisico loopt in het kader van de langlopende financiering en binnen de wettelijke risiconorm blijft.

Ad c. Kredietrisico van verstrekte geldleningen

Het kredietrisico wordt omschreven als de mogelijkheid van een waardedaling van de vorderingspositie ten gevolge van het niet (tijdig) kunnen nakomen van de verplichtingen door de tegenpartij. In tabel 3 is een overzicht per risicogroep opgenomen:

Tabel 3

Risicogroep	Hypothecaire zekerheid	1-1-2011
1. Woningbouwcorporaties	geen	3.812
2. Hypotheken aan personeel	wel	187
3. Stadsgewest Haaglanden	geen	5.672
4. Stimuleringsfonds Volkshuisvesting Nederland	wel	789
5. Overige instellingen	geen	32
Totaal		10.492

Bedragen x € 1.000

De langlopende geldleningen aan de woningbouwcorporaties zijn nog verstrekt onder het oude regime van de Woningwet. De woningbouwcorporaties hebben een hoge kredietwaardigheid. De gemeente verstrekt geen nieuwe geldleningen aan de woningbouwcorporaties.

De gemeente verstrekt sinds 2002 geen nieuwe hypotheek meer aan personeel.

De lening aan het Stadsgewest Haaglanden betreft gelden die in het kader van het Bereikbaarheidsfonds bij het Stadsgewest zijn ondergebracht. De gemeente, als lid van het Stadsgewest, kan uit dit fonds subsidie krijgen voor grote infrastructurele projecten. De rijksoverheid heeft gelden in het fonds ondergebracht, waardoor de subsidie groter kan zijn dan de inleg van de gemeente zelf.

Het Stimuleringsfonds Volkshuisvesting Nederlandse gemeenten zet op voordracht van de gemeente geldleningen uit in de sector volkshuisvesting. Er is een klein risico dat de verstrekte geldleningen niet worden terugbetaald. Dat risico heeft met name betrekking op de startersleningen aan particulieren (€ 53.000). Op de door de gemeente verstrekte laagrentende leningen aan de woningbouwverenigingen (€ 736.000) is het kredietrisico zeer laag.

Gezien de hoogte en de samenstelling van de portefeuille verstrekte geldleningen loopt de gemeente geen of nauwelijks kredietrisico's.

Financiering met langlopende geldleningen

Voor de bepaling van de financieringspositie zijn de financieringsbehoefte (geïnvesteed vermogen in vaste activa) en de financieringsmiddelen (opgenomen langlopende leningen, reserves en voorzieningen) van belang. De verwachte financieringspositie ultimo de jaren 2010 en 2011 is opgenomen in onderstaande tabel 4.

Tabel 4

Financieringspositie ultimo	2010	2011
<u>Financieringsbehoefte</u>		
1. Investerings	127.000	140.000
2. Langlopende verstrekte geldleningen	16.000	16.000
3. Grondexploitaties	30.000	29.000
Totaal financieringsbehoefte (1)	173.000	185.000
<u>Financieringsmiddelen</u>		
4. Opgenomen langlopende leningen	48.000	57.000
5. Reserves	90.000	89.000
6. Voorzieningen	23.000	24.000
Totaal financieringsmiddelen (2)	161.000	170.000
Financieringssaldo (2-1) tekort	12.000	15.000

Bedragen x €1.000

Voor de bepaling van de financieringsbehoefte is uitgegaan van de boekwaarden en de voorgenomen investeringen in 2011. De investeringen hebben betrekking op de reguliere en vervangingsinvesteringen. Uit tabel 4 blijkt dat in het jaar 2011 de financieringsbehoefte hoger is dan de daarvoor beschikbare financieringsmiddelen. Voor het verschil moet een beroep worden gedaan op de geld- en kapitaalmarkt. De rentekosten van de financieringsmiddelen zijn in de begroting 2011 en volgende jaren geraamd.

In de financieringsbehoefte wordt voorzien door kortlopende geldleningen tot aan de kasgeldlimiet (in tabel 1 becijferd op € 15 mln.) en langlopende geldleningen. De gemeente verwacht op korte termijn - waarschijnlijk nog in het jaar 2010 - en anders in het jaar 2011 tot een bedrag van € 24 mln. aan langlopende geldleningen aan te trekken. In de planperiode worden voor (her)financiering jaarlijks langlopende geldleningen aangegaan tot een bedrag van in totaal ruim € 33 mln. eind 2014.

In tabel 5 wordt inzicht gegeven in de portefeuille langlopende geldleningen.

Tabel 5

Portefeuille langlopende geldleningen	Bedrag	Gemiddelde rente
1. Verwachte beginstand per 1 januari 2011	33.632	3,74
2. Nieuwe geldleningen	9.000	3,50
3. Reguliere aflossingen	-4.374	
4. Vervroegde aflossingen	0	
5. Verwachte eindstand per 31 december 2011	38.258	3,56

Bedragen x € 1.000

De tarieven op de kapitaalmarkt zijn sterk afhankelijk van de ontwikkelingen als gevolg van de kredietcrisis, de daardoor ontstane recessie en de problematiek rond "financierbaarheid" van bepaalde Eurolanden. Wij verwachten bij het opnemen van langlopende geldleningen een rente van 3,5%.

Uitzetten en opnemen met kortlopende geldleningen

De gemeente financiert de lopende betalingen en ontvangsten tot het maximum van de kasgeldlimiet met kortlopende geldleningen. Wanneer de kasgeldlimiet structureel wordt bereikt trekt de gemeente langlopende geldleningen aan.

De tarieven op de geldmarkt zijn laag door stimuleringsmaatregelen van de Europese Centrale Bank als gevolg van de slechte economische situatie. Wij verwachten in 2011 een drie-maandsrente voor opgenomen kortlopende geldleningen van circa 1,6%.

C. GRONDBELEID

Algemeen

In deze paragraaf wordt ingegaan op het grondbeleid van de gemeente in juridische, strategische en financiële zin. Eerst worden de beleidsstukken besproken waarin het grondbeleid is vastgelegd. Vervolgens worden de lopende grondexploitaties en de stand van de Algemene Reserve Grondexploitaties met bufferfunctie besproken.

Nota Grondbeleid

In 2006 is de nota Grondbeleid (2005/31717) door de gemeenteraad vastgesteld. De nota geeft vijf grondbeleidskeuzes die gemaakt kunnen worden. Welke keuze wordt toegepast is afhankelijk van de mate van gewenste regie, die weer bepaald wordt door de te behalen beleidsdoelstellingen. Daarnaast is de mate waarin de gemeente al eigendommen bezit van belang bij de keuze.

Eind 2010 zal een herziene nota Grondbeleid worden voorgelegd aan college en raad. De herziening is noodzakelijk omdat de omstandigheden zijn veranderd op overheidsniveau (nieuwe Wro, provinciale structuurvisie), gemeentelijk niveau (nieuw beleid) en op de markt (kredietcrisis). Daarnaast geeft ook de Financiële beheersverordening (2003/17204) aan dat de nota elke vier jaar herzien moet worden. In de herziening worden ook de aanbevelingen uit het onderzoek van de Rekenkamercommissie van 2008 meegenomen. In de herziene nota zal ook worden ingegaan op aanbestedingsbeleid, regels omtrent staatssteun, en de nieuwe grondexploitatiewet (onderdeel van de Wro).

Structuurvisie

De gemeentelijke beleidsdoelstellingen in de ruimtelijke ontwikkeling zijn op hoofdlijnen vastgesteld in de structuurvisie "Ruimte voor wensen", vastgesteld in december 2006. In het kader van de herziene Wet ruimtelijke ordening is begonnen met het opstellen van de uitvoeringsparagraaf die aanvullend op de structuurvisie zal worden vastgesteld. In deze uitvoeringsparagraaf worden zaken als programmasturing, monitoring, prioritering en samenhang van het gemeentelijk ruimtelijk beleid vastgelegd. De paragraaf zal naar verwachting medio 2011 gereed zijn.

Verwerving en uitgifte

Soms krijgt de gemeente de gelegenheid gronden te verwerven voor projecten waarvoor (nog) geen projectbudget beschikbaar is. Ingeval de verwerving strategisch gezien wenselijk is kan tot een bedrag van maximaal € 5 mln. worden aangekocht. In de notitie strategisch verwervingsbudget (2008/713) is vastgelegd dat strategische verwervingen getoetst worden aan het grondbeleid, het ruimtelijk beleid en de financiële haalbaarheid. Ook wordt een risicoanalyse uitgevoerd.

In het geval de gemeente gronden gaat uitgeven dan wordt de Nota Grondprijnsbeleid (2007/13384) toegepast. Deze nota geeft als uitgangspunt grondquotes weer per type woning en prijsklasse, maar geeft wel aan dat uitgifte marktconform moet geschieden, dus dat in alle gevallen getaxeed wordt. Een uitzondering hierop zijn de uitgifteprijzen voor sociale woningbouw en niet-commerciële voorzieningen. Ook deze nota wordt herzien, en zal gelijktijdig met de nota Grondbeleid ter besluitvorming worden voorgelegd aan college en raad.

Lopende grondexploitaties

Er zijn in 2010 zes lopende grondexploitaties (zie tabel 1). Deze grondexploitaties zijn met uitzondering van Sijtwende herzien per 1 januari 2009 en vastgesteld door de gemeenteraad in november 2009. In februari 2010 is voor Sijtwende de grondexploitatie voor 2010 vastgesteld. De grondexploitatie Lusthofstraat is per 31 maart 2010 afgesloten. De grondexploitatie Sijtwende wordt in 2010 afgesloten. De herzieningen van de lopende grondexploitaties per 1 juli 2010 worden de gemeenteraad in het najaar 2010 ter vaststelling aangeboden.

In tabel 1 zijn de boekwaarden (waarbij de negatieve bedragen credit-waarden zijn; de baten overtreffen de lasten) en resultaten per grondexploitatie weergegeven.

Tabel 1

Grondexploitatie (bedragen x € 1.000)	Boekwaarde 01-01-2010	Resultaat eindwaarde	Resultaat contante waarde per 31-12-2011	Eindwaarde Datum
1. Raadhuiskwartier	-761	586 V	586 V	31-12-2011
2. Rietvink gemeentewerf / Rozenlaan Idem (bijstelling bij jaarrekening 2009)	-2.246	110 N 41 N	144 N	31-12-2012
3. Sijtwende	901	900 N	-	31-12-2010
4. Prinsenhof	7.314	8.682 N	8.285 N	31-12-2012
5. Damcentrum gemeente Idem (bijstelling bij jaarrekening 2009)	18.249	5.564 N 675 V	4.451 N	31-12-2013
6. Duivenvoordecorridor	1.282	1.410 N	1.116 N	31-12-2016
Totalen	24.739	15.446 N	13.410 N	

Voor de verwachte verliezen is per grondexploitatie een voorziening gevormd. Deze voorzieningen omvatten de contante waarde van het verwachte verlies, zodat deze jaarlijks met de rekenrente moet worden verhoogd. Deze verhogingen van de voorzieningen komen ten laste van de algemene reserve grondexploitatie (ARG). In de berekende eindwaarde van de grondexploitaties Damcentrum gemeente en Rietvink gemeentewerf/Rozenlaan is niet begrepen de verliesnemingen die in 2003 direct ten gunste van de boekwaarden zijn gebracht. Bij de herzieningen in 2010 wordt dit gewijzigd en zullen de voorzieningen en de boekwaarden worden verhoogd, dit is een administratieve correctie. Om die reden komen de resultaten op eindwaarde voor die grondexploitaties niet geheel overeen met de gevormde voorzieningen, een deel van het verlies is namelijk al begrepen in de boekwaarde van het complex. Hieronder volgt een beschrijving per project, inclusief de risico's die bij de projecten aanwezig zijn.

1. Raadhuiskwartier

In de grondexploitatie Raadhuiskwartier is het Kwadrant het laatste overgebleven deelplan. De gronden zijn in 2009 door de gemeente uitgegeven aan de projectontwikkelaar. Na oplevering van de woningen, naar verwachting begin 2011, zal de gemeente nog woonrijpmaken in het openbaar gebied. Er is nog sprake van een risico dat de kosten hoger uit zullen vallen dan geraamd. Bij de

herziening per 1 juli 2010 zal een nieuwe raming worden opgenomen. Eind 2011 wordt deze grondexploitatie afgesloten.

2. Rietvink, gemeentewerf, Rozenlaan

Het deelplan Rietvink is reeds afgesloten. Het deelplan de Werf is bijna gereed. In 2010 worden de laatste werkzaamheden voor dit deelplan afgerond. De werkzaamheden aan de Rozenlaan zullen naar verwachting starten eind 2010. De totale grondexploitatie (Werf en Rozenlaan) zal naar verwachting eind 2012 afgesloten kunnen worden.

In de jaarrekening 2009 zijn twee tegenvallers gemeld en waarvoor de getroffen voorziening is verhoogd. Aangezien de kosten voor civiele werken binnen de grondexploitatie Rozenlaan gebaseerd zijn op globale ramingen, die mogelijk onderhevig zijn aan kostenstijgingen, kent de grondexploitatie nog enige risico's. Hiervoor is een post onvoorzien opgenomen. Vertraging in het proces als gevolg van bezwarenprocedures kan nog wel een risico vormen.

3. Sijtwende

In 2010 zullen nog enkele afrondende werkzaamheden plaatsvinden in het project Sijtwende in de openbare ruimte, waarna het project wordt afgesloten per 31 december 2010. Het batig resultaat van afgerond € 2 mln. dat in de Reserve Sijtwende is opgenomen zal in 2010 naar verwachting ten gunste komen van de Algemene Reserve Grondexploitaties, zoals besloten door de raad in 2008 (2008/27291).

4. Prinsenhof

Medio 2010 wordt woontoren De Dillenburgh gebouwd en lopen de onderhandelingen over de bouw van de woontoren aan de Prinses Annalaan. Door een aangepast programma valt de toren aan de Prinses Annalaan binnen het bouwrecht dat WoonInvest heeft op basis van de samenwerkingsovereenkomst. Hiervoor zal geen grondopbrengst worden ontvangen. In de laatst vastgestelde herziening was nog rekening gehouden met een meeropbrengst van € 340.000. Dit bedrag zal komen te vervallen. Deze tegenvaller is reeds aangekondigd in de commissie Openbaar Gebied op 27 april 2010 (2010/3602).

Daarnaast is geconstateerd dat het reeds door WoonInvest betaalde bedrag inclusief BTW is, terwijl het in de grondexploitatie is beschouwd als een bedrag exclusief BTW. De bij de levering van de grond af te dragen BTW kan echter door verjaring niet meer worden verrekend. Hierdoor ontstaat een extra kostenpost "niet verrekenbare BTW" van € 109.000. Met de ontwikkelaar is overeenstemming bereikt over de gronduitgifte ten behoeve van de uitbreiding van het winkelcentrum. Een deel van de grond (voor het paviljoen) wordt in 2010 uitgegeven, de overige gronduitgifte vindt plaats eind 2010 of in 2011.

Tevens is overeengekomen dat de ontwikkelaar kosten voor het verplaatsen c.q. verwijderen van kabels en leidingen voor zijn rekening neemt. Dit is een meevaller van € 109.000.

De komende jaren zullen de werkzaamheden aan de openbare ruimte worden afgerond. Eind 2010 wordt gestart met de herinrichting van de openbare ruimte aan de Prins Frederiklaan, die naar verwachting in juni 2011 wordt afgerond. De herinrichting van de openbare ruimte rondom het winkelcentrum is gepland eind 2011. De openbare ruimte aan de Prins Johan Willem Frisolaan zal naar verwachting van begin 2011 tot begin 2012 worden heringericht. In de herziening van de grondexploitatie wordt tevens een nieuwe raming gemaakt voor de plankosten op basis van een actuele urenraming; dit zal leiden tot een kostenstijging van € 200.000.

Het belangrijkste risico binnen deze grondexploitatie is dat de woontorens aan de Van Stolberglaan en de Prins Johan Willem Frisolaan niet worden gebouwd. Dit betekent een besparing omdat geen kosten voor bouw- en woonrijpmaken hoeven te worden gemaakt, maar ook een forse derving aan inkomsten omdat geen grond wordt uitgegeven. De kans dat dit risico zich gaat voordoen is groot. Naar verwachting kan de grondexploitatie eind 2012 worden afgesloten.

5. Damcentrum (gemeente en VOF)

Het project Damcentrum bestaat uit twee grondexploitaties: een gemeentelijke grondexploitatie en een grondexploitatie van de VOF Damcentrum, waar de gemeente voor 50% partner is. De meeste deelplannen van de gemeentelijke grondexploitatie zijn inmiddels afgerond. Er zal nog één perceel verkocht worden. Verder bevat deze grondexploitatie voornamelijk plankosten, een budget voor de aanleg van een passantenhaven, een budget voor stadsvernieuwing, en de financiële afspraken betreffende de verrekeningen met de VOF.

Een aantal van deze posten hoort formeel niet in een grondexploitatie thuis. Daarom worden bij de herziening 2010 voor deze posten aparte reserves of voorzieningen gevormd. De wijzigingen hebben geen financiële gevolgen en worden bij de herziening nader toegelicht.

De VOF heeft in 2009 de uitvoering van het deelplan Damplein gestart. Halverwege 2010 is gestart met de bouw van de commerciële ruimtes en woningen boven de parkeergarage. Voor het deelplan Plaspoelkade is de bouwvergunning verleend.

De crisis heeft een aanzienlijke impact op dit project. De ontwikkelaars Schouten de Jong Bouwfonds (SJB) hebben aangegeven dat als gevolg van de crisis de afgesproken grondprijzen voor een aantal deelplannen niet haalbaar zijn. Dit heeft de gemeentelijke planeconoom getoetst middels externe adviezen. Jurisprudentie geeft aan dat de gemeente niet zonder meer grondprijzen kan verlagen. De gemeente is in overleg met SJB over het naar voren halen van projecten die wel haalbaar zijn, waarbij de kans wordt vergroot dat de moeilijke deelplannen in de tijd wel weer uitvoerbaar worden. Voorlopig wordt geen financiële tegenslag verwacht naar aanleiding van het anders faseren van de deelplannen.

Ook is er nog een risico ten aanzien van de opbrengsten van de door de VOF te verkopen parkeergarage. Bij het aangaan van de Samenwerkingsovereenkomst zijn de partijen (inclusief gemeente) ervan uitgegaan dat tegen de tijd dat de parkeergarage verkocht zou worden er sprake zou zijn van betaald parkeren. Betaald parkeren wordt op dit moment door het gemeentebestuur niet wenselijk gevonden. Indien betaald parkeren nog niet is ingevoerd is de parkeergarage minder waard dan waarvoor deze nu in de grondexploitatie is opgenomen.

6. Duivenvoordecorridor

In 2010 is het inrichtingsplan voor de Duivenvoordecorridor gereed gekomen. Daarnaast is de eerste aankoop in het gebied gedaan. Medio 2010 is nog onderhandeld over een grote clusteraankoop die bijna de helft van het gebied omspannt. Omdat dit project aan het begin van de uitvoering staat zijn er nog verschillende risico's. Uit de verwervingsgesprekken blijkt dat de geraamde bedragen voor de wervingen toereikend zijn. Uit de marktanalyse die het projectteam heeft laten uitvoeren door RIGO blijkt dat de aangenomen opbrengsten reëel zijn. De kans op archeologische vondsten of bodemverontreiniging is aanwezig. Dit wordt duidelijk na de sloop van de kassen. Een ander risico is dat de planning erg afhankelijk is van het slagen van de

verwervingen. Als verwervingen niet volgens planning of niet vrijwillig plaatsvinden, kan dat uiteindelijk vertraging tot gevolg hebben.

Algemene Reserve Grondexploitatie

De algemene reserve grondexploitatie (ARG) met bufferfunctie is een reserve die bedoeld is voor het opvangen van mutaties in voorzieningen en risico's over de grondexploitaties. Daarnaast is er sprake van een geormerkt bedrag voor het park aan de Marcellus Emantslaan van € 351.000, zoals besloten bij de afsluiting van deze grondexploitatie in 2007 (2007/11785).

Per 1 januari 2010 heeft deze ARG een saldo van € 2.891.247. De ARG wordt gevuld met de batige saldi van afgeronde grondexploitaties. Het verloop is in tabel 2 weergegeven, rekening houdend met verwachte mutaties. In tabel 2 is het verloop toegelicht.

Tabel 2

Algemene reserve (Bedragen x € 1.000)	31-12-2009	31-12-2010	31-12-2011	31-12-2012	31-12-2013	31-12-2014
Algemene reserve grondexploitaties met bufferfunctie *)	2.891	3.518	2.920	2.254	1.980	1.928

*) inclusief het bedrag van € 351.000 dat is geormerkt voor de toekomstige realisering van het park Marcellus Emantslaan.

Voorzieningen grondexploitaties

In tabel 3 zijn de voorzieningen weergegeven die zijn getroffen voor de lopende grondexploitaties. In 2009 zijn de voorzieningen niet verhoogd met de rekenrente, dit wordt in 2010 hersteld. De hoogte van de voorzieningen is gebaseerd op de resultaten van de herzieningen van de grondexploitaties per 1 januari 2009. Na het beëindigen van de grondexploitatie vervalt de voorziening en is daarna nihil opgenomen. Omdat de grondexploitatie Raadhuiskwartier een positief resultaat heeft hoeft er geen voorziening gevormd te worden.

Tabel 3

Voorzieningen (Bedragen x € 1.000)	31-12-2009	31-12-2010	31-12-2011	31-12-2012	31-12-2013	31-12-2014
2. Rietvink Gemeentewerf Rozenlaan	125	138	144	151		
3. Sijtwende	859	900				
4. Prinsenhof	7.198	7.905	8.285	8.682		
5. Damcentrum gemeente	3.867	4.248	4.451	4.665	4.889	
6. Duivenvoordecorridor	969	1.065	1.116	1.169	1.225	1.284
Totaal grondexploitaties	13.018	14.256	13.996	14.667	6.114	1.284
Deelname VOF Leidschendam Centrum	2.427	2.427	2.427	2.427	2.427	2.427
Totaal voorzieningen	15.445	16.683	16.423	17.094	8.541	3.711

In de voorzieningen Rietvink en Damcentrum gemeente is nog geen rekening gehouden met de correctie die in 2010 zal plaatsvinden op de verliesnemingen in 2003 en waarbij de boekwaarden van deze complexen en de daarmee samenhangende voorzieningen zullen worden verhoogd. Nadat de herzieningen per 1 januari 2010 zijn vastgesteld zal dat worden aangepast. In de stand van de voorziening is rekening gehouden met een extra dotatie (boven de exploitatieopzet) van € 54.000 op het complex Rietvink gemeentewerf in 2009 vanwege verslechterende ontwikkelingen, zoals ook in de jaarrekening is opgenomen.

Daarnaast is een voorziening gevormd voor de deelname aan de VOF Leidschendam Centrum. De gemeente participeert voor 50% in deze VOF en voor het verwachte verlies van € 4.854.000 op contante waarde heeft de gemeente een voorziening gevormd van € 2.427.000, zoals is vastgesteld met de jaarrekening 2009.

Overzicht Algemene reserve bufferfunctie grondexploitatie

In tabel 4 is het verloop van de Algemene reserve bufferfunctie grondexploitatie opgenomen. De ontwikkeling van de omvang van de reserve is gebaseerd op de grondexploitatieberekeningen per 1 januari 2009 en de bijstellingen van de complexen Damcentrum en Rietvink Gemeentewerf / Rozenlaan die zijn gedaan naar aanleiding van de jaarrekening 2009.

Zoals uit het verloopoverzicht blijkt, wordt jaarlijks een bedrag aan de reserve onttrokken om de verliesvoorzieningen op peil te houden. De voorzieningen zijn namelijk op basis van contante waarden gevormd en moeten met de rekenrente worden verhoogd.

Tabel 4

Algemene reserve grondexploitatie

Omschrijving	2010	2011	2012	2013	2014
Stand reserve per 1-1	2.891.247	3.518.309	2.919.545	2.254.011	1.980.249
mutaties vermeerdering					
storting reserve Sijtwende	2.000.000				
dotatie ivm Stadsherstel Damcentrum	20.000	20.000	20.000	20.000	20.000
resultaat complexen					
Raadhuiskwartier		536.000			
garantie fiscale constructie VOF Leidschendam		-500.000			
Lusthofstraat	16.133				
mutaties vermindering					
onttrekking tbv Stadsherstel Damcentrum	-200.000				
verhogen voorzieningen (naar CW per 31-12)	-1.195.352	-641.045	-671.815	-280.043	-58.815
adviezen van derden	-13.719	-13.719	-13.719	-13.719	-13.719
Stand reserve per 31-12	3.518.309	2.919.545	2.254.011	1.980.249	1.927.715

In deze opstelling is rekening gehouden met verwachte ontwikkelingen, die nog niet alle in de begroting zijn verwerkt vanwege onzekerheden of nog ter besluitvorming moeten worden gebracht. Dit betreffen de storting ten laste van de reserve Sijtwende (bij afsluiting van het complex in 2010), de verhoging van de voorzieningen op contante waarde in 2010, de garantie voor de fiscale

constructie VOF Leidschendam Centrum in 2011 en het resultaat op complex Raadhuiskwartier in 2011. Voor het inzicht in het verwachte verloop zijn deze verwachtingen wel opgenomen.

Toerekening van apparaatskosten

Het college heeft in 2005 de notitie Kostentoerekening grondexploitaties (2005/35102) vastgesteld. In deze notitie is het beleid voor de toerekening van apparaatskosten en kosten voor planontwikkeling en projectbegeleiding aan grondexploitaties weergegeven. Uitgangspunt is dat uitsluitend kosten die rechtstreeks voortvloeien uit het grondexploitatieproces ten laste van de grondexploitatie komen. Bij nieuw op te stellen grondexploitatieberekeningen wordt in eerste instantie uitgegaan van een percentage over de kosten van sloop en bouw- en woonrijpmaken. Indien er een urenraming beschikbaar is, wordt deze opgenomen. Daar waar de urenraming afwijkt van de notitie wordt een verklaring gegeven.

Bovenwijkse voorzieningen

Binnen de gemeente wordt momenteel geen fonds bovenwijks gevormd. Dat betekent dat er vanuit de grondexploitaties in principe geen bijdrage wordt geleverd aan een fonds voor bovenwijkse voorzieningen. Wel wordt vanuit een aantal grondexploitaties een bijdrage geleverd aan de bouw van onderwijsvoorzieningen, namelijk vanuit Prinsenhof en de VOF-grondexploitatie Damcentrum. De nieuwe wetgeving geeft mogelijkheden voor bovenwijks en bovenplans kostenverhaal. Onderzocht wordt of het voor de gemeente Leidschendam-Voorburg kansen biedt gebruik te maken van dit instrument.

Indien dit het geval is zal er een nota Bovenwijkse Voorzieningen opgesteld worden, waarin de regels omtrent het kostenverhaal zullen worden vastgelegd. Dit onderzoek loopt samen op met de structuurvisie (zie eerste bladzijde van deze paragraaf), aangezien deze als basis voor een eventueel fonds zal dienen.

Risico's in de grondexploitaties

Bij de herzieningen per 1 januari 2009 en per 1 januari 2010 (nog niet vastgesteld) is een uitgebreide risicoanalyse uitgevoerd, die heeft geleid tot het concreet benoemen van de belangrijkste risico's per project. Bij bovenstaande projectbeschrijvingen zijn de risico's per project genoemd.

Nieuwe grondexploitaties

Nieuwe grondexploitaties worden niet verwacht in de nabije toekomst.

D. LOKALE HEFFINGEN

Algemeen

De uitgangspunten van het beleid voor de heffing van gemeentelijke belastingen en tarieven zijn vastgelegd in het Coalitieakkoord 2010-2014 Verantwoord Vooruit en in de nota Lokale heffingen 2006-2010 (2006/29450).

Onze gemeente kent de volgende belastingen: onroerende zaakbelastingen, toeristenbelasting, hondenbelasting en precariobelasting. Daarnaast is er een aantal heffingen voor aan burgers en bedrijven verleende diensten en producten.

Hieronder gaan wij kort in op de verschillende belastingen en heffingen. Wij bieden overigens tegelijk met de conceptbegroting het tarievenvoorstel voor 2011 ter vaststelling aan de gemeenteraad aan. Door middel van dit voorstel wordt de hoogte van de verschillende belastingen, tarieven en leges voor het jaar 2011 vastgesteld (bijvoorbeeld voor de OZB in tabel 1 van deze paragraaf).

De woonlastenberekening aan het einde van deze paragraaf geeft een goed inzicht in de verandering(en) van de belangrijkste gemeentelijke heffingen.

Ontwikkeling gemeentelijk belastinggebied

Het kabinet dient het wetsvoorstel tot afschaffing van precariobelasting op ondergrondse infrastructuur van nutsbedrijven niet in bij de Tweede Kamer. Het kabinet volgt hiermee het advies van de Raad van State. Die oordeelde eerder dat het voorstel eerder tot een verschuiving van lasten zou leiden dan tot een lastenverlichting. Met het oog op de economische crisis vindt het kabinet dit niet wenselijk.

Het kabinet wil de mogelijkheden voor het kwijtschelden van gemeentelijke belastingen verruimen. Bij de Tweede Kamer ligt een wetsvoorstel dat aan gemeenteraden de bevoegdheid geeft om de doelgroep voor kwijtschelding van gemeentelijke belastingen uit te breiden. Dat voorstel bevat ook een grondslag voor het kwijtschelden van privébelastingen voor kleine zelfstandige ondernemers. De gemeenteraden kunnen straks besluiten om al dan niet van die ruimere mogelijkheden gebruik te maken. Het was de bedoeling dat deze wet in werking zou treden op 1 januari 2010, deze datum is niet gehaald. Zodra de wet van kracht is doen wij u een voorstel over de mogelijkheden.

Belastingen

Onroerende zaakbelastingen

De opbrengstraming van de onroerende zaakbelastingen (OZB) is in de gemeentebegroting 2011 gebaseerd op een inflatiecorrectie van 1,5%, de waarden van de onroerende zaken en de te verwachten minder- en meeropbrengsten door respectievelijk sloop en nieuwbouw van woningen. Voor de berekening van de tarieven voor 2011 wordt uitgegaan van de WOZ-waarde per 1 januari 2010.

In de onderstaande tabel 1 zijn opgenomen de OZB-tarieven 2010 en de nieuwe tarieven voor 2011 (als percentage van de waarde), zoals opgenomen in ons tarievenvoorstel voor 2011 en tegelijk met de begroting ter besluitvorming wordt voorgelegd.

Tabel 1

	Tarief L-V 2010 in %	Tarief L-V 2011 in %
1. Woningen:		
a. eigenaren	0,07668	0,07830
2. Niet-woningen:		
a. eigenaren	0,12313	0,12623
b. gebruikers	0,09937	0,10187

Hondenbelasting

Jaarlijks worden diverse controles uitgevoerd op het hondenbezit in onze gemeente. Er zijn nu 2.995 honden en 7 kennels geregistreerd. De tarieven voor het jaar 2011 zijn verhoogd met het percentage van de inflatiecorrectie van 1,5%.

Precariobelasting

Voor het hebben van voorwerpen in, op of boven openbare gemeentegrond wordt precariobelasting geheven. Jaarlijks worden controles uitgevoerd in de gehele gemeente. De ondernemers aan de Damstraat, het Damplein, de Sluiskant en de Damlaan hebben van begin 2009 tot medio 2011 vrijstelling van precariobelasting in verband met de bouwactiviteiten in Leidschendam Centrum. Gedurende die periode kunnen zij feitelijk geen gebruik maken van de gemeentegrond voor hun winkels voor het uitstellen van koopwaar, het plaatsen van reclameborden etc. De tarieven voor het jaar 2011 zijn verhoogd met het percentage van de inflatiecorrectie van 1,5%.

Toeristenbelasting

Toeristenbelasting wordt geheven bij een overnachting in een hotel, pension, camping of recreatiewoning door personen die niet als ingezetenen van de gemeente Leidschendam-Voorburg in de gemeentelijke basisadministratie zijn ingeschreven. De opbrengst uit toeristenbelasting wordt benut voor bevordering van toerisme. De tarieven voor het jaar 2011 zijn verhoogd met het percentage van de inflatiecorrectie van 1,5%.

Heffingen

De gemeentelijke heffingen betreffen de afvalstoffenheffing, de rioolheffing, de marktgelden, de begraafrechten en de leges (de bronnen van inkomsten van de door de gemeente geleverde diensten en producten).

Tegelijk met de aanbieding van de conceptbegroting 2011-2014 bieden wij u een voorstel over het stapsgewijs verhogen van de rioolheffing aan om in 2014 een kostendeckend tarief te bereiken. De tarieven van de overige heffingen worden alleen verhoogd met het percentage van de inflatiecorrectie (1,5%).

Opbrengsten belastingen en heffingen

Onderstaande tabel 2 geeft inzicht in de geraamde omvang van de opbrengsten aan belastingen en heffingen:

Tabel 2

Belastingsoort	2011	2012	2013	2014	%-aandeel in totaal
a. Onroerende zaakbelasting	9.910	10.234	10.437	10.501	34,8
b. Toeristenbelasting	96	96	96	96	0,3
c. Hondenbelasting	195	195	195	195	0,7
d. Precariobelasting	558	568	568	568	2,0
e. Afvalstoffenheffing	9.692	9.720	9.832	9.902	34,0
f. Rioolheffing	3.717	3.727	3.768	3.793	13,1
g. Begraafrechten	1.057	1.057	1.057	1.057	3,7
h. Marktgeden	70	70	70	70	0,2
i. Leges (incl. bouwleges)	3.175	2.795	3.080	2.625	11,2
Totaal	28.470	28.462	29.103	28.807	100,0

Bedragen x € 1.000

Kwijtscheldingsbeleid

Voor de meeste inwoners van onze gemeente levert het betalen van de gemeentelijke belastingen en heffingen geen probleem op. Er zijn echter ook personen voor wie de betaling van de gemeentelijke belastingen een buitengewone inspanning betekent. Voor hen is er de mogelijkheid om een beroep te doen op de kwijtscheldingsregeling (2010/538) die in de gemeente wordt toegepast.

Voor twee belastingen, namelijk de afvalstoffenheffing en de rioolheffing kan kwijtschelding worden verleend, mits de aanvrager voldoet aan de wettelijk vastgestelde criteria. Vanaf 2006 geldt een regeling van automatische kwijtschelding voor de doelgroep van bijstandsgerechtigden en 65+ers. Deze personen hoeven niet elk jaar een nieuwe aanvraag in te dienen. Steekproefsgewijs wordt de eerste groep één maal per drie jaar en de tweede groep één maal per vijf jaar gecontroleerd op wijzigingen in de financiële positie.

Woonlasten

De woonlasten zijn voor de burgers een graadmeter voor de mate van stijging of daling van de gemeentelijke lasten. De berekening van de woonlasten is gebaseerd op de OZB, de afvalstoffenheffing en de rioolheffing. Voor een goede vergelijking is in tabel 3 een overzicht over meerdere jaren gemaakt.

Tabel 3

Woonlasten	Eenpersoons huishouden			Meerpersoons huishouden		
	2009	2010	2011	2009	2010	2011
a. Onroerende zaakbelasting*)	209,46	211,56	214,70	209,46	211,56	214,70
b. Afvalstoffenheffing	252,60	244,80	248,40	328,80	296,76	301,20
c. Rioolheffing (excl. stapsgewijze verhoging)	99,12	100,08	101,64	99,12	100,08	101,64
Totale woonlasten	561,18	556,44	564,74	637,38	608,40	617,54

*)Cijfers OZB gebaseerd op WOZ-waarden van, € 274.100 voor 2009, € 275.900 voor 2010 en €274.200 voor2011.

E. ONDERHOUD KAPITAALGOEDEREN

Algemeen

Deze paragraaf bevat het beleid ten aanzien van het planmatig onderhoud van de gemeentelijke kapitaalgoederen. Aan de orde komen het integraal beheer kwaliteitplan met de onderliggende plannen en het gemeentelijk gebouwenbestand. Aan het einde van de paragraaf is een overzicht van de in de gemeentebegroting 2011 en meerjarenramingen 2012- 2014 geraamde onderhoudskosten van de kapitaalgoederen opgenomen. Het beleid ten aanzien van (de kwaliteit van) het onderhoud van kapitaalgoederen is direct van invloed op de jaarlijkse lasten die daarmee zijn gemoeid.

Integraal beheer kwaliteitplan

Kwaliteit en variëteit van de leefomgeving zijn belangrijke uitgangspunten voor de leefbaarheid van de omgeving. Het Beheer kwaliteitplan (2004/20699; Bkp) voorziet in instrumenten waarmee de kwaliteit van de fysieke omgeving op eenduidige manier vastgesteld kan worden. In 2004 is het Bkp opgesteld en in besluitvormingsproces gebracht. In 2004 is een eerste aanzet gegeven om te komen tot een werkwijze volgens het Bkp. Het jaar 2011 wordt benut voor consolidatie van de functie van het Bkp in relatie tot openbaar bestuur en burger. Evenals in de afgelopen jaren worden in 2011 bewoners naar behoefte betrokken bij het inzetten van de instrumenten van het Bkp in de vorm van het gezamenlijk schouwen van de omgeving. Bovendien wordt net als in het jaar 2010 ook in 2011 periodiek door een extern bureau geschouwd om een objectief beeld van de onderhoudssituatie te krijgen.

Het Bkp is het overkoepelende plan van de verschillende beleid- en beheerplannen voor bijvoorbeeld wegen, rioleringen, waterbeheer, groen, openbare verlichting enz. Op de onderliggende plannen wordt hierna ingegaan. De financiële consequenties voortvloeiende uit het Bkp zijn verwerkt in de verschillende beheerplannen evenals in de gemeentebegroting 2011 en de meerjarenramingen 2012-2014.

Wegen

In 2011 vormen de technische inspecties, die in het najaar van 2010 uitgevoerd worden, de belangrijkste input voor de te leveren beheersinspanning. Daarnaast zijn ook de uitkomsten van de schouwen, gehouden in het kader van het Bkp, gebruikt bij het opstellen van de uitvoeringsplannen. Uitvoering van de werkzaamheden vindt het gehele jaar door plaats met de nadruk op de periode tussen april en november.

Het onderhoudsprogramma elementenverharding wordt voor de gehele gemeente Leidschendam-Voorburg berekend en vastgesteld. Het jaarprogramma elementenverharding is in het begin van het lopende boekjaar beschikbaar. Voor de uitvoering van het grootschalig onderhoud aan elementenverharding wordt een meerjarig contract afgesloten met een aannemer voor een looptijd van drie jaar.

Zowel uit de technische inspecties voor het wegbeheerprogramma als uit het schouwen in het kader van het Bkp blijkt dat het kwaliteitsniveau aan de gestelde normen van veiligheid en beeldkwaliteit voldoet.

Voor 2011 staat op het onderhoudsprogramma het aanbrengen van geluidsreducerend asfalt op de Veursestraatweg tussen de Noordsingel en de komgrens en het asfalteren van de Veursestraatweg tussen de Prins Hendriklaan en de Noordsingel.

Kunstwerken

In 2011 zal aan de hand van de in 2010 gehouden inspecties herstelwerkzaamheden uitgevoerd worden aan wandconstructies van metselwerk en betonnen onderdelen van kunstwerken. Ook zal daar waar nodig herstelwerkzaamheden aan c.q. vervanging van houten bruggen plaatsvinden. Om bij houten bruggen toekomstig onderhoud te voorkomen wordt zoveel mogelijk gebruikt gemaakt van onderdelen van kunststof en metaal en worden de brugdekken vervangen door kunststof brugdekken. Door het toepassen van deze kunststof brugdekken wordt een aantal voordelen behaald voor wat de levensduur, het onderhoud en het gewicht betreft. Bij gebruik van houten onderdelen zal gebruik worden gemaakt van FCS-gekeurd hout.

Riolering

In het Gemeentelijk RioleringsPlan (GRP) is het rioolbeheer voor de planperiode 2009-2014 vastgelegd, zowel de maatregelen om aan de vigerende milieuwetgeving te voldoen als de reguliere vervanging van riolering binnen de gemeente zijn in dit plan vastgelegd. De in het GRP genoemde maatregelen om aan de vigerende milieuwetgeving te voldoen worden gecontinueerd. Bij het afkoppelen in andere delen van de gemeente wordt een pragmatische aanpak gehanteerd, indien de bestaande riolering op basis van leeftijd en onderhoudsstaat vervangen dient te worden, wordt, waar mogelijk, een gescheiden stelsel aangelegd. Bij concrete afkoppelprojecten zal, zo mogelijk, gebruik worden gemaakt van bestaande subsidieregelingen voor het afkoppelen van schoon hemelwater.

Wet gemeentelijke watertaken

Gemeenten krijgen een grotere rol bij het beheer van regen- en grondwater in bebouwd gebied. De gemeente is verantwoordelijk voor de verwerking van water in het openbaar gebied. Bekostiging gebeurt door het huidige rioolrecht om te vormen tot een bredere rioolheffing. De Wet gemeentelijke watertaken is in 2008 ingevoerd en aanpassing door deze nieuwe wet is opgenomen in het nieuwe GRP 2009-2014.

Waterbeheer

In 2007 zijn met het hoogheemraadschap van Delfland nadere afspraken gemaakt over de overdracht van het beheer van het stedelijk water. Deze afspraken zijn vastgelegd in een convenant. Het merendeel van de thans bij de gemeente rustende beheertaken is overgedragen aan het hoogheemraadschap van Delfland. Deze overdracht is in 2008 geëffectueerd. Een soortgelijk traject met het hoogheemraadschap van Rijnland is gestart. Als gevolg van een Rijnlandse prioriteitstelling zal dit traject in 2011 aanvangen zodat dit samenloopt met de gewenste Visie op de Vlietsloten.

Gedurende 2009 is een start gemaakt met de inventarisatie van het toekomstige onderhoud van de beschoeiingen. Het streven om beschoeiingsonderhoud en –vervanging en baggerwerkzaamheden samen te voegen tot één uitvoeringsplanning krijgt gedurende 2011 vorm.

De visie van het gemeentelijke waterplan is in 2007 vertaald naar concrete projecten c.q. maatregelen op het gebied van stedelijk waterbeheer. De uitwerking en realisatie van deze maatregelen zijn in 2008 van start gegaan. In 2011 – 2015 zullen meerdere projecten uit het waterplan worden voorbereid en uitgevoerd.

Groen

Het groen wordt beheerd conform het vastgestelde Beheerkwaliteitsplan. Het Groenstructuurplan is in 2010 afgerond en biedt de uitgangspunten voor het beheer en onderhoud van het groen. Dit vormt op zijn beurt de basis voor de uitwerking van themaplannen zoals een bomennota en wijkbeheerplannen. Verder zijn we gestart met de verdere doorontwikkeling van het bomenbeleid (dat volgt op de vereenvoudiging van het kapbeleid), dat duurzaam beheer van het bomenbestand beoogt.

Openbare verlichting

Openbare verlichting is meer dan het laten branden van een lamp in de nachtelijke uren. Het is een hulpmiddel dat bijdraagt aan een veilige (verkeersveiligheid) en leefbare (sociale veiligheid) openbare ruimte. Het is daarom een beleidsterrein waarbij het van belang is dat de gemeente zelf een sturende rol heeft bij het definiëren van het beleid en het uitvoeren van het beheer, het onderhoud en het verbeteren van de openbare verlichtingsinstallatie.

Evenals in de afgelopen jaren worden in 2011 diverse vervangingsprojecten voor openbare verlichting gerealiseerd. Dit leidt onder meer tot een jaarlijkse besparing op het energieverbruik van 2% en een betere kwaliteit openbare verlichting.

Speelvoorzieningen

Op basis van het Speelruimteplan is in 2006 een Speelruimte-uitvoeringsplan opgesteld, waarin de verdeling van de speellocaties en de wensen van de bewoners zijn opgenomen. Conform het uitvoeringsplan worden er in 2011 circa tien speelplekken gerenoveerd. Dit zijn speelplekken die niet voldoen aan de veiligheidseisen van het Attractiebesluit, waarvan de speeltoestellen zijn afgeschreven of niet meer voldoen aan de gewenste inrichting. Naast de formele speelruimte zal tevens worden bekeken hoe de informele speelruimte kan worden verbeterd. Uitdagend, veilig, schoon en duurzaam zijn hierbij de sleutelwoorden.

Gebouwen

Het beheer van alle gemeentelijke gebouwen wordt uitgevoerd in overeenstemming met de technische meerjarige onderhoudsplannen. In de begroting is rekening gehouden met de lasten van het meerjarige beheers- en onderhoudskader. Daarmee is duurzaam in stand houden van de voorzieningen geborgd.

Het gemeentelijke gebouwenbestand is in vier categorieën ingedeeld, te weten:

- a. Panden voor de huisvesting van het eigen personeel;
- b. Sportaccommodaties;
- c. Verhuurde panden;
- d. Onderwijsgebouwen.

Ad a, b en c. In de begroting 2011 en de meerjarenramingen 2012-2014 is voor het onderhoud uitgegaan van het huidige beleid en de daarbij behorende middelen. De jaarlijkse onderhoudsbudgetten zijn gebaseerd op de kosten zoals geraamd in het meerjaren onderhoudsprogramma. De geraamde middelen voor onderhoud zijn qua conditieschaal afgestemd op het in redelijke tot goede onderhoudstoestand houden van de gebouwen.

Met betrekking tot het onderhoud van de sportvelden en toebehoren zijn onderhouds- en beheerplannen ontwikkeld. Bovendien wordt één en ander jaarlijks in het kader van de meerjarenbegroting planmatig bezien op basis van de voor de diverse investeringen geldende afschrijvingstermijnen.

Ad d. In de Verordening voorzieningen huisvesting onderwijs is voor het primair onderwijs opgenomen voor welke werkzaamheden de schoolbesturen bekostiging bij de gemeente kunnen aanvragen op basis van meerjarige onderhoudsprogramma's.

Overzicht van de onderhoudsbudgetten van de kapitaalgoederen

Voor het dagelijkse, kleine en grote onderhoud aan de gemeentelijke gebouwen is in 2008 een voorziening getroffen. Op de volgende pagina is opgenomen een overzicht van de exploitatiebudgetten voor onderhoud in de periode 2011-2014. In het overzicht zijn niet opgenomen de kapitaallasten van de investeringen en de uren van de eigen dienst.

Exploitatiebudgetten voor onderhoud	2011	2012	2013	2014
<u>1. Programma inwoners</u>				
a. Gebouwen	794	841	894	894
b. Sportparken / Zwembad	416	441	416	416
<u>2. Programma Leefbaarheid</u>				
a. Gebouwen	112	114	109	109
b. Schone leefomgeving	151	151	151	151
c. Waterwegen en beschoeiingen	497	497	497	497
d. Rioleringen	284	284	284	284
e. Kunstobjecten buiten	26	26	26	26
f. Speelvoorzieningen	106	106	106	106
<u>3. Programma De wijk</u>				
a. Openbaar groen	1.396	1.396	1.396	1.396
b. Sociaal-culturele gebouwen	172	175	164	164
c. Begraafplaatsen	110	116	110	110
d. Parkeren	36	36	36	36
<u>4. Programma Ruimtelijke inrichting</u>				
a. Wegen	1.931	1.931	1.931	1.931
b. Materieel gladheidbestrijding	18	18	18	18
c. Straatmeubilair	19	19	19	19
d. Bruggen, viaducten, etc. (kunstwerken)	88	88	88	88
e. Openbare verlichting	289	348	348	348
f. Gebouwen, panden en gronden	69	48	44	44
g. Verkeersregelinstallaties	95	95	95	95
Subtotaal programma's	6.609	6.730	6.732	6.732
<u>7. Bedrijfsvoering</u>				
a. Gebouwen	637	584	509	259
b. Installaties	28	28	28	28
c. Groen	12	12	12	12
d. Automatisering (hardware) en telecommunicatie	825	825	825	825
e. Vervoermiddelen	118	129	129	129
f. Overige interne diensten / ondersteuning	44	44	44	44
Subtotaal bedrijfsvoering	1.664	1.622	1.547	1.297
Totaal onderhoud kapitaalgoederen	8.273	8.352	8.279	8.029

Bedragen x € 1.000

F. VERBONDEN PARTIJEN

Algemeen

Deze paragraaf gaat in op de partijen met wie de gemeente een bestuurlijke relatie heeft en waarin zij een financieel belang heeft. Een bestuurlijk belang betekent dat de gemeente een zetel in het bestuur bezet of stemrecht heeft. Met een financieel belang wordt bedoeld dat de gemeente middelen ter beschikking heeft gesteld die ze kwijt is in het geval van faillissement van de verbonden partij en/of als financiële problemen bij de verbonden partij kunnen worden verhaald op de gemeente. De werkzaamheden van de verbonden partijen moeten een publiek belang dienen.

De belangrijkste publiekrechtelijke samenwerkingsvorm is gemeenschappelijke regeling, waarbij twee of meer gemeenten op basis van de Wet gemeenschappelijke regelingen een samenwerkingsverband aangaan ter behartiging van bepaalde belangen van die gemeenten. Voorbeelden van privaatrechtelijke regelingen zijn deelnemingen, waarbij de gemeente deelneemt in het aandelenkapitaal van een vennootschap uit het oogpunt van een publiek belang, en publiek private samenwerkingsvormen, waarbij samengewerkt wordt met één of meer marktpartijen om te profiteren van specifieke kennis van externe partijen en/of om risico's te spreiden.

De kaders voor het participeren in privaat- en publiekrechtelijke samenwerkingsverbanden zijn door de raad vastgelegd in de nota 'Verbonden partijen' (2009/13515). De werkzaamheden van de verbonden partijen moeten natuurlijk ook vallen binnen de kaders die de gemeenteraad met de programma's in de begroting heeft gedefinieerd. Hieronder zijn per programma de verbonden partijen opgesomd, met vermelding van relevante recente ontwikkelingen.

Wij streven naar het strak toepassen van de planning- en controlcyclus op gemeenschappelijke regelingen. In de nieuwe nota 'Verbonden partijen', die in het najaar van 2010 aan de gemeenteraad is aangeboden (450885; 175861), zijn daarover nieuwe richtlijnen en ideeën opgenomen.

Programma Dienstverlening

Dienst Sociale Werkvoorziening Rijswijk en omgeving

De Dienst Sociale Werkvoorziening (DSW), een gemeenschappelijke regeling met Rijswijk en Zoetermeer, voert de taken die voortvloeien uit de Wet sociale werkvoorziening (Wsw) uit. De Wsw draait om mensen die - door lichamelijke, verstandelijke of psychische beperkingen - zelfstandig niet in staat zijn om het wettelijk minimumloon te verdienen. Arbeidsontwikkeling is een van de speerpunten in de Wsw. Bij arbeidsontwikkeling wordt een medewerker voortdurend ondersteund om vaardigheden te ontwikkelen. Doel is dat iedere individuele Wsw'er uiteindelijk op het voor hem of haar maximaal haalbare niveau werkzaam is. De gemeente heeft een zorgplicht voor mensen met een Wsw-indicatie en heeft een regierol over de uitvoering van de Wsw.

Wethouder Rensen is secretaris van het Dagelijks en Algemeen Bestuur en wethouder Van Ostaijen is lid van het Algemeen Bestuur. De gemeente krijgt een rijkssubsidie gebaseerd op het aantal inwoners met een Wsw-indicatie. De gemeente betaalt de rijkssubsidie door aan de werkvoorzieningschappen waar Wsw'ers werken die in onze gemeente wonen.

Daarnaast betalen de deelnemende gemeenten een bijdrage in het eventuele exploitatietekort van de DSW, een bijdrage in de frictiekosten en een bijdrage in de bestuurskosten. In de gemeentebegroting is de bijdrage aan de DSW voor 2011 geraamd op in totaal € 4,1 mln.

Op grond van het in 2008 door de raad vastgestelde visiedocument (2008/10393) heeft de DSW een verbeterplan ontwikkeld. Hierin zijn de omslag naar een arbeidsontwikkelbedrijf, het uitvoeren van trajecten voor andere doelgroepen en de verbetering van het exploitatietekort in onderlinge samenhang uitgewerkt.

Gemeenschappelijke Gezondheidsdienst Zuid-Holland West

De Gemeenschappelijke Gezondheidsdienst Zuid-Holland West (GGD) is een gemeenschappelijke regeling met de gemeenten Delft, Midden-Delfland, Pijnacker-Nootdorp, Rijswijk, Wassenaar, Westland en Zoetermeer. Het is de gezondheidsdienst voor de inwoners van de deelnemende gemeenten. Het bewaken, beschermen en bevorderen van de volksgezondheid is een verantwoordelijkheid van de gemeenten en deze hebben dit opgedragen aan de GGD.

Wethouder Schellings is lid en wethouder Rensen is plaatsvervangend lid van het Algemeen bestuur. De gemeentelijke bijdrage aan de GGD voor het jaar 2011 is geraamd op afgerond € 2.4 mln.

De GGD staat voor een aantal ontwikkelingen, die de toekomst gaan bepalen. De belangrijkste zijn:

- a. de ontwikkeling van GGD als regionaal kenniscentrum voor publieke gezondheid en openbare gezondheidszorg;
- b. de Wet publieke gezondheid en de samenwerking in de Veiligheidsregio Haaglanden die hier het gevolg van is;
- c. de overdracht van de jeugdgezondheidszorg van de GGD naar de stichting Jeugdgezondheidszorg Zuid-Holland West. Op 1 juli 2010 is hiervoor de Stichting JGZ ZHW opgericht.

De GGD onderscheidt in haar begroting een aantal risico's. Buiten de risico's in de bedrijfsvoering (loonontwikkeling, renteontwikkeling, risicodragerschap voor WW-uitkeringen en nog lopende CAO-onderhandelingen) zijn dat:

- a. Meer risico bij aansprakelijkheidsstelling door de toegenomen claimbewustheid van inwoners en instanties, de veranderde wetgeving in het Burgerlijk Wetboek en de hogere uitkering bij letselschade;
- b. De verzelfstandiging van de integrale jeugdgezondheidszorg loopt vertraging op, als gevolg van het CAO conflict ten aanzien van GGD personeel.

Programma Leefbaarheid

Regionaal reinigingsbedrijf Avalex

Het reinigingsbedrijf Avalex verzorgt de inzameling en verwerking van huishoudelijk afval in de deelnemende gemeenten (Delft, Midden-Delfland, Pijnacker-Nootdorp, Rijswijk, Wassenaar en Leidschendam-Voorburg). Avalex zamelt, op privaatrechtelijke basis, ook bedrijfsafval in.

Wethouder Schellings is plaatsvervangend voorzitter van het Dagelijks Bestuur en is lid van het Algemeen Bestuur. Wethouder Van Ostaijen is lid van het Algemeen bestuur en plaatsvervangend

lid van het Dagelijks bestuur, wethouder Mijdam en wethouder Houtzager zijn beiden plaatsvervangend lid van het Algemeen bestuur.

In de begroting 2011 van Avalex wordt uitgegaan van een stijging van het algemeen prijspeil van 2%. Voor 2011 is de bijdrage van de gemeente Leidschendam-Voorburg begroot op afgerond € 6,7 mln. Het benodigde weerstandsvermogen van Avalex is berekend op € 4 mln. Het weerstandsvermogen is verdeeld naar evenredigheid van de deelnemers. De afgelopen jaren zijn de positieve financiële resultaten niet uitgekeerd aan de gemeente maar toegevoegd aan het weerstandsvermogen van Avalex.

Vereniging Regionaal Samenwerkingsverband Water-Stad-Land (kortweg Vereniging Regio Water)

De vereniging Regio Water heeft als doel het zo goed mogelijk benutten van de economische en toeristisch-recreatieve mogelijkheden van het Rijn-Schiekanaal en de direct daarop aangesloten wateren. Daarbij streeft de vereniging naar het opheffen van bestaande belemmeringen, met speciale aandacht voor de wisselwerking tussen water, stad en land.

In de vereniging zijn de volgende overheden betrokken: de gemeenten Delft, Den Haag, Katwijk, Midden-Delfland, Rijswijk, Rotterdam, Schiedam, Vlaardingen en Voorschoten, de deelgemeenten Delfshaven en Overschie en de hoogheemraadschappen Delfland en Rijnland. Overigens kunnen ook niet-overheden deelnemen aan het samenwerkingsverband. Wethouder Mijdam is lid van het bestuur van de vereniging. De jaarlijkse contributie bedraagt € 10.000.

Stichting Land van Wijk en Wouden

De stichting is de rechtspersoon onder wiens verantwoordelijkheid de uitvoerende taken van het gebiedsplatform plaatsvinden. Het gebiedsplatform heeft als doel tot een duurzame, multifunctionele inrichting van het westelijk deel van het Groene Hart. De stichting biedt daarmee een overlegplatform tussen overheden (provincie, gemeenten en waterschappen) en vertegenwoordigers van maatschappelijke organisaties (voor landbouw, natuur, et cetera) voor het ontwikkelen van visievorming en het initiëren en stimuleren van activiteiten die bijdragen aan de versterking van de kwaliteit van het gebied.

In de stichting nemen de volgende overheden en maatschappelijke organisaties deel: de gemeenten Alphen aan den Rijn, Leiden, Leiderdorp, Leidschendam-Voorburg, Rijnwoude, Zoetermeer en Zoeterwoude, de Provincie Zuid-Holland, LTO-Noord, het hoogheemraadschap van Rijnland, Rabobank Rijnstreek, stichting Grote Polder Groene Hart en de vereniging Natuur- en Landschapsbeheer Wijk en Wouden. Wethouder Mijdam vertegenwoordigt de gemeente in het gebiedsplatform Land van Wijk en Wouden. De gemeente betaalt ieder jaar een bijdrage van € 16.000.

Programma Ruimtelijke inrichting

VOF Leidschendam-Centrum (Publiek Private Samenwerking met de Ontwikkelingscombinatie Schouten De Jong/Bouwfonds MAB)

De VOF is een publiekprivate samenwerking die verantwoordelijk is voor de ontwikkeling van Leidschendam-Centrum. Doelstelling is uitwerking te geven aan de gezamenlijke grondexploitatie voor Leidschendam-Centrum en daarmee aan de realisatie van de gemeentelijke ruimtelijke plannen in het gebied. De herstructurering wordt in fasen uitgevoerd en zal tot circa 2012 duren.

Wethouder Houtzager vertegenwoordigt de gemeente in de VOF. De gemeente en vermelde ontwikkelingscombinatie dragen ieder voor 50% risico van de exploitatie.

Voor de ontwikkelingen en risico's verwijzen wij u naar de paragraaf Grondbeleid. Daar wordt nader ingegaan op de ontwikkeling rond de grondexploitatie.

Programma Veiligheid en handhaving

Veiligheidsregio Haaglanden

De VRH is hét orgaan voor fysieke veiligheid, rampenbestrijding en crisisbeheersing in de regio Haaglanden. Deze organisatie omvat brandweezorg, geneeskundige hulpverlening en de gemeenschappelijke meldkamer. Alle activiteiten richten zich op het vergroten van veiligheid van de bevolking en de bezoekers van de regio Haaglanden. De Veiligheidsregio is een gemeenschappelijke regeling met de gemeenten Delft, Den Haag, Midden-Delfland, Pijnacker-Nootdorp, Rijswijk, Wassenaar, Westland en Zoetermeer. De gemeenten zijn primair verantwoordelijk voor een goed georganiseerde rampenbestrijding en crisisbeheersing. Het bestuur van de veiligheidsregio heeft tot taak de brandweezorg en organisatie van rampenbestrijding en crisisbeheersing in hun veiligheidsregio goed te organiseren. Dit gebeurt in opdracht van de aangesloten gemeenten.

De burgemeesters vormen samen het bestuur van de veiligheidsregio. Burgemeester Van der Sluijs is lid van het Algemeen Bestuur, wethouder Houtzager is plaatsvervangend lid. De totale bijdrage van Leidschendam-Voorburg voor 2011 is afgerond € 5,4 miljoen.

De (in 2010 ingestelde) Veiligheidsregio onderscheidt een aantal risico's:

- a. Onzekerheid over de toereikendheid van de brede doeluitkering van het Rijk afgezet tegen de nieuwe taken die op de VRH afkomen.
- b. Het Ministerie van Financiën is van mening dat het openbaar lichaam veiligheidsregio niet onder het BTW-compensatiefonds valt. De VRH verwacht dat dit gecompenseerd kan worden als op macro niveau geld uit het BTW-compensatiefonds wordt uitgenomen en zo terugvloeit naar het gemeentefonds en de BDUR (Besluit doeluitkering bestrijding van rampen en zware ongevallen).
- c. Onvoorzien kosten bij de ontvlechting. De huidige brandweerbegrotingen vormen de basis voor een groot deel van deze begroting. Het gaat dan om de zogenaamde frictiekosten, kosten voor zaken die de brandweer aangaan, maar die door gemeentelijke afdelingen werden uitgevoerd.

Programma Bestuur

Stadsgewest Haaglanden

Het Stadsgewest Haaglanden, ingesteld op grond van artikel 104 van de Wet Gemeenschappelijke regelingen als WGR-plusregio, vervult een aantal publieke taken die een gemeentegrensoverschrijdende, regionale werking hebben. De belangrijkste aandachtsgebieden zijn ruimte, verkeer en vervoer, wonen, milieu, economie en jeugdzorg. De overheidstaken van het stadsgewest worden grotendeels door het rijk gefinancierd. Een, in verhouding, gering deel van de dekking bestaat uit een bijdrage per inwoner.

Het stadsgewest is een gemeenschappelijke regeling met de gemeenten Delft, Den Haag, Midden Delfland, Pijnacker-Nootdorp, Rijswijk, Wassenaar, Westland en Zoetermeer. Wethouder Houtzager is lid van het Dagelijks én Algemeen bestuur. De raadsleden Brussaard, Van Dolen, Jansen en Kersbergen zijn lid van het Algemeen bestuur.

Voor 2011 is de bijdrage per inwoner € 6,68 (was €5,60 voor 2010). De verhoging ten opzichte van de bijdrage voor 2010 bestaat uit een uitzetting van € 1 voor het Fonds Groen Haaglanden en € 0,08 als gevolg van indexatie. Voor 2012 en volgende jaren is de financiering van het Groenfonds nog onduidelijk. Het Dagelijks Bestuur komt, na een daartoe strekkende motie van het Algemeen Bestuur, met aanvullende voorstellen daarvoor. Financiering volgens het "rood-voor groen-principe" en het aanboren van aanvullende fondsen van andere overheden maken daar uitdrukkelijk deel van uit.

De gemeentelijke bijdrage aan het stadsgewest (inclusief het Groenfonds) op basis van het inwoneraantal is voor 2011 geraamd op € 482.000. De bijdrage aan het Mobiliteitsfonds 2005 van het stadsgewest is € 8 per inwoner ofwel € 572.000. Het Algemeen Bestuur heeft op 17 februari 2010 besloten een weerstandsvermogen in te stellen met een bandbreedte van € 5 tot € 10 miljoen. Het bedrag zal worden opgebouwd uit exploitatieoverschotten van het stadsgewest zelf. Als een nadelig exploitatiesaldo ontstaat dat hoger is dan het weerstandsvermogen dan is de aanzuivering van dit nadelig saldo op grond van de Regeling Stadsgewest Haaglanden bij de deelnemende gemeenten gelegd.

Het Stadsgewest noemt in de begroting 2011 een aantal risico's:

- a. Risico's als gevolg van bestuurlijk organisatorische ontwikkelingen waardoor het stadsgewest minder of geen subsidie ontvangt en een dekkingsrisico op de vaste lasten ontstaat;
- b. Kostenoverschrijdingen ten gevolge van aanleg, beheer en onderhoud infrastructuur; hogere exploitatievergoeding Rail HTM;
- c. Dekkingsrisico's (kosten projectbureau Waterkader, apparaatskosten Vinac, vaste huisvestingslasten (tijdelijke) projecten);
- d. Schadeclaim tunnel Monseigneur van Steelaan;
- e. Recht op jeugdzorg, dekkingsrisico op de vaste lasten en op de apparaatskosten project RAS.

Algemene dekkingsmiddelen

Eneco Holding N.V.

Eneco heeft als doel het op betrouwbare, veilige en maatschappelijke verantwoorde wijze leveren van energie en daaraan gerelateerde producten aan particuliere en zakelijke klanten. Onder Eneco Holding N.V. vallen Stedin Netbeheer B.V. (is als netbeheerder verantwoordelijk voor de wettelijke beheertaken), Joulz B.V. (infra, het ontwerpen, aanleggen en onderhouden van betrouwbare en toekomstbestendige energie-infrastructuren) en Eneco B.V. Eneco B.V. is gericht op productie, handel, transport en levering van gas, elektriciteit en warmte en bijbehorende diensten.

Eneco Holding N.V. is een structuurvennootschap met een raad van bestuur, raad van commissarissen en Algemene Vergadering van Aandeelhouders. Eneco conformeert zich aan regels voor goed ondernemingsbestuur zoals die zijn vastgelegd in de Nederlandse Corporate Governance code, op enkele regels na die specifiek zijn voor beursgenoteerde ondernemingen. De aandelen van Eneco Holding N.V. zijn in handen van 61 Nederlandse gemeenten.

Namens de gemeente is wethouder Van Ostaijen gevolmachtigd om de gemeente in de Algemene Vergadering van Aandeelhouders (AvA) te vertegenwoordigen. De AvA stemt over voorstellen van de raad van commissarissen.

Leidschendam-Voorburg heeft 3,44% van de aandelen in haar bezit en behoort daarmee tot de acht gemeenten met meer dan 2% van de aandelen (Rotterdam bezit met 31,32% het grootste aandelenpakket, daarna Den Haag met 16,55% en Dordrecht met 9,05%). De aandelen zijn nu nog niet vrij verhandelbaar, maar dat kan veranderen als de liberalisering van de energiemarkt plaatsvindt. Voor het jaar 2011 is de dividenduitkering geraamd op € 3,1 miljoen.

Dunea (N.V. Duinwaterbedrijf Zuid-Holland)

Dunea houdt zich bezig met het voorzien in de behoeften aan drink- en industriewater binnen het distributiegebied, evenals drinkwater en gros en industriewater buiten het distributiegebied en het verantwoord beheren van de natuur van het aan de zorgen van de vennootschap toevertrouwd duingebied. Dit betreft de duingebieden Solleveld, Meijndel en Berkheide. Daarnaast beheert Dunea andere onderdelen van de waterketen, zoals riolering als afvalwaterzuivering zowel binnen als buiten het distributiegebied. Het bedrijf voorziet 1,2 miljoen mensen van drinkwater en beheert 2.800 hectare duingebied.

Dunea hanteert de regels voor goed ondernemingsbestuur zoals die zijn vastgelegd in de Nederlandse Corporate Governance code. Omdat Dunea een overheidsgedomineerde, niet-beursgenoteerde structuurvennootschap is, is een aantal bepalingen niet van toepassing. Negentien gemeenten zijn aandeelhouder van Dunea. De gemeente bezit 241.834 aandelen, wat neerkomt op 6,045% van het totale aandelenpakket van 4 miljoen aandelen. Namens de gemeente is wethouder Van Ostaijen gevolmachtigd om de gemeente in de Algemene Vergadering van Aandeelhouders (AvA) te vertegenwoordigen.

Statutair is vastgelegd dat Dunea geen dividend uitkeert. De winst die Dunea maakt blijft binnen het bedrijf voor de aflossing van schulden en daarmee voor het verminderen van de rentekosten. Dat heeft indirect effect op de waterprijs. De Algemene vergadering van aandeelhouders stelt de tarieven voor de levering van drinkwater vast.

Bank Nederlandse Gemeenten

De Bank Nederlandse gemeenten (BNG) is de bank van de lagere overheden (gemeenten, provincies, waterschappen) in Nederland. De BNG is een niet beursgenoteerde structuurvennootschap.

De gespecialiseerde financiële dienstverlening van de BNG draagt bij aan het zo laag mogelijk houden van de kosten van maatschappelijke voorzieningen voor de burger. De bank biedt financiële diensten op maat, zoals kredietverlening, betalingsverkeer, advisering, elektronisch bankieren en beleggen. Ook neemt de bank deel aan projecten in de vorm van publiekprivate samenwerking.

De BNG volgt de beginselen voor deugdelijk bestuur zoals geformuleerd in de Nederlandse Corporate Governance code. De binnen de BNG gebruikte reglementen, codes, regelingen en rapportages zijn met de code in overeenstemming. Per 1 januari 2010 is de Code Banken in werking getreden. De code geldt voor alle in Nederland werkzame banken die beschikken over een bankvergunning verleend op grond van de Wet op het financieel toezicht. Het zwaartepunt van de principes in deze bankspecifieke code richt zich op versterking van de governance binnen banken, risicomanagement, audit en beloningsbeleid.

Namens de gemeente is wethouder Houtzager gevolmachtigd om de gemeente in de Algemene Vergadering van Aandeelhouders te vertegenwoordigen. De aandeelhouders van de BNG zijn overheden. De Staat is houder van de helft van de aandelen, de andere helft is in handen van

gemeenten, provincies en een waterschap. De gemeente Leidschendam-Voorburg heeft 203.190 aandelen in bezit. Ieder jaar keert de bank dividend uit, dat is vastgelegd op 50% van de netto winst. Het gemeentelijk aandelenbezit levert een dividend van circa € 300.000 per jaar op. Voor 2011 is het dividend begroot op € 300.000.

Ook de BNG ondervindt, zoals alle banken, hinder van de kredietcrisis. Als de moeilijke omstandigheden op de kapitaalmarkt aanhouden, dan moet de gemeente rekening houden met een afnemende nettowinst.

G. WEERSTANDSVERMOGEN

Algemeen

De gemeenteraad heeft in zijn vergadering van 1 februari 2005 de beleidsnota Weerstandsvermogen vastgesteld. Deze nota is een uitvloeisel uit de Financiële beheersverordening (2003/17204) van de gemeente, op grond van artikel 212 van de gemeentewet. In de beleidsnota Weerstandsvermogen zijn vooral de beleidslijnen en de totale positie aan de orde gesteld. In de paragraaf weerstandsvermogen worden de financiële risico's en de weerstandscapaciteit geactualiseerd op basis van de laatste inzichten. De beleidsnota wordt in 2011 herijkt en waar nodig bijgesteld.

Risicoprofiel

De gewenste omvang van het weerstandsvermogen c.q. –capaciteit is gebaseerd op het risicoprofiel van onze gemeente. In de beleidsnota Weerstandsvermogen is aangegeven dat de gemeente financiële risico's loopt op de programma's, onderdelen van de balans en de grondexploitaties. Aan de hand van een drietal scenario's voor de programma's en gevoeligheidsgraden is het risicoprofiel voor onze gemeente bepaald op in totaal € 8 miljoen. Het risicoprofiel is als volgt opgebouwd:

Tabel 1

<i>Bedragen x € 1.000</i>	Bedrag
Programma's	5.500
Balansonderdelen	2.000
Subtotaal	7.500
Grondexploitatie	500
Totaal	8.000

Weerstandscapaciteit

De weerstandscapaciteit bestaat uit de algemene reserves, eventuele stille reserves en de ruimte op de exploitatiebegroting (post voor onvoorziene uitgaven). Met deze middelen en mogelijkheden moeten niet-geraamde financiële gevolgen c.q. risico's kunnen worden opgevangen om de continuïteit in de uitvoering van de taken van de organisatie te waarborgen.

De totale beschikbare weerstandscapaciteit per 1 januari 2011 bedraagt:

Tabel 2

<i>Bedragen x € 1.000</i>	Soort	Bedrag
<u>Programma's en balansonderdelen</u>		
a. Algemene reserve met bufferfunctie	Incidenteel	7.407
b. Ruimte op de begroting/onvoorzien	Incidenteel	113
c. Ruimte op de begroting/onvoorzien	Structureel	57
Totaal programma's en balansonderdelen		7.577
<u>Grondexploitatie</u>		
Algemene reserve met bufferfunctie grondexploitaties	Incidenteel	2.714
Totaal grondexploitatie		2.714
Totaal		10.291

Per 1 januari 2011 bedraagt de weerstandscapaciteit in totaal afgerond € 10,3 miljoen, waarvan € 2,7 miljoen als buffer voor grondexploitaties. Ten opzichte van de jaarrekening 2009 is de weerstandscapaciteit met circa € 0,2 miljoen afgenomen. Dit is vooral het gevolg van de afgenomen waarde van de algemene reserve met bufferfunctie grondexploitaties.

In het kader van de inzetbaarheid van de weerstandscapaciteit is het totaal van € 10,3 miljoen in principe volledig beschikbaar voor het opvangen van de budgettaire gevolgen van financiële risico's wanneer zij zich daadwerkelijk voordoen. De verschillende algemene reserves hebben echter bij de vorming wel een specifieke bestemming meegekregen, waarmee bij de beoordeling van de weerstandscapaciteit en het weerstandsvermogen rekening moet worden gehouden. Als algemene toelichting wordt over de algemene reserves het volgende opgemerkt:

Algemene reserve met bufferfunctie

Deze reserve is bestemd voor het opvangen van financiële gevolgen van calamiteiten en risico's die geen betrekking op de grondexploitaties hebben. Per 1 januari 2011 bedraagt de reserve € 7,4 miljoen.

Algemene reserve met bufferfunctie grondexploitatie

Deze reserve dient specifiek voor de afdekking van financiële risico's, die zijn verbonden aan de grondexploitaties en waar niet op een andere manier in is voorzien. Bijvoorbeeld eventueel toekomstige inbrei-locaties in de gemeente. Deze grondexploitaties hebben meestal door de hogere kosten (onder andere grondverwerving) een nadelig saldo, in tegenstelling tot uitleglocaties waarbij de benodigde gronden relatief goedkoop aangekocht kunnen worden.

Programma/omschrijving	Geraamde omvang	Kans			Gemiddeld Effect	Kans x Effect Incidenteel	Kans x Effect Structureel
		10%	30%	70%			
(a)	(b)	(c)	(d)	(e)	(f)	(g)	(h)
<u>Leefbaarheid</u>							
5. Interne milieuzorg	0 – 500			X	250	175	
6. Ondergrondse perscontainers Prinsenhof	0 – 450		X		225	68	
<u>Ruimtelijke Inrichting</u>							
7. Inhuur derden Rotterdamse baan (Trekvlittracé)	0 – 100			X	50	35	
8. Overgoo	0 – 500			X	250	175	
9. Grondexploitaties	1.000 – 3.500			X	2.250	1.575	
10. VOF Damcentrum							
a. Kredietfaciliteit	3.000 – 7.000	X			5.000	500	
b. Vastgoedexploitatie	0 – 5.000			X	2.500	1.750	
11. Tramlijn 19	vervallen						
12. OV- knoop Voorburg	0 – 4.000			X	2.000	1.400	
13. ISV programma gemeente	0 – 3.350	X			1.675	168	
<u>Veiligheid en handhaving</u>							
14. Regionale brandweer	0 – 500		X		250		75
15. C 2000 / Centrale meldkamer	0 – 125		X		63	19	
<u>Bestuur</u>							
16. Tussentijdse verkiezingen en referenda	0 – 45		X		23		7
17. Wet dwangsom en beroep	Vervallen						
<u>Overig</u>							
18. Algemene uitkering uit het gemeentefonds	0 – 1.500		X		750		225
19. Renteontwikkelingen	100 – 250		X		175		52

Programma/omschrijving	Geraamde Omvang	Kans			Gemiddeld effect	Kans x Effect Incidenteel	Kans x Effect Structureel
		10%	30%	70%			
(a)	(b)	(c)	(d)	(e)	(f)	(g)	(h)
20. Personele voorzieningen	0 – 100		X		50		15
21. Meerjarige onderhoudsprogramma's	0 – 200		X		100		30
22. Precariobelasting	Vervallen						
23. Herziening rente geldlening	0 – 400		X		200	60	
24. Handhaving kwaliteit huisvesting	Vervallen						
Ondergrens risico's	4.450						
Bovengrens risico's	28.895						
Totaal gemiddelde risico's					16.673		
Totaal na kansberekening						5.997	692

(Bedragen x € 1.000)

Wanneer alle risico's zich tegelijk zouden voordoen, beweegt de omvang van de geïnventariseerde financiële risico's zich tussen een ondergrens van € 4,5 miljoen en een bovengrens van € 28,9 miljoen. De financiële uitkomsten na de kans- en effectberekening komen op afgerond € 6 miljoen incidenteel en afgerond € 0,7 miljoen structureel. Overigens suggereren de bedragen nauwkeurig te zijn. Het zijn echter inschattingen en uitkomsten van een kansberekening met niet met zekerheid te voorspellen uitkomsten.

Weerstandsvermogen

Het weerstandsvermogen is te omschrijven als de mate waarin een gemeente in staat is financiële middelen vrij te maken en maatregelen te nemen om incidentele en structurele financiële tegenvallers op te vangen, zonder dat dit ten koste gaat van het bestaande beleid en de gemeentelijke dienstverlening. Het weerstandsvermogen geeft de verhouding aan tussen de financiële risico's en de financiële weerstandscapaciteit.

De gewenste omvang van het weerstandsvermogen c.q. -capaciteit is zoals al eerder aangegeven in de beleidsnota Weerstandsvermogen bepaald op € 8 miljoen, te weten € 7,5 miljoen voor de programma's en de balansonderdelen en € 0,5 miljoen voor de grondexploitaties.

Een vergelijking van het risicoprofiel met de verwachte weerstandscapaciteit voor enerzijds de programma's en balansonderdelen en anderzijds voor de grondexploitaties leidt tot de volgende opstelling.

Tabel 4

Weerstandscapaciteit	Risicoprofiel	Weerstandscapaciteit	Vershil
a. Programma's en balansonderdelen	7.500	7.577	77
b. Grondexploitatie	500	2.714	2.214
Totaal	8.000	10.291	2.291

(Bedragen x € 1.000)

Uit deze vergelijking blijkt dat de totale weerstandscapaciteit voldoende is.

Toelichting op de financiële risico's

In deze paragraaf lichten wij de risico-inventarisatie en –kwantificering van de programma's nader toe. Voor risico's die samenhangen met grondexploitaties verwijzen wij u naar de paragraaf Grondbeleid.

1. GGD Zuid-Holland West (GGD)

In februari 2010 heeft de raad ingestemd met de aanpassing in de gemeenschappelijke regeling GGD om het onderdeel Jeugdgezondheidszorg samen met de thuiszorgorganisaties onder te brengen in een aparte stichting. De stichting, Jeugdgezondheidszorg Zuidholland-West (JGZ-ZHW), is per 1 juli 2010 opgericht. Op basis van een voorlopige raming zou de meerjarenbegroting nagenoeg sluitend zijn en in de toekomst een besparing opleveren. Er zit echter een onzekere factor in omdat niet alle kosten bekend zijn. Daarnaast wordt de eerste twee jaren geen weerstandsvermogen opgebouwd waardoor financiële tegenvallers rechtstreeks voor rekening komen van de aan de GGD deelnemende gemeenten.

2. Project herinrichting sportparken

Het betreft een financiële claim van de hoofdaannemer van het sportproject Duivesteijn in het kader van de eindafrekening. Omdat ernstig wordt getwijfeld aan de terechtheid van deze claim en met de aannemer niet tot een vergelijk kon worden gekomen, is de zaak in handen van een ter zake deskundige advocaat gegeven. De zaak is onder de rechter. Op 21 september 2010 vindt de eerste zitting plaats. De behandeling en uitspraak moeten worden afgewacht.

3. Wet bundeling van uitkeringen inkomensvoorziening aan gemeenten (BUIG)- vm WWB-

De BUIG is een openeinderegeling. Personen die recht hebben op een WWB-uitkering, IOAW uitkering, IOAZ uitkering en Bbz uitkering dienen een uitkering te ontvangen, ongeacht de vraag of het budget toereikend is. Daarnaast is het rijksbudget voor de gebundelde uitkering voor deze inkomensvoorzieningen met onzekerheden omgeven. Het budget wordt in de loop van het jaar (september/oktober 2010) definitief vastgesteld en kan lager uitvallen. Met het huidige verdeelmodel is er geen mogelijkheid om vooraf het budget zelf te berekenen.

Bij het bepalen van het financiële risico spelen de economische ontwikkelingen een grote rol. De verwachting is gerechtvaardigd, dat het aantal uitkeringsgerechtigden zal stijgen. Voor 2010 wordt een stijging verwacht van 220 uitkeringsgerechtigden. Bij de begroting 2010 waren dit er nog 162. De omvang van het risico blijft echter gelijk omdat het budget BUIG ook stijgt.

Over de effecten van de crisis op de uitkeringen zijn afspraken gemaakt tussen het Rijk en de VNG. In het Bestuursakkoord tussen het Rijk en de VNG, dat tot en met 2011 van kracht is, is vastgelegd dat het rijk bij overschrijding van een bepaalde (conjunctuur)bandbreedte macro gezien extra middelen beschikbaar stelt.

Voor 2011 is in de meerjarenramingen zoveel mogelijk rekening gehouden met de hogere uitkeringslasten vanwege toename van het aantal uitkeringsgerechtigden. Tevens is er vanuit gegaan, dat bij overschrijding van de voor de gemeente berekende bandbreedte het rijk een bepaalde compensatie aan de gemeente zal verstrekken. Dit vormt echter wel een financieel risico.

4. Wmo algemeen

De Wmo betreft voor de individuele voorzieningen een opneideregeling, wat betekent dat bepaalde voorzieningen geleverd moeten worden, ook als het geraamde budget voor het betreffende jaar niet toereikend is. De wettelijke compensatieplicht is het leidend uitgangsprincipe voor de toekenning, op basis van een objectief indicatiesysteem met als grondslag het ICF (internationaal geclassificeerd functiebeperkingen systeem). De budgettoedeling door het rijk blijft een financieel risico naast het feit dat een opneideregeling naar de aard van de regeling altijd een risico met zich meebrengt.

Daarnaast heeft het rijk aangekondigd om de komende jaren steeds meer zaken die nu nog vanuit de ABWZ gefinancierd worden over te dragen aan de verantwoordelijkheid van gemeenten, zonder dat de budgetten daarvoor één op één meekomen.

5. Interne milieuzorg

De gemeente wil het milieubewustzijn van haar inwoners stimuleren door zelf het goede voorbeeld te geven. Om invulling te geven aan deze voorbeeldfunctie is in juli 2005 besloten tot het opzetten van milieumanagement en de controle van de eigen inrichtingen op wet- en regelgeving. Ultimo 2006 is hiermee begonnen en dit loopt nog door in 2010. Op het gebied van de interne milieuzorg zijn vooralsnog geen bouwkundige kosten gemaakt. Een ambtelijke werkgroep Milieumanagement heeft een managementsysteem opgezet. De praktijk leert dat naar aanleiding van de controles het niet moet worden uitgesloten dat een aantal verbeteringen moet worden aangebracht in de gemeentelijke panden.

6. Ondergrondse perscontainers Prinsenhof

In de wijk Prinsenhof was het de bedoeling ondergrondse perscontainers te plaatsen. Op advies van Avalex wordt daar nu van afgezien omdat deze wijze van inzameling, in tegenstelling tot eerdere adviezen van derden, uiteindelijk duurder zal uitvallen. Er was echter al een contractuele verplichting met een bedrijf aangegaan. De gemeente wil deze beëindigen en is hierover in overleg met het bedrijf gegaan. Dit heeft niet tot overeenstemming geleid. Het bedrijf legt nu een claim bij de gemeente, waarmee de gemeente het om gegronde reden niet mee eens is. De zaak is voor de rechter gekomen. Bij vonnis van 25 november 2009 van de Rechtbank Den Haag is de zaak verwezen naar de Rechtbank Zwolle-Lelystad en wordt gevoegd met de bij die Rechtbank aanhangige zaak tussen KTK en BWaste International B.V. De procedure loopt nog en de eisende partij staat voor repliek.

7. Inhuur derden Rotterdamsebaan (Trekvliettracé)

De Rotterdamsebaan betreft een nieuwe weg vanaf het knooppunt Ypenburg naar de Binckhorst en volgt het Trekvliettracé. De ontwikkeling van dit tracé gebeurt in een samenwerkingsverband tussen het Stadsgebied Haaglanden en de gemeenten Den Haag, Leidschendam-Voorburg en Rijswijk. De begeleiding vanuit de gemeente Leidschendam-Voorburg wordt vanuit het bureau APPM Projectmanagement BV ingevuld. De inzet bestaat voornamelijk uit het betrekken van de belangen van de gemeente bij de diverse (besluitvormings)producten zoals MER, raakvlakanalyse, nota van uitgangspunten, schetsontwerp en subsidieaanvraag. De kosten van deze inhuur van derden werden tot nu toe door de gemeente Den Haag voorgefinancierd. In de kadernota 2010 is voorzien dat de reserve Trekvliettracé vrijvalt in 2010. Op het moment dat de kadernota door de raad in september 2010 wordt vastgesteld kunnen deze kosten tot het bedrag van € 272.000 worden verrekend met de afrekening van Den Haag. Daarnaast is in de kadernota voor 2010 en 2011 respectievelijk € 55.000 en € 50.000 beschikbaar gesteld voor werkzaamheden in verband met de ontwikkeling van de Rotterdamsebaan. Het risico heeft betrekking op mogelijke vertraging in de projectontwikkeling. Hierop heeft de gemeente Leidschendam-Voorburg geen invloed, maar dit brengt wel extra kosten met zich mee.

8. Overgoo

In 2001 is de gemeente gestart met een verkenning naar de herontwikkeling van Overgoo met een Ontwikkelcombinatie. Er is toen een intentieovereenkomst opgesteld, waarna de partijen aan de slag zijn gegaan om een plan te maken en een haalbaarheidsstudie uit te voeren, maar is er uiteindelijk geen overeenstemming bereikt. Een nieuw Ontwikkelingskader (2009/6522) voor de locatie is op 7 juli 2009 door de raad vastgesteld. De partijen hebben over de verdere uitwerking van dit kader inmiddels verkennende gesprekken met de gemeente gevoerd, met de intentie om vervolgspraken over de aanpak te maken. Een en ander heeft als gevolg van de economische crisis nog geen vervolg gehad. De (financiële) afwikkeling van de eerder met de gemeente afgesloten intentieovereenkomst moet nog plaatsvinden.

9. Grondexploitaties

In elke grondexploitatieberekening worden aannames gedaan om de planvorming te vertalen in cijfers en waarden. De berekening wordt uitgevoerd op basis van het beschikbare feitelijke materiaal en uitgangspunten. Een startend project heeft daarbij vooral veel uitgangspunten, en naarmate het project vordert ontstaat steeds meer duidelijkheid over zaken. De kans dat de gehanteerde geraamde cijfers ook daadwerkelijk overeen komen met de uiteindelijke realisatie is afhankelijk van veel interne en externe factoren. Externe factoren worden beschouwd als marginaal beïnvloedbaar en daardoor weinig stuurbaar. Een voorbeeld is de huidige kredietcrisis.

Interne factoren zijn in principe wel beïnvloedbaar. Hierbij kan gedacht worden aan de interne proceduregangen en productafspraken. Interne factoren zijn te beheersen door een adequaat management van kansen en bedreigingen. Adequate planbegeleiding en planning op basis van transparante budgettering, kosten- en opbrengstenbewaking zijn hierbij essentieel om een doelgericht management van kansen en bedreigingen te kunnen bewerkstelligen. Op voorhand staan overigens niet de kosten, maar de effectiviteit van investeringen en hun plaats in het plan- en planningsproces centraal.

In de grondexploitatieberekeningen wordt rekening gehouden met de opvang van risico's op meerwerk in de uitvoering van civiele werkzaamheden door middel van het opnemen van een risicopost (post onvoorzien). Andere risico's kunnen worden gedekt vanuit de Algemene reserve grondexploitatie met dien verstande, dat het saldo van deze reserve toereikend is.

Bij de jaarlijkse herzieningen van de grondexploitaties worden risicoanalyses opgesteld. Voor een uitgebreide beschrijving van de financiële risico's in de lopende grondexploitaties wordt verwezen naar de paragraaf Grondbeleid.

10. VOF Damcentrum

a. Kredietfaciliteit

De gemeente Leidschendam-Voorburg staat 100% garant voor de betaling van rente en aflossing van een door de BNG verstrekte kredietfaciliteit aan de VOF Leidschendam Centrum. De hoofdsom van de faciliteit bedraagt € 24 miljoen voor onbepaalde tijd. Van deze faciliteit is een bedrag van afgerond € 21,1 miljoen benut per 31 december 2009 (per 1 maart 2010 is dat € 22 miljoen).

De VOF is primair aansprakelijk tegenover de bank. In het geval de VOF in gebreke zou blijven, zijn de vennoten aanspreekbaar. In beginsel ieder voor 50%. Echter de vennoten zijn daarnaast hoofdelijk aansprakelijk. Dat is bij Wet geregeld ten aanzien van VOF's. Dit betekent in het uiterste geval dat als (direct of indirect) geen verhaal mogelijk is op de andere partner in de VOF (Schouten de Jong/ Bouwfonds), de gemeente voor 100% aansprakelijk kan worden gesteld voor de terugbetaling van de hoofdsom van (maximaal) € 24 miljoen.

b. Vastgoedexploitatie

Als gevolg van de crisis is bij het project Damcentrum (waar de gemeente in een PPS-constructie samenwerkt met marktpartijen in de VOF Leidschendam centrum) sprake van risico's op de vastgoedmarkt. Woningen verkopen minder goed en voor minder dan oorspronkelijk geraamd. Voor de ontwikkelaars betekent dit dat wanneer nu de contractueel afgesproken grondprijzen door hen moeten worden betaald, zij de ontwikkeling van woningen niet meer financieel rond krijgen. Daarom is aan de VOF Leidschendam centrum gevraagd of de grondprijzen kunnen worden verlaagd naar een nu marktconforme prijs. Hoewel het hier gaat om een vastgoedexploitatie-risico (betreft risico van de ontwikkelaars) is de VOF Leidschendam centrum (en daarmee ook de gemeente) bereid om over dit verzoek na te denken, omdat vertragingen in de realisatie van het project ook financiële nadelige gevolgen heeft voor de VOF (bijv. rentekosten). Naar schatting betreft het een risico van € 5 miljoen, waarbij het gemeentelijk aandeel 50% is. Een eventueel voorstel tot verlaging van de grondprijzen wordt ter finale besluitvorming aan de gemeenteraad voorgelegd, mede vanwege de flinke financiële gevolgen voor de gemeente. De gemeente heeft het verzoek tot verlaging van de grondprijzen getoetst. Jurisprudentie geeft aan dat de gemeente niet zonder meer de afgesproken grondprijzen kan verlagen. De gemeente is in overleg met SJB over het naar voren halen van projecten die wel haalbaar zijn, waarbij de kans wordt vergroot dat de moeilijke deelplannen in de tijd wel weer uitvoerbaar worden. Voorlopig wordt er geen financiële tegenslag verwacht naar aanleiding van het anders faseren van de deelplannen.

11. Tramlijn 19

In de loop van het project is over Tramlijn 19 door het Stadsgewest periodiek gerapporteerd over de financiële stand van zaken. Uit de voortgangsrapportages van het Stadsgewest bleek dat de kosten van het project uiteindelijk hoger zullen zijn dan de raming. In de voortgangsrapportage van oktober 2009 is het volgende te lezen: "Sinds 2004 zijn enkele aanbestedingsvoordelen gerealiseerd. Door diverse oorzaken is op dit moment in totaliteit echter geen sprake meer van substantiële onderbestedingen. De verwachting is daarom dat de door de gemeenten Delft en Leidschendam-Voorburg beschikbaar gestelde garantiebedragen volledig aan het project moeten toevallen". Hierdoor kan het verwachte aanbestedingsvoordeel niet ingezet worden voor de omleiding via Leidsenhage en infrastructurele aanpassingen van het traject. Gelet op het voorgaande is er een financieel probleem ontstaan.

In haar laatste brief van 8 april 2010 aan de gemeente heeft het Stadsgewest berekend dat de vermoedelijke eindafrekening van het project Tramlijn 19, dat ten laste van Leidschendam-Voorburg komt, totaal circa € 7 miljoen zal bedragen. Over de hoogte van de eindafrekening is en wordt nog op grond van de beschikbare informatie discussie gevoerd. Als dekking was voornamelijk een bijdrage vanuit het BOR-fonds voorzien van € 3 miljoen. Het Stadsgewest heeft recentelijk ter dekking van het resterende tekort nog eens € 4 miljoen uit het BOR-fonds overgeheveld naar het project Tramlijn 19. Deze € 4 miljoen vormt echter onderdeel van de dekking van de uitvoering van het project OV-knooppunt Voorburg en daarmee een nieuw risico. Dit is opgenomen onder punt 12 OV-knooppunt Voorburg.

12. OV- knooppunt Voorburg

Door overheveling van BOR gelden van € 4 miljoen naar tramlijn 19 ontstaat mogelijk een dekkingstekort op dit project. Met het Stadsgewest wordt nauw overleg gevoerd om dit tekort uit andere fondsen, waaronder het Mobiliteitsfonds, weer aan te vullen. Risico blijft dat geen volledige dekking wordt gevonden voor het ontstane tekort, wat consequenties kan hebben voor de integrale uitvoering van het project OV-knooppunt Voorburg. Het streven is erop gericht om rond oktober 2010 volledige helderheid te hebben over de financiële impact van de hierboven omschreven aanpak.

13. ISV programma gemeente

Door de provincie is in het kader van het Investeringsbudget Stedelijke Vernieuwing (ISV) voor de periode 2005-2009 een totaal budget beschikbaar gesteld van circa € 9 miljoen. Dit betreft een bedrag van € 6 miljoen voor de uitvoering van het project ISV2 (2005-2009) en een bedrag van € 3 miljoen voor de uitvoering van diverse restantprojecten ISV1 (2000-2004). Volgens de provinciale beschikkingen moeten beide projecten ISV2 en restant ISV1 per 31 december 2009 afgewikkeld worden. In die beschikkingen zijn ook prestatieafspraken opgenomen. De provincie beoordeelt in hoeverre de afgesproken prestaties zijn gehaald en of de voorlopige toekenning van het ISV-budget definitief kan worden vastgesteld. Bij de beoordeling van een tegenvallende prestatie speelt een belangrijke rol of en in hoeverre dit de gemeente is toe te rekenen. Afhankelijk van de mate van toerekenbaarheid kunnen voorwaarden worden opgelegd of de voorlopige bijdrage lager worden vastgesteld. In andere gevallen wordt de definitieve bijdrage vastgesteld op de hoogte van de voorlopige bijdrage.

Via diverse voortgangsrapportages heeft de gemeente de provincie jaarlijks op de hoogte gehouden van de stand van de uitvoering van deze projecten. In 2009 is op verzoek van de provincie een speciaal stappenplan door de gemeente opgesteld en naar de provincie verzonden om aan te geven waarom bepaalde projecten nog niet geëffectueerd zijn en welke stappen ondernomen worden om alsnog alle projecten tijdig uitgevoerd te krijgen. Per 31 december 2009 zijn echter nog niet alle prestaties verricht en is het beschikbaar gestelde budget nog niet volledig uitgegeven. Per 31 december 2009 resteert een nog uit te geven provinciale bijdrage van € 3,35 miljoen. Het restant budget wordt gebruikt om de resterende prestaties te halen. Met het bestede deel zijn verschillende prestaties gehaald. De verwachting is dat hier geen risico wordt gelopen.

Waar we wel een zeker risico lopen is bij de prestaties die nog niet verricht zijn en waarvan de beschikbaar gestelde budgetten nog niet zijn uitgegeven. De kans bestaat dat we het nog niet uitgegeven bedrag (deels) moeten terugbetalen.

Aangezien de provincie op de hoogte is van de achterstanden in de uitvoering van de diverse projecten en de oorzaken daarvan (bijvoorbeeld bezwarenprocedures omwonenden, e.d.), achten wij de kans op een eventuele terugbetalingsverplichting circa 10%.

14. Regionale brandweer

Het opgaan van de gemeentelijke brandweer in de regionale brandweer Haaglanden betekent dat de brandweerorganisatie is ontvlochten uit de gemeentelijke organisatie. Over de financiële ontvlechting en daarmee samenhangende waardering van investeringen in onroerende goederen (de brandweerkazerne) en/of andere frictiekosten wordt in de loop van 2010 duidelijkheid verkregen.

15. C2000 / Centrale Meldkamer

De ombouw naar het nieuwe communicatiesysteem voor de hulpdiensten (C2000) en het verkrijgen van een goed werkend meldkamersysteem gaat gepaard met onzekerheden. Het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties speelt met de gedachte de kosten, waarvan steeds is gesteld dat die voor rekening van het rijk komen, voor een deel bij de hulpdiensten te leggen. In het uiterste geval kan dat betekenen dat de gemeentelijke bijdrage aan de regionale brandweer Haaglanden wordt verhoogd met € 1,66 per inwoner ofwel € 125.000.

16. Tussentijdse verkiezingen en referenda

De kosten van onverwachte tussentijdse verkiezingen en referenda zijn niet in de begroting geraamd. Indien tussentijdse verkiezingen of referenda moeten worden gehouden dient rekening te worden gehouden met extra organisatiekosten.

17. Wet dwangsom en beroep

De wet is op 1 oktober 2009 in werking getreden. Gemeentelijke bestuursorganen die zich niet houden aan de in de Algemene wet bestuursrecht genoemde beslistermijnen voor een aanvraag of een bezwaarschrift, kunnen een dwangsom - met een maximum van € 1.260 per dwangsom - verbeuren aan de aanvrager of bezwaarmaker. Gelet op de ervaringen in 2010 met deze wet kan dit risico vervallen.

18. Algemene uitkering uit het Gemeentefonds

De hoogte van de algemene uitkering uit het Gemeentefonds is met grote risico's omgeven. Het beginsel 'gelijk de trap op en gelijk de trap af' is vanwege de crisis tijdelijk buiten werking gesteld. De algemene uitkering zal naar verwachting fors afnemen vanwege de voorgenomen bezuinigingen van het rijk. Hierover zal nog uitgebreid gerapporteerd worden waarna de consequenties voor onze gemeente ook concreet zullen zijn. Behalve de forse bezuinigingen moet ook rekening worden gehouden met gevolgen van decentralisatieplannen, die in de ambtelijke heroverwegingsrapporten van het rijk zijn opgenomen. Het risico blijft bestaan dat de uitkering uiteindelijk nog lager uitvalt.

19. Renteontwikkelingen

De gemeente volgt bij het opstellen van de gemeentebegroting en meerjarenramingen de renteontwikkelingen op de geld- en kapitaalmarkt. Rentefluctuaties op de geld- en kapitaalmarkt kunnen de renteopbrengsten en- kosten positief dan wel negatief beïnvloeden.

20. Personele voorzieningen

In geval van ziekte en/of arbeidsongeschiktheid moet de gemeente als werkgever maximaal twee jaar het salaris aan de betrokken werknemer betalen. In de gemeentelijke CAO wordt uitgegaan van 170% gemiddeld over twee jaren.

21. Meerjarige onderhoudsprogramma's

Met betrekking tot het beheer en onderhoud van de gemeentelijke gebouwen zijn meerjarige onderhoudsprogramma's (MOP's) opgesteld. Voor groot onderhoud aan de gemeentelijke gebouwen is een voorziening getroffen. Het dagelijks en klein-onderhoud wordt ten laste van de exploitatie gebracht. Bij de ontwikkeling van de MOP's is uitermate zorgvuldig te werk gegaan. Elke onderhoudsmaatregel is geïnventariseerd en in de MOP's opgenomen. Daarmee ontstaat een weliswaar volledig, maar ook enigszins theoretisch kader voor het beheer en onderhoud van de gebouwen.

Omdat in de praktijk blijkt dat onderhoudsmaatregelen geregeld na inspectie één of meer jaren uitgesteld kunnen worden wordt een uitvoeringspercentage van 90 aangehouden (van de in MOP's voorziene maatregelen is 90% binnen de voorziene termijn noodzakelijk). De overige 10% wordt opgenomen in de risicoparagraaf van de (meerjaren)begroting. Het instrument van de MOP's voor de gemeentelijke gebouwen moet zijn waarde in de komende jaren bewijzen. Het uitvoeringspercentage (en het aandeel in de risicoparagraaf) wordt indien nodig jaarlijks bijgesteld. Eventuele financiële consequenties worden jaarlijks bij de besluitvorming over de voorjaarsnota betrokken.

22. Precariobelasting

Het kabinet heeft besloten het wetsvoorstel tot afschaffen van precariobelasting op ondergrondse infrastructuur van nutsbedrijven niet in te dienen bij de Tweede Kamer. Het risico is daardoor vervallen.

23. Herziening rente geldlening

Van een door de gemeente verstrekte geldlening is in afwijking van de in de overeenkomst van geldlening bepaalde datum de rente herzien. In overleg met deze partij is een andere (latere) datum bepaald. Later is door deze partij aangegeven hiermee toch niet te kunnen instemmen. De partij beweert dat er geen (nieuwe) rechtsgeldige overeenkomst tot stand is gekomen. Daarnaast geeft de partij aan dat daardoor teveel rente is betaald. De kans bestaat dat dit door middel van een civiele procedure binnen vijf jaren wordt teruggevorderd. De terug te betalen rente bedraagt maximaal € 400.000.

24. Handhaving kwaliteit huisvesting

Dit risico is nihil en vervalt.

FINANCIËLE BEGROTING

III Overzicht baten en lasten

IV Uiteenzetting van de financiële positie

III Overzicht van baten en lasten

Algemeen

Het overzicht van baten en lasten geeft een integraal overzicht van de baten en lasten en het saldo van alle onderdelen van de begroting: het programmaplan, het overzicht algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien. Voor extra inzicht in de financiële positie zijn de baten en lasten per programma geschoond van verrekeningen met reserves. De verrekeningen met reserves maken wel onderdeel uit van de begroting van baten en lasten.

Inzicht in baten en lasten

Aan het eind van dit hoofdstuk is het overzicht van baten en lasten opgenomen. In de kolommen 2011-2014 is te lezen welke middelen per saldo aan de programma's worden besteed en welke algemene dekkingsmiddelen daar tegenover staan. De jaren 2011-2014 geven in tabel 1 het volgende beeld (positieve bedragen zijn per saldo baten, negatieve bedragen zijn per saldo lasten).

Tabel 1

Onderdeel van de begroting	2011	2012	2013	2014
a. Saldo van de programma's	-92.895	-92.965	-90.909	-89.566
b. Algemene dekkingsmiddelen	91.637	90.181	89.171	88.048
c. Onvoorzien	-170	-230	-290	-350
Saldo voor resultaatbestemming	-1.428	-3.014	-2.028	-1.868
d. Verrekeningen met reserves	1.320	2.341	3.196	-45
Begrotingspositie na resultaatbestemming	-108	-673	1.168	-1.913

Bedragen x € 1.000

Uit de cijfers in tabel 1 blijkt dat de begroting 2011 een gering tekort van € 108.000 vertoont. Wij merken hierbij op dat in de begroting 2011 rekening is gehouden met een storting van € 1.067.000 in de reserve recessie. Dit houdt verband met de bij de voorjaarsnota 2009 genomen maatregelen in het kader van de verwachte gevolgen van de financiële crisis en de ontwikkelingen in de algemene uitkering uit het gemeentefonds. In de jaren 2012 en 2013 wordt een beroep gedaan op de reserve recessie. In de nota van aanbidding doen wij u een voorstel om te voorzien in de dekking van de tekorten in de jaren 2011 en 2012. Vanaf 2014 verwachten wij financieel zwaar weer. Inmiddels is het project kerntakendiscussie gestart met als doel een structureel sluitend meerjarenperspectief vanaf 2014 te realiseren.

De resultaten van de jaarlijkse septembercirculaire in het kader van de algemene uitkering uit het Gemeentefonds zijn niet in deze cijfers verwerkt omdat ten tijde van het samenstellen van de begroting deze informatie niet bekend was. De gevolgen worden opgenomen in de Nota van wijziging die tegelijk met de begroting door de gemeenteraad wordt behandeld.

Ontwikkelingen ten opzichte van kadernota 2010

Het budgettaire kader voor de samenstelling van de gemeentebegroting 2011 en de meerjarenramingen 2012-2014 is het meerjarenperspectief uit de kadernota 2010, die in september 2010 in de gemeenteraad is behandeld. In onderstaande tabel 2 worden weergegeven de uitgangspositie uit de kadernota 2010 (regel 1), de mutaties op dat beeld (regels 2 t/m 5) en de uitkomsten van de begroting 2011 en de meerjarenramingen 2012-2014 (regel 6).

Tabel 2

Ontwikkeling begrotingspositie na kadernota 2010	2011	2012	2013	2014
1. Uitgangspositie kadernota 2010	197	359	2.343	-160
2. Wet maatschappelijke ondersteuning	250	250	250	250
3. Klimaatbeleid	0	0	0	325
4. Onroerende zaakbelastingen	136	151	154	218
5. Algemene uitkering uit het Gemeentefonds	-1.028	-1.657	-1.765	-2.922
6. Bedrijfsvoering	224	224	231	231
7. Diverse posten	113	0	-45	145
8. Begrotingsuitkomsten 2011-2014	- 108	- 673	+ 1.168	- 1.913

Bedragen x € 1.000

De posten worden onderstaand toegelicht.

Ad 1. Dit zijn de uitkomsten van de kadernota 2010, zoals behandeld in uw raadsvergadering van 21 september 2010.

Ad 2. In de budgetten voor de uitvoering van de Wet maatschappelijke ondersteuning, onderdeel huishoudelijke verzorging is de laatste jaren sprake van een onderuitputting van afgerond € 250.000 per jaar. De structurele onderuitputting is verwerkt in de begroting 2011 en beïnvloedt het financieel meerjarenperspectief positief.

Ad 3. In overeenstemming met de voorjaarsnota 2009 wordt in de periode 2009 tot en met 2013 door de stimuleringsmaatregel particuliere woningen geïnvesteerd in klimaatbeleid. In het financieel meerjarenperspectief bij de kadernota 2010 zijn de jaarlijkse kosten van € 325.000 ten onrechte tot en met 2014 geraamd. Dit wordt gecorrigeerd en leidt tot een voordeel in 2014.

Ad 4. De opbrengstraming van de onroerende zaakbelastingen is in de planperiode 2011-2014 onder andere gebaseerd op een inflatiecorrectie van 1,5%, de actuele waarden van de onroerende zaken en de te verwachten minder- en meeropbrengsten door respectievelijk sloop en nieuwbouw van woningen. Een en ander leidt ten opzichte van de kadernota 2010 tot hogere opbrengsten.

Ad 5. De algemene uitkering uit het Gemeentefonds is op basis van de junicirculaire 2010 aanzienlijk lager dan waarmee in de kadernota 2010 is gerekend. Voor een nadere toelichting wordt verwezen naar het hoofdstuk algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien.

Ad 6. Voor de samenstelling van de begroting 2011-2014 zijn de personeelsformatie- en salariskostenbegroting bijgesteld op basis van actuele gegevens per 1 juli 2010. De actualisatie leidt ten opzichte van de kadernota 2010 tot een verlaging van de personeelskosten.

Ad 7. In deze posten zijn diverse kleine verschillen en afrondingen ondergebracht (onder andere pensioenpremie, rente, etc.)

Ad 8. Dit zijn de uitkomsten van de begroting 2011 en de meerjarenramingen 2012-2014. In de nota van aanbidding voorzien wij in de dekking van de tekorten in de jaren 2011 en 2012.

Incidentele lasten en baten

Om een goed oordeel te kunnen geven over het structurele evenwicht tussen baten en lasten is het noodzakelijk te weten in hoeverre tegenover de inzet van reserves (incidentele dekkingsmiddelen) incidentele lasten staan. Voor een overzicht per programma wordt verwezen naar de betreffende tabellen op de diverse programmabladen.

Het totaal van de incidentele lasten over de begrotingsjaren is opgenomen in tabel 3.

Tabel 3

Incidentele lasten	2011	2012	2013	2014
<i>A. Programma 's:</i>				
1. Inwoners	637	200	-	-
2. Dienstverlening	190	100	-	-
3. Leefbaarheid	561	132	11	11
4. De wijk	384	50	-	-
5. Ruimtelijke inrichting	2.770	2.763	1.038	120
6. Veiligheid en handhaving	-	-	-	-
7. Bestuur	175	-	-	-
Sub-totaal incidentele lasten per programma	4.717	3.245	1.049	131
<i>B. Stortingen in reserves (incidenteel):</i>				
1. reserve verbetering binnenklimaat huisvesting primair onderwijs	111	-	-	-
2. egaliseringsreserve rioleringen	-	500	-	-
3. reserve Groenfonds	250	250	-	-
4. reserve toekomstvisie Stompwijk	710	700	690	680
5. algemene reserve met bufferfunctie grondexploitaties	536	-	-	-
6. reserve recessie	1.067	-	-	-
Sub-totaal incidentele stortingen in reserves	2.674	1.450	690	680
Totaal	7.391	4.695	1.739	811

Bedragen x € 1.000

In de begroting zijn de volgende incidentele baten en incidentele onttrekkingen aan bestemmingsreserves geraamd. Ook hier wordt voor een overzicht per programma verwezen naar de betreffende tabellen op de diverse programmabladen. Het totaal over de begrotingsjaren is opgenomen in tabel 4.

Tabel 4

Incidentele baten	2011	2012	2013	2014
<i>A. Programma's:</i>				
1. Inwoners	-	-	-	-
2. Dienstverlening	-	-	-	-
3. Leefbaarheid	60	60	-	-
4. De Wijk	-	-	-	-
5. Ruimtelijke inrichting	2.047	1.250	100	-
6. Veiligheid en handhaving	-	-	-	-
7. Bestuur	-	-	-	-
Sub-totaal incidentele baten per programma	2.107	1.310	100	-
<i>B. Onttrekkingen aan reserves (incidenteel):</i>				
1. reserve categoriaal jeugdbeleid	70	-	-	-
2. reserve bodemsanering	180	-	-	-
3. reserve monumentenzorg	233	42	-	-
4. reserve wijkcentrum Dillenburg	10	10	10	10
5. reserve groenfonds	300	-	-	-
6. reserve toekomstvisie Stompwijk	207	161	204	248
7. reserve sociale woningbouw	265	85	-	-
8. reserve volkshuisvesting	800	700	600	-
9. reserve Stompwijk	54	56	58	61
10. reserve diversen grondexploitaties	641	672	280	59
11. reserve incidentele kosten (persoonsgebonden budget)	75	-	-	-
12. reserve recessie	-	735	1.880	-
Sub-totaal incidentele onttrekkingen aan reserves	2.835	2.461	3.032	378

Incidentele baten	2011	2012	2013	2014
Totaal	4.942	3.771	3.132	378

Bedragen x € 1.000

In de onderstaande tabel 5 worden de incidentele lasten en baten met elkaar geconfronteerd.

Tabel 5

Recapitulatie	2011	2012	2013	2014
1. Incidentele lasten	7.391	4.695	1.739	811
2. Incidentele baten	4.942	3.771	3.132	378
Totaal	2.449	924	- 1.393	433

Bedragen x € 1.000

Naast deze lasten en baten zijn ook de uitgaven en inkomsten van de grondexploitaties veelal eenmalig van aard. Deze kosten en opbrengsten worden echter geactiveerd en hebben geen invloed op het exploitatieresultaat.

Bovenstaand is ingegaan op de incidentele lasten en baten voor het begrotingsjaar 2011 en de meerjarenramingen 2012-2014. Daarbij merken wij op dat tegenover de in meerjarenperspectief afnemende incidentele lasten in de jaren 2012 en 2013 aanzienlijke onttrekkingen staan geraamd aan de reserve recessie, die in de voorjaarsnota 2009 specifiek voor dit doel is gevormd.

Gronden waarop de ramingen zijn gebaseerd

De gronden waarop de ramingen zijn gebaseerd zijn van belang voor de beoordeling van de financiële positie. Het zijn onder andere de uitgangspunten die hebben geleid tot het gepresenteerde financiële meerjarenperspectief.

Aantal inwoners en woonruimten

Voor de ramingen is uitgegaan van de volgende prognose van aantallen inwoners en woningen:

Tabel 6

	1-1-2011	1-1-2012	1-1-2013	1-1-2014
1. Inwoners	72.480	72.880	73.680	74.180
2. Woningen	35.700	35.800	36.200	36.450

Loon- en prijspeil

Voor de ramingen van de salarissen in de begroting 2011 en de meerjarenramingen 2012-2014 is uitgegaan van het loonkostenniveau per 1 januari 2010 en de (meerjaren)afspraken volgens de laatst vastgestelde CAO gemeenten.

De ramingen voor de materiële uitgaven in de begroting 2011 en de meerjarenramingen 2012-2014 zijn gebaseerd op het prijsniveau voor het jaar 2010. De inkomstenramingen in de begroting 2011 zijn ten opzichte van de begroting 2010 met 1,5% verhoogd en in de meerjarenramingen gelijk gehouden.

Bestaand beleid

De begroting 2011 is opgesteld in overeenstemming met de uitgangspunten uit de kadernota 2010, die in september 2010 in de gemeenteraad is behandeld. De kadernota 2010 is beperkt tot een actualisatie van het financieel meerjarenperspectief (inclusief het meerjarig investeringsplan) op basis van bestaand beleid en de ombuigingen op de bedrijfsvoering. In de kadernota is geen nieuw beleid opgenomen.

Algemene uitkering Gemeentefonds

De algemene uitkering uit het Gemeentefonds is geraamd op basis van de laatst beschikbare gegevens uit de junicirculaire 2010 voor het Gemeentefonds. Op basis van deze circulaire is er voor de jaren na 2011 geen accres. De gevolgen van de septembercirculaire 2010 worden verwerkt in de Nota van wijziging op de begroting, die tegelijk met de begroting in de gemeenteraad wordt besproken.

Rentepercentages

In de begroting zijn de volgende rentepercentages gehanteerd:

- a. rente aan te trekken kort vreemd vermogen 1,9%
- b. rente aan te trekken lang vreemd vermogen 3,5%
- c. rente eigen financieringsmiddelen 4%
- d. renteomslag 4,35%

Belastingtarieven

De percentages over de WOZ-waarde voor 2011:

- a. woningen eigenaren 0,07830 (2010: 0,07668)
- b. niet-woningen eigenaren 0,12623 (2010: 0,12313)
- c. niet-woningen gebruikers 0,10187 (2010: 0,09937)

Post onvoorzien

De post onvoorzien, opgenomen onder het programma Algemene dekkingsmiddelen, kent een incidenteel en een structureel deel. De ramingen lopen op van € 170.000 in 2011 tot € 350.000 in 2014. Er kan een beroep worden gedaan op de post voor onvoorziene uitgaven als de uitgave onvoorzien, onuitstelbaar en onvermijdbaar is. Hiervoor wordt op dat moment een begrotingswijziging aangeboden aan de gemeenteraad.

Dividenden

De opbrengsten van reguliere dividenden worden op basis van ervaringscijfers en de resultaatverwachtingen voor de korte termijn geraamd. De raming van het dividend vindt overigens plaats in het jaar van het besluit tot dividenduitkering door de betrokken onderneming.

Kapitaallasten

De kapitaallasten (rente en afschrijving) worden aan producten en programma's doorberekend; de rente door middel van een renteomslag en de afschrijvingen op basis van een afschrijvingstabel. Bij investeringen met economisch nut wordt in enkele gevallen ook een dekking uit eenmalige middelen aangegeven. In dat geval wordt de investering geactiveerd en vervolgens afgeschreven conform het vastgestelde activabeleid. De voor dekking aangewezen eenmalige middelen worden in een reserve dekking afschrijvingslasten gestort, waarna jaarlijks de afschrijvingslasten uit de reserve worden gedekt.

Overzicht van baten en lasten

Op de volgende dubbele pagina is het overzicht van baten en lasten opgenomen. Het overzicht is als volgt te lezen: van boven naar beneden zijn achtereenvolgens te zien de bedragen per programma (exclusief de verrekeningen met reserves), de algemene dekkingsmiddelen, het bedrag voor onvoorzien en het totaal van deze posten. Vervolgens zijn per programma de verrekeningen met de reserves in beeld gebracht. Onderaan staat het totaal van de begroting inclusief de verrekeningen met de reserves. Van links naar rechts bestaat het overzicht uit drie delen: links de lasten 2011-2014, in het midden de baten en rechts de saldi voor die jaren, voorafgegaan door de saldi over 2009 en 2010.

Onderdeel van de begroting	lasten	lasten	lasten	lasten	baten	baten	baten	baten	rekening	begroting	begroting	begroting	begroting	begroting
	2011	2012	2013	2014	2011	2012	2013	2014	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Programma's (excl. verrekeningen reserves)														
Inwoners	24.101	24.431	24.430	24.508	5.462	5.463	5.463	5.463	-17.545	-18.878	-18.639	-18.968	-18.967	-19.045
Dienstverlening	62.213	62.027	62.764	61.427	36.657	36.277	36.562	36.107	-25.349	-27.554	-25.556	-25.750	-25.202	-25.320
Leefbaarheid	22.746	22.665	23.050	23.073	14.360	14.399	15.102	15.118	-8.290	-8.915	-8.386	-8.266	-7.948	-7.955
De wijk	14.058	13.765	13.751	13.704	3.115	3.116	3.120	3.120	-11.204	-11.553	-10.943	-10.649	-10.632	-10.584
Ruimtelijke inrichting	41.825	45.367	33.742	40.417	31.082	33.351	22.047	29.434	-10.729	-25.222	-10.743	-12.016	-11.695	-10.983
Veiligheid en handhaving	8.880	8.899	8.874	8.833	682	677	671	671	-8.565	-8.065	-8.198	-8.222	-8.203	-8.161
Bestuur	10.531	9.195	8.362	7.617	102	101	100	99	-11.001	-13.043	-10.430	-9.094	-8.262	-7.518
Totaal van de programma's	184.356	186.349	173.974	179.579	91.461	93.384	83.066	90.012	-92.683	-113.229	-92.895	-92.965	-90.909	-89.566
Algemene dekkingsmiddelen														
Opbrengsten OZB	-	-	-	-	9.910	10.234	10.437	10.501	9.701	9.703	9.910	10.234	10.437	10.501
Opbrengsten Hondenbelasting	-	-	-	-	195	195	195	195	194	192	195	195	195	195
Opbrengsten Precariobelasting	-	-	-	-	558	568	568	568	598	550	558	568	568	568
Opbrengsten Toeristenbelasting	-	-	-	-	96	96	96	96	89	95	96	96	96	96
Algemene uitkering	-	-	-	-	72.408	70.407	69.499	68.342	72.994	74.169	72.408	70.407	69.499	68.342
Dividenden	-	-	-	-	3.393	3.393	3.393	3.393	4.961	3.548	3.393	3.393	3.393	3.393
Rente eigen financieringsmiddelen	-	-	-	-	4.531	4.517	4.141	4.023	6.321	4.819	4.531	4.517	4.141	4.023
Renteresultaat	-	-	-	-	546	771	842	930	-74	371	546	771	842	930
Totaal Algemene Dekkingsmiddelen	-	-	-	-	91.637	90.181	89.171	88.048	94.783	93.446	91.637	90.181	89.171	88.048

Onderdeel van de begroting	lasten	lasten	lasten	lasten	baten	baten	baten	baten	rekening	begroting	begroting	begroting	begroting	begroting
	2011	2012	2013	2014	2011	2012	2013	2014	2009	2010	2011	2012	2013	2014
<u>Onvoorzien</u>														
Onvoorzien uitgaven	170	230	290	350	-	-	-	-	-	-166	-170	-230	-290	-350
Totaal Onvoorzien	170	230	290	350	-	-	-	-	-	-166	-170	-230	-290	-350
TOTAAL VOOR RESULTAATBESTEMMING	184.526	186.579	174.264	179.929	183.099	183.565	172.237	178.061	2.100	-19.949	-1.428	-3.014	-2.028	-1.868
<u>Verrekening met de reserves</u>														
Inwoners	138	-	28	-	70	28	-	28	351	770	-68	28	-28	28
Dienstverlening	475	475	475	475	153	153	153	153	-123	295	-322	-322	-322	-322
Leefbaarheid	64	599	103	178	1.195	1.040	586	23	756	5.487	1.131	441	483	-155
De wijk	250	250	-	-	310	10	10	10	91	39	60	-240	10	10
Ruimtelijke inrichting	1.261	715	705	695	2.019	1.722	1.189	414	1.867	4.744	758	1.007	484	-281
Veiligheid en handhaving	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Bestuur	1.087	20	20	20	847	1.447	2.589	695	-3.360	10.112	-240	1.427	2.569	675
Algemene Dekkingsmiddelen									1.469					
Totaal verrekening met de reserves	3.275	2.059	1.330	1.368	4.594	4.400	4.526	1.323	1.051	21.447	1.319	2.341	3.196	-45
TOTAAL NA RESULTAATBESTEMMING	187.802	188.638	175.594	181.297	187.693	187.965	176.763	179.384	3.151	1.498	-109	-673	1.168	-1.913

IV Uiteenzetting van de financiële positie

Algemeen

Net als het overzicht van baten en lasten geeft dit deel van de begroting extra inzicht in de financiële positie van de gemeente. De nadruk in dit hoofdstuk ligt niet zozeer op de exploitatiebegroting, maar meer op de meerjarige financiële consequenties van het bestaande beleid en de aangekondigde kortingen op de algemene uitkering uit het Gemeentefonds als gevolg van de economische crisis.

Daarnaast gaat dit deel van de begroting in op de ontwikkeling van de financieringsmiddelen en de financieringspositie. Vervolgens is er aandacht voor de verplichtingen, die voortvloeien uit de aanspraken die ons (voormalige) personeel heeft op uitkeringen en tenslotte presenteren wij het verwachte EMU-saldo (Europese Monetaire Unie).

Financiële perspectief

In de kadernota 2010 zijn de kaders geschetst voor de begroting 2011 en de meerjarenramingen 2012-2014. Naast het actualiseren van het financiële meerjarenperspectief 2010-2014 en het meerjarige investeringsplan 2010-2014 op basis van bestaand beleid is in de kadernota ook aandacht besteed aan de mogelijke gevolgen van de rijksombuigingen door de economische crisis voor onze gemeente. In het Coalitieakkoord 2010-2014 Verantwoord Vooruit is rekening gehouden met een forse ombuigingsopgave, die uitkomt op bijna € 25 mln. in 2018.

Over de eerste tranche van structureel € 7 mln. van de ombuigingsoperatie vindt besluitvorming plaats bij de kadernota 2010. De eerste tranche heeft vooral betrekking op de bedrijfsvoering en is taakstellend op de programma's van de begroting 2011 en de meerjarenramingen 2012-2014 verwerkt. In de onderstaande tabel 1 zijn de bezuinigingen opgenomen.

Tabel 1

Ombuigingen exploitatie	2011	2012	2013	2014
<i>Programma Ruimtelijke Inrichting:</i>				
a. Afstoten gemeentelijke eigendommen	240	-	-	-
b. Hogere huuropbrengsten benzineverkooppunten	27	53	80	80
<i>Programma Bestuur:</i>				
a. Centrale huisvesting	1.300	1.300	1.300	1.300
b. Mobiliteitsfonds Haaglanden	10	15	15	15
<i>Programma Algemene dekkingsmiddelen:</i>				
a. Dividend BNG	100	100	100	100
Totaal programma's	1.677	1.468	1.495	1.495
<i>Bedrijfsvoering:</i>				
a. Onderuitputting directe budgetten	518	523	553	553
b. Inkoopbureau	134	446	746	1.046
c. Personeelsformatie	144	424	684	964
d. Budgettaire aspecten van activa en passiva	1.885	2.347	2.605	2.827
Totaal Bedrijfsvoering	2.681	3.740	4.588	5.390
Totaal algemeen	4.358	5.208	6.083	6.885

Bedragen x € 1.000

De bezuinigingen worden hieronder kort toegelicht. Voor een uitgebreidere toelichting verwijzen wij u naar de kadernota 2010.

Programma Ruimtelijke inrichting

Ad a. Afstoten gemeentelijke eigendommen

In 2011 wordt een aantal gemeentelijke objecten afgestoten. Onder aftrek van de kosten van verkoopbegeleiding en makelaar levert dit per saldo een eenmalig voordeel op.

Ad b. Hogere huuropbrengsten benzineverkooppunten

Het is contractueel mogelijk benzineverkooppunten op gemeentegrond een standaard huurprijs in rekening te brengen. De hieruit voortvloeiende extra jaarlijkse opbrengsten zijn geraamd.

Programma Bestuur

Ad a. Centrale huisvesting

De structurele begrotingspost van € 1,3 miljoen voor hogere huisvestingslasten voor de centrale huisvesting is afgeraamd. De belangrijkste redenen van het vervallen van de post zijn de verouderde calculatie die tot deze post leidde, de noodzaak tot bezuinigen door de economische situatie en dat er geen officiële besluitvorming over centrale huisvesting is.

Ad b. Mobiliteitsfonds Haaglanden

De bijdrage aan het mobiliteitsfonds Haaglanden is in overeenstemming met de begroting van het Stadsgewest Haaglanden in de planperiode verlaagd.

Algemene dekkingsmiddelen

Ad a. Dividend Bank Nederlandsche Gemeenten (BNG)

De raming voor de dividenduitkering van de BNG is op grond van de winstprognoses met ingang van 2011 structureel verhoogd met € 100.000.

Bedrijfsvoering

Ad a. Onderuitputting directe budgetten

Exploitatiebudgetten waarvan aan de hand van jaarrekeningcijfers is vastgesteld dat vorig jaar en de jaren daarvoor geen uitgaven zijn gedaan zijn afgeraamd.

Ad b. Inkoopbureau

Binnen de gemeentelijke organisatie wordt een professioneel inkoopbureau ontwikkeld. Daarbij wordt gestuurd op een strakke regie, goede informatievoorziening en een onafhankelijke positie. Dit betekent voor 2010 en volgende jaren een extra investering en vanaf 2011 budgettaire voordelen.

Ad c. Personeelsformatie

Onze gemeentelijke organisatie hanteert sinds 1 januari 2008 een model van concernsturing bestaande uit een concerndirectie en sterk integraal management (directiemodel). De doorontwikkeling van het directiemodel leidt, volgens de visie op de organisatie, tot een organisatie die slanker en flexibeler is. Daarnaast wordt door de huidige economische ontwikkeling en de organisatieontwikkelingen overeenkomstig de nota "koers houden" een beperking van de huidige beleids capaciteit met 10% voorzien.

Ad d. Budgettaire aspecten van activa en passiva

De boekwaarde van afgerond € 12,5 miljoen van investeringen met maatschappelijk nut is in de kadernota 2010 vervroegd afgeschreven. In de dekking is voorzien door tot een gelijk bedrag te beschikken over de algemene reserve met inkomensfunctie. Hierdoor is vanaf 2010 een structureel voordeel van afgerond € 1 mln. op de exploitatie ontstaan.

Het bijschrijven van rente (inflatiecorrectie) op reserves vindt niet meer plaats. Dit betekent een structureel voordeel van afgerond € 0,5 miljoen op de exploitatie.

Door het wijzigen van de afschrijvingsystematiek van lineair in annuïtair ontstaat een tijdelijk voordeel op de exploitatie. Het voordeel is gelegen in het feit dat de kapitaallasten (rente en afschrijving) elk jaar gelijk zijn. Bij annuïtair afschrijven zijn de lasten lager in de eerste jaren en hoger in de laatste jaren van afschrijving ten opzichte van lineair afschrijven. De voordelen bedragen € 0,3 miljoen (2011), € 0,6 miljoen (2012), € 0,9 miljoen (2013) en € 1,1 miljoen (2013 e.v.).

Door een meer zuivere benadering van kostentoerekening (waarbij ambtelijke uren worden begroot en verantwoord op investeringskredieten) wordt de gemeentelijke exploitatie in 2012 en volgende jaren met afgerond € 0,2 miljoen ontzien.

Het resultaat van de bezuinigingen is ingezet om de financiële tegenvallers in de uitvoering van bestaand beleid op te vangen.

Doorlichting van reserves

Naast de bezuinigingen op de exploitatie voor het onderdeel bedrijfsvoering heeft ten tijde van het samenstellen van de kadernota 2010 ook een doorlichting van de reserves plaatsgevonden. In onderstaande tabel 2 zijn opgenomen de reserves, die in 2010 zijn opgeheven of verlaagd. Hiermee is rekening gehouden bij het samenstellen van de programmabegroting 2011-2014.

Tabel 2

Reserves vrijval en opgeheven	2010
<i>Programma Leefbaarheid:</i>	
a. Reserve bodemsanering (opheffen)	2.370
b. Egalisatiereserve rioleringen (vrijval)	2.700
<i>Programma Ruimtelijke Inrichting:</i>	
a. Reserve revitalisering Prinsenhof (opheffen)	620
b. Reserve verkeers- en vervoersplan (vrijval)	670
<i>Programma Bestuur:</i>	
a. Reserve BTW-compensatiefonds (opheffen)	2.747
Totaal generaal	9.107

Bedragen x € 1.000

Het opheffen of vrijvallen van de reserves wordt hieronder toegelicht.

Programma Leefbaarheid

a. Reserve bodemsanering

De reserve bodemsanering valt in 2010 vrij tot bedrag van € 2.370.000. In de reserve resteren de middelen voor de sanering van het voormalige benzinstation aan de Rembrandtlaan in 2010 (€ 126.000) en de Looierslaan in 2011 (€ 180.000). Daarna wordt de reserve opgeheven. Indien tot sanering van een locatie moet worden overgegaan wordt op dat moment in de dekking van de kosten voorzien.

b. Egalisatiereserve rioleringen

Van de egalisatiereserve rioleringen valt in 2010 een bedrag van € 2.700.000 vrij. Het uitgangspunt is dat de lasten van het onderdeel rioleringen met ingang van 2014 worden gedekt door de opbrengst uit rioolheffingen. Tegelijk met de behandeling van de programmabegroting 2011 wordt een voorstel over het gefaseerd invoeren van kostendekkende riooltarieven aan de gemeenteraad voorgelegd.

Programma Ruimtelijke inrichting

a. Reserve Prinsenhof

De reserve Prinsenhof wordt in 2010 opgeheven. Voor het revitaliseren van de wijk Prinsenhof is een grondexploitatie geopend en voor de verwachte tekorten op de grondexploitatie is een voorziening gevormd. Aan de hand van de herzieningen wordt de hoogte van deze voorziening jaarlijks geactualiseerd.

b. Reserve Verkeers- en Vervoersplan

De reserve Verkeers en Vervoersplan (VVP) wordt in 2010 tot een bedrag van € 670.000 afgeraamd. Voor de noodzakelijke maatregelen uit het VVP blijft onder andere een bedrag van € 51.000 voor Tramlijn 2 gereserveerd.

Programma Bestuur

a. Reserve BTW-Compensatiefonds

De jaarlijkse aflopende bijdrage uit de reserve BTW-Compensatiefonds is niet meer als bate in de begroting en meerjarenramingen geraamd. De bestemmingsreserve wordt daarom opgeheven.

De vrijval van de reservemiddelen (tabel 2) is bij de kadernota 2010 onder andere ingezet om in 2010 de reserve frictiekosten (tabel 3) te vormen.

Tabel 3

Vormen van reserves	2010	2011	2012	2013
<i>Programma Bestuur:</i>				
a. Reserve frictiekosten	5.000	-	-	-
Totaal generaal	5.000	-	-	-

Bedragen x € 1.000

a. Reserve frictiekosten

Afhankelijk van de soort ombuigingsmaatregelen zullen ook extra kosten ontstaan, zogenaamde frictiekosten. Wanneer sprake is van vermindering van taken of versoering van het kwaliteitsniveau, heeft dit gevolgen voor de formatie. Het verminderen van de formatie leidt tot flankerend personeelsbeleid. Wanneer het gaat om het verhogen van het opbrengspotentieel of het doorvoeren van efficiëncymaatregelen, ontstaan er vaak onderzoekskosten en/of kosten van implementatie. Voor de dekking van de genoemde kosten (in de periode tot en met 2018) is in 2010 de reserve frictiekosten gevormd.

Toekomstig financieel perspectief en bezuinigingen

In het vorige hoofdstuk 'Overzicht van baten en lasten' (tabel 1) is aangegeven dat de begroting 2011 nagenoeg sluitend is en dat voor 2012 en volgende jaren financieel zwaar weer op komst is. In dit perspectief is geen rekening gehouden met de aangekondigde rijksbezuinigingen op het Gemeentefonds, die de financiële positie van onze gemeente zwaar onder druk zullen zetten.

Wij houden rekening met een korting van 20% ofwel een bedrag van € 13,3 mln. op de algemene uitkering uit het Gemeentefonds. Wij gaan ervan uit dat de korting op het Gemeentefonds gefaseerd in de jaren 2012 tot en met 2014 wordt ingevoerd. De korting valt mogelijk lager uit of het rijk voert de korting met een andere fasering door. Ook is het mogelijk dat het rijk een deel van deze korting vindt in doeluitkeringen of betreft bij decentralisatieprocessen. Wij verwachten dat de korting voor langere tijd noodzakelijk is, omdat het economische herstel enkele jaren zal vergen. In tabel 4 zijn de fasering en kortingen op de algemene uitkering uit het Gemeentefonds opgenomen.

Tabel 4

Rijksbezuinigingen	2011	2012	2013	2014
Korting (fasering) algemene uitkering	-	4.400	8.700	13.300
Inschatting effect rijksbezuinigingen	-	4.400	8.700	13.300

Bedragen x € 1.000

Als gevolg van deze externe ontwikkeling staat het gemeentebestuur de komende jaren voor een omvangrijke opgave om de financiële positie van onze gemeente gezond te houden. De uitgangspunten daarvoor zijn geformuleerd in het te voeren financieel beleid, dat is vastgelegd in hoofdstuk 3 van het Coalitieakkoord 2010-2014. De operationele uitwerking van de uitgangspunten voor het financiële beleid is opgenomen in de bijlage van het Coalitieakkoord.

In het Coalitieakkoord is een totale bezuinigingstaakstelling van € 25 mln. opgenomen. In tabel 5 is de taakstelling gespecificeerd.

Tabel 5

	2011	2012	2013	2014
a. Gecumuleerde tegenvallers bedrijfsvoering *)	4.000	5.200	6.000	7.000
b. Korting (20%) op de algemene uitkering uit het Gemeentefonds	-	4.400	8.700	13.300
c. Ruimte voor nieuw beleid	1.000	2.000	3.000	3.000
Totaal bezuinigingsnoodzaak	5.000	11.600	17.700	23.300

Bedragen x € 1.000

*) De gecumuleerde tegenvallers op de bedrijfsvoering lopen in de jaren na 2014 nog op tot € 8,5 mln., waarmee de totale bezuinigingsnoodzaak uitkomt op bijna € 25 mln. in 2018. Los van de ombuigingen is een bedrag van € 3 mln. structureel bedoeld om financiële ruimte te creëren voor nieuw beleid. Nieuw beleid is in principe alleen mogelijk als oud beleid wordt ingeleverd. Het uitgangspunt daarbij is dat eerst de financiële ruimte moet zijn gerealiseerd, voordat deze wordt ingezet voor nieuw beleid.

De bezuinigingen worden gerealiseerd door:

- een integrale heroverweging van gemeentelijke taken (kerntakendiscussie)
 - afslanking van de gemeentelijke organisatie en van de bestuurslasten
 - kostenverlaging van de gemeenschappelijke regelingen (met als kanttekening dat dit de inzet van de gemeente betreft, in het besef dat de gemeenschappelijke regelingen zelf besluiten).
- Voordat gekort wordt op het voorzieningenpeil voor de burgers zal worden bezien in welke mate op het ambtelijke apparaat kan worden bezuinigd.

Van de bezuinigingstaakstelling van € 25 miljoen is in de begroting 2011 en de meerjarenramingen 2012-2014 de besparing van afgerond € 7 mln. op de bedrijfsvoering verwerkt voor het opvangen van de tegenvallers in de uitvoering van bestaand beleid. Van de bezuinigingstaakstelling van € 25 mln. resteert dan een bedrag van € 18 mln.

Voor de realisatie van het resterende bezuinigingsbedrag van € 18 mln. is het onontkoombaar dat keuzes moeten worden gemaakt over het gemeentelijke voorzieningenniveau en de daarmee gepaard gaande ambities. College en raad moeten heldere strategische keuzes gaan maken over wat voor gemeente wij willen zijn, welke taken wij daarbij uitvoeren en op welk niveau wij deze uitvoeren. Op strategisch niveau gaat het om de ambitie van de gemeente in relatie tot de toekomstvisie, de keuzes rondom het takenpakket (wat doen we wel en wat doen we niet), het voorzieningenniveau dan wel de kwaliteit daarvan en de positie in de beleids- en uitvoeringsketen (verbonden partijen en andere mogelijke samenwerkingsverbanden). Maatregelen zijn hier te herleiden tot welke taken de gemeente zich wil beperken, rekening houdend met wat wettelijk moet en waar de gemeente bij de uitvoering van haar taken accenten wil leggen: de kerntakendiscussie.

Het is de bedoeling de kerntakendiscussie later dit jaar met de gemeenteraad te voeren. De bezuinigingsmogelijkheden leggen wij in de voorjaarsnota 2011 aan uw raad voor, zodat u dan een integrale afweging van de bezuinigingsmogelijkheden kan maken. Vanaf 2012 kunnen de daadwerkelijke ombuigingen worden verwerkt in de programmabegroting, zodat onze gemeente ook in de economische zwaardere tijden een materieel sluitende meerjarenbegroting kan presenteren. Dit betekent overigens niet dat wij wachten met bezuinigingen die eerder kunnen worden geëffectueerd.

Het investeringsplan

Het investeringsplan in de begroting 2011-2014 is gebaseerd op het investeringsplan zoals dat is opgenomen in de kadernota 2010. In het investeringsplan (zie bijlage 3) zijn de verwachte vervangings- en uitbreidingsinvesteringen opgenomen voor de uitvoering van bestaand beleid. Van investeringen voor nieuw beleid is geen sprake omdat in de kadernota is afgezien van het ontwikkelen van nieuw beleid.

Het investeringsplan is bruto (investeringsuitgaven en -inkomsten apart) opgesteld en heeft voor wat de investeringsuitgaven 2011 betreft een omvang van € 26,7 mln. In de investeringsuitgaven 2011 is begrepen een investering van € 4,5 mln. voor het OV-knooppunt Voorburg (onder programma 5 ruimtelijke inrichting). In het jaar 2014 is een investeringsbedrag van € 5,4 mln. opgenomen voor nieuwbouw van het Veurs in Voorburg (onder programma 1 inwoners). Het gemiddelde bedrag van de investeringsuitgaven in de planperiode 2011-2014 bedraagt € 20,7 mln. per jaar. De verdeling van de investeringen over de programma's is opgenomen in tabel 6 en ziet er voor de jaren 2011-2014 als volgt uit:

Tabel 6

Investeringsplan 2011 – 2014	2011	2012	2013	2014	Totaal 2011-2014
1. Inwoners	5.963	6.692	3.318	11.479	27.452
2. Dienstverlening	315	315	315	397	1.342
3. Leefbaarheid	7.268	7.157	6.950	7.035	28.410
4. De wijk	460	50	-	-	510
5. Ruimtelijke inrichting	11.477	5.132	3.565	1.967	22.141
6. Veiligheid en handhaving	-	-	-	-	-
7. Bestuur	-	-	-	-	-
8. Bedrijfsvoering	1.282	1.040	793	140	3.255
Totale investeringsuitgaven	26.765	20.386	14.941	21.018	83.110

Bedragen x € 1.000

De financiële consequenties van de investeringen (in de vorm van kapitaallasten) zijn in de exploitatiebegroting opgenomen.

Investeringen met maatschappelijk nut

De investeringen worden verdeeld in twee categorieën: investeringen met economisch, en investeringen in de openbare ruimte met maatschappelijk nut. De laatste categorie is uniek voor overheden en betreft investeringen die niet verhandelbaar zijn en geen inkomsten kunnen genereren. Het beleid van de gemeente is om deze investeringen niet te activeren, overeenkomstig de strekking van het BBV (Besluit Begroting en Verantwoording, de wettelijke financiële kaders voor de gemeente) en de adviezen van de commissie BBV. De nota activabeleid waarin dit beleid is vastgelegd, wordt binnen de financiële mogelijkheden uitgevoerd. In 2010 zijn investeringen met maatschappelijk nut vervroegd afgeschreven tot een bedrag van € 12,5 mln.

In het investeringsplan 2011-2014 zijn de volgende bedragen (uitgaven) voor investeringen in de openbare ruimte met maatschappelijk nut opgenomen:

Tabel 7

Investerings met maatschappelijk nut	2011	2012	2013	2014
1. Wegen, Kruispunten en rotondes	6.993	1.787	1.000	720
2. Reconstructie en onderhoud wegen	350	350	350	350
3. Waterwegen	2.120	1.251	440	-
4. Onderhoud kunstwerken / bruggen	200	150	150	150
5. Openbare verlichting	930	900	900	300
6. Verkeerslichten	590	639	400	300
7. Overigen	368	368	320	320
Totaal	11.551	5.445	3.560	2.140

Bedragen x € 1.000

Ad 1. Bedragen zijn inclusief middelen voor het OV-knooppunt Voorburg en de N206/Huysitterweg. Tegenover deze uitgaven is een bijdrage geraamd van het Stadsgewest Haaglanden respectievelijk een bijdrage uit de reserve Stompwijk.

Eigen vermogen

Het eigen vermogen van de gemeente is onderverdeeld in algemene reserves en bestemmingsreserves (incl. egaliseringsreserves). Het verloop van de afzonderlijke reserves in de planperiode is met een toelichting opgenomen in bijlage 1. Samengevat is de begrote omvang van de reserves als volgt:

Tabel 8

Reserves	31-12-2011	31-12-2012	31-12-2013	31-12-2014
<i>1. Algemene reserves:</i>				
a. Bufferfunctie	7.407	7.407	7.407	7.407
b. Vrij besteedbaar	4.861	4.836	4.811	4.786
c. Inkomensfunctie	26.719	26.719	26.719	26.719
d. Grondexploitatie	2.616	1.950	1.676	1.624
<i>2. Bestemmingsreserves</i>	47.181	45.530	42.632	42.754
Totaal reserves	88.784	86.442	83.245	83.290

Bedragen x € 1.000

Ad 1. De algemene reserves zijn opgebouwd uit vier componenten.

a. De algemene reserve met bufferfunctie heeft tot doel om de financiële gevolgen van calamiteiten en risico's op te vangen. Het is een belangrijk onderdeel van de weerstandscapaciteit.

b. De algemene reserve vrij besteedbaar is vrij aanwendbaar.

c. Op de algemene reserve met inkomensfunctie kan niet zonder directe gevolgen in de bestedingssfeer een beroep worden gedaan. De rente over deze algemene reserve wordt immers als dekkingsmiddel in de exploitatie ingezet. Bij besteding van (delen van) de reserve heeft dit nadelige budgettaire consequenties.

d. De algemene reserve grondexploitaties dekt de algemene risico's af die samenhangen met grondexploitaties van de gemeente, voor specifieke kwantificeerbare risico's zijn voorzieningen gevormd.

Ad 2. De bestemmingsreserves hebben een specifieke bestedingsrichting en zijn ook met dat doel in het leven geroepen.

Vreemd vermogen

Voorzieningen, gevormd voor verplichtingen of kwantificeerbare financiële risico's, behoren tot het vreemde vermogen. Het verloop van de voorzieningen is opgenomen in bijlage 2. Het tweede component van het vreemde vermogen betreft de opgenomen geldleningen. De waarde daarvan is nu (nog) beperkt. In de toekomst gaat het bedrag aan opgenomen geldleningen sterk stijgen omdat de financieringsbehoefte toeneemt.

Financieringspositie

Ook in de paragraaf Financiering is aandacht besteed aan de financieringspositie. Het accent ligt daar op het treasurybeleid en het renterisicobeheer. Hier wordt vooral ingegaan op de financieringsbehoefte, de beschikbare financieringsmiddelen en het financieringssaldo in meerjarenperspectief.

Voor de financiering van de geactiveerde uitgaven op de balansposten materiële, immateriële en financiële vaste activa en het onderhanden werk in de vorm van grondexploitaties heeft de gemeente financieringsmiddelen nodig. De financieringsmiddelen bestaan uit eigen vermogen (reserves) en vreemd vermogen (voorzieningen en opgenomen geldleningen). Het financieringssaldo is het verschil tussen de geactiveerde investeringen en de beschikbare financieringsmiddelen. Voor de bepaling van de financieringsbehoefte zijn wij uitgegaan van het investeringsprogramma 2010-2014, zoals dat is opgenomen in de kadernota 2010.

Uit tabel 9 blijkt dat de investeringen in vaste activa sterker stijgen dan de daarvoor beschikbare financieringsmiddelen. Voor het verschil moet een beroep worden gedaan op de geld- en kapitaalmarkt. In de planperiode 2011-2014 is ervan uitgegaan dat in elk jaar vaste geldleningen worden aangetrokken. In het financieringstekort tot aan de kasgeldlimiet (€ 15 mln.) wordt voorzien door het opnemen van kort vreemd vermogen.

Tabel 9

Financieringspositie	2011				2012	2013	2014
	1-1	Toename	afname	31-12	31-12	31-12	31-12
Financieringsbehoefte:							
a. Immateriële vast activa							
b. Materiële vaste activa							
- maatschappelijk nut	13.198	5.160	729	17.629	17.193	19.815	21.157
- economisch nut	113.423	15.214	6.493	122.144	132.471	135.586	146.574
c. Financiële vaste activa/ verstrekte leningen	16.234	-	312	15.922	15.596	15.255	14.974
Totaal vaste activa	142.855	20.374	7.534	155.695	165.260	170.656	182.705
2. Grondexploitaties	30.692	-	1.846	28.846	15.952	17.685	-2.011
Totaal Financieringsbehoefte	173.547	20.374	9.380	184.541	181.212	188.341	180.694
Financieringsmiddelen:							
a. Eigen vermogen							
- Reserves	90.102	3.275	4.594	88.783	86.442	83.245	83.290
b. Vreemd vermogen							
- Voorzieningen	23.167	2.203	1.247	24.123	17.072	17.334	12.904
- Langlopende geldleningen:							
- bestaand	24.445	-	1.974	22.471	20.453	18.433	2.418
- nieuw	24.000	13.000	2.400	34.600	41.900	54.100	67.600
Totaal financieringsmiddelen	161.714	18.478	10.215	169.977	165.867	173.112	166.212
Financieringstekort	11.833	1.896	-835	14.564	15.345	15.229	14.482

Bedragen x € 1.000

Gronden waarop de ramingen zijn gebaseerd

De toelichting op de uiteenzetting van de financiële positie dient volgens de voorschriften de gronden te bevatten waarop de ramingen zijn gebaseerd. Een zelfde bepaling is er voor het hoofdstuk Overzicht van baten en lasten. In de toelichting van dat hoofdstuk zijn de gronden waarop de ramingen zijn gebaseerd uiteengezet. Daarom verwijzen wij hier voor de toelichting naar hoofdstuk III Overzicht van baten en lasten.

Arbeidskostengerelateerde verplichtingen

Van de onderstaande arbeidskostengerelateerde verplichtingen met een ongelijkmatig uitgavenkarakter zijn de lasten in de exploitatiebegroting opgenomen. Het betreft:

Tabel 10

Arbeidskostengerelateerde verplichtingen	2011	2012	2013	2014
a. Uitkeringen voormalig personeel en flankerend beleid	1.376	1.375	1.381	1.375
b. Uitkeringen voormalige wethouders	65	65	65	65
Totaal	1.441	1.440	1.446	1.440

Bedragen x € 1.000

Voor onderstaande arbeidskostengerelateerde verplichting is een voorziening gevormd. Jaarlijks wordt de benodigde omvang van de voorziening bepaald. Het gaat om de volgende verplichting:

Tabel 11

Voorziening arbeidskostengerelateerde verplichtingen	1-1-2011	1-1-2012	1-1-2013	1-1-2014
a. Voorziening pensioenen gewezen wethouders	2.493	2.576	2.661	2.745
Totaal	2.493	2.576	2.661	2.745

Bedragen x € 1.000

EMU-saldo (Europese Monetaire Unie)

In het bestuurlijk akkoord 'Beheersen EMU-saldo lokale overheid' is onder andere afgesproken dat in de begrotingen van gemeenschappelijke regelingen, gemeenten en provincies het EMU-saldo wordt opgenomen. Hiermee wordt een goede informatievoorziening beoogd die essentieel is voor het op macroniveau monitoren en beheersen van het EMU-saldo en voor het onderhoud van het Gemeente- en Provinciefonds.

Conform de afspraak uit het bestuurlijk akkoord moet daarom het EMU-saldo over het voorafgaande jaar (jaar t-1), het actuele jaar (jaar t) en het volgende jaar (jaar t+1) in de begroting worden opgenomen, zodat de besturen van gemeenschappelijke regelingen, gemeenteraden en provinciale staten inzicht hebben in het EMU-saldo. De ontwikkeling van het EMU-saldo hebben wij in overeenstemming met het verplichte model in tabel 12 opgenomen.

Tabel 12:

	EMU-saldo	2010	2011	2012
1	Exploitatiesaldo vóór toevoeging aan c.q. onttrekking uit reserves	-19.949	-1.428	-3.014
2	Afschrijvingen ten laste van de exploitatie	20.936	7.222	8.821
3	Bruto dotaties aan de post voorzieningen ten laste van de exploitatie	3.317	2.203	2.187
4	Investerings in (im)materiële vaste activa die op de balans worden geactiveerd	-31.258	-26.765	-20.386
5	Baten uit bijdragen van andere overheden, de Europese Unie en overigen, die niet op de exploitatie zijn verantwoord en niet al in mindering zijn gebracht bij post 4	3.572	6.391	2.811
6	Desinvesteringen in (im)materiële vaste activa	-	-	-
7	Aankoop van grond en de uitgaven aan bouw-, woonrijp maken e.d.	-19.639	-18.995	-16.056
8	Baten bouwgrondexploitatie	21.145	23.945	20.100
9	Lasten op balanspost voorzieningen	-1.464	-1.247	-9.957
10	Lasten i.v.m. transacties met derden, die niet via de onder post 1 genoemde exploitatie lopen, maar rechtstreeks ten laste van de reserves worden gebracht en die nog niet vallen onder één van de bovenstaande posten	-	-	-
11	Verkoop van effecten	-	-	-
	Berekend EMU-saldo	-23.340	-8.674	-15.494

Bedragen x € 1.000

Met vriendelijke groet,

burgemeester en wethouders van Leidschendam-Voorburg,

G. Brinkman, MBA
secretaris

drs. J.W. van der Sluijs
burgemeester

Bijlagen

Reserves (bijlage 1)

Staat van reserves - Begroting 2011									
Reserve		Boekwaarde 1/1 2010	Boekwaarde 31/12/2010	Stortingen 2011	Onttrekking 2011	Boekwaarde 31/12/2011	Boekwaarde 31/12/2012	Boekwaarde 31/12/2013	Boekwaarde 31/12/2014
8110 ALGEMENE RESERVES									
1.	8110001 Algemene reserve met bufferfunctie	7.406.692	7.406.692	-	-	7.406.692	7.406.692	7.406.692	7.406.692
2.	8110002 Algemene reserve vrij besteedbaar	8.838.694	4.774.837	111.000	24.857	4.860.980	4.836.123	4.811.266	4.786.409
3.	8110003 Algemene reserve met inkomensfunctie	39.230.768	26.719.472	-	-	26.719.472	26.719.472	26.719.472	26.719.472
4.	8110004 Algemene reserve met bufferfunctie grondexploitatie	2.891.247	2.714.436	556.000	654.764	2.615.672	1.950.138	1.676.376	1.623.842
8110 ALGEMENE RESERVES		58.367.401	41.615.437	667.000	679.621	41.602.816	40.912.425	40.613.806	40.536.415
8211 OVERIGE BESTEMMINGSRESERVES									
5.	8211001 Reserve Sijtwende	2.119.417	2.119.417	-	-	2.119.417	2.119.417	2.119.417	2.119.417
6.	8211003 Reserve bodemsanering	2.675.642	180.001	-	180.001	-	-	-	-
7.	8211006 Reserve Fonds BOR	5.672.413	5.672.413	-	-	5.672.413	5.672.413	5.672.413	5.672.413
8.	8211007 Reserve volkshuisvesting	3.637.749	3.208.509	15.000	838.659	2.384.850	1.664.570	1.047.010	1.029.450
9.	8211009 Reserve revitalisering Prinsenhof	620.176	-	-	-	-	-	-	-
10.	8211010 Reserve uitvoering Verkeers- en Vervoersplan	999.769	246.501	-	-	246.501	246.501	246.501	246.501
11.	8211013 Reserve inkomensdeel WWB	2.131.415	2.126.057	474.626	153.084	2.447.599	2.769.141	3.090.683	3.412.225
12.	8211016 Reserve opleidingsplan WVN	180.128	180.128	-	-	180.128	180.128	180.128	180.128
13.	8211017 Reserve minderhedenbeleid	70.398	1.406	-	-	1.406	1.406	1.406	1.406
14.	8211018 Reserve aankoop kunstwerken	312.153	10.753	-	-	10.753	10.753	10.753	10.753
15.	8211019 Reserve Trekvliesrace	275.073	73	-	-	73	73	73	73
16.	8211020 Reserve vrijwilligersfeest	27.735	129	27.606	-	27.735	129	27.735	129
17.	8211023 Reserve nieuwbouw Lusthofschool / Driemaster	2.036.477	-	-	-	-	-	-	-
8211028 Reserve dekking afschrijvingslasten									
18.	8211028 Reserve dekking afschrijvingslasten	7.785.822	10.724.792	-	700.105	10.024.686	9.384.581	8.747.324	8.123.657
19.	8211031 Reserve BTW compensatiefonds	2.747.182	-	-	-	-	-	-	-
20.	8211034 Reserve opvullen categoriaal jeugdbeleid	703.344	171.770	-	70.300	101.470	101.470	101.470	101.470
21.	8211036 Reserve binnensport	1.412.871	1.412.871	-	-	1.412.871	1.412.871	1.412.871	1.412.871
22.	8211037 Reserve uitvoering motie WMO	614.313	324.313	-	-	324.313	324.313	324.313	324.313
23.	8211038 Reserve parkeergarage Leidschendam Centrum	1.141.761	1.141.761	-	-	1.141.761	1.141.761	1.141.761	1.141.761
24.	8211039 Reserve museum	212.469	95.398	-	-	95.398	95.398	95.398	95.398

Staat van reserves - Begroting 2011									
	Reserve	Boekwaarde 1/1 2010	Boekwaarde 31/12/2010	Storingsen 2011	Onttrekking 2011	Boekwaarde 31/12/2011	Boekwaarde 31/12/2012	Boekwaarde 31/12/2013	Boekwaarde 31/12/2014
25.	8211040 Reserve monumenten	911.196	640.256	-	233.345	406.911	363.691	363.691	363.691
26.	8211041 Reserve sociale woningbouw	1.037.965	387.965	-	265.000	122.965	37.965	37.965	37.965
27.	8211044 Reserve cameratoezicht	-	-	-	-	-	-	-	-
	8211045 Reserve toekomstige ontwikkelingen								
28.	821104502 Reserve parkeervoorziening Emantslaan	1.515.000	1.515.000	-	-	1.515.000	1.515.000	1.515.000	1.515.000
29.	821104503 Reserve ontwikkeling Westvliet	1.515.000	1.515.000	-	-	1.515.000	1.515.000	1.515.000	1.515.000
30.	821104504 Reserve toekomstvisie Stompwijk	1.372.665	2.894.521	710.000	261.003	3.343.518	3.826.971	4.254.489	4.625.966
31.	821104505 Reserve Acc.vernieuwing Musea	1.515.000	1.515.000	-	24.673	1.490.327	1.466.052	1.442.175	1.418.696
	8211046 Reserve dekking incidentele kosten								
32.	8211046 Reserve dekking incidentele kosten	411.630	411.630	-	75.000	336.630	336.630	336.630	336.630
33.	8211048 Egalisatiereserve rioleringen	4.250.862	1.791.249	-	756.816	1.034.433	562.018	-	-
34.	8211049 Egalisatiereserve afvalstoffenheffing	-	157.931	64.166	-	222.097	321.049	423.692	601.955
35.	8211050 Reserve huisvesting adeling Wijkbeheer	2.211.099	2.164.464	-	46.635	2.117.829	2.071.194	2.024.559	1.977.924
36.	8211052 Reserver voor- en vroegschoolse opvang	188.468	88.468	-	-	88.468	88.468	88.468	88.468
37.	8211053 Reserve Groenfonds	990.700	870.700	250.000	300.000	820.700	1.070.700	1.070.700	1.070.700
38.	8211054 Egalisatiereserve recessie	271.000	1.548.353	1.066.959	-	2.615.312	1.879.877	-	-
39.	8211055 Compensatiefonds stadsherstel Damlaan	-	220.000	-	-	220.000	220.000	220.000	220.000
40.	Reserve frictiekosten	-	5.000.000	-	-	5.000.000	5.000.000	5.000.000	5.000.000
41.	Reserve exploitatie Dillenburgsingel	-	150.000	-	10.000	140.000	130.000	120.000	110.000
	8211 OVERIGE BESTEMMINGSRRESERVES	51.566.890	48.486.826	2.608.357	3.914.621	47.180.563	45.529.539	42.631.624	42.753.958
	Totaal rapport	109.934.291	90.102.264	3.275.357	4.594.242	88.783.379	86.441.964	83.245.430	83.290.373

Toelichting op staat van reserves

1. Algemene reserve met bufferfunctie

Deze reserve is bestemd voor het opvangen van financiële gevolgen van calamiteiten en risico's (exclusief die van grondexploitaties). De reserve vormt het belangrijkste (maar niet het enige) deel van de weerstandscapaciteit.

2. Algemene reserve vrij besteedbaar

Op deze reserve rusten geen claims; de middelen zijn vrij besteedbaar. In 2010 is een bedrag van € 2,9 mln. van deze reserve overgeheveld naar de reserve toekomstvisie Stompwijk.

3. Algemene reserve met inkomensfunctie

Deze reserve is geblokkeerd omdat de renteopbrengsten als algemeen dekkingsmiddel ten gunste van de exploitatie komen. In 2010 is tot een bedrag van € 12,5 mln. beschikt om boekwaarden van een aantal investeringen met maatschappelijk nut vervroegd af te schrijven.

4. Algemene reserve met bufferfunctie grondexploitatie

De reserve is ingesteld om de financiële risico's van de grondexploitaties te dekken en een buffer te vormen om onverwachte, aan grondexploitaties gerelateerde kosten op te vangen. In de reserve is een bedrag van € 351.000 geormerkt voor de realisering van het park Marcellus Emantslaan.

5. Reserve Sijtwende

Deze reserve wordt aangewend voor investeringen in de openbare ruimte van het plangebied. Vorming, voeding en verloop van de reserve zijn geregeld in de tweepartijen overeenkomst Voorburg-Sijtwende. De grondexploitatie Sijtwende wordt in 2010 afgesloten. De reserve valt dan vrij en wordt toegevoegd aan de algemene reserve met bufferfunctie grondexploitatie.

6. Reserve bodemsanering

Bij de kadernota 2010 is besloten de reserve op te heffen. De resterende middelen in de reserve zijn voor de dekking van de kosten van de lopende bodemsaneringen.

7. Fonds BOR (Bereikbaarheidsoffensief Randstad)

Deze reserve is ingesteld voor de dekking van kosten van grote infrastructurele maatregelen in het kader van het BOR. In het fonds participeren de Haaglanden gemeenten, de provincie en het stadsgewest Haaglanden. Het fonds is voor 50% opgebracht door de gemeenten en voor 50% door het Ministerie van Verkeer en Waterstaat. De middelen worden besteed aan het project tramlijn 19 (afgerond in 2010) en het project OV-knooppunt Voorburg.

8. Reserve volkshuisvesting

De reserve wordt aangehouden voor de afdekking van de financiële risico's van de volkshuisvesting en de uitvoering van het Besluit woninggebonden subsidies. Er worden geen nieuwe BWS-subsidies meer toegekend. In de jaren 2010-2013 zal € 1,5 mln. worden ingezet voor het project particuliere woningverbetering Voorburg-Noord.

9. Reserve revitalisering Prinsenhof.

In de kadernota 2010 is de reserve opgeheven.

10. Reserve uitvoering verkeers- en vervoersplan

De reserve is in de kadernota 2010 afgeroomd. Voor de noodzakelijke maatregelen uit het verkeers- en vervoersplan blijven middelen in de reserve beschikbaar.

11. Reserve inkomensdeel Wet werk en bijstand (WWB/BUIG)

Het doel van deze reserve is het opvangen van een eventueel nadeel in de exploitatie van het inkomensdeel WWB/BUIG. Voeding en onttrekking worden bepaald door het verschil tussen rijksbijdrage en daartegenover staande lasten.

12. Reserve opleidingsplan Wet inburgering nieuwkomers (WIN)

Deze reserve is ingesteld ten behoeve van opleidingskosten, boeken- en reisgeld nieuwkomers en de kosten van het bureau Rebon, dat voor de gemeenten Rijswijk, Wassenaar en Leidschendam-Voorburg de Wet inburgering nieuwkomers verzorgt.

13. Reserve minderhedenbeleid

De reserve wordt tot en met 2010 ingezet voor het minderhedenbeleid en wel door middel van een projectenpot zelfredzaamheid.

14. Reserve aankoop kunstwerken

Deze reserve is ingesteld voor het aankopen van grote kunstwerken.

15. Reserve Trekvliettracé

De reserve dient voor de dekking van door het Stadsgewest voorgefinancierde kosten van de milieueffectrapportage Trekvliettracé. In 2010 vindt de afrekening plaats en wordt de reserve opgeheven.

16. Reserve vrijwilligersfeest

De reserve is voor de dekking van de kosten van het eens per twee jaar te houden vrijwilligersfeest.

17. Reserve nieuwbouw Lusthofschool/Driemaster

De reserve dient ter (gedeeltelijke) dekking van de kapitaallasten die voortvloeien uit de nieuwbouw. Het bedrag wordt in 2010 toegevoegd aan de reserve dekking afschrijvingslasten.

18. Reserve dekking afschrijvingslasten

Deze reserve is ingesteld voor de dekking van afschrijvingslasten van (geactiveerde) investeringen met economisch nut, die in overeenstemming met de besluitvorming ten laste van eenmalige middelen komen. Afname van de reserve wordt veroorzaakt door de vrijval ten gunste van de exploitatie ter dekking van kapitaallasten.

19. Reserve BTW compensatiefonds

De reserve is bij de kadernota 2010 opgeheven.

20. Reserve opvullen categoriaal jeugdbeleid

De reserve wordt ingezet voor de dekking van kosten voor de realisatie van Centra voor Jeugd en Gezin.

21. Reserve binnensport

Het doel van de reserve is in de dekking te voorzien van maatregelen voor de verbetering van aanbod en kwaliteit van binnensportaccommodaties.

22. Reserve uitvoering motie Wet maatschappelijke ondersteuning (WMO)

Deze reserve voorziet in de dekking van de kosten van het handhaven van het voorzieningenniveau zoals dit was voor de invoering van de WMO.

23. Reserve parkeergarage Leidschendam Centrum

Het doel van de reserve is het afdekken van negatieve exploitatieresultaten van de parkeergarage in de aanloopfase en het exploitatietekort. Vanaf het moment van oplevering kan de reserve jaarlijks (gedurende tien jaren) worden benut of worden ingezet voor afkoop van de verplichting.

24. Reserve museum

Het doel van de reserve is de totstandkoming van één centrale museumorganisatie voor geschiedenis en beeldende kunst. Uit de reserve worden bedragen onttrokken voor de realisatie van vernieuwingstrajecten.

25. Reserve monumenten

Het doel van de reserve is het in stand houden van monumenten door middel van subsidies en voor projecten die beogen de cultuurhistorie te verankeren binnen het beleid van de gemeente. Inzet van de middelen is gebaseerd op het actieprogramma monumenten en archeologie en de monumentenverordening.

26. Reserve sociale woningbouw

De reserve wordt ingezet op het gebied van woningbouw om de mix tussen vrije en sociale sector zo optimaal mogelijk te houden. De door de raad vastgelegde beleidscriteria over de inzet van de reserve zijn uitgewerkt in de Verordening Stimuleringskader Wonen.

27. Reserve cameratoezicht

Opgeheven.

28. Reserve parkeervoorziening Emantslaan

Deze reserve is voor de gedeeltelijke dekking van de lasten van een parkeervoorziening aan de Marcellus Emantslaan.

29. Reserve verdere ontwikkeling Westvliet

Deze reserve is ingesteld voor de kosten van de upgradings van het sportpark. Het gaat om de dekking van de kapitaallasten van de investeringen in kunstgrasvelden en kleedaccommodaties. De reserve wordt in 2010 aan de reserve dekking afschrijvingslasten toegevoegd.

30. Reserve toekomstvisie Stompwijk

Deze reserve is ingesteld om een visie op de ontwikkeling van Stompwijk te vormen. In 2010 is een bedrag van € 2,9 mln. naar deze reserve overgeheveld uit de algemene reserve vrij besteedbaar. Momenteel zijn voorbereidingen van de diverse deelprojecten gaande, waarvan de kosten door

deze reserve worden gedekt. Daarnaast worden jaarlijks in deze reserve bedragen gestort voor de dekking van kapitaallasten van toekomstige investeringen in het gebied (de verbindingsweg en het Kulturhus). Tenslotte is in 2010 ten laste van deze reserve een aparte voorziening (€ 1.280.000) voor Stompwijk gevormd.

31. Reserve accommodatievernieuwing musea

De reserve is ingesteld voor de realisatie van een nieuwe accommodatie voor het museum omdat Swaensteyn te klein wordt. Over de reserve wordt beschikt voor de dekking van de kapitaallasten van de tijdelijke huisvesting aan de Herenstraat 97.

32. Reserve dekking incidentele kosten.

In deze reserve worden de middelen ondergebracht voor investeringen en budgetten die uit eenmalige middelen gedekt worden, maar die nog niet zijn uitgegeven.

33. Egalisatiereserve rioleringen

Deze reserve is ingesteld voor het egaliseren van het tarief van de rioolrechten en het verrekenen van schommelingen in de exploitatie van de riolering.

34. Egalisatiereserve afvalstoffenheffing

Deze reserve is ingesteld voor het egaliseren van het tarief van de afvalstoffenheffing en het verrekenen van schommelingen in de exploitatie van de afvalstoffenverwijdering.

35. Reserve huisvesting Wijkbeheer

De reserve is voor de dekking van de noodzakelijke huur van een gedeelte van de verkochte accommodatie aan de Nieuwstraat. De opbrengst van deze verkoop is ten gunste van deze reserve gekomen.

36. Reserve voor- en vroegschoolse educatie

De reserve is voor de dekking van de kosten van de extra voorzieningen (les- en leermaterialen) voor voor- en vroegschoolse educatie.

37. Reserve groenfonds

De reserve is bestemd voor de dekking van de kosten van groenprojecten.

38. Egalisatiereserve recessie

De reserve is ingesteld om de nadelige gevolgen van de aanpassing van de algemene uitkering uit het Gemeentefonds in de jaren 2012 en 2013 te dekken.

39. Reserve compensatiefonds stadherstel Damlaan

De reserve is ingesteld om particulieren in het projectgebied Damlaan te stimuleren de gevels van hun panden op te knappen met als doel de historische, monumentale en beeldbepalende waarde in stand te houden.

40. Reserve frictiekosten

De reserve is ingesteld bij de kadernota 2010 en bestemd voor de dekking van kosten die voortvloeien uit de ombuigingsmaatregelen. Het gaat onder andere om onderzoekskosten, implementatiekosten en kosten van flankerend personeelsbeleid.

41. Reserve exploitatie Dillenburgsingel

De reserve is gevormd met de eenmalige decentralisatie-uitkering 40+ wijken en een eenmalig bedrag voor professioneel beheer wijkcentra Prinsenhof. De middelen worden ingezet voor de dekking van de huurkosten van het wijkcentrum De Dillenburg voor de periode 2011 tot en met 2025.

Voorzieningen (bijlage 2)

Staat van voorzieningen - Begroting 2011

Voorzieningen	2010 Saldo 1-jan-2010	2010 Saldo 31-dec-2010	2011 Stortingen	2011 Onttrekkingen	2011 Saldo 31-dec-2011	2012 Saldo 31-dec-2012	2013 Saldo 31-dec-2013	2014 Saldo 31-dec-2014
Onzekere verplichtingen, verliezen en risico's								
1 Voorziening Spaarverlofcontracten*	137.054	137.054	-	-	137.054	137.054	137.054	137.054
2 Voorziening Wethouders pensioenen*	2.408.243	2.492.523	84.280	-	2.576.803	2.661.083	2.745.363	2.829.643
3 Voorziening grondexpl Leidschendam centrum **	3.867.327	3.867.327	203.880	-	4.071.207	4.284.873	4.508.795	-380.174
4 Voorziening Onderhoud grex Rooyenschool	68.680	68.680	-	-	68.680	68.680	68.680	68.680
5 Voorziening Prinsenhof **	7.197.752	7.197.752	379.455	-	7.577.207	-707.568	-707.568	-707.568
6 Voorziening nog uit te voeren wzh Rodelaan	112.618	112.618	-	-	112.618	112.618	112.618	112.618
7 Voorziening herinrichting Driemanspolder	63.822	63.822	-	-	63.822	63.822	63.822	63.822
8 Voorziening Grondexploitatie Sijtwende	859.386	859.386	-	-	859.386	859.386	859.386	859.386
9 Voorziening Tekorten VOF Damcentrum	2.426.887	2.426.887	-	-	2.426.887	2.426.887	2.426.887	2.426.887
10 Voorziening Jongerenwerk Prinsenhof	84	84	-	-	84	84	84	84
11 Voorziening Dekking extra langdurigheidstoelage	413.299	413.299	-	-	413.299	413.299	413.299	413.299
12 Voorziening Grex Duivenvoordecorridor	969.255	969.255	51.098	-	1.020.353	1.073.903	1.130.024	1.188.839
13 Voorziening Grex Rozenlaan **	125.426	125.426	6.612	-	132.038	-12.329	-12.329	-12.329
14 Voorziening Stompwijk	-	1.280.000	53.637	-	1.333.637	1.389.607	1.448.012	1.508.958
Onderhoudsegalisatievoorzieningen								
15 Voorziening afkoopsommen grafonderhoud	822.637	694.437	156.000	280.400	570.037	445.337	316.837	188.337
16 Voorziening groot onderh. gem. gebouwen	243.677	790.477	1.198.600	967.000	1.022.077	1.328.677	1.226.277	1.159.617
17 Voorziening onderhoud Forum Kwadraat	178.440	248.140	69.700	-	317.840	387.540	457.240	526.940
18 Voorziening nazorg Nieuwstraat	2.288	2.288	-	-	2.288	2.288	2.288	2.288
Subtotaal voorzieningen	19.896.875	21.749.455	2.203.262	1.247.400	22.705.317	14.935.241	15.196.769	10.386.381
In mindering op vlottende activa in balans								
19 Voorziening dubieuze debiteuren	1.417.667	1.417.667	-	-	1.417.667	1.417.667	1.417.667	1.417.667
TOTAAL GENERAAL	21.314.542	23.167.122	2.203.262	1.247.400	24.122.984	16.352.908	16.614.436	11.804.048

* betreft meerdere personen waar aparte voorzieningen voor zijn getroffen.

** Voorzieningen grex (DVC /L-dam Centrum / Rozenlaan) zijn na de vrijval negatief.

In 2009 zijn de voorzieningen niet verhoogd met de rekenrente, dit wordt bij de actualisering van de grondexploitatie in 2010 hersteld.

De hoogte van de voorzieningen is gebaseerd op de resultaten van de herzieningen van de grondexploitatie per 1 januari 2009.

Na het beëindigen van de grondexploitatie vervalt de voorziening en is daarna nihil opgenomen. Ook deze worden bij de Herziening in het najaar meegenomen.

Toelichting op staat van voorzieningen

1. Voorziening spaarverlof

Het doel van de voorziening is de dekking van de verplichtingen die voortvloeien uit de spaarverlofcontracten met medewerkers.

2. Voorziening pensioenen wethouders

Het doel van de voorziening is de dekking van de pensioenverplichtingen voor gewezen wethouders.

3. Grondexploitatie Leidschendam Centrum

De voorziening dekt het verwachte exploitatietekort af. De hoogte wordt elk jaar, op basis van de herziene grondexploitatieberekening, aangepast.

4. Voorziening onderhoud grondexploitatie Van Rooyenschool

De voorziening is voor de kosten die nog gemaakt worden voor de afronding van de inrichting van het openbaar gebied.

5. Grondexploitatie Prinsenhof

De voorziening dekt het verwachte exploitatietekort af. De hoogte wordt elk jaar, op basis van de herziene grondexploitatieberekening, aangepast.

6. Voorziening uit te voeren werkzaamheden grondexploitatie Rodelaan

De voorziening dekt de kosten die nog gemaakt worden voor de afronding van de inrichting van het openbaar gebied.

7. Voorziening herinrichting Driemanspolder

Deze voorziening is ingesteld voor de voorbereidingskosten en een eenmalige bijdrage aan het project Nieuwe Driemanspolder.

8. Voorziening grondexploitatie Sijtwende

Deze voorziening dekt het verwachte exploitatietekort af. De hoogte wordt elk jaar, op basis van de herziene grondexploitatieberekening, aangepast. De grondexploitatie wordt in 2010 afgesloten.

9. Voorziening tekorten VOF Damcentrum

Deze voorziening dekt het verwachte exploitatietekort af. De hoogte wordt elk jaar, op basis van de herziene grondexploitatieberekening, aangepast.

10. Jongerenwerk Prinsenhof

Deze voorziening is voor de kosten, die zijn verbonden aan tijdelijke maatregelen in het kader van jongerenproblematiek en een (tijdelijke) bouwspiegelplaats in de wijk Prinsenhof.

11. Voorziening dekking extra langdurigheidstoeslag

Deze voorziening is ingesteld om personen die al lange tijd in een minimuminkomen situatie verkeren een aanvullende uitkering of inkomen te kunnen verstrekken.

12. Voorziening Duivenvoordecorridor

Deze voorziening dekt het verwachte exploitatietekort af. De hoogte wordt elk jaar, op basis van de herziene grondexploitatieberekening, aangepast.

13. Voorziening Rozenlaan

De voorziening is gevormd voor de dekking van de resterende kosten die nog ten laste van deze voormalige grondexploitatie moeten komen (nieuwbouw scouting Orion).

14. Voorziening Stompwijk

Ten laste van de reserve Stompwijk zijn in deze voorziening middelen afgezonderd.

15. Voorziening afkoopsommen grafonderhoud

Deze voorziening is ingesteld voor de onderhoudsverplichtingen aan graven. Ontvangen afkoopsommen worden toegevoegd aan de voorziening en vallen in twintig jaar vrij ten gunste van de exploitatie van begraafplaatsen.

16. Voorziening groot onderhoud gemeentelijke gebouwen

Deze voorziening is ingesteld voor de kosten verbonden aan het groot onderhoud van de gemeentelijke gebouwen.

17. Voorziening onderhoud Forum kwadraat

Deze voorziening is ingesteld voor de toekomstige uitgaven voor het groot onderhoud van het sportcomplex Forum Kwadraat.

18. Voorziening nazorg Nieuwstraat

Deze voorziening is ingesteld voor de kosten van nazorg van de voormalige gasfabriek aan de Nieuwstraat en de grondwatermonitor.

19. Voorziening dubieuze debiteuren

Deze voorziening is ingesteld voor het opvangen van oninbare privaot- en publiekrechtelijke vorderingen op algemene debiteuren, belastingdebiteuren en debiteuren sociale zaken.

Investeringsplan (Bijlage 3)

Investeringsplan kredieten per programma 2011-2014

Kredietomschrijving	2011		2012		2013		2014	
	Uitgaven	Inkomsten	Uitgaven	Inkomsten	Uitgaven	Inkomsten	Uitgaven	Inkomsten
Programma Inwoners								
20071095 Sportpark Meerhorst, renovatie veld 1	100.000	-	-	-	-	-	-	-
20071154 Nieuwbouw VO Veurs Stip	2.500.000	-	3.441.211	-	-	-	-	-
20071155 Nieuwbouw VO Veurs Voorburg	300.000	-	300.000	-	400.000	-	5.446.214	-
20071162 Nieuwbouw PO Gr v Prinstererschool	50.000	-	200.000	-	1.000.000	-	2.660.310	-
20081122 Nieuwbouw PO Margriet	-	-	-	-	200.000	-	400.000	-
20081125 Nieuwbouw PO Trampoline / Elzenheuvel	38.504	-	77.009	-	1.130.746	-	1.540.173	-
20091082 PO 5 noodlokalen 2009	350.000	-	-	-	-	-	-	-
20091083 Nieuwbouw PO Dijsselbloem	34.533	-	38.370	-	230.219	-	1.189.466	-
20091089 Nieuwbouw PO Casimir	711.952	-	1.773.289	-	-	-	-	-
20091090 Nieuwbouw PO Vijverhof	-	-	-	-	25.000	-	50.000	-
20091124 Sporthal Marcellus Emantslaan	250.000	-	-	-	-	-	-	-
20091142 Nota binnensport onderzoek gymzalen	10.805	-	-	-	-	-	-	-
20091143 Nota binnensport div. onderzoeken	60.000	-	-	-	-	-	-	-
20091144 Nota binnensport treffen voorziening	66.763	-	-	-	-	-	-	-
20101016 Zwembad De Fluit, verv. Geluidsinstall.	50.000	-	-	-	-	-	-	-
20101074 Sportp. Duivesteijn, verl. Veld 2 en 5	20.000	-	-	-	-	-	-	-
20101082 Nieuwbouw M.v.d.Veldeschool	975.000	-	-	-	-	-	-	-
20110001 ZB De Fluit verv kassasysteem	25.000	-	-	-	-	-	-	-
20110003 Kastelenring renovatie velden	70.000	-	-	-	-	-	-	-
20110004 Meerhorst verv beregeningsinstallatie	20.000	-	-	-	-	-	-	-
20110005 Westvliet verv hekwerken	35.000	-	-	-	-	-	-	-
20110038 Duivesteijn verv kunstgras	120.000	-	-	-	-	-	-	-
20111005 Sportpark Duijvestein vervanging velden	175.000	-	-	-	-	-	-	-
20121001 Sportpark Westvliet VEO ren. natuurveld	-	-	100.000	-	-	-	-	-
20121002 Tennispark Overdam bestrating	-	-	30.000	-	-	-	-	-
20121003 Tennispark Overdam hekwerken	-	-	25.000	-	-	-	-	-
20121004 Tennispark Overdam kunstgras verv.	-	-	250.000	-	-	-	-	-
20121005 Tennispark Rozenrust bestrating/meub.	-	-	15.000	-	-	-	-	-
20121006 Voetbalpark t Loo kunstgras veld 3	-	-	240.000	-	-	-	-	-
20121007 Sportpark Westvliet VEO verv. kunstgras	-	-	60.000	-	-	-	-	-
20121008 Zwembad De Fluit, verv schrobzuigm.	-	-	25.000	-	-	-	-	-
20121040 ZB de Fluit, upgraden glijbaan recr. bad	-	-	20.000	-	-	-	-	-
20121041 Zwembad de Fluit, verv scheidingswanden	-	-	27.500	-	-	-	-	-
20131001 Vervanging lockers zwembad de Fluit	-	-	70.000	-	-	-	-	-
20131008 Sportpark Westvliet renovatie veld1	-	-	-	-	50.000	-	-	-
20131009 Sportpark Westvliet bestrating	-	-	-	-	40.000	-	-	-

Kredietomschrijving	2011		2012		2013		2014	
	Uitgaven	Inkomsten	Uitgaven	Inkomsten	Uitgaven	Inkomsten	Uitgaven	Inkomsten
Vervolg Programma Inwoners								
20131010 Sportpark 't Loo renovatie veld 3	-	-	-	-	210.000	-	-	-
20131018 Sportpark Kastelenring beregeningsinst.	-	-	-	-	15.000	-	-	-
20131045 Zwembad de Fluit, verv. toezichtcamera's	-	-	-	-	17.500	-	-	-
20141013 SP Duyvesteijn hekwerken/ballenvangers	-	-	-	-	-	-	17.500	-
20141014 SP Kastelenring beregening veld 1+3+6	-	-	-	-	-	-	35.000	-
20141015 SP 't Loo toplaagrenov. veld 4+7+drain	-	-	-	-	-	-	85.000	-
20141016 Sportpark Westvliet bestrating	-	-	-	-	-	-	17.500	-
20141017 SP Westvliet toplaagren handbalveld 1	-	-	-	-	-	-	37.500	-
Totaal Programma Inwoners	5.962.557	-	6.692.379	-	3.318.465	-	11.478.663	-
Programma Dienstverlening								
20081076 Software PVS	-	-	-	-	-	-	82.000	-
20110008 WVG Vervoersvoorzieningen	130.000	-	-	-	-	-	-	-
20110009 WVG Rolstoelen	185.000	-	-	-	-	-	-	-
20121011 WVG Vervoersvoorzieningen	-	-	130.000	-	-	-	-	-
20121012 WVG Rolstoelen	-	-	185.000	-	-	-	-	-
20131048 WVG Rolstoelen 2013	-	-	-	-	185.000	-	-	-
20131049 WVG Vervoersvoorzieningen 2013	-	-	-	-	130.000	-	-	-
20141026 WVG Rolstoelen 2014	-	-	-	-	-	-	185.000	-
20141027 WVG Vervoersvoorzieningen 2014	-	-	-	-	-	-	130.000	-
Totaal Programma Dienstverlening	315.000	-	315.000	-	315.000	-	397.000	-
Programma Leefbaarheid								
20061161 Nieuwbouw bibliotheek Fluitpolderplein	750.000	-	1.312.194	-	-	-	-	-
20081115 Inventaris bibliotheek Fluitpolderplein	-	-	450.000	-	-	-	-	-
20081175 Afvalinzameling bij hoogbouw	1.800.000	-	777.000	-	-	-	-	-
20101035 Rioleringen	3.700.000	-	-	-	-	-	-	-
20101036 Speelruimteplan 2010	268.015	-	-	-	-	-	-	-
20101037 Speelruimteplan dynamisch budget 2010	50.000	-	-	-	-	-	-	-
20101078 Klimaatbeleid: Frisse duurzame scholen	100.000	-	25.000	-	-	-	-	-
20110026 Veegmachine Karcher wpnr. 119	25.000	-	-	-	-	-	-	-
20110034 Rioleringen 2011	-	-	3.950.000	-	-	-	-	-
20111006 Klimaatbeleid: Frisse duurzame scholen	75.000	-	50.000	-	-	-	-	-
20111007 Klimaatbeleid: Opplussen gem.gebouwen	50.000	-	-	-	-	-	-	-
20111015 Vervanging beheerssyst. Riool incl.kopp.	75.000	-	-	-	-	-	-	-
20111017 Vervanging rioolinstallatie 2010	375.000	-	-	-	-	-	-	-
20121013 Rioleringen 2012	-	-	-	-	3.975.000	-	-	-
20121014 Speelruimteplan 2011	-	-	268.015	-	-	-	-	-

Kredietomschrijving	2011		2012		2013		2014	
	Uitgaven	Inkomsten	Uitgaven	Inkomsten	Uitgaven	Inkomsten	Uitgaven	Inkomsten
Vervolg Programma Leefbaarheid								
20121015 Speelruimteplan dynamisch budget 2011	-	-	50.000	-	-	-	-	-
20121035 Klimaatbeleid: Frisse duurzame scholen	-	-	25.000	-	100.000	-	-	-
20121036 Klimaatbeleid: Opplussen gem.gebouwen	-	-	50.000	-	-	-	-	-
20121039 Vervanging rioolbesturing 2011	-	-	25.000	-	-	-	-	-
20121042 Vervanging rioolinstallatie 2011	-	-	175.000	-	-	-	-	-
20131004 Veegmachine HMF 214 wpnr.118	-	-	-	-	120.000	-	-	-
20131005 Veegmachine HMF 426 wpnr.117	-	-	-	-	125.000	-	-	-
20131006 LM track onkruidborstel wpnr 40	-	-	-	-	60.000	-	-	-
20131011 Speelruimteplan dynamisch budget 2013	-	-	-	-	50.000	-	-	-
20131012 Speelruimteplan 2013	-	-	-	-	270.000	-	-	-
20131013 Vervanging rioleringen 2013	-	-	-	-	2.000.000	-	2.050.000	-
20131038 Klimaatbeleid: Frisse duurzame scholen	-	-	-	-	25.000	-	100.000	-
20131039 Klimaatbeleid: Opplussen gem.gebouwen	-	-	-	-	50.000	-	-	-
20131046 Vervanging rioolbesturing 2012	-	-	-	-	25.000	-	-	-
20131047 Vervanging rioolinstallatie 2012	-	-	-	-	150.000	-	-	-
20141001 Bladzuiger KWH wpnr.376	-	-	-	-	-	-	35.000	-
20141004 Perscontainer Husmann wpnr.108	-	-	-	-	-	-	30.000	-
20141009 Veegmachine Tennant wpnr.116	-	-	-	-	-	-	125.000	-
20141010 Veegmachine Tennant wpnr.123	-	-	-	-	-	-	125.000	-
20141018 Speelruimteplan 2014	-	-	-	-	-	-	270.000	-
20141019 Speelruimteplan dynamisch budget 2014	-	-	-	-	-	-	50.000	-
20141022 Vervanging rioleringen 2014	-	-	-	-	-	-	3.875.000	-
20141023 Vervanging rioolbesturing 2013	-	-	-	-	-	-	65.000	-
20141024 Vervanging rioolinstallatie 2013	-	-	-	-	-	-	35.000	-
20141025 Vervanging rioolinstallatie 2014	-	-	-	-	-	-	235.000	-
20141031 Vervanging rioolbesturing 2013	-	-	-	-	-	-	40.000	-
Totaal Programma Leefbaarheid	7.268.015	-	7.157.209	-	6.950.000	-	7.035.000	-
Programma De Wijk								
20061051 Versnipperaar 70	40.000	-	-	-	-	-	-	-
20081072 Hoogwerker wpnr. 144	75.000	-	-	-	-	-	-	-
20091123 Parkeergarage Marcellus Emantslaan	220.000	-	-	-	-	-	-	-
20091127 Revitalisering groen Duivenvoorde	50.000	-	50.000	-	-	-	-	-
20111014 Vervanging beheerssyst. Groen incl.kopp.	75.000	-	-	-	-	-	-	-
Totaal Programma De Wijk	460.000	-	50.000	-	-	-	-	-
Programma Ruimtelijke Inrichting								
20031246 OV knooppunt station Voorburg	4.500.000	4.599.973	787.225	2.000.000	-	-	-	-
20041125 Onderz./aanp verkeerssituatie Voorb-west	86.930	250.000	-	-	-	-	-	-
20061071 Verkeerslichten Sluisbrug	-	-	138.655	-	-	-	-	-
20071117 Rotonde Veursestraatweg-Parnashofweg	405.625	202.500	-	-	-	-	-	-

Kredietomschrijving	2011		2012		2013		2014	
	Uitgaven	Inkomsten	Uitgaven	Inkomsten	Uitgaven	Inkomsten	Uitgaven	Inkomsten
Vervolg Programma Ruimtelijke Inrichting								
20071198 Visie dwarssloten Vliet (Rijnland)	7.500	-	-	-	-	-	-	-
20071201 Schoolverkeersveiligheidsplan midd.sch	-	-	25.000	10.000	-	-	-	-
20081136 Watersp.park aanl. Veen-en Binckh.polder	94.500	-	63.000	-	-	-	-	-
20081137 Verr.&verv. Duikers Groot Zijdepark	50.000	-	-	-	-	-	-	-
20081139 Onderzk. Zelfvoorzien. watersys. Zijdep.	10.000	-	-	-	-	-	-	-
20081140 Watermaatregelen L'dam-Zuid	241.200	120.600	-	-	-	-	-	-
20091080 OV armaturen 2009	240.000	-	-	-	-	-	-	-
20091081 OV lichtmasten 2009	200.000	-	-	-	-	-	-	-
20091097 Watersp.park aanl. Zijdepolder	710.000	455.000	373.750	256.875	-	-	-	-
20091098 Natuurvr. Oevers boezem Rijnland	60.000	30.000	60.000	30.000	-	-	-	-
20091125 Aanleg verbindingsweg N206/Huyssitterweg	1.900.000	-	1.000.000	-	1.000.000	-	720.000	-
20091135 Vervanging hoge brug Stompwijk	50.000	-	-	-	-	-	-	-
20101029 Verkeersregelinstallaties 2010	540.000	-	-	-	-	-	-	-
20101030 OV armaturen 2010	290.000	-	100.000	-	-	-	-	-
20101031 OV lichtmasten 2010	200.000	-	100.000	-	-	-	-	-
20101059 Verbr. Mach.sl.-Park De Werve	193.000	173.000	-	-	-	-	-	-
20101060 Verr. Waterp. Park 't Loo	160.000	160.000	160.000	115.000	-	-	-	-
20101061 Verst. Park 't Loo dmv 2 paral.waterg.	205.000	205.000	205.000	205.000	-	-	-	-
20101062 Natuurvr. Inr. Broeksloot	172.500	86.250	172.500	86.250	-	-	-	-
20101064 De Heuvel	216.500	108.250	216.500	108.250	-	-	-	-
20101065 Natuurvr.inr. Noordsgl (incl.uitgr.Duik)	-	-	-	-	260.000	130.000	-	-
20101066 Duikers verv. Open water & brug Valkhof	-	-	-	-	150.000	75.000	-	-
20101067 Verb. Waterg. Keerlus tram	-	-	-	-	30.000	15.000	-	-
20101068 Kastelenring uitbr. Spoorzonepark	-	-	-	-	325.000	162.500	-	-
20101077 Herinrichting openb.ruimte Herenstraat	100.000	-	-	-	-	-	-	-
20110029 Verv. / Reconstr. Diverse asfaltwegen	350.000	-	-	-	-	-	-	-
20110030 OV armaturen	-	-	250.000	-	-	-	-	-
20110031 OV lichtmasten	-	-	200.000	-	-	-	-	-
20110032 Verkeersregelinstallaties	50.000	-	500.000	-	-	-	-	-
20110036 Groot onderhoud kunstwerken beton	150.000	-	-	-	-	-	-	-
20111008 Gladh.b. Sneeuwborstel Nido groot 1.80	18.000	-	-	-	-	-	-	-
20111009 Gladh.b. Sneeuwborstel Nido klein 1.50	16.000	-	-	-	-	-	-	-
20111010 Gladh.b. Strooier Nido wpnr. 106-1	58.000	-	-	-	-	-	-	-
20111011 Gladh.b. Strooier Nido wpnr. 109-1	58.000	-	-	-	-	-	-	-
20111012 Gladh.b. Strooier Nido wpnr. 160-3	35.000	-	-	-	-	-	-	-
20111013 Gladh.b. Strooier Nido wpnr. 169-4	35.000	-	-	-	-	-	-	-
20111016 Vervanging beheerssyst. Wegen incl.kopp.	75.000	-	-	-	-	-	-	-

Kredietomschrijving	2011		2012		2013		2014	
	Uitgaven	Inkomsten	Uitgaven	Inkomsten	Uitgaven	Inkomsten	Uitgaven	Inkomsten
Vervolg Programma Ruimtelijke Inrichting								
20121017 OV armaturen 2012	-	-	150.000	-	100.000	-	-	-
20121018 OV Lichtmasten 2012	-	-	100.000	-	100.000	-	-	-
20121019 Verkeersregelinstallaties 2012	-	-	-	-	400.000	-	-	-
20121020 Verv./Reconstr. Diverse asfaltwegen	-	-	350.000	-	-	-	-	-
20121022 Groot onderhoud kunstwerken beton	-	-	150.000	-	-	-	-	-
20121038 Gladh.b. Zoutoplosser Nido wpnr.701	-	-	30.000	-	-	-	-	-
20131007 Verv./reconstr. Diverse asfaltwegen	-	-	-	-	350.000	-	-	-
20131014 OV lichtmasten 2013	-	-	-	-	300.000	-	-	-
20131015 OV armaturen 2013	-	-	-	-	400.000	-	-	-
20131037 Groot onderhoud kunstwerken 2013	-	-	-	-	150.000	-	-	-
20141002 OV armaturen 2014	-	-	-	-	-	-	150.000	-
20141003 OV lichtmasten 2014	-	-	-	-	-	-	150.000	-
20141005 Sneeuwploeg Nido groot 2.40	-	-	-	-	-	-	33.000	-
20141006 Sneeuwploeg Nido klein 1.80	-	-	-	-	-	-	21.000	-
20141007 Strooier Nido wpnr. 586	-	-	-	-	-	-	58.000	-
20141008 Strooier Nido wpnr. 642	-	-	-	-	-	-	35.000	-
20141012 Groot onderhoud kunstwerken beton 2014	-	-	-	-	-	-	150.000	-
20141020 Verkeersregelinstallaties 2014	-	-	-	-	-	-	300.000	-
20141021 Verv./reconstr. diverse asfaltwegen 2014	-	-	-	-	-	-	350.000	-
Totaal Programma Ruimtelijke Inrichting	11.477.755	6.390.573	5.131.630	2.811.375	3.565.000	382.500	1.967.000	-
Bedrijfsvoering								
20051086 Vrachtwagen DAF 97	125.000	-	-	-	-	-	-	-
20071031 Tractor opvangw. Vermondt snipperaar 211	15.500	-	-	-	-	-	-	-
20071085 Tractor Fendt 157	55.000	-	-	-	-	-	-	-
20071086 Tractor Fendt 160	55.000	-	-	-	-	-	-	-
20081035 Div.apparatuur DPC	15.000	-	-	-	-	-	-	-
20091033 Pick up VW 50	50.000	-	-	-	-	-	-	-
20091034 Pick up VW 51	50.000	-	-	-	-	-	-	-
20091035 Pick up VW 52	50.000	-	-	-	-	-	-	-
20091036 VW Transporter wpnr. 195	50.000	-	-	-	-	-	-	-
20091046 Tractor New Holland wpnr. 30	35.000	-	-	-	-	-	-	-
20091131 Digitaliseren facturen	45.000	-	-	-	-	-	-	-
20101021 Boki kraan begraaftplaats wpnr. 13	80.000	-	-	-	-	-	-	-
20101028 Mazda Demio wpnr. 178	18.000	-	-	-	-	-	-	-
20101051 client hardware (pc's,thinclients,pda's)	-	-	500.000	-	-	-	-	-
20101052 server hardware	500.000	-	-	-	-	-	-	-
20101088 Meubilair (bureaustoelen)	38.000	-	-	-	-	-	-	-
20110024 Multicar M 26 wpnr. 88	75.000	-	-	-	-	-	-	-

Kredietomschrijving	2011		2012		2013		2014	
	Uitgaven	Inkomsten	Uitgaven	Inkomsten	Uitgaven	Inkomsten	Uitgaven	Inkomsten
Vervolg Bedrijfsvoering								
20111003 Meubilair	25.000	-	-	-	-	-	-	-
20111004 Software Bavak	-	-	-	-	35.000	-	-	-
20121024 Pick up Huyandai wpnr. 111	-	-	50.000	-	-	-	-	-
20121025 Pick up Huyandai wpnr. 112	-	-	50.000	-	-	-	-	-
20121026 Pick up Huyandai wpnr. 113	-	-	50.000	-	-	-	-	-
20121027 Pick up Huyandai wpnr. 114	-	-	50.000	-	-	-	-	-
20121028 Pick up Huyandai wpnr. 150	-	-	50.000	-	-	-	-	-
20121029 Volkswagen Caddy wpnr. 53	-	-	30.000	-	-	-	-	-
20121030 Vervanging betaalautomaten	-	-	30.000	-	-	-	-	-
20121031 Multicar M26 wpnr. 169	-	-	75.000	-	-	-	-	-
20121032 Meubilair	-	-	25.000	-	-	-	-	-
20121034 Mobiele kraan Neuson wpnr.404	-	-	80.000	-	-	-	-	-
20121037 Vervanging PC /tekenstat.tbv beh.system.	-	-	50.000	-	-	-	-	-
20131019 Aanhanger tractor Beco wpnr.125	-	-	-	-	17.500	-	-	-
20131020 Volkswagen Caddy wpnr.148	-	-	-	-	30.000	-	-	-
20131021 Pick-up Huayandai wpnr 84	-	-	-	-	50.000	-	-	-
20131022 Pick-up Huayandai wpnr 27	-	-	-	-	50.000	-	-	-
20131023 Pick-up Huayandai wpnr 26	-	-	-	-	50.000	-	-	-
20131024 Pick-up Huayandai wpnr 176	-	-	-	-	50.000	-	-	-
20131025 Pick-up Huayandai wpnr 25	-	-	-	-	50.000	-	-	-
20131026 Pick-up Huayandai wpnr 24	-	-	-	-	50.000	-	-	-
20131027 Pick-up Huayandai wpnr 185	-	-	-	-	50.000	-	-	-
20131028 Pick-up Huayandai wpnr 110	-	-	-	-	50.000	-	-	-
20131029 Personenauto Huyandai wpnr 28	-	-	-	-	20.000	-	-	-
20131030 Personenauto Huyandai wpnr 147	-	-	-	-	20.000	-	-	-
20131031 Personenauto Huyandai wpnr 156	-	-	-	-	20.000	-	-	-
20131032 Pick-up Huayandai wpnr 115	-	-	-	-	50.000	-	-	-
20131033 Pick-up Huayandai wpnr 145	-	-	-	-	50.000	-	-	-
20131034 Pick-up Huayandai wpnr 181	-	-	-	-	50.000	-	-	-
20131035 Pick-up Huayandai wpnr 182	-	-	-	-	50.000	-	-	-
20131036 Pick-up Huayandai wpnr 183	-	-	-	-	50.000	-	-	-
20141011 Watertank Dupont wpnr. 93	-	-	-	-	-	-	15.000	-
20141028 Personenauto Huyndai Getz wpnr.189	-	-	-	-	-	-	20.000	-
20141029 Pick-up Hyundai H200 wpnr. 82	-	-	-	-	-	-	50.000	-
20141030 Tractor Massey Ferguson wpnr.14	-	-	-	-	-	-	55.000	-
Totaal Bedrijfsvoering	1.281.500	-	1.040.000	-	792.500	-	140.000	-
Totaal Investerings	26.764.827	6.390.573	20.386.218	2.811.375	14.940.965	382.500	21.017.663	-